

ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ

ΠΟΡΕΙΑ ΕΒΔΟΜΗΝΤΑ ΧΡΟΝΩΝ

1953 - 2023

ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ
ΠΟΡΕΙΑ ΕΒΔΟΜΗΝΤΑ ΧΡΟΝΩΝ

70

ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ
ΠΟΡΕΙΑ ΕΒΔΟΜΗΝΤΑ ΧΡΟΝΩΝ

Συντονισμός και Εποπτεία

Δρ Κίκα Χατζηκακού, Διευθύντρια Σχολής Κωφών - Γεώργιος Μάρκου

Επιμέλεια Έκδοσης

Παναγιώτα Θεμιστοκλέους, Φιλολόγος, Διερμηνέας Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας

Γλωσσική Επιμέλεια

Ευαγγελία Χαραλάμπους, Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Σχεδιασμός και Ηλεκτρονική Σελίδωση

Θεόδωρος Κακουλλής, Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Φωτογραφικό Υλικό

Αρχείο Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Συντονισμός Έκδοσης

Δρ Πέτρος Γεωργιάδης, Συντονιστής Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Έκδοση 2023

Εκτύπωση

RPM LITHOGRAPHICA

ISBN 978-9963-0-9218-5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Χαιρετισμός της Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, Δρος Αθηνάς Μικαηλίδου, για την αναμνηστική έκδοση των 70χρονων της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	11
2. Χαιρετισμός του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Ευημερίας της Σχολής Κωφών Παίδων, κ. Αχιλλέα Δημητριάδη	12
3. Πρόλογος της Διευθύντριας Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου, Δρος Κίκας Χατζηκακού	14
4. Σχολή Κωφών: 1953 – 2023. Μια πορεία 70 χρόνων!	16
4.1. Σύντομη αναδρομή στην ιστορία της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου και της εκπαίδευσης ατόμων με απώλεια ακοής στην Κύπρο	16
4.2. Μέθοδοι επικοινωνίας στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	34
4.3. Το status της Σχολής Κωφών και του προσωπικού	38
4.4. Συνοπτικός πίνακας σταθμών στην ιστορία της Σχολής Κωφών-Γεώργιος Μάρκου και της εκπαίδευσης ατόμων με απώλεια ακοής στην Κύπρο	41
4.5. Η Σχολή Κωφών σήμερα (Οργανόγραμμα)	45
4.5.A. Υπηρεσίες	46
4.5.A1. Ακουσολογία – Ακουσολογικό Κέντρο Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	46
4.5.A2. Πρόγραμμα Έγκαιρης Παρέμβασης στήριξης της οικογένειας και άμεσης εκπαίδευσης κωφών παιδιών ηλικίας 0-3 ετών. Πολυθεματική Προσέγγιση	54
4.5.A3. Ψυχολογική στήριξη στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	58
4.5.A4. Κοινωνική στήριξη στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	59
4.5.B. Εκπαιδευτικά Προγράμματα εντός της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	60
4.5.B1. Το Βρεφοπαιδοκομικό Τμήμα στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	60
4.5.B2. Προσχολική Εκπαίδευση	62
4.5.B3. Δημοτική Εκπαίδευση	64
4.5.B4. Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	66

4.5.B5. Λογοθεραπεία στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	70
4.5.B6. Μουσική παιδεία και απώλεια ακοής: Τι γνωρίζουμε από τις έρευνες και την εμπειρία στα κοχλιακά εμφυτεύματα;	74
4.5.B7. Μουσικοθεραπεία στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	79
4.5.B8. Εργοθεραπεία στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	80
4.5.B9. Προαιρετικό Ολοήμερο	82
4.5.B10. Μαθητική Κοινότητα	83
4.5.Γ. – Προγράμματα εκτός σχολής	98
4.5.Γ1. Συμμετοχή σε κατασκηνώσεις	98
4.5.Γ2. Η ένταξη των παιδιών με απώλεια ακοής στην Κύπρο – Βιώματα και εμπειρίες παιδιών που φοίτησαν στα γενικά σχολεία	101
4.5.Γ3. Η φοίτηση των παιδιών με απώλεια ακοής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση της Κύπρου	108
4.5.Γ4. Διά Βίου Μάθηση και Κοινωνική Προέκταση	110
5. Άλλες εκδόσεις της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου	114
6. Η καταγραφή της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας	116
7. Ιστορική αναδρομή στην εκπαίδευση ατόμων με απώλεια ακοής	118
8. Αφιέρωμα στον πρωτεργάτη της Σχολής Κωφών, Γεώργιο Μάρκου	126
9. Αφιέρωμα στον Λέλλο Δημητριάδη, Πρόεδρο του ΤΕΣΚΠ για 48 χρόνια	132
10. Βιώματα και εμπειρίες από τη Σχολή Κωφών	136

11. Φορείς	146
11.1. Διοικητικό Συμβούλιο της Σχολής Κωφών	146
11.2. Ταμείο Ευημερίας Σχολής Κωφών Παίδων	150
11.3. Όμιλος Φίλων των Κωφών	152
11.4. Παγκύπριος Σύνδεσμος Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής	155
11.5. Σύνδεσμος Γονέων Ειδικού Σχολείου Σχολής Κωφών	159
<hr/>	
12. Συνεργατική Εταιρεία Κωφών	160
<hr/>	
13. Σωματεία των Κωφών	164
13.1. Ομοσπονδία Κωφών Κύπρου (ΟΚΚ)	164
13.2. Κυπριακή Αθλητική Ομοσπονδία Κωφών	166
13.3. Παγκύπρια Οργάνωση Κωφών	166
13.4. Όμιλος Κωφών Λεμεσού	167
13.5. Όμιλος Κωφών Λάρνακας	168
13.6. Σωματείο Κωφών Πάφου	168
13.7. Πολιτιστικό Κέντρο Κωφών Κύπρου	168
13.8. Αθλητική Ένωση Κωφών	169
<hr/>	
14. Τα Διοικητικά Συμβούλια της Σχολής Κωφών από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα	170
<hr/>	
15. Λεύκωμα φωτογραφιών από τις δραστηριότητες και τα έργα των μαθητών και μαθητριών της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου (ενδεικτικά)	173
<hr/>	

1

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ,
ΔΡΟΣ ΑΘΗΝΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΩΝ 70ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

Αποτελεί ιδιαίτερη χαρά για μένα να χαιρετίζω την έκδοση του παρόντος λευκώματος που κυκλοφορεί η Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου, με αφορμή την επέτειο των εβδομήντα χρόνων από την ίδρυση και την καταξιωμένη λειτουργία της.

Μια πορεία σημαίνουσας προσφοράς, άρρηκτα συνδεδεμένη με την ιστορία της εκπαίδευσης, ως επίσης την πρόοδο και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με απώλεια ακοής στον τόπο μας.

Προς την κατεύθυνση αυτή, αποδείχθηκε καθοριστικής σημασίας η εισήγηση που έκανε το 1945 η Σεμέλη Τσώτου, Διευθύντρια του Σχολείου Κωφών στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, για την ίδρυση μιας ανάλογης Σχολής στην Κύπρο, την οποία ενστερνίστηκε ο Ροταριανός Όμιλος Λευκωσίας, λαμβάνοντας την πρωτοβουλία υλοποίησής της λίγα χρόνια αργότερα.

Επιδεικνύοντας ιδιαίτερο ζήλο, αφοσίωση και ειλικρινή αγάπη, οι άνθρωποι που ανέλαβαν τη διαχείρισή της, με πρωτεργάτη τον Γεώργιο Μάρκου, έχοντας ως στόχο την προστασία των κωφών παιδιών και τη διδασκαλία κάποιων βασικών δεξιοτήτων, ανέπτυξαν ένα πλούσιο ανθρωπιστικό έργο, πετυχαίνοντας να θέσουν τις βάσεις για τη μετεξέλιξη της Σχολής προς όφελος των εν λόγω ατόμων.

Έκτοτε, μέσα από τους αγώνες που έδωσαν η Διοίκηση, η Διεύθυνση, οι συνεργάτες και το προσωπικό που πλαισιώνει διαχρονικά τη λειτουργία της Σχολής, σημειώθηκαν σπουδαία άλματα προόδου.

Τα καινοτόμα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά προγράμματα, οι αναβαθμισμένες υπηρεσίες, η εμπειρογνωμοσύνη και η τεχνογνωσία που παρέχει, την ανέδειξαν σε ένα πρότυπο κέντρο και σημείο αναφοράς της εκπαίδευσης, καθώς και της κοινωνικής ενσωμάτωσης των μαθητών και των μαθητριών και των ενήλικων ατόμων με προβλήματα ακοής στην πατρίδα μας.

Είναι αρκετό να σημειώσω ότι τα άτομα που φοιτούν στη Σχολή λαμβάνουν ισότιμα απολυτήρια με εκείνα των γενικών σχολείων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, ενώ διακρίνονται για την ενεργό και ωφέλιμη για την κοινωνία δραστηριοποίησή τους, ως επίσης την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Είναι για αυτούς τους λόγους που η Σχολή εκτιμάται ως σημαντικός συμπαραστάτης των προσπαθειών που καταβάλλει η Πολιτεία, στο πλαίσιο των στοχευμένων πολιτικών που υιοθετεί, αποσκοπώντας στην ευημερία και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων με απώλεια ακοής.

Ως Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, εκτιμώντας τις εκπαιδευτικές ανάγκες και τις ειδικές διδακτικές προσεγγίσεις που απαιτούνται, μεταξύ άλλων, μεριμνούμε για την επί ίσοις όροις εκπαίδευση, τη στελέχωση των δημόσιων σχολείων όσο και της Σχολής με το κατάλληλο προσωπικό, την κάλυψη των εξόδων συγκεκριμένων αναγκών των μαθητών και των μαθητριών της, παρέχοντας, παράλληλα, στη Διεύθυνσή της τη δυνατότητα διαχείρισης ξεχωριστού προϋπολογισμού.

Την ίδια στιγμή, σε αγαστή συνεργασία με τη Διοίκηση και τη Διεύθυνση, επιδιώκουμε την άμεση και πλήρη προσαρμογή της Σχολής στις σύγχρονες τάσεις και εξελίξεις, προωθώντας τη συνεχή ενίσχυση και αναβάθμιση των προσφερόμενων προγραμμάτων και δράσεών της.

Με βάση αυτό το κοινό μας όραμα για την περαιτέρω εξέλιξη της Σχολής, ως Υπουργείο αλλά και ως Πολιτεία θα συνεχίσουμε να ενισχύουμε κάθε προσπάθεια προς τον σκοπό αυτό.

Δράττομαι της ευκαιρίας να συγχαρώ τις προηγούμενες και την παρούσα Διεύθυνση, τα Διοικητικά Συμβούλια και στο σύνολό του το προσωπικό της Σχολής, για την προσήλωση που επέδειξαν διαχρονικά, σχετικά με την επιτέλεση της αποστολής τους, με αποτέλεσμα το πολυδιάστατο έργο που έχει καταγράψει στο πέρασμα των χρόνων.

Έργο το οποίο, μαζί με την ιστορία αλλά και τους σημαντικούς σταθμούς εξέλιξης της Σχολής, βρίσκονται πλέον αποτυπωμένα στις σελίδες του παρόντος λευκώματος, ως κτήμα των αναγνωστών και των αναγνωστριών του.

Είμαι βέβαιη ότι για τους ανθρώπους της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου, που συνιστούν την ψυχή της, η διαδρομή αυτή των 70 χρόνων προφοράς, αποτελεί την έμπνευση για την καταγραφή μιας περαιτέρω επωφελούς παρουσίας στο κοινωνικό γίγνεσθαι της πατρίδας μας.

2

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ ΠΑΙΔΩΝ,
κ. ΑΧΙΛΛΕΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

Με μεγάλη χαρά αλλά και με αίσθημα σεβασμού και ευθύνης χαιρετίζω αυτή την έκδοση της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου, που εκδίδεται με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 70 χρόνων από την ίδρυσή της.

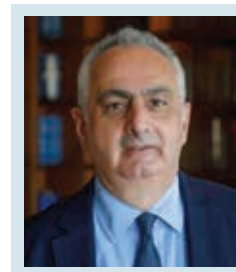
Πέρα από την ιστορική καταγραφή της δημιουργίας, της ζωής και της δράσης της Σχολής μας, ο αναγνώστης θα αναλογιστεί τις δυσκολίες και τα προβλήματα που κλήθηκε να αντιμετωπίσει η Σχολή.

Η προσαρμοστικότητα, ο δυναμισμός και η αποφασιστικότητα, που οι εκάστοτε Διευθύνσεις επέδειξαν, ήταν η κινητήρια δύναμη για να υπερπηδηθούν όλα τα εμπόδια.

Η Σχολή προσφέρει για 70 τώρα χρόνια στην Κοινότητα των Κωφών συνανθρώπων μας και όχι μόνο. Η επεξεργασία των νέων εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων, τόσο για τα παιδιά που φοιτούν στη Σχολή όσο και για άλλα, είναι μια συνεχής και επίπονη προσπάθεια.

Σε καιρούς δύσκολους, μετά την εισβολή, η Σχολή ξαναγεννήθηκε. Μέσα από δύσκολες οικονομικές συνθήκες συνεχίζει να λειτουργεί και να προσφέρει σαν ένα πρότυπο κέντρο, αλλά και σημείο αναφοράς για την εκπαίδευση των κωφών ατόμων.

Ευχαριστώ όλους τους Διευθυντές της Σχολής, με τους οποίους το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου μας είχε και έχει όλα αυτά τα χρόνια μια θαυμάσια συνεργασία.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στο προσωπικό και στους/στις μαθητές/μαθήτριες της Σχολής για το έργο που επιτελούν και τα εξαιρετικά αποτελέσματα που φέρνουν και κάνουν τους γονείς τους και εμάς τόσο περήφανους.

Σας διαβεβαιώ ότι όλο το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Ευημερίας θα συνεχίσει να είναι υποστηρικτής της κάθε προσπάθειας της Σχολής για το καλό όλων των ατόμων με απώλεια ακοής.

Ελπίζω ότι αυτοί που έφυγαν, όπως οι αείμνηστοι Γεώργιος Μάρκου και Λέλλος Δημητριάδης, θα συνεχίσουν να μας καθοδηγούν με το παράδειγμα της άοκνης και ανιδιοτελούς προσφοράς τους, για να μπορέσουμε όλοι μαζί να συνεχίσουμε αυτή τη σπουδαία πορεία της Σχολής μας.

3

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ,
ΔΡΟΣ ΚΙΚΑΣ ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ

Η 31η Οκτωβρίου 1953 ήταν η πρώτη μέρα λειτουργίας της Σχολής Κωφών σε κτήριο που παραχώρησε ο Δήμος Λευκωσίας στην περιοχή του «Λόφου των Λιονταριών». Οι πρώτοι μαθητές και οι πρώτες μαθήτριες της Σχολής ήταν 22 παιδιά, Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι, ηλικίας 6-13 χρονών. Ο πρώτος δάσκαλός τους, εξειδικευμένος στην εκπαίδευση κωφών στο Ηνωμένο Βασίλειο, ήταν ο Γεώργιος Μάρκου. Είχε προηγηθεί η επίσκεψή του στα χωριά και στα σπίτια τους, μετά από ενημέρωση των τοπικών αρχών και του τότε Γραφείου Παιδείας, για να του εμπιστευτούν οι γονείς και κηδεμόνες τους την εκπαίδευσή τους.

Σήμερα, καθώς γιορτάζουμε τα εβδομνητάχρονα της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου και αυτό γίνεται η αφορμή για να κάνουμε μια ιστορική αναδρομή, μπορούμε με σιγουριά να πούμε ότι η πορεία αυτή των εβδομήντα χρόνων υπήρξε ταραχώδης, με πολλές ανατροπές, που κανένας και καμιά δεν θα μπορούσε να προβλέψει στο ξεκίνημα της Σχολής. Από την αποκλειστική φοίτηση των κωφών παιδιών στη Σχολή, σταδιακά οδηγηθήκαμε στην ένταξή τους στα γενικά σχολεία, στην ανάπτυξη διαφόρων υπηρεσιών και προγραμμάτων στη Σχολή, καθιστώντας ουσιαστικά τη Σχολή ως χώρο αναφοράς για την εκπαίδευση των κωφών παιδιών και ενηλίκων στον τόπο μας, αλλά και για την ευημερία αυτών και των οικογενειών τους. Η καθολική ανίχνευση της ακοής στον τόπο μας, η αμφίπλευρη κοχλιακή εμφύτευση, τα ψηφιακά ακουστικά και γενικότερα η σύγχρονη τεχνολογία, παράλληλα με την έγκαιρη παρέμβαση και εκπαίδευση που προσφέρει η Σχολή, έχουν συμβάλει στη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων των κωφών παιδιών στον τόπο μας. Έχει συνδράμει σημαντικά η Σχολή από την ίδρυσή της στην επαγγελματική αποκατάσταση των κωφών και στην κοινωνική αποδοχή τους, μέσα από τη συνεχή διαφώτιση που πραγματοποιεί.

Η επετειακή αυτή έκδοση αποτελεί μέρος και άλλων δράσεων που θα λάβουν χώρα κατά τη σχολική χρονιά 2023-2024 για να τιμήσουμε την επέτειο αυτή, όπως επίσημη εκδήλωση, παραγωγή και προβολή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παλιών και καινούργιων διαφωτιστικών σποτ με θέμα την κώφωση, σύνθεση Ύμνου της Σχολής, 2η Ανοιχτή Μέρα Γνωριμίας με την Κώφωση, προβολή ταινιών για την κώφωση, έκθεση έργων τέχνης από κωφούς/βαρήκοους καλλιτέχνες και άλλα.

Στόχος μας είναι, μέσα από αυτή την έκδοση, να παρουσιάσουμε ιστορικά την πορεία της Σχολής, τους σημαντικούς σταθμούς της εξέλιξής της, αλλά και τα σημερινά προγράμματα εντός και εκτός της Σχολής, καθώς και τις υπηρεσίες της. Επιπρόσθετα, ο αναγνώστης και η αναγνώστρια μπορούν να πληροφορηθούν για την εκπαίδευση των κωφών, παγκόσμια, αλλά και στην Κύπρο και θα μπορούν να ενημερωθούν για το status της Σχολής και την πορεία της αναγνώρισης της Κυπριακής Νοηματικής γλώσσας. Στην παρούσα έκδοση περιλαμβάνεται ακόμη αφιέρωμα στον αείμνηστο ιδρυτή και πρώτο Διευθυντή της Σχολής Κωφών, Γεώργιο Μάρκου, καθώς και στον αείμνηστο Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και Ταμείου Ευημερίας της Σχολής Κωφών για 48 χρόνια, Λέλλο Δημητριάδη. Ακολουθεί κατάθεση βιωμάτων και εμπειριών αποφοίτων της Σχολής και παρουσίαση των Φορέων, Οργανισμών και Σωματείων που έχουν σχέση με τη Σχολή. Πληροφοριακά αναφέρουμε ότι ένα μέρος των κειμένων της έκδοσης αυτής έχουν δημοσιευθεί σε προηγούμενες αναμνηστικές εκδόσεις της Σχολής, ενώ περιεχόμενο κάποιων από αυτά έχει επικαιροποιηθεί από άλλους/άλλες συγγραφείς.

4

ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ: 1953 – 2023 ΜΙΑ ΠΟΡΕΙΑ 70 ΧΡΟΝΩΝ!

4.1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΚΟΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Βάσος Μερακλής, Γιώργος Σαββίδης, Χρύσω Στυλιανού

Πρώην Διευθυντές – Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Δρ Κίκα Χατζηκακού

Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Η Σχολή Κωφών, μέσα στα 70 χρόνια ζωής της, πέρασε από περιόδους ακμής και άνθησης, αλλά και από περιόδους δύσκολες και περιπετειώδεις. Συνυφασμένη με την ιστορία της Σχολής είναι και η ιστορία της εκπαίδευσης των κωφών* στην Κύπρο, αφού μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1980 η Σχολή αποτελούσε το μόνο κέντρο εκπαίδευσης κωφών.

Αυτή η με λίγα και απέρριπτα λόγια καταγραφή μιας μεγάλης και πλούσιας ιστορίας, της ιστορίας της Σχολής Κωφών, βασίστηκε σε πληροφορίες που αντλήθηκαν από προηγούμενες εκδόσεις της Σχολής και από άλλα σχετικά κείμενα, καθώς και σε έγκυρες προφορικές μαρτυρίες.

Πριν από την ίδρυση της Σχολής, προφορική μαρτυρία από τον Γεώργιο Μάρκου, πρωτεργάτη στην ίδρυση και πρώτο Διευθυντή της Σχολής Κωφών, χρονοθετεί την ύπαρξη κάποιας εκπαίδευσης κωφών στην Κύπρο αμέσως μετά το 1922. Σύμφωνα με αυτή τη μαρτυρία, Μικρασιάτης

Οι πρώτοι/πρώτες μαθητές/μαθήτριες της Σχολής Κοφών, Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι με τους δασκάλους τους, Γ. Μάρκου, Στ. Σταυρίδου και Μ. Τσεβρέτι.

πρόσφυγας δίδαξε ομάδα κωφών σε σπίτι στην περιοχή Παλιού Δημαρχείου στη Λευκωσία. Καμία, όμως, πληροφορία δεν υπάρχει ως προς τις μεθόδους και τα μέσα που χρησιμοποίησε ο εν λόγω Μικρασιάτης, ούτε για την κατάρτισή του ως δασκάλου κωφών.

Σύμφωνα με γραπτή μαρτυρία του Γεώργιου Μάρκου, η πρώτη κρούση για την ανάγκη ίδρυσης Σχολής Κωφών έγινε το 1945 προς το τότε Γραφείο Παιδείας από τη Σεμέλη Τσώτου, Διευθύντρια Σχολείου Κωφών στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, όταν αυτή βρισκόταν στην Κύπρο για διακοπές.

Αποτέλεσμα των διεργασιών που ακολούθησαν ήταν να αναλάβει ο Ροταριανός Όμιλος Λευκωσίας την πρωτοβουλία για την ίδρυση Σχολής Κωφών.

Το 1949 ο Ροταριανός Όμιλος Λευκωσίας προσέφερε υποτροφία στον Γεώργιο Μάρκου για τον πρώτο χρόνο ειδικών σπουδών του στο εξωτερικό.

Το 1952 ο Γεώργιος Μάρκου επέστρεψε από τις σπουδές του και ξεκίνησε τη διαδικασία ίδρυσης της Σχολής.

Μία από τις πρώτες ενέργειες του Γεώργιου Μάρκου ήταν να εντοπίσει τα κωφά παιδιά σχολικής ηλικίας, Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους. Για τον σκοπό αυτό, σε συνεργασία με το Γραφείο Παιδείας, απέστειλε σχετικό ερωτηματολόγιο σε όλους τους δασκάλους της Κύπρου, Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους. Οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο αναφέρονταν σε 300 περίπου παιδιά με απώλεια ακοής. Ο αριθμός αυτός, όπως αποδείχθηκε από την επιτόπου εξέταση των περιπτώσεων, δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα, αφού, σύμφωνα με τον Γεώργιο Μάρκου, περιλάμβανε και παιδιά που παρουσίαζαν προβλήματα λόγου και ομιλίας, που δεν οφείλονταν σε ακουστική απώλεια.

Η ίδρυση της Σχολής

Ως πρώτοι/πρώτες μαθητές/μαθήτριες της Σχολής επιλέχθηκαν μόνο 22 παιδιά ηλικίας 6-13 χρονών. Η μη ύπαρξη επαρκούς και κατάλληλης κτηριακής υποδομής, καθώς και οι περιορισμένοι πόροι για τη συντήρηση της Σχολής δεν επέτρεψαν την εγγραφή περισσότερων μαθητών/μαθητριών σε αυτά τα πρώτα στάδια της λειτουργίας της. Με τους/τις πρώτους/πρώτες 22 μαθητές/μαθήτριες συγκροτήθηκαν δύο τάξεις για Ελληνόπουλα και μία τάξη για Τουρκόπουλα.

Είναι ενδιαφέρον να αναφερθεί ότι για τη φοίτηση ενός μεγάλου αριθμού από τους/τις πρώτους/πρώτες μαθητές/μαθήτριες, η απόφαση λήφθηκε μέσω Παιδικών Δικαστηρίων, γεγονός που ήταν μια θλιβερή ένδειξη της έλλειψης οικογενειακής και κοινωνικής φροντίδας για αυτά τα παιδιά. Ήταν παιδιά που, πρώτιστα, χρειάζονταν προστασία και φροντίδα και μετά εκπαίδευση, παρατηρεί ο Γεώργιος Μάρκου. Στις 31 Οκτωβρίου 1953, η Σχολή υποδέχθηκε τους/τις πρώτους/πρώτες μαθητές/μαθήτριές της. Ο Γεώργιος Μάρκου θυμάται (1971):

«... η πιο έντονη και η πιο ευχάριστη ανάμνηση είναι ένα ζεστό παιδικό χεράκι, που έσφιξε το δικό μου χέρι, καθώς ακουμπούσα στον τοίχο του σχολείου, απορροφημένος σε σκέψεις. Ήρθε πίσω μου χωρίς να το αντιληφθώ, τρύπωσε το κεφαλάκι του κάτω από τη μασχάλη μου και άρχισε να μου σφίγγει δειλά το χέρι.

*Όλη την ημέρα εκείνη «περιμέναμε τους βαρβάρους». Ήταν η πρώτη μέρα που άνοιξε η Σχολή Κωφολάλων**, Σάββατο, 31 Οκτωβρίου 1953. Αυτή τη στιγμή ερχόταν η νύχτα και τα κλάματα και τα ουρλιαχτά των παιδιών είχαν καταλαγιάσει. Εξουθενωμένος, ακούμπησα*

Γυμναστικές επιδείξεις από τους μαθητές και τις μαθήτριες της Σχολής Κωφών,
στον Λόφο των Λιονταριών, στη Λευκωσία, κατά την εκδήλωση για τα εγκαίνια της, το 1953.

στον στύλο της βεράντας και κοίταζα τον δίσκον του ήλιου που χανόταν πίσω από τα καμπαναριά, τους μιναρέδες και τα Ενετικά τείχη της Λευκωσίας. Τα παιδιά ελαφροκουιόντουσαν στη μικρή αυλή σαν τρομοκρατημένο κοπάδι, έτοιμο να σκορπιστεί με πανικό. Περιμέναν τη νύχτα σαν το αποκορύφωμα της διαδικασίας της πρώτης ημέρας. Και τώρα ήρθε αυτό το ζεστό χεράκι να μου πει πως με εμπιστευόταν. Μου φάνηκε πως το χέρι αυτό δεν ήταν ανθρώπινο. Κοιπαχτήκαμε για μια στιγμή και μείναμε έτσι ακίνητοι στην ίδια θέση, ώσπου χάθηκε ο ήλιος. Το κοπάδι είχε τώρα μαζευτεί γύρω μου».

Η Σχολή στεγάστηκε σε ένα παλιό, σχεδόν ετοιμόρροπο κτήριο στον Λόφο των Λιονταριών, στη σημερινή περιοχή της Εκάλης, στη Λευκωσία, το οποίο παραχώρησε ο Δήμος Λευκωσίας. Πρώτοι δάσκαλοι ο Γεώργιος Μάρκου, Διευθυντής και ο μόνος ειδικευμένος στην εκπαίδευση κωφών, η Σταυρούλα Σταυρίδου και ο Τουρκοκύπριος Ματζίτ Τζιεβτέτ.

Την ευθύνη λειτουργίας της Σχολής είχε Διοικούσα Επιτροπή με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του Ροταριανού Ομίλου Λευκωσίας. Η κάλυψη της δαπάνης λειτουργίας της Σχολής αναλήφθηκε από διάφορους φορείς. Το Γραφείο Παιδείας εξόπλισε το διδακτήριο και το οικοτροφείο. Κατέβαλλε, επίσης, τους μισθούς του Προσωπικού. Ουσιαστική συνεισφορά στην κάλυψη των λειτουργικών δαπανών είχε ο Ροταριανός Όμιλος Λευκωσίας. Η Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία και η Ελληνική Μεταλλευτική Εταιρεία πρόσφεραν υποτροφίες σε μαθητές/μαθήτριες, που προέρχονταν από τις περιοχές όπου αυτές οι εταιρείες δραστηριοποιούνταν. Ακόμα, τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της Σχολής, κάποιοι γονείς με κάποια οικονομική ευχέρεια χρεώθηκαν 4 λίρες για τροφεία.

Το γεγονός ότι στην ίδρυση και λειτουργία της Σχολής συνέβαλαν διάφοροι φορείς αποτελεί ένδειξη συλλογικής προσπάθειας και ευρύτερης στήριξης και αποδοχής, ασφαλές θεμέλιο πάνω στο οποίο οικοδομήθηκε η επιτυχής πορεία της.

Οι μαθητές/μαθήτριες της Σχολής Κωφών, στην τραπέζιά, έτοιμοι/έτοιμες για το γεύμα τους (Λόφος των Λιονταριών).

Μαθητές/μαθήτριες της Σχολής Κωφών, στους κήπους των κτηρίων στη Μόρφου.

Μαθήτριες παρουσιάζουν παραδοσιακούς χορούς. Στο βάθος φαίνεται μέρος των κτηρίων της Σχολής Κωφών, στη Μόρφου.

Η πρώτη λαμπρή περίοδος (1958 - 1970)

Από πολύ νωρίς μετά το άνοιγμά της, η Σχολή άρχισε την αναζήτηση άλλου κτηρίου που να καλύπτει τις ανάγκες της. Έτσι, τον Μάρτη του 1958 μεταφέρθηκε στη Μόρφου και συγκεκριμένα στα κτήρια του πρώην Διδασκαλικού Κολεγίου. Το χρονικό διάστημα μέχρι το 1970 υπήρξε η πρώτη λαμπρή περίοδος της ιστορίας της Σχολής. Κατά τα χρόνια αυτά, διαμορφώθηκε ο εκπαιδευτικός χαρακτήρας της, η Σχολή εμπλούτισε τα προγράμματά της, επέκτεινε τις δραστηριότητές της, οι δε μαθητές/μαθήτριες ξεπέρασαν τους/τις 90, μεταξύ αυτών και 18 Τουρκοκύπριοι/Τουρκοκύπριες, οι οποίοι/οποίες τελικά αποχώρησαν το 1963 λόγω των διακοινοτικών ταραχών.

Τα χρόνια κυλούσαν παραγωγικά, με τα παιδιά να είναι ευτυχισμένα μέσα στη σιγουριά της κάθε είδους φροντίδας που τους πρόσφερε η Σχολή.

Όμως, ο χρόνος της πρώτης αποφοίτησης πλησίαζε απειλητικά. Η Σχολή, θεωρώντας ότι η ευθύνη της προς τα κωφά άτομα δεν σταματούσε στη συμπλήρωση της σχολικής τους εκπαίδευσης, ανέλαβε και την ευθύνη εξεύρεσης εργασίας, έργο που αποδείχθηκε πολύ δυσχερές, δεδομένης της διστακτικότητας των εργοδοτών, που κρύβονταν πίσω από προκαταλήψεις και προφάσεις. Έτσι, τον Σεπτέμβρη του 1961 ιδρύθηκε η «Συνεργατική Εταιρεία Κωφαλάλων» με στόχο την επαγγελματική κατάρτιση και εργοδότηση των αποφοίτων της Σχολής.

Στην εξέλιξή της, η Συνεργατική αναδείχθηκε σε αξιόλογο εργαστήριο επίπλων με παράλληλες δραστηριότητες στην κατασκευή ενδυμάτων και υφαντών. Λίγο πριν από την τουρκική εισβολή, 78 κωφά άτομα, άνδρες και γυναίκες, εργοδοτούνταν από τη Συνεργατική, της οποίας την ευθύνη λειτουργίας είχαν, και συνεχίζουν μάλιστα να έχουν, οι ίδιοι οι Κωφοί μέσω Διαχειριστικής Επιτροπής.

Τον Σεπτέμβριο του 1970, Σχολή και Συνεργατική, μεταφέρθηκαν σε καινούργια, σύγχρονα, για την εποχή, κτήρια κοντά στον Γερόλακκο, στην επαρχία Λευκωσίας, που ανεγέρθηκαν με δαπάνες της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Δύο χρόνια μετά, το 1972, ιδρύθηκε η Εταιρεία «Ταμείο Ευημερίας Σχολής Κωφών Παίδων» από το Διοικητικό Συμβούλιο της Σχολής με Πρόεδρο τον Λέλλο Δημητριάδη, που έχει ως βασικό σκοπό «...να προάγει, συνδράμει ή ενθαρρύνει την ευημερία, την εκπαίδευση, την εργοδότηση και την αποκατάσταση των Κωφών», γεγονός που προσέδωσε νέα δυναμική στη Σχολή.

Οι προοπτικές, λοιπόν, για περαιτέρω άλματα στις επιτεύξεις και τις δραστηριότητες της Σχολής ήταν ευοίωνες.

Αποψη του κτηριακού συγκροτήματος της Σχολής, πλησίον του Γερόλακκου, όπου η Σχολή λειτουργήσε από το τέλος του 1970 μέχρι τον Ιούλιο του 1974, οπότε και καταλήφθηκε από τους Τούρκους εισβολείς.

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος εγκαινιάζει τη νέα Σχολή Κωφών στον Γερόλακκο. Παρακολουθούν ο Γεώργιος Μάρκου, Διευθυντής της Σχολής και ο Λέλλος Δημητριάδης, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Πέτρινα χρόνια (1974 - 1976)

Τον Ιούλιο του 1974, η λαίλαπα της τουρκικής εισβολής δεν χαρίστηκε ούτε στη Σχολή, η οποία περιέπεσε στη δίνη των δραματικών γεγονότων. Η κατάληψή της από τα τουρκικά στρατεύματα ανέκοψε προσωρινά την ανοδική πορεία της, δεν διέκοψε όμως τη λειτουργία της.

«Ακόμη δεν μπορώ να καταλάβω πώς ξεκινήσαμε το σχολικό έτος, τον Σεπτέμβρη του 1974, χωρίς να χαθεί ούτε μία σχολική μέρα και προτού ακόμη καταλαγιάσουν οι καπνοί του πολέμου. Είχαμε στήσει τα τσαντίρια μας στην αυλή της Σχολής Τυφλών και καλέσαμε τα παιδιά να έρθουν για μαθήματα. Περιμέναμε να έρθει ένας μικρός αριθμός, έτσι για να κρατηθεί το σχολείο στη ζωή. Όμως, ήρθαν όλοι, πρόσφυγες και μη πρόσφυγες, έτσι που η Σχολή Τυφλών δεν μας χωρούσε. Τότε ενοικιάσαμε ένα αγρόκτημα στην Ανθούπολη με 18 κοιτώνες, κουζίνα και τραπεζαρία και μεταφέραμε εκεί τον καταυλισμό μας, κάπου 30 τσαντίρια, για τάξεις. Ήταν μια μεγαλειώδης προσπάθεια από όλους/όλες τους/τις δασκάλους/δασκάλες και τα παιδιά, που μας κάνει σήμερα να σκεφτόμαστε με νοσταλγία το μοναδικό εκείνο πνεύμα αλληλεγγύης και αλτρουισμού». (Γεώργιος Μάρκου, 1983).

Εκεί, στην Ανθούπολη, η Σχολή έμεινε μέχρι τον Φεβρουάριο του 1976. Ταυτόχρονα, άρχισε νέος αγώνας με εκστρατεία τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό για εξεύρεση κονδυλίων για ανέγερση καινούργιας Σχολής.

Η προσφυγική Σχολή Κωφών σε τσαντίρια στην Ανθούπολη, 1975-1976.

Τα μαθήματα στην προσφυγική Σχολή συνεχίζονταν κανονικά. Ανθούπολη, 1975-1976.

Οι μαθητές και μαθήτριες γύρω από τον Γεώργιο Μάρκου, σε χαλαρές στιγμές, στα τσαντήρα. Ανθούπολη, 1975-1976.

Δεύτερη λαμπρή περίοδος (1976 - 1991)

Η περίοδος που ακολούθησε τις πρωτόγνωρες εμπειρίες στα αντίσκηνα της προσφυγικής Σχολής Κωφών (Οκτώβρης 1974 - Φεβρουάριος 1976) χαρακτηρίζεται από σημαντικές εξελίξεις που σημάδεψαν την εκπαίδευση, την ευημερία και την αποκατάσταση των κωφών παιδιών και ενηλίκων στην Κύπρο. Τα όποια επιτεύγματα στους τομείς αυτούς οφείλονται τόσο στην αλληλεγγύη και συμπαράσταση ανθρώπων και οργανισμών προς τα κωφά άτομα, όσο και στη διορατικότητα, την αφοσίωση και την εργατικότητα των εκπαιδευτικών και άλλων λειτουργών που πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους, συχνά κάτω από αντίξοες συνθήκες.

Οι πολύπλευρες και επίμονες προσπάθειες του πρώτου Διευθυντή της Σχολής, Γεώργιου Μάρκου, με τη συμπαράσταση του Διοικητικού Συμβουλίου της Σχολής, είχαν ως αποτέλεσμα την παραχώρηση μεγάλης έκτασης γης στη Μακεδονίτσα, στη Λευκωσία, από την Ιερά Μονή Κύκκου, όπου μεταφέρθηκαν τα αντίσκηνα τον Φεβρουάριο του 1976.

Σταδιακά, τα αντίσκηνα αντικαταστάθηκαν από προκατασκευασμένα καταλύματα και την πρώτη φάση του οικοτροφείου. Το 1979 ο Γεώργιος Μάρκου αποχώρησε από τη διεύθυνση της Σχολής και αφιέρωσε όλες του τις δυνάμεις στην αναδιοργάνωση και επέκταση των δραστηριοτήτων της Συνεργατικής Εταιρείας των Κωφών, που αποτελούσε τον πυρήνα για την ευημερία και αποκατάσταση των ενήλικων κωφών και που ο ίδιος είχε ιδρύσει το 1961. Ο Γ. Μάρκου παρέμεινε, όμως, σύμβουλος και συμπαραστάτης στη Σχολή και στον νέο Διευθυντή της Σχολής, κ. Βάσο Μερακλή, που τον διαδέχθηκε.

Άποψη των νέων διδακτηρίων της Σχολής Κωφών στη Μακεδονίτσα.

Η ανέγερση σύγχρονων και άρτια εξοπλισμένων διδαστηρίων εξακολούθησε να αποτελεί πρώτη προτεραιότητα, μέχρι που αυτή έγινε κατορθωτή με δαπάνες της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και με τη βοήθεια των Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και του Ταμείου Ευημερίας της Σχολής Κωφών. Τα νέα σύγχρονα διδαστήρια περιλάμβαναν γενικές και ειδικές αίθουσες διδασκαλίας, ειδικά εργαστήρια και κοινόχρηστους χώρους, που διακρίνονται για τη λειτουργικότητά τους.

Το 1986 ακολούθησε η ανέγερση μεγάλης Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης και πάλι με δαπάνες της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών και με τη βοήθεια των Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας. Η αίθουσα αυτή κάλυψε τις ανάγκες στους διάφορους τομείς δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων, που γίνονταν σε συνεργασία με τον Όμιλο Φίλων των Κωφών.

Μετά την ολοκλήρωση των κτηριακών εγκαταστάσεων της Σχολής άρχισε νέα σημαντική προσπάθεια με πρωτοβουλία του Ταμείου Ευημερίας Κωφών και του Ομίλου Φίλων των Κωφών για ανέγερση ενός κτηριακού συγκροτήματος στην κεντρική λεωφόρο της 28ης Οκτωβρίου της Μακεδονίτσας, για να στεγάσει όλες τις υπηρεσίες προς τους ενήλικες κωφούς. Έτσι ολοκληρώθηκε το Κοινωνικό Κέντρο Κωφών, ένα τετραώροφο κτήριο, στο οποίο στεγάστηκαν η Έκθεση Επίπλων της Συνεργατικής Εταιρείας Κωφών, η Παγκύπρια Οργάνωση Κωφών, η Αθλητική Ένωση Κωφών, το Επιμορφωτικό Κέντρο Κωφών και ο Ξενώνας Κωφών. Στο κοινωνικό Κέντρο Κωφών πρόσφεραν εθελοντικά πολύτιμες υπηρεσίες λειτουργοί της Σχολής Κωφών.

Παράλληλα με τις προσπάθειες για κάλυψη των κτηριακών αναγκών των κωφών, γίνονται αξιοσημείωτα βήματα για αναβάθμιση της εκπαίδευσης των κωφών παιδιών και για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους, με σκοπό την ομαλή ένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο.

Σε όλες τις αίθουσες διδασκαλίας τοποθετήθηκαν ομαδικές ακουστικές συσκευές και εφαρμόστηκε για πρώτη φορά ασύρματο ακουστικό σύστημα, που απάλλαξε μαθητές/μαθήτριες και δασκάλους/δασκάλες από τους περιορισμούς στη διακίνηση και τις δραστηριότητές τους στους χώρους διδασκαλίας. Εφαρμόστηκε, επίσης, ένα πρωτοποριακό δίκτυο ηλεκτρονικών υπολογιστών για ειδικούς διδακτικούς σκοπούς με τη χρήση ειδικών προγραμμάτων για ανάπτυξη γλώσσας, ελληνικής και αγγλικής, μαθηματικών και άλλων δεξιοτήτων.

Στο διδακτικό προσωπικό της Σχολής προστέθηκαν κι άλλες ειδικότητες, όπως η λογοθεραπεία, με την πρόσληψη προσοντούχου λογοθεραπευτή, και το τεχνικό σχέδιο με την απόσπαση καθηγητή από τη Μέση Εκπαίδευση κ.ά.

Τα ειδικά αναλυτικά προγράμματα της Σχολής αναθεωρήθηκαν και αναβαθμίστηκαν με βάση τις νεότερες παιδαγωγικές αντιλήψεις και τις τεχνολογικές εξελίξεις και κάλυψαν τους τομείς της γλωσσικής ανάπτυξης,

Άποψη του Οικοτροφείου.

Το λάβαρο της Σχολής Κωφών. Στο λάβαρο παρουσιάζεται ο Άγιος Μάρκος ο Κωφός, προστάτης των κωφών και βαρβκίων.

χειλεανάγνωσης, Λογοθεραπείας, Μαθηματικών, γενικών γνώσεων κ.ά. Για την ολοκλήρωση του έργου αυτού εργάστηκαν με υποδειγματικό ζήλο ομάδες μελών του διδακτικού προσωπικού. Αρκετά από τα μέλη αυτά είχαν τύχει μετεκπαίδευσης και εξειδίκευσης σε πανεπιστήμια του εξωτερικού. Τα εργαστήρια της Σχολής Κωφών εξοπλίστηκαν με τον αναγκαίο τεχνικό εξοπλισμό για κατάρτιση των μαθητών/μαθητριών σε διάφορους επαγγελματικούς τομείς, όπως Δακτυλογραφία, Διακοσμητική, Ραπτική, Ξυλουργική - Ξυλογλυπτική, Τεχνικό σχέδιο, κ.ά.

Οι ραγδαίες εξελίξεις στην εκπαίδευση των παιδιών με απώλεια ακοής σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες και στις ΗΠΑ επηρέασαν σε σημαντικό βαθμό και τις υπηρεσίες που πρόσφερε η Σχολή Κωφών στα παιδιά αυτά. Οι ακουολογικές υπηρεσίες (ακουολογικές μετρήσεις, εφαρμογή εκμαγείων, χρήση ατομικών ακουστικών συσκευών κ.ά.) που προσφέρονταν από τον Ακουολόγο της Σχολής επεκτάθηκαν και σε παιδιά που φοιτούσαν εκτός της Σχολής.

Αρκετά παιδιά με απώλεια ακοής άρχισαν να φοιτούν σε γενικά σχολεία αρχικά σε Νηπιαγωγεία και Δημοτικά και μετά σε σχολεία, Μέσης Εκπαίδευσης στους τόπους διαμονής τους. Με πρωτοβουλία του Παγκύπριου Συνδέσμου Γονέων Κωφών (1987), άρχισαν να ιδρύονται ειδικές μονάδες για φοίτηση παιδιών προσχολικής ηλικίας, αρχικά στη Λεμεσό και λίγο αργότερα στην Πάφο και στη Λάρνακα.

Ο ρόλος της Σχολής Κωφών ήταν φυσικό να αρχίσει να διαφοροποιείται μετά τις διευθετήσεις για συνεκπαίδευση των παιδιών με προβλήματα ακοής (βαρήκοα και κωφά) με ακούοντα παιδιά σε συνηθισμένα (και όχι ειδικά) σχολεία. Η Σχολή άρχισε να βοηθά τα ενταγμένα παιδιά στα γενικά σχολεία με το εξειδικευμένο Προσωπικό της σε θέματα γλωσσικής ανάπτυξης, χρήσης των ακουστικών συσκευών, καθοδήγησης γονέων κ.ά. σε χώρους εκτός της Σχολής και σε παγκύπρια βάση.

Καταιγισμός εξελίξεων και αλλαγών

Η εκπαίδευση, μη εξαιρουμένης της εκπαίδευσης των κωφών, δεν είναι στατική. Ενέχει μια δυναμική που συχνά καταλήγει σε αλλαγές και μεταρρυθμίσεις. Από το τέλος της δεκαετίας του 1980 μέχρι σήμερα, μια σειρά σημαντικών γεγονότων επέφεραν ραγδαίες και σημαντικές αλλαγές, που δικαίως μπορούν να χαρακτηριστούν ως μεταρρύθμιση στην εκπαίδευση των κωφών στην Κύπρο. Όπως συμβαίνει συνήθως, η κινητήρια δύναμη και ο μοχλός πίεσης για αλλαγές υπήρξαν οι ίδιοι οι γονείς των κωφών παιδιών.

Μερικοί απ' αυτούς ταξίδευαν σε χώρες της Ευρώπης και στην Αμερική για σκοπούς σχετικούς με την απώλεια ακοής των παιδιών τους και γίνονταν καλοί αγωγοί τάσεων που κυριαρχούσαν σ' αυτές τις χώρες, ιδιαίτερα ως προς το πού έπρεπε να εκπαιδεύονται τα παιδιά τους.

Με την ίδρυση του Παγκύπριου Συνδέσμου Γονέων Κωφών (ΠΣΓΚ) το 1987, άρχισαν οι συστάσεις και οι πιέσεις προς κάθε κατεύθυνση για προώθηση της συνεκπαίδευσης κωφών και ακουόντων μέσα στα γενικά σχολεία, γνωστής ως «ένταξης». Ήδη από το 1988, με την έξοδο δασκάλων της στα γενικά σχολεία για στήριξη παιδιών με πρόβλημα ακοής, η Σχολή απώλεσε την ιδιότητά της ως του μόνου χώρου εκπαίδευσης των κωφών παιδιών.

Το 1989 ο Αντρέας Μαρκίδης, Κύπριος που διέπρεπε στον τομέα της εκπαίδευσης κωφών στο εξωτερικό, μετακλήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας ως εμπειρογνώμονας, για να υποβάλει εισηγήσεις για τις εκπαιδευτικές ανάγκες των ατόμων με ακουστική αναπηρία στην Κύπρο. Τον Μάη

του 1990, στην έκθεσή του προς τον Υπουργό Παιδείας, ο Αντρέας Μαρκίδης εισηγείτο ως κύριο στόχο για την πλειονότητα αυτών των ατόμων τη «λειτουργική ένταξη». Ταυτόχρονα, όμως, επεσήμανε και τον σημαντικό ρόλο που έχει να διαδραματίσει η Σχολή ως μέρος του όλου φάσματος της εκπαίδευσης, της κοινωνικής και επαγγελματικής αποκατάστασης και ευημερίας των ατόμων με ακουστική αναπηρία.

Στις αρχές του 1990, η διαρροή μαθητών/μαθητριών της Σχολής προς την ένταξη υπήρξε ομαδική, με αποτέλεσμα την κατάργηση του οικοτροφείου τον Μάη του ίδιου χρόνου.

Την ίδια περίοδο, 1987-1990, το Υπουργείο Παιδείας με εμπλοκή του ΠΣΓΚ ίδρυσε τις Επαρχιακές Μονάδες Βαρηκών σε Δημοτικά Σχολεία. Πρώτη, το 1987, ιδρύθηκε η μονάδα στη Λεμεσό και ακολούθησαν οι μονάδες στη Λευκωσία, στην Πάφο και στη Λάρνακα.

Τον Γενάρη του 1990, εφαρμόστηκε σε συστηματική πλέον βάση και το πρόγραμμα της Σχολής «Εγκαιρη Παρέμβαση/Καθοδήγηση Γονέων», που αφορά σε παιδιά μέχρι τριών χρονών και τις οικογένειές τους. Η συνεκπαίδευση των παιδιών με ακουστικά προβλήματα με ακούοντα παιδιά στα συνηθισμένα σχολεία είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του αριθμού των μαθητών/μαθητριών της Σχολής. Έτσι, έγινε δυνατή η παραχώρηση αιθουσών της Σχολής στον τότε (1989) νεοσυσταθέντα Σύνδεσμο Γονέων Παιδιών Προσχολικής Ηλικίας στη Μακεδονίτσα για λειτουργία κοινοτικού Νηπιαγωγείου. Στο Νηπιαγωγείο αυτό για ακούοντα παιδιά εφαρμόστηκε η «αντίστροφη ένταξη», δηλαδή η συνεκπαίδευση κωφών παιδιών της ίδιας περίπου ηλικίας με ακούοντα παιδιά. Η Σχολή εξακολούθησε να λειτουργεί με μικρό αριθμό κωφών παιδιών ως ημερήσιο σχολείο, αλλά, ταυτόχρονα, και ως Κέντρο Υπηρεσιών προς τα παιδιά με προβλήματα ακοής σε όλη την Κύπρο.

Το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ) άρχισε την τοποθέτηση νέων ειδικών εκπαιδευτικών κωφών στα σχολεία, όπου φοιτούσαν παιδιά με απώλεια ακοής και ανάθεσε τον συντονισμό της ένταξής τους στη Διεύθυνση της Σχολής (1990), η οποία με το έμπειρο και εξειδικευμένο Προσωπικό της ανέλαβε τη στήριξή τους στα γενικά σχολεία από τη σχολική χρονιά 1990-1991.

Το 1993, με πρωτοστάτη πάλι τον ΠΣΓΚ, ψηφίστηκε ο «Νόμος που προνοεί για την Ένταξη και Ενσωμάτωση Κωφών Παιδιών στο Εκπαιδευτικό Σύστημα (Προδημοτική, Στοιχειώδη και Μέση Εκπαίδευση)». Ο Νόμος εφαρμόστηκε με δυσκολίες και ελλείψεις, αφού ουδέποτε εκδόθηκαν οι σχετικοί Κανονισμοί.

Το 1999 αποτελεί ορόσημο στην ιστορία της εκπαίδευσης των κωφών και της ειδικής εκπαίδευσης γενικότερα. Τη χρονιά αυτή ψηφίστηκε «Ο Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος του 1999» (Ν.113 (Ι) 99). Ο Νόμος, σαφώς, προβλέπει ότι τα παιδιά με απώλεια ακοής εκπαιδεύονται μέσα σε γενικά σχολεία εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, που δυνατόν να αποφασιστεί διαφορετικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου. Η ένταξη έχει πλέον θεσμοθετηθεί και η πρώτη επιβεβλημένη διά Νόμου επιλογή ως προς την εκπαιδευτική τοποθέτηση κωφών παιδιών είναι η συμφοίτησή τους με ακούοντες ομηλικούς τους στα γενικά σχολεία.

2001 μέχρι σήμερα

Στη διάρκεια των τελευταίων χρόνων η Σχολή Κωφών προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα της εποχής, αναμορφώνει τον ρόλο της, μετεξελίσσεται σταδιακά σε Κέντρο Παροχής ποικίλων Υπηρεσιών και διαμορφώνει τη νέα της ταυτότητα, χωρίς να αποβάλλει ταυτόχρονα και τον ιστορικό της ρόλο ως ημερήσιο ειδικό σχολείο.

Με βάση την πείρα, την εμπειρογνώμοσύνη και την τεχνογνωσία της προχώρησε στην υλοποίηση καινοτόμων και επωφελών ιδεών, τόσο για όλα τα άτομα με απώλεια ακοής στο σύνολό τους, όσο και ως κέντρο αναφοράς για οποιαδήποτε ενδιαφέροντα για τα κωφά άτομα. Ενίσχυσε τα εκπαιδευτικά της προγράμματα και επέκτεινε την προσφορά της στους τομείς της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Είναι για αυτό τον λόγο που, ενώ ο αριθμός των μαθητών/μαθητριών της Σχολής είχε ακολουθήσει μια καθοδική πορεία μετά την ομαδική τους έξοδο προς τα γενικά σχολεία, τα τελευταία χρόνια άρχισε σταδιακά η ανοδική του πορεία με πόλο έλξης τα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά της προγράμματα. Σημαντικά γεγονότα που έχουν επηρεάσει τη διαμόρφωση του ρόλου της Σχολής Κωφών είναι:

1. Αναγνώριση απολυτηρίων της Σχολής Κωφών

Το 2005 αναγνωρίστηκαν από το ΥΠΑΝ τα απολυτήρια της Σχολής Κωφών ως ισότιμα με τα απολυτήρια των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κάτω από προϋποθέσεις, οι οποίες αφορούν στο περιεχόμενο των σπουδών, τα κριτήρια αξιολόγησης και προαγωγής των μαθητών/μαθητριών, και τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τους/τις εκπαιδευτικούς που θα διδάσκουν τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα.

2. Αναγνώριση Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας (ΚΝΓ)

Μετά την ψήφιση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων του περί της Αναγνώρισης της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας Νόμου (66(1) 2006) και τροποποίησή του τον Ιούνιο του 2008 (31(1) 2008), το ΥΠΑΝ σε συνεργασία με τη Σχολή Κωφών και την Ομοσπονδία Κωφών Κύπρου προχώρησε στην καταγραφή της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας (ΚΝΓ).

Το έργο ξεκίνησε τον Μάιο του 2007 και ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2011 με την παραγωγή τριών προϊόντων:

- τη Γραμματική Παραδοσιακού Τύπου (βιβλίο και ψηφιακός δίσκος).
- την Επικοινωνιακή Γραμματική (βιβλίο και ψηφιακός δίσκος).
- το Εννοιολογικό Λεξικό (βιβλίο και ψηφιακός δίσκος).

Σήμερα σχεδιάζονται τα επόμενα βήματα, που αφορούν στην υιοθέτηση μέτρων για την υλοποίηση της αναγνώρισης με τη δημιουργία των Σχολών Εκμάθησης της ΚΝΓ, τη διδασκαλία, την εκμάθηση της ΚΝΓ από τα κωφά άτομα, τα πιστοποιητικά επάρκειας γνώσης της ΚΝΓ κ.ά.

3. Έκθεση Εμπειρογνομόνων για Αναδόμηση της Σχολής Κωφών και πώς αυτή τροχοδορείται

Μετά από εισήγηση της Σχολής Κωφών προς το ΥΠΑΝ για αναδόμηση των προγραμμάτων εκπαίδευσης των μαθητών/μαθητριών με απώλεια ακοής και των υπηρεσιών προς τα άτομα αυτά, το ΥΠΑΝ κάλεσε τον Ιανουάριο του 2010 ομάδα πέντε εμπειρογνομόνων από την Αγγλία, την Αμερική και την Κύπρο. Οι εμπειρογνώμονες, αφού μελέτησαν την παρούσα κατάσταση, ετοίμασαν έκθεση προς το ΥΠΑΝ με τις εισηγήσεις τους για αναδόμηση των προγραμμάτων και υπηρεσιών της Σχολής Κωφών.

Παρά το γεγονός ότι το ΥΠΑΝ συμφώνησε για αναδόμηση της Σχολής, δεν προχώρησε στην υλοποίησή της λόγω της οικονομικής κρίσης, η οποία επηρέασε τα πάντα στη χώρα. Ωστόσο, με την εμπλοκή άλλων Υπουργείων, όπως Εργασίας και Υγείας, αξιοποιήθηκαν οι υφιστάμενες υπηρεσίες τους και η Σχολή, με τη βοήθεια του Διοικητικού Συμβουλίου, προχώρησε από μόνη της στην προσπάθεια αναδόμησής της με την ίδρυση και λειτουργία νέων υπηρεσιών, καθώς και την τελειοποίηση των υφισταμένων. Τέτοιες υπηρεσίες και προγράμματα είναι:

1. Πρόγραμμα Έγκαιρης Παρέμβασης

Από το 1990 εφαρμόστηκε συστηματικά στη Σχολή Κωφών το πρόγραμμα «Έγκαιρη Παρέμβαση/Καθοδήγηση Γονέων», το οποίο λειτουργεί ως σήμερα. Με την εφαρμογή του Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμου 113(1)/1999, το πρόγραμμα δεν κατοχυρώνεται νομικά, αφού το ΥΠΑΝ είναι αρμόδιο για ηλικίες παιδιών από 3 ετών. Για τον λόγο αυτό, κρίθηκε αναγκαία η εμπλοκή του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο είναι και το αρμόδιο Υπουργείο για τις ηλικίες 0-3 ετών. Με τη χορηγία του λειτούργησε το 2010 το Βρεφοπαιδοκομικό Τμήμα στη Σχολή Κωφών με τη φοίτηση παιδιών με απώλεια ακοής και ακουόντων. Την ευθύνη για τη λειτουργία του ανέλαβε το Συμβούλιο Κοινοτικού Εθελοντισμού (ΣΚΕ) Αγίου Δομετίου και η Σχολή Κωφών ανέλαβε το εκπαιδευτικό μέρος.

2. Πολυθεματική Ομάδα Αντιμετώπισης των παιδιών με απώλεια ακοής, ηλικίας 0-3 ετών (βλ. Κεφάλαιο Έγκαιρη Παρέμβαση και Εκπαίδευση).

Μετά από ενέργειες και πρωτοβουλία της Σχολής Κωφών, πάρθηκε Υπουργική Απόφαση, ημ. 20/02/2018, για σύσταση «Πολυθεματικής ομάδας για την αντιμετώπιση παιδιών με απώλεια ακοής, ηλικίας 0-3 ετών», στην οποία συμμετέχει ΩΡΛ του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας (ως γενικός υπεύθυνος), Ακουολόγος του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, Εκπαιδευτικός Κωφών με εξειδίκευση σε θέματα έγκαιρης παρέμβασης (Σχολή Κωφών), Κλινικός Ψυχολόγος των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας, Λογοθεραπευτής του Υπουργείου Υγείας, Λειτουργός του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και άλλος ειδικός, εάν το απαιτούν οι ανάγκες του παιδιού για το οποίο γίνεται η Πολυθεματική. Η Πολυθεματική Ομάδα συνεδριάζει μία φορά τον μήνα και λειτουργεί όπως οι Επαρχιακές Επιτροπές για παιδιά με απώλεια ακοής 0-3 ετών. Πρόσφατα, πάρθηκε απόφαση από την Αρμόδια Αρχή όπως ενταχθεί στην ομάδα και Λογοθεραπευτής του ΥΠΑΝ (της Σχολής Κωφών), εξειδικευμένος στα θέματα έγκαιρης παρέμβασης των παιδιών με απώλεια ακοής.

3. Παρέμβαση στον ψυχοσυναισθηματικό τομέα

Η Σχολή Κωφών στελεχώθηκε με μία Εκπαιδευτική Ψυχολόγο με μερική απασχόληση (μία φορά την εβδομάδα). Οι συγκεκριμένες υπηρεσίες αφορούν περισσότερο στα παιδιά της Σχολής και τις οικογένειές τους και λιγότερο στα παιδιά της ένταξης. Η συμβουλευτική που παρέχεται τόσο στους γονείς και μαθητές/μαθήτριες, όσο και στους/στις εκπαιδευτικούς της Σχολής, στόχο έχει την πολύπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού, την καλλιέργεια της ψυχικής του ανθεκτικότητας και την ομαλή προσαρμογή του σε διάφορα κοινωνικά συστήματα εκτός της Σχολής.

4. Πρόσληψη Κοινωνικού Λειτουργού

Στο πλαίσιο της προσπάθειας για στήριξη της Κοινότητας των Κωφών*** και των κωφών παιδιών και των οικογενειών τους στην ένταξη και στη Σχολή, έγινε αγορά υπηρεσιών από το Ταμείο Ευμερείας Σχολής Κωφών Παίδων από Κοινωνικό Λειτουργό για μία φορά την εβδομάδα, ρόλος του οποίου/της οποίας, είναι, κυρίως, η καθοδήγηση και η συμβουλευτική σε θέματα που αφορούν στα δικαιώματα και στις Νομοθεσίες σχετικά με τα άτομα με απώλεια ακοής.

5. Ο περί Πρόσληψης Ατόμων με Αναπηρίες στον Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα (Ειδικές Διατάξεις) Νόμος, Ν. 146 (1)/ 2009

Από τον Δεκέμβριο του 2009 τέθηκε σε ισχύ ο πιο πάνω νόμος, με τον οποίο προβλέπεται η πρόσληψη ατόμων με αναπηρίες, που πληρούν καθορισμένα αντικειμενικά κριτήρια σε ποσοστό 10% των εκάστοτε υπό πλήρωση θέσεων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Σκοπός του Νόμου είναι να προάγει τις ευκαιρίες απασχόλησης των ατόμων με αναπηρίες, αντισταθμίζοντας τις μειωμένες ευκαιρίες που έχουν λόγω της αναπηρίας τους, ακολουθώντας, όπως πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις κατευθυντήριες γραμμές που δίνονται από διεθνείς συμβάσεις, το κοινοτικό, αλλά και το εθνικό δίκαιο, που στοχεύουν στη λήψη θετικών μέτρων για τα άτομα με αναπηρίες.

6. Τελειοποίηση προγραμμάτων ένταξης στα γενικά σχολεία, ιδίως στη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση

Το 1990 έγινε η μεγάλη διαρροή των μαθητών/μαθητριών της Σχολής Κωφών προς τα γενικά σχολεία. Η ένταξη των παιδιών αυτών έγινε βεβαιωμένα. Τα ίδια τα παιδιά δεν ήταν καθόλου έτοιμα για αυτή τη μεταπήδηση, αλλά ούτε και το σύστημα ήταν έτοιμο να τα δεχτεί. Οι εκπαιδευτικοί ήταν απροετοίμαστοι/απροετοίμαστες και καθόλου ενημερωμένοι/ενημερωμένες, δεν υπήρχε καθόλου υλικοτεχνική υποδομή, με αποτέλεσμα αρκετά από τα παιδιά να πληρώσουν πολύ ακριβά αυτή την αλλαγή. Παρόλα αυτά, αυτή ήταν η αφορμή ώστε να ξεκινήσουν να μπαίνουν τα θεμέλια για μια σωστή και επιτυχημένη ένταξη. Στη Δημοτική Εκπαίδευση δεν ήταν τόσο δύσκολα τα πράγματα, αφού υπήρχαν προγράμματα Ειδικής Εκπαίδευσης. Η Μέση Εκπαίδευση, όμως, δέχτηκε τα κωφά παιδιά χωρίς να έχει καμία άλλη εμπειρία με προγράμματα Ειδικής Εκπαίδευσης. Αυτό λειτούργησε θετικά, αφού εμπιστεύτηκε την όλη οργάνωση των προγραμμάτων της σε ειδικούς εκπαιδευτικούς κωφών.

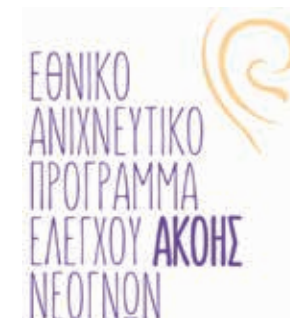
Με την εφαρμογή του «Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες» Νόμου του 1999 (Ν. 113(1)/1999), τα προγράμματα ένταξης έχουν κατοχυρωθεί και νομικά. Τα περισσότερα παιδιά φοιτούν στα σχολεία της γειτονιάς τους και ο τρόπος ένταξής τους διαφοροποιείται ανάλογα με τις ανάγκες τους, δηλαδή φοίτηση σε γενική τάξη χωρίς στήριξη, φοίτηση σε γενική τάξη με στήριξη σε ειδική αίθουσα ή φοίτηση σε ειδικό τμήμα (Μονάδα). Το πρόγραμμα συντονίζεται από δύο Ειδικές Εκπαιδευτικούς Κωφών.

Οι πρώτες επεμβάσεις στην Κύπρο για τοποθέτηση κοχλιακών εμφυτευμάτων (ΚΕ) έγιναν δειλά-δειλά στη δεκαετία του '90 με πρωτοβουλία των ίδιων των γονιών, οι οποίοι πάντα παρακολουθούσαν την εξέλιξη της τεχνολογίας στον τομέα αυτό. Στην πορεία, αυξανόταν ο αριθμός των παιδιών που τοποθετούσαν ΚΕ. Τα τελευταία χρόνια τα περισσότερα παιδιά τοποθετούν δύο ΚΕ γύρω στην ηλικία των 9 μηνών. Σήμερα οι επεμβάσεις ΚΕ γίνονται στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας.

Η εφαρμογή αυτής της σύγχρονης τεχνολογίας βοηθά τα βρέφη με απώλεια ακοής να έχουν όσον το δυνατόν καλύτερη πρόσβαση στον ήχο και έτσι έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν τον προφορικό λόγο και κατ' επέκταση επικοινωνία και γλώσσα.

7. Καθολικό Πρόγραμμα Ανίχνευσης Βαρηκοΐας Νεογνών

Από το 2004 λειτουργεί στην Κύπρο το Καθολικό Πρόγραμμα Ανίχνευσης Βαρηκοΐας Νεογνών. Αυτό βοήθησε σημαντικά, αφού με την έγκαιρη ανίχνευση και διάγνωση της απώλειας της ακοής εξασφαλίζεται και η έγκαιρη υποστηρικτική παρέμβαση και εκπαίδευση. Το πρόγραμμα προσφέρεται δωρεάν στο Μακάρειο Νοσοκομείο και στο Ακουσολογικό Κέντρο του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, όπως και από το Κέντρο Προληπτικής Παιδιατρικής, που είναι εγγεγραμμένο ως Φιλανθρωπικός Οργανισμός.

8. Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες (ΤΚΕΑΑ)

Το ΤΚΕΑΑ ιδρύθηκε την 1η Ιανουαρίου 2009, με σκοπό να αναλάβει ως κεντρικός φορέας τη διαμόρφωση, τον συντονισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των πολιτικών για τα άτομα με αναπηρίες, με τη συνεργασία των συναρμόδιων Υπουργείων, καθώς και του κοινωνικού εταίρου, της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Ατόμων με Αναπηρίες. Η ίδρυση του Τμήματος αποφασίστηκε, αφού η Κυβέρνηση αναγνώρισε την αναγκαιότητα για ενδυνάμωση των διοικητικών δομών, που χειρίζονται τα θέματα αναπηρίας.

Όραμα του ΤΚΕΑΑ είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρίες και η δημιουργία νέων προοπτικών για την κοινωνική ενσωμάτωσή τους μέσω του κατάλληλου σχεδιασμού, συντονισμού και υλοποίησης μεταρρυθμιστικών δράσεων.

Οι βασικές αρμοδιότητες και επιδιώξεις του ΤΚΕΑΑ είναι:

- Η παροχή αξιολογήσεων και πιστοποιήσεων της αναπηρίας και λειτουργικότητας.
- Η χορήγηση κοινωνικών παροχών σε άτομα με αναπηρίες.
- Η παροχή άμεσης και έμμεσης επαγγελματικής αποκατάστασης και άλλων υποστηρικτικών υπηρεσιών.
- Ο συντονισμός της αποτελεσματικής εφαρμογής της Σύμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία.

Υποσημειώσεις κεφαλαίου

*Η λέξη «Κωφός» χρησιμοποιείται για τα άτομα που συμμετέχουν στην Κοινότητα των Κωφών και χρησιμοποιούν την ΚΝΓ.

**Ο όρος «κωφός» με πεζό «κ» αναφέρεται τόσο στους ακουσολογικά βαρήκοους όσο και στους ακουσολογικά κωφούς.

***Ο όρος «κωφάλαος» είναι αναχρονιστικός και προσβλητικός. Χρησιμοποιείται εδώ, κατ' εξαίρεση, για ιστορικούς λόγους, γιατί αυτό τον όρο χρησιμοποιούσαν εκείνη την εποχή.

4.2. ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

Γιώργος Σαββίδης

Πρώην Διευθυντής της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Επικαιροποίηση: **Χρύσω Στυλιανού** (Πρώην Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου)

και **Δρ Κίκα Χατζηκακού** (Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου)

Σύγχρονες τάσεις

Προφορική μέθοδος

Ο πρώτος ειδικευμένος δάσκαλος κωφών στην Κύπρο ήταν ο Γεώργιος Μάρκου, ο οποίος είχε κάνει ειδικές σπουδές στη Βρετανία. Εκείνη την εποχή, η μέθοδος επικοινωνίας που κυριαρχούσε στην εκπαίδευση κωφών στη Βρετανία, αλλά και σε όλη την Ευρώπη, ήταν η προφορική. Ήταν φυσικό, λοιπόν, ο Γ. Μάρκου, επιστρέφοντας στην Κύπρο, να εφαρμόσει στη νεοσύστατη Σχολή Κωφών της Κύπρου τη μέθοδο που σπούδασε. Σε κατοπινά στάδια και άλλοι δάσκαλοι της Σχολής μετεκπαιδεύτηκαν στην ίδια χώρα και έτσι η προφορική μέθοδος συνεχώς εδραιωνόταν.

Ολική μέθοδος

Στο τέλος της δεκαετίας του 1970, δάσκαλοι/δασκάλες της Σχολής μετεκπαιδεύτηκαν στις ΗΠΑ. Στη χώρα αυτή, ήδη από τη δεκαετία του 1960 είχε εμφανιστεί μια νέα φιλοσοφία, αυτή της ολικής μεθόδου, βασικότερο χαρακτηριστικό της οποίας είναι η ταυτόχρονη χρήση ομιλίας και νοηματικής, ακολουθώντας τη σύνταξη της ομιλούμενης γλώσσας. Οι δάσκαλοι/δασκάλες αυτοί/αυτές, επιστρέφοντας στη βάση τους, έφεραν μαζί τους τις τάσεις και τις ιδέες που επικρατούσαν στην Αμερική.

Έτσι, στις αρχές της δεκαετίας του 1980, παρουσιάζονται στη Σχολή δύο φιλοσοφικά ρεύματα: της προφορικής και της ολικής μεθόδου. Για περίοδο λίγων χρόνων, υπήρξε μια ενδοσχολική αντιπαράθεση ως προς το ποια μέθοδος ήταν η πιο κατάλληλη. Παρά τους κραδασμούς και τις αμφισβητήσεις που προκάλεσε στην προφορική μέθοδο η γόνιμη αντιπαράθεση μεταξύ των δασκάλων της Σχολής, τελικά αυτή η μέθοδος παρέμεινε.

Οι λόγοι επικράτησης της προφορικής μεθόδου ήταν οι εξής:

- Η προφορική μέθοδος είχε εφαρμοστεί για περίπου 30 χρόνια και είχε βαθιές ρίζες.
- Η πλειονότητα των δασκάλων, λόγω εκπαίδευσης και συνήθειας, ήταν υπέρ της προφορικής μεθόδου.

Ο Γεώργιος Μάρκου, στις αρχές της λειτουργίας της Σχολής Κοφών, εφαρμόζοντας στην εκπαίδευση την προφορική μέθοδο επικοινωνίας.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι εξ αρχής η εφαρμογή της προφορικής μεθόδου στη Σχολή Κωφών δεν ήταν ανελαστική, με την έννοια ότι οι μαθητές/μαθήτριες είχαν την ελευθερία να επικοινωνούν μεταξύ τους, ιδιαίτερα εκτός αίθουσας διδασκαλίας και στο οικοτροφείο, μέσω νοηματικής. Αλλά και οι δάσκαλοι/δασκάλες, στην προσπάθειά τους να πετύχουν παραγωγική επικοινωνία, συχνά συνόδευαν την ομιλία τους με φυσικές χειρονομίες ή νοήματα που μάθαιναν από τους/τις μαθητές/μαθήτριες.

- Δεν υπήρχε τυποποιημένη Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα (ΚΝΓ).
- Οι γονείς ήταν κάθετα αντίθετοι με την καθι�ονδήποτε τρόπο χρήση νοηματικής γλώσσας στην εκπαίδευση των παιδιών τους.

Σήμερα στη Σχολή χρησιμοποιείται η ΚΝΓ (στην παρουσία Διερμηνέα ΚΝΓ), καθώς και η ομιλούμενη ανάλογα με τον βαθμό απώλειας ακοής του/της μαθητή/μαθήτριας και με τη μέθοδο επικοινωνίας, που χρησιμοποιεί.

Δίγλωσση - διπολιτισμική εκπαίδευση

Οι τελευταίες τάσεις στην Ευρώπη και στην Αμερική ως προς το πώς πρέπει να εκπαιδεύονται τα κωφά παιδιά αντανακλώνται στη φιλοσοφία της «δίγλωσσης-διπολιτισμικής εκπαίδευσης».

Γλωσσικές έρευνες, που άρχισαν στις ΗΠΑ από το 1960 και βρίσκονται σε εξέλιξη, έχουν ανακαλύψει τα δομικά στοιχεία, τους συντακτικούς και πραγματολογικούς κανόνες και έχουν αποδείξει τη γλωσσολογική υπόσταση των νοηματικών 31 γλωσσών, που είναι ανάλογη των ομιλούμενων γλωσσών. Τα αποτελέσματα αυτών των ερευνών έχουν δώσει το έναυσμα σε Κοινοότητες Κωφών σε διάφορες χώρες να απαιτήσουν από τις κυβερνήσεις τους να αναγνωρίσουν τη νοηματική ως πλήρη και ολοκληρωμένη γλώσσα και κατά συνέπεια οι Κοινοότητες Κωφών να αναγνωρισθούν

ως γλωσσικές-πολιτισμικές μειονότητες, διεκδικώντας, έτσι, καθεστώς εκπαίδευσης των Κωφών, ανάλογο άλλων γλωσσικών μειονοτήτων. Ήδη σε διάφορες χώρες εφαρμόζονται στην εκπαίδευση Κωφών συστήματα δίγλωσσης-διπολιτισμικής εκπαίδευσης. Βασικό χαρακτηριστικό αυτής της εκπαίδευσης είναι η κατάκτηση της νοηματικής γλώσσας, που χρησιμοποιούν οι Ενήλικες Κωφοί και η εκμάθηση της ομιλούμενης ως δεύτερης γλώσσας. Αυτό σημαίνει ότι το οικογενειακό και το σχολικό περιβάλλον θα αποτελείται από φυσικούς ή μη φυσικούς, αλλά επαρκείς χρήστες της νοηματικής γλώσσας.

Ο αντίκτυπος της φιλοσοφίας της δίγλωσσης εκπαίδευσης έχει φτάσει και στην Κοινότητα Κωφών της Κύπρου. Η Ομοσπονδία Κωφών της Κύπρου

Στιγμιότυπο από την παρουσίαση των τριών προϊόντων της Καταγραφής της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας στην αίθουσα Συνεδριάσεων του Υπουργείου Παιδείας.

(ΟΚΚ) ζήτησε πιεστικά την αναγνώριση της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας (ΚΝΓ) ως επίσημης γλώσσας της Κοινότητας των Κωφών. Έτσι, τον Απρίλιο του 2006 ψηφίστηκε από την Κυπριακή Βουλή «Ο Περί Αναγνώρισης της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας Νόμος» (66(1) 2006). Το ΥΠΑΝ σε συνεργασία με τη Σχολή Κωφών και την ΟΚΚ προχώρησε και ολοκλήρωσε την καταγραφή της ΚΝΓ.

Τον Ιούνιο του 2022 στο πλαίσιο της προώθησης των μέτρων για την υλοποίηση της Νομοθεσίας και μετά από υπουργική απόφαση ολοκληρώθηκε πρόγραμμα πιστοποίησης επτά κωφών εκπαιδευτικών ΚΝΓ και δεκαπέντε διερμηνέων ΚΝΓ. Ο προγραμματισμός και η διοργάνωση του προγράμματος πιστοποίησης έγινε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο με βάση τις εισηγήσεις της Ομοσπονδίας Κωφών Κύπρου και της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου. Οι συντονιστές/συντονίστριες του προγράμματος ήταν πανεπιστημιακοί από την Ελλάδα.

Πορεία σύγκρουσης

Είναι φανερό, όμως, ότι οι τελευταίες τάσεις στη χώρα μας ως προς τη νοηματική ακολουθούν πορεία σύγκρουσης με άλλες εξελίξεις στην εκπαίδευση των κωφών. Τα ΚΕ και η τεχνολογία στον τομέα των ακουστικών συσκευών συνεχώς εξελίσσονται. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι όλα τα παιδιά της Προσχολικής Τάξης και η μεγάλη πλειοψηφία των παιδιών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Έγκαιρης Παρέμβασης της Σχολής Κωφών έχουν ΚΕ και φυσικά η χρήση της νοηματικής αντίκειται στη φιλοσοφία και τους στόχους της εκπαίδευσης αυτών των παιδιών.

Από την άλλη, η ένταξη στα γενικά σχολεία έχει πλέον θεσμοθετηθεί και οι περισσότεροι/περισσότερες από τους/τις κωφούς/κωφές μαθητές/μαθήτριες συνεκπαιδεύονται με τους/τις ακούοντες/ακούουσες ομηλικούς/ομήλικές τους μέσα σε αυτά τα σχολεία, χώρους στους οποίους δύσκολα θα μπορούσαν να εργοδοτηθούν κωφοί/κωφές εκπαιδευτικοί. Συνοπτικά, η μέθοδος επικοινωνίας στη Σχολή Κωφών έχει ακολουθήσει εξελικτική πορεία ανάλογη άλλων χωρών - το τραγικό είναι ότι στη χώρα μας υιοθετούνται τάσεις και φιλοσοφίες, όταν εκεί από όπου ξεκίνησαν

αρχίζουν να εγκαταλείπονται. Η δίγλωσση - διπολιτισμική εκπαίδευση είναι εν δυνάμει μια προοπτική, παρά τις πρακτικές και εκπαιδευτικές δυσκολίες που παρουσιάζει η εφαρμογή της. Είναι χαρακτηριστικό της εκπαίδευσης των Κωφών, από την αρχή της ιστορίας της, να εξελίσσεται μέσα από αντιπαράθεσεις. Η νέα αντιπαράθεση που υποβόσκει και το μέγα ερώτημα που πλανάζεται αφορά στην ώθηση της ΚΝΓ από τη μια και στην αύξηση των ΚΕ και την επέκταση της ένταξης από την άλλη.

Σήμερα, τα πλείστα παιδιά της Σχολής Κωφών φέρουν ΚΕ και χρησιμοποιούν τον προφορικό λόγο. Υπάρχουν όμως και παιδιά που επικοινωνούν με την ΚΝΓ. Για τον λόγο αυτό εργοδοτούνται δύο διερμηνείς της ΚΝΓ, ώστε να διευκολύνουν τη διδασκαλία και επικοινωνία, αφού οι εκπαιδευτικοί, ιδιαίτερα στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο, δεν γνωρίζουν την Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα.

4.3. ΤΟ STATUS ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Χρύσω Στυλιανού

Πρώην Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

-
- 1953** Ιδρύεται η Σχολή Κωφών και λειτουργεί ως διακοινοτική σχολή. Την ευθύνη για τη λειτουργία της αναλαμβάνει ο Ροταριανός Όμιλος Λευκωσίας, εκπρόσωπος του οποίου προεδρεύει της Διοικούσας Επιτροπής, ο Δήμος Λευκωσίας, ο οποίος παρέχει το οίκημα που φιλοξενεί τη Σχολή και η κυβέρνηση, που παρέχει το απαιτούμενο διδακτικό Προσωπικό και τον απαραίτητο εξοπλισμό.
-
- 1956** Αναλαμβάνει την πλήρη ευθύνη για τη λειτουργία της Σχολής η κυβέρνηση, η οποία και διορίζει το Πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο.
-
- 1960** Με την Ανεξαρτησία, η Σχολή υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών. Την εποπτεία της, όμως, αναλάμβανε μικτή Υπουργική Επιτροπή και το Προσωπικό της διορίζεται από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας (ΕΔΥ).
-
- 1963** Μετά την τουρκική ανταρσία και την αποχώρηση των Τουρκοκύπριων Υπουργών οι μικτές Επιτροπές διαλύονται και τα θέματα των διαφόρων ιδρυμάτων αναλαμβάνουν οι οικείοι Υπουργοί.
-
- 1965** Η Σχολή υπάγεται διοικητικά στο Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΥΠΑΝ. Ο Διευθυντής και το Προσωπικό υπάγονται στο ΥΠΑΝ, παρά το γεγονός ότι αυτοί διορίζονται από την ΕΔΥ. Τα έξοδα για τη λειτουργία της αναλαμβάνει πλέον το ΥΠΑΝ (Κρατικός Προϋπολογισμός, Κεφ. 71Α - Παιδείας).
-
- 1971** Θεσπίζονται για πρώτη φορά οι Κανονισμοί (του 1971), οι οποίοι θα διέπουν τη λειτουργία της Σχολής, χωρίς να υπάρχει πρωτογενής νόμος, από τον οποίο να απορρέουν. Με βάση αυτούς τους κανονισμούς, το Δ.Σ.:
- εποπτεύει τη λειτουργία της Σχολής.
 - επιλέγει σε συνεννόηση με τον Διευθυντή τους/τις μαθητές/μαθήτριες που θα φοιτήσουν στη Σχολή.

- μεριμνά για την εξασφάλιση των προϋποθέσεων για βελτίωση των συνθηκών φοίτησης, ευημερίας, αποκατάστασης των κωφών παιδιών και προς εξάλειψη των αιτιών που προκαλούν την κώφωση.
- βρίσκει πόρους για την επίτευξη των σκοπών του.
- εγκαθιδρύει Ταμείο Ευημερίας της Σχολής, στο οποίο κατατίθενται όλες οι συνεισφορές προς τη Σχολή, εκτός από τη χορηγία του κράτους, η οποία παραχωρείται για τη λειτουργία της Σχολής.
- ρυθμίζει τις διακοπές και τις αργίες, τις οποίες δικαιούνται το Προσωπικό και οι μαθητές/μαθήτριες.

Επίσης, με βάση αυτούς τους Κανονισμούς καθοριζόταν ότι ο Διευθυντής της Σχολής ήταν υπεύθυνος για τα εκπαιδευτικά προγράμματα, τη διοίκηση, τη μεθοδολογία και την καθοδήγηση του Προσωπικού.

1979

Ψηφίζεται ο Νόμος 47/79, ο οποίος θα διέπει πλέον τη λειτουργία της Σχολής ως υπέρτερος των κανονισμών του 1971. Βασικές πρόνοιες του Νόμου είναι οι πιο κάτω:

- Τα παιδιά παραπέμπονται για φοίτηση στη Σχολή από την Ψυχοπαιδαγωγική Επιτροπή του ΥΠΑΝ (Άρθρο 8).
- Το υφιστάμενο εκπαιδευτικό Προσωπικό της Σχολής διατηρεί το συνδικαλιστικό δικαίωμα να παραμείνει στον Κλάδο Προσωπικού Ειδικών Σχολείων της ΠΑΣΥΔΥ, παρά το γεγονός ότι στην παρ. 15 του Νόμου αναφέρεται ότι το διδακτικό Προσωπικό των Ειδικών Σχολών προέρχεται από τη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία.
- Διατηρείται υψηλότερη μισθοδοτική κλίμακα για το εκπαιδευτικό Προσωπικό σε σύγκριση με τους δασκάλους των Δημοτικών και των Ειδικών Σχολείων, γιατί είναι υποχρεωμένοι να εργάζονται με αυξημένο ωράριο και να προσφέρουν υπηρεσία στο οικοτροφείο μέχρι αργά το βράδυ (δύο φορές την εβδομάδα) και κάθε δεύτερο Σαββατοκύριακο.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο εξακολουθεί να έχει εποπτικό ρόλο στη λειτουργία της Σχολής.

1989

Το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφασή του με αρ. 31473 στις 16.3.1989 μετατρέπει τις επαρχιακές Μονάδες κωφών και βαρνηκών σε παραρτήματα της Σχολής Κωφών για αποτελεσματικότερη διοικητική και εκπαιδευτική εποπτεία.

1989

Το ΥΠΑΝ υποβάλλει Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, ώστε να εγκριθεί η αξιοποίηση του εκπαιδευτικού Προσωπικού της Σχολής για τις ανάγκες των επαρχιακών Μονάδων κωφών και βαρνηκών.

Η προσπάθεια, όμως, σκοντάφτει στο καθεστώς διορισμού τους στη Σχολή Κωφών. Στο τέλος, το προσωπικό της Σχολής με έδρα τη Σχολή Κωφών εξυπηρετεί τις ανάγκες της ένταξης κωφών στα γενικά σχολεία, μόνο αν θέλει και μόνο στη Λευκωσία.

Αρχίζει ο διορισμός Δασκάλων Κωφών από την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας. Το ήδη διορισμένο Προσωπικό διατηρεί το status του, αλλά όταν κάποιος αφυπηρετεί, αντικαθίσταται από διορισμό της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας.

1999

Ψηφίζεται ο Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (Νόμος 113(1)1999), βασικές πρόνοιες του οποίου είναι:

- Οι Επαρχιακές Επιτροπές αποφασίζουν μετά από αξιολόγηση από πολυθεματικές ομάδες για τη φοίτηση παιδιών με απώλεια ακοής στη Σχολή Κωφών.
 - Οι ειδικές μονάδες είναι πλέον ενταγμένες και ενσωματωμένες στα συνηθισμένα σχολεία.
 - Η Σχολή Κωφών (όπως και η Σχολή Τυφλών) λειτουργούν με βάση τις πρόνοιες του Νόμου. Διατηρούν, όμως, το status του αυτοτελούς Τμήματος, οι Διευθυντές είναι «Προϊστάμενοι Τμήματος» και υπάγονται απευθείας στη Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Παιδείας.
-

2023

Σήμερα, η Διευθύντρια της Σχολής Κωφών είναι μέλος της Δημόσιας Υπηρεσίας. Το υπόλοιπο διδακτικό Προσωπικό είναι εναλλάξιμο και υπάγεται στην Εκπαιδευτική Υπηρεσία. Η Σχολή είναι Τμήμα του ΥΠΑΝ και λειτουργεί με ξεχωριστό προϋπολογισμό.

Το Δ.Σ. διορίζεται με βάση τον Νόμο 11(1)1999 από τον/την εκάστοτε Υπουργό Παιδείας, με αρμοδιότητες τη μέριμνα για εκπαίδευση και κοινωνική ένταξη ενήλικων κ/Κωφών και την παροχή υπηρεσιών και μέσων, που είναι αναγκαία για αυτή.

4.4. ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤΑΘΜΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΚΟΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

1945	Πρώτες προσπάθειες ίδρυσης σχολείου Κωφών	Ιδιωτική προσπάθεια
1949 - 1952	Προϊδρυτικές ενέργειες	Γεώργιος Μάρκου-Γραφείο Παιδείας, Ροταριανός Όμιλος Λευκωσίας
1953	Ίδρυση της Σχολής Κωφών στη Λευκωσία, Διακοινοτική για Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους	Συλλογική προσπάθεια: Ροταριανός Όμιλος Λευκωσίας, Γραφείο Παιδείας, Δήμος Λευκωσίας, Διοικούσα Επιτροπή με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του Ροταριανού Ομίλου Λευκωσίας
1956	Η αποικιοκρατική κυβέρνηση αναλαμβάνει πλήρως την ευθύνη λειτουργίας της Σχολής	Διοικητικό Συμβούλιο από Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους
1958	Η Σχολή Κωφών μεταφέρεται στη Μόρφου	
1960	Ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας	Υπουργείο Εσωτερικών
1961	Ίδρυση της «Συνεργατικής Εταιρείας Κωφαλάων»	Γεώργιος Μάρκου-Διαχειριστική Επιτροπή από εργαζόμενους Κωφούς
1963	Αποχωρούν οι Τουρκοκύπριοι/Τουρκοκύπριες μαθητές/μαθήτριες και δάσκαλοι/δασκάλες	
1965	Η Σχολή υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας	Διοικητικό Συμβούλιο από Ελληνοκύπριους

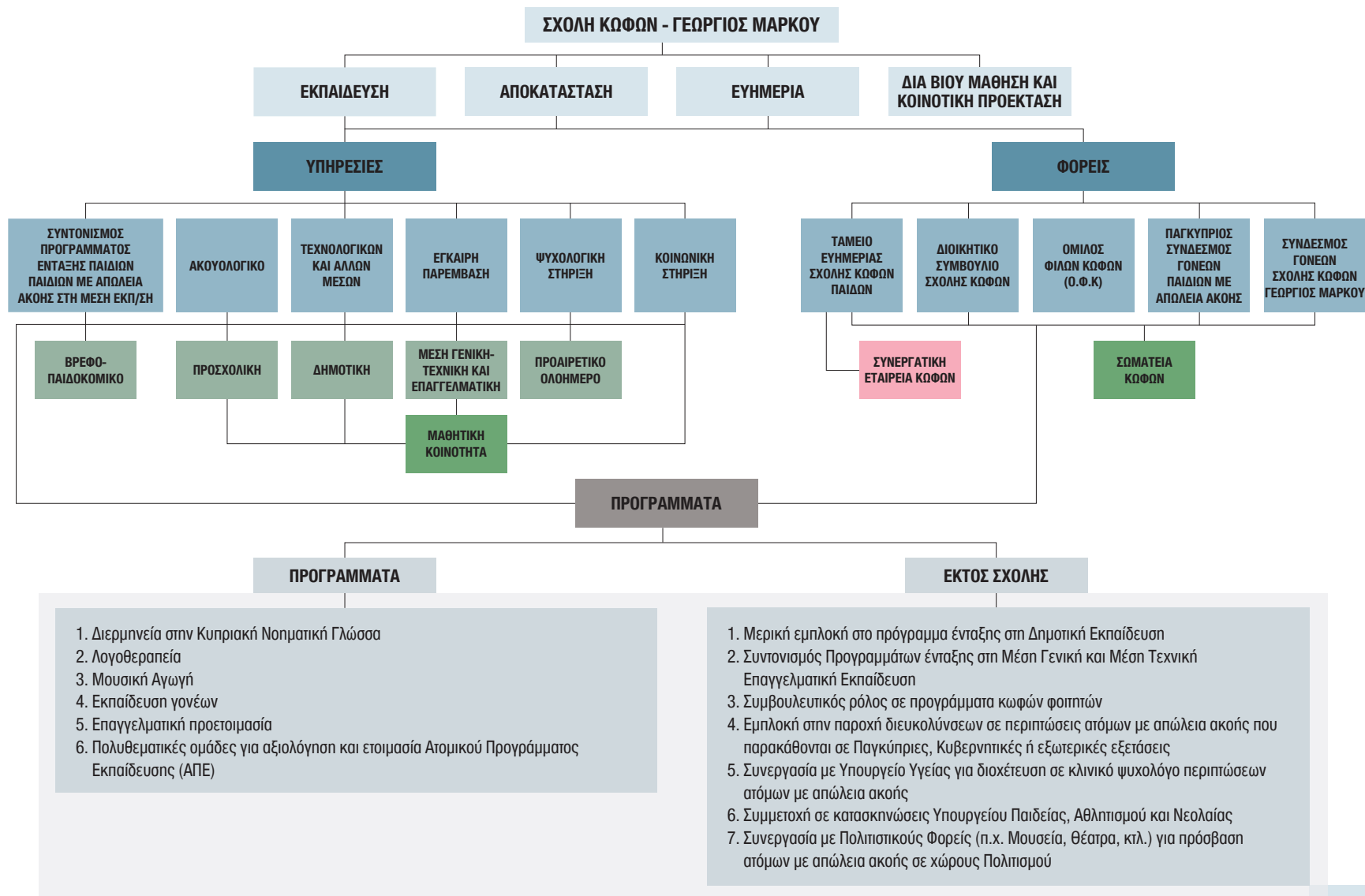

1970	Η Σχολή επιστρέφει στη Λευκωσία στην περιοχή Γερολάκκου - Ανάνεωση ιδεών και προγραμμάτων. Αρχίζει η λειτουργία του Ακουολογικού Κέντρου σε συστηματική βάση	
1971	Θέσπιση «Κανονισμών της Σχολής Κωφών Παίδων»	Υπουργείο Παιδείας - 7μελές Διοικητικό Συμβούλιο
1972	Ίδρυση της Εταιρείας «Ταμείο Ευημερίας Σχολής Κωφών Παίδων»	Ίδιωτική πρωτοβουλία Διοικητικό Συμβούλιο με Πρόεδρο τον κ. Λέλλο Δημητριάδη
1974	Τουρκική Εισβολή - Κατάληψη της Σχολής Πέτρινα χρόνια - Αγώνας για επιβίωση	
1975 - 1976	Προσφυγική Σχολή στην Ανθούπολη	
1976	Αρχίζουν οι εργασίες ανέγερσης καινούργιας Σχολής στη Μακεδονίτισσα, Λευκωσία	Κρατική Συνδρομή-Χορηγίες και συνεισφορές από εσωτερικό, εξωτερικό και από Ιερά Μονή Κύκκου
1979	«Ο περί Ειδικής Εκπαίδευσης Νόμος του 1979»	Εποπτεία επί της λειτουργίας της Σχολής από 5μελές Συμβούλιο
1980 - 1981	Ίδρυση Ομίλων Φίλων Κωφών Λευκωσίας, Λεμεσού και Λάρνακας	Ίδιωτική Πρωτοβουλία
1987	Συμπληρώνονται και εγκαινιάζονται τα κτήρια της Σχολής και του Οικοτροφείου στη Μακεδονίτισσα	
1987	Ίδρυση του Παγκύπριου Συνδέσμου Γονέων Κωφών (ΠΣΓΚ)	Γονείς παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας

1987 - 1990	Ίδρυση Επαρχιακών Μονάδων Βαρηκόων	Υπουργείο Παιδείας, ΠΣΓΚ – ΟΦΚ
1988	Έξοδος δασκάλων της Σχολής στα γενικά Σχολεία για στήριξη κωφών παιδιών	Αίτημα του ΠΣΓΚ προς τη Σχολή και το Υπουργείο Παιδείας
1989 - 1990	Μετάκληση Ανδρέα Μαρκίδη - Έκθεση Ανδρέα Μαρκίδη	Υπουργείο Παιδείας - ΠΣΓΚ
1990	Εφαρμόζεται το πρόγραμμα της Σχολής «Πρώιμη Παρέμβαση / Καθοδήγηση Γονέων»	Σχολή Κωφών
1993	Νόμος που προνοεί για την Ένταξη και Ενσωμάτωση Κωφών Παιδιών στο Εκπαιδευτικό Σύστημα (Προδημοτική, Στοιχειώδης και Μέση Εκπαίδευση)	Αίτημα του ΠΣΓΚ προς Υπουργείο Παιδείας και Βουλή
1999	«Ο περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος του 1999»	Υπουργείο Παιδείας, Βουλή, Π.Ο.ΣΥ.ΓΟ.ΠΕ.Α., ΠΣΓΚ. Οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου της Σχολής περιορίζονται στους ενήλικες Κωφούς
2001	Κανονισμοί 186(1) 2001 του Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμου του 1999	Βουλή των Αντιπροσώπων
2005	Αναγνώριση απολυτηρίων Σχολής Κωφών ως ισοτίμων με τα απολυτήρια πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Αίτημα Σχολής Κωφών προς το Υπουργείο Παιδείας
2005	Καθολικό Πρόγραμμα Ανίχνευσης Νεογνών	Ιδιωτική Πρωτοβουλία με κρατική χορηγία από το Υπουργείο Υγείας
2006	Ο περί Αναγνώρισης της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας Νόμος (66(1)2006)	Αίτημα Ομοσπονδίας Κωφών Κύπρου, Σχολή Κωφών, Υπουργείο Παιδείας

1/2009	Ίδρυση Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία (ΤΚΕΑΑ)	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
12/2009	Τέθηκε σε ισχύ ο «Περί Πρόσληψης Ατόμων με Αναπηρία στον Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα (Ειδικές Διατάξεις) Νόμος», Ν.146(1)/2009	
1/2010	Κλήση εμπειρογνομώνων για αξιολόγηση και αναδόμηση της Σχολής Κωφών	Αίτημα Σχολής Κωφών και Διοικητικού Συμβουλίου Σχολής Κωφών προς ΥΠΠ
3/2010	Λειτουργία Βρεφοπαιδοκομικού Τμήματος στη Σχολή Κωφών	Αίτημα Γονέων, Σχολής Κωφών και Διοικητικού Συμβουλίου Σχολής Κωφών προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Υπουργείο Παιδείας. Ευθύνη Λειτουργίας: ΣΚΕ Αγ. Δομετίου και Συμβουλευτικό Εκπαίδευσης Σχολής Κωφών
5/2010	Αναβίωση Ομίλου Φίλων των Κωφών	Σχολή Κωφών και Ιδιωτική Πρωτοβουλία
2/2018	Σύσταση Πολυθεματικής Ομάδας για την αντιμετώπιση παιδιών με απώλεια ακοής, ηλικίας 0-3 ετών, Αρ. Απόφασης 84.368 Υπουργικού Συμβουλίου	Σχολή Κωφών
3/2022	Εβδομάδα Διαφώτισης για την κώφωση, στη μνήμη Γεωργίου Μάρκου	Σχολή Κωφών και ΤΕΣΚΠ

4.5. Η ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ ΣΗΜΕΡΑ (ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ)

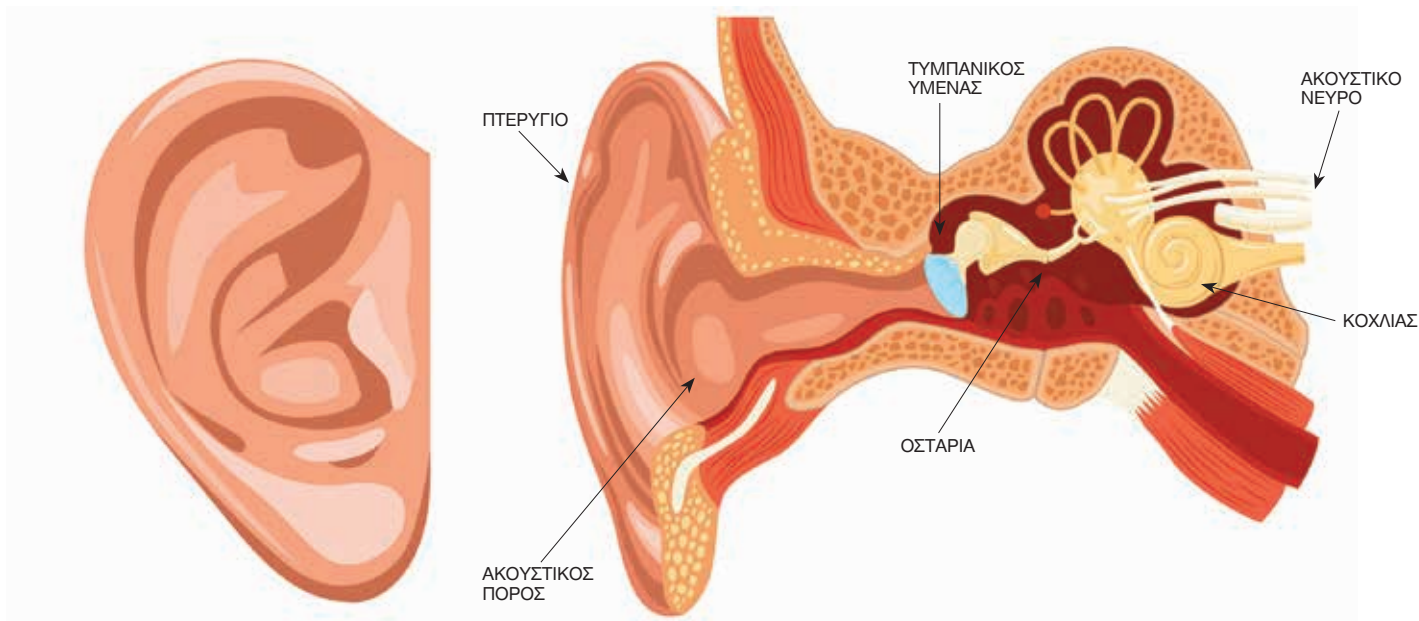
4.5.A. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

4.5.A1. ΑΚΟΥΟΛΟΓΙΑ. ΑΚΟΥΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

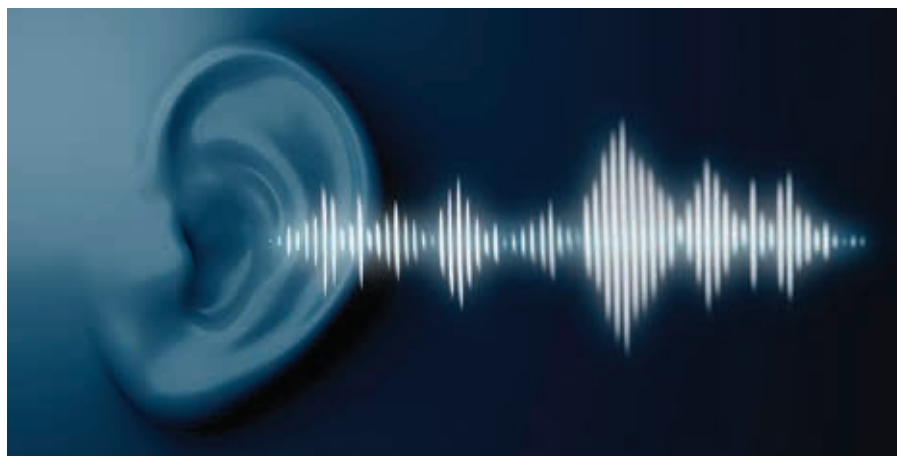
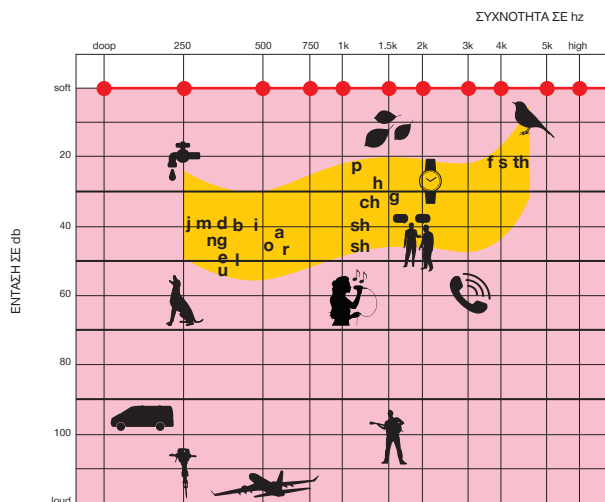
Αθηνά Ευθυμιάδου

Ακουολόγος Σχολής Κωφών-Γεώργιος Μάρκου

Η αίσθηση της ακοής υπάρχει στον άνθρωπο πριν ακόμα γεννηθεί, όταν η μητέρα κυοφορεί. Ο ακουστικός μηχανισμός ξεκινά από το αφτί για να ολοκληρωθεί στον εγκέφαλο. Το αφτί χωρίζεται σε τρία κύρια μέρη: το **εξωτερικό (έξω)** αφτί, το **μεσαίο (μέσο)** αφτί και το **εσωτερικό (έσω)** αφτί. Σε μια φυσιολογική λειτουργία του ακουστικού μηχανισμού, τα ακουστικά ερεθίσματα φτάνουν στον εγκέφαλο και αποκωδικοποιούνται σε μηνύματα χωρίς κανένα πρόβλημα. Στις περιπτώσεις, όμως, που υπάρχει βλάβη έστω και σε ένα από τα μέρη του αφτιού, τότε οι ακουστικές δυνατότητες του ατόμου περιορίζονται σε μικρό ή μεγάλο βαθμό.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΚΟΗ

Οι αντιδράσεις ενός ατόμου στον ήχο απεικονίζονται σε ένα **ακουογράφημα**. Σε αυτό, σημειώνεται ο πιο απαλός ήχος που μπορεί να ανιχνεύσει ένα άτομο σε διάφορες συχνότητες. Με ένα πλήρες ακουογράφημα, ο ειδικός μπορεί να προσδιορίσει τον τύπο, τον βαθμό και τα χαρακτηριστικά μιας ακουστικής απώλειας.

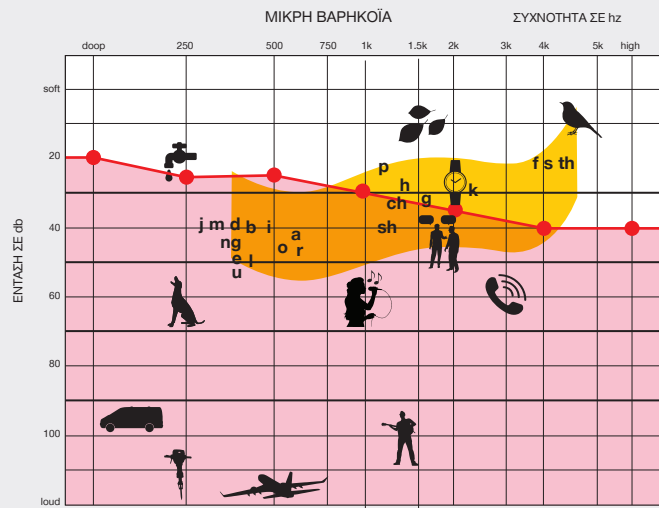
Νευροαισθητήρια ακουστική απώλεια: Η νευροαισθητήρια απώλεια ακοής οφείλεται σε δυσλειτουργία στο εσωτερικό αφτί ή στο ακουστικό νεύρο, που μεταφέρει τα ερεθίσματα στον εγκέφαλο. Μια τέτοια ακουστική απώλεια είναι μόνιμη και μπορεί να είναι παρούσα κατά την κύηση ή μπορεί να εμφανιστεί κάποια στιγμή αργότερα. Συνεπάγεται δυσκολία στη διάκριση των συχνοτήτων, επομένως και της ομιλίας.

Αγώγιμη ακουστική απώλεια: Ακουστική απώλεια αγωγιμότητας υπάρχει όταν ο ήχος δεν μπορεί να περάσει αποτελεσματικά από το εξωτερικό ή/και το μεσαίο αφτί, στο εσωτερικό αφτί. Μια τέτοια απώλεια ακοής είναι συνήθως προσωρινή, αλλά μπορεί να είναι και μόνιμη σε ορισμένες περιπτώσεις. Συνεπάγεται απώλεια της έντασης του ήχου.

Μικτή ακουστική απώλεια: Ο συνδυασμός νευροαισθητηριακής και αγώγιμης ακουστικής απώλειας είναι γνωστός ως μικτή απώλεια ακοής.

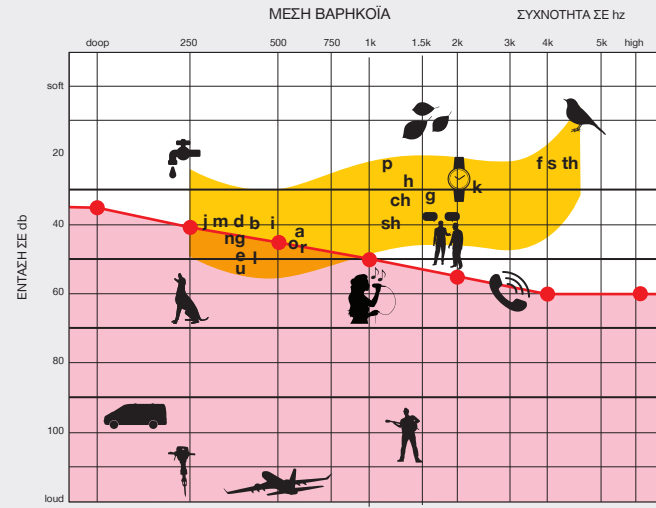
Μονόπλευρη απώλεια ακοής: Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει απώλεια ακοής στο ένα αφτί. Η απώλεια αυτή μπορεί να κυμαίνεται από ελαφριά ως πλήρης κώφωση. Μπορεί, επίσης, να είναι νευροαισθητηριακή ή αγωγιμότητας και μπορεί να είναι μόνιμη ή προσωρινή.

Όταν η απώλεια ακοής είναι:

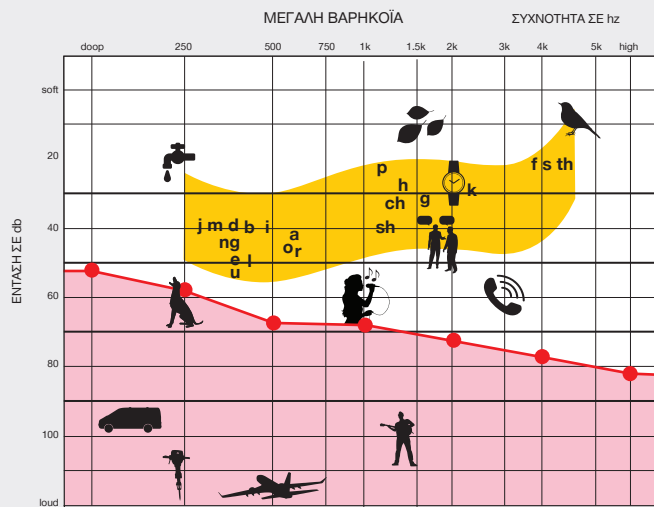
ΕΛΑΦΡΙΑ/ΜΙΚΡΗ (21 – 40 dB):

Κάποιος μπορεί να ακούει την ομιλία, όταν η απόσταση από τον ομιλητή είναι μικρή. Δυσκολεύεται ν' ακούσει όταν έχει θόρυβο.

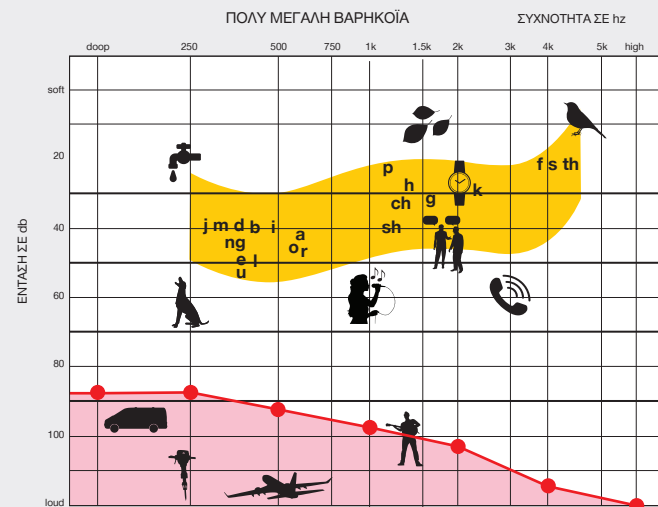
ΜΕΤΡΙΑ/ΜΕΣΗ (41 – 70 dB):

Υπάρχει δυσκολία στην κατανόηση ομιλίας φυσιολογικής έντασης.

ΣΟΒΑΡΗ/ΜΕΓΑΛΗ (71 – 95 dB):

Το σοβαρά βαρικό άτομο μπορεί να αναγνωρίσει περιβαλλοντικούς θορύβους. Επίσης, γνωρίζει ότι κάποιος μιλά, αλλά δεν ξεχωρίζει τι λέει.

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΣΟΒΑΡΗ/ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΗ (95+ dB):

Δεν υπάρχει καθόλου κατανόηση ομιλίας, παρά μόνο κάποια αντίληψη πολύ δυνατών ήχων.

Η ακοή διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη λόγου και ομιλίας των παιδιών και στη συνέχεια στην εξέλιξή τους σαν ολοκληρωμένα άτομα. Η έγκαιρη διάγνωση απώλειας ακοής στα παιδιά είναι πολύ σημαντική. Σε περιπτώσεις όπου η διάγνωση για ακουστική απώλεια γίνεται πριν την ηλικία των 6 μηνών και παρέχεται η κατάλληλη βοήθεια, τα παιδιά παρουσιάζουν περισσότερες δυνατότητες προφορικής ομιλίας και πιο εκφραστική γλώσσα και λεξιλόγιο.

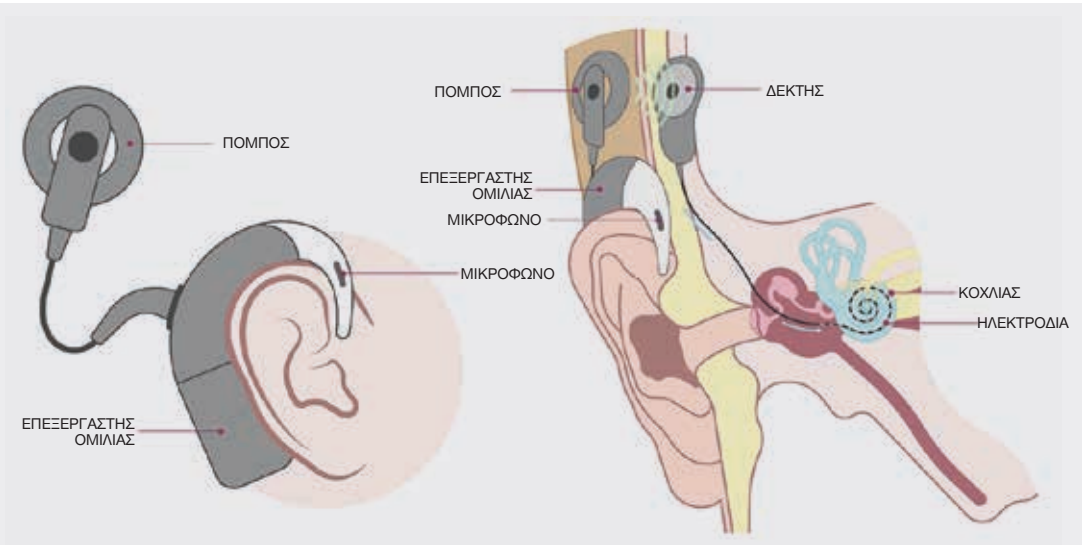
Ακουστικά βοηθήματα

Τα παιδιά με απώλεια ακοής, ειδικά αυτά που έχουν χάσει την ακοή τους στη βρεφική ηλικία, πρέπει να μάθουν μέσα από συστηματική εκπαίδευση να προσέχουν τους ήχους του περιβάλλοντος, με τη βοήθεια ειδικών ακουστικών βοηθημάτων.

Ακουστικά βαρηκοΐας

Τα ακουστικά βαρηκοΐας πρέπει να είναι τα κατάλληλα, ώστε να βοηθούν το παιδί να ακούει καθαρά και ποιοτικά. Μετά την εφαρμογή τους, χρειάζεται η κατάλληλη φροντίδα και καθημερινός έλεγχος από τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς, όπως επίσης συστηματικός έλεγχος από ειδικό, ώστε να παρέχεται στο παιδί η καλύτερη ποιότητα ακοής. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η συνεχής παροχή ακουστικών ερεθισμάτων και μεγιστοποιούνται οι ακουστικές δυνατότητες του βαρήκοου παιδιού.

Κοχλιακά Εμφυτεύματα

Αν η ακουστική βλάβη είναι τόσο μεγάλη ώστε η ενίσχυση του ήχου με συμβατικά ακουστικά βαρηκοΐας δεν έχει ικανοποιητικά αποτελέσματα, τότε μελετάται και αξιολογείται η δυνατότητα τοποθέτησης και χρήσης κοχλιακών εμφυτευμάτων (ΚΕ). Σε αντίθεση με τα συμβατικά ακουστικά βαρηκοΐας, τα ΚΕ παρακάμπτουν τις κατεστραμμένες περιοχές του αφτιού και διεγείρουν απευθείας ηλεκτρονικά το νεύρο της ακοής, βοηθώντας έτσι στην παροχή καθαρότερου ήχου από αυτόν που μπορούν να παρέχουν τα συμβατικά ακουστικά βαρηκοΐας.

Ένα ΚΕ αποτελείται από τον εξωτερικό επεξεργαστή ήχου και το εμφύτευμα που τοποθετείται χειρουργικά κάτω από το δέρμα και συνδέεται με μια διάταξη ηλεκτροδίων που μπαίνει στον κοχλία στο εσωτερικό αφτί.

Έρευνες και δεκαετίες εμπειρίας δείχνουν ότι τα ΚΕ, όπου ενδείκνυνται, συχνά παρέχουν:

- Καλύτερη ακουστική επίγνωση των ήχων (sound awareness).
- Καλύτερη ακοή σε θορυβώδη περιβάλλοντα.
- Περισσότερη κατανόηση λόγου.
- Βελτιωμένη ποιότητα ζωής.
- Μεγαλύτερη ευκρίνεια ήχου.
- Περισσότερες γλωσσικές δεξιότητες.
- Καλύτερα εκπαιδευτικά αποτελέσματα με δυνατότητα φοίτησης σε ένα γενικό σχολείο.

Ακουστικές Δυσκολίες

Η κατανόηση της ομιλίας σε θορυβώδη περιβάλλοντα μπορεί να είναι δύσκολη για οποιοδήποτε άτομο, αλλά για τα άτομα με απώλεια ακοής, είναι ακόμη πιο δύσκολο. Ο θόρυβος που υπάρχει στον χώρο, η φυσική απόσταση του ομιλητή από το βαρήκοο άτομο και η αντίχηση (ηχώ) είναι πολύ συχνές δυσκολίες, που μειώνουν σημαντικά την πρόσβαση του ατόμου με απώλεια ακοής σε κρίσιμες πληροφορίες της ομιλίας.

Η υποστηρικτική τεχνολογία και πρακτικές, διευκολύνουν σε μεγάλο βαθμό όχι μόνο την εκπαίδευση, αλλά και τη διαβίωση των κωφών και βαρήκοων ατόμων.

Συσκευές όπως, τα έξυπνα κινητά τηλέφωνα και τα τάμπλετ, τα οποία επιτρέπουν τη γραπτή και οπτική επικοινωνία, όπως και την αναγνώριση φωνής, τα ρολόγια - ξυπνητήρια με επιλογές ρύθμισης για ένδειξη με φως ή/και δόνηση, τα συστήματα που στέλνουν τη φωνή του/της ομιλητή/ομιλήτριας κατευθείαν στην ακουστική συσκευή του βαρήκοου ατόμου και ο υποτιτλισμός στην τηλεόραση, διευκολύνουν την εκπαίδευση, την προφορική επικοινωνία και γενικά τη διαβίωση των κωφών και βαρήκοων ατόμων, προσφέροντας προσβασιμότητα στην πληροφόρηση και στα ηχητικά μηνύματα του κοινωνικού περιβάλλοντος.

Ακουολογικό Κέντρο Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου λειτουργεί ένα πλήρως και επιστημονικά εξοπλισμένο και στελεχωμένο Ακουολογικό Κέντρο. Το Κέντρο αυτό αναβαθμίζεται συνεχώς ώστε να εξυπηρετεί άρτια άτομα όλων των ηλικιών, από μικρά παιδιά μέχρι ενήλικες.

Το Ακουολογικό Κέντρο της Σχολής, επισκέπτονται άτομα από όλη την Κύπρο και το εξωτερικό. Συνεργάζεται με όλους τους κρατικούς φορείς, όπως τις Ωτορινολαρυγγολογικές Κλινικές των Κρατικών Νοσηλευτηρίων, το Κέντρο Κοχλιακών Εμφυτευμάτων και το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, για την πιο σωστή και ολοκληρωμένη παροχή υπηρεσιών και διευκολύνσεων σε παιδιά και ενήλικες με προβλήματα ακοής και στις οικογένειές τους.

Το Ακουολογικό Κέντρο της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Αξιολόγηση ακοής για τα παιδιά που παραπέμπονται από τις Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.
- Ετοιμασία γραπτών αναφορών σχετικά με τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της ακουολογικής αξιολόγησης προς τις Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης για τις περιπτώσεις που παραπέμπονται από αυτές.
- Αξιολόγηση ακοής παιδιών και ενηλίκων που το επιθυμούν οι ίδιοι ή/και οι οικογένειές τους ή που έχουν σύσταση από το σχολείο, άλλο φορέα ή άλλο ειδικό.
- Επεξήγηση αποτελεσμάτων και συμβουλευτική για σκοπούς βέλτιστης εκπαίδευσης και κοινωνικής ένταξης των κωφών και βαρήκων ατόμων.
- Ετοιμασία γραπτών αναφορών ή σχετικών βεβαιώσεων για σκοπούς παροχής διευκολύνσεων σε ή απαλλαγών από εξετάσεις αντίστοιχα.
- Λειτουργεί ως κέντρο αξιολόγησης για την παροχή σχετικών επιδομάτων αναπηρίας που παραχωρούνται από το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες.
- Λειτουργεί ως κέντρο αξιολόγησης για την παροχή των ακόλουθων τεχνικών μέσων, που παραχωρούνται προς τα άτομα με ακουστική αναπηρία από το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες: ηλεκτρονικό υπολογιστή, εκτυπωτή / πολυμηχάνημα, τηλέφωνο, ρολόι / ξυπνητήρι, ασύρματη συσκευή ειδοποίησης για βρέφη, μέσα προσαρμογής σπιτιού (κουδούνι, αισθητήρες καπνού), συσκευή ηχογράφησης με λογισμικό Speech-to-Text (η λίστα ανανεώνεται συνεχώς).
- Λειτουργεί ως κέντρο δανεισμού ακουστικών βοηθημάτων για περιπτώσεις ατόμων που δεν είναι δικαιούχοι των σχετικών παροχών.

Όλες οι υπηρεσίες και οι συναντήσεις στο Ακουολογικό Κέντρο παρέχονται δωρεάν και διευθετούνται κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας στα τηλέφωνα της Σχολής Κωφών.

Σημαντικό έργο του Ακουολογικού Κέντρου είναι οι επιμορφωτικές δράσεις που παρέχει σε εκπαιδευτικούς Μέσης και Δημοτικής εκπαίδευσης και η συνεχής στήριξη των εκπαιδευτικών όπου και όποτε απαιτείται.

4.5.A2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΓΚΑΙΡΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΩΦΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ 0-3 ΧΡΟΝΩΝ. ΠΟΛΥΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Χρυσάνθη Σταύρου-Δημητρίου

Βοηθός Διευθύντρια, Λειτουργός του Προγράμματος Έγκαιρης Παρέμβασης και Εκπαίδευσης της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Ελένη Προκοπίου Ρουβήμ

Λογοθεραπεύτρια του Προγράμματος Έγκαιρης Παρέμβασης και Εκπαίδευσης της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Με βάση τα διεθνή στατιστικά δεδομένα, ο επιπολασμός της απώλειας ακοής στον γενικό πληθυσμό υπολογίζεται σε 1 παιδί ανά 800 γεννήσεις. Στην Κύπρο ο αριθμός γεννήσεων των παιδιών με βαρνηκοΐα κυμαίνεται, περίπου, στα 8-9 παιδιά ανά έτος, ενώ ο αριθμός συμπεριλαμβανομένων των μεταγεννητικών περιπτώσεων απώλειας ακοής, σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα επιδημιολογικά δεδομένα της χώρας, δεν ξεπερνά τα 15 παιδιά ανά έτος.

Η **Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου** δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη στήριξη της οικογένειας και στην εκπαίδευση των παιδιών πρώιμης ηλικίας, αναγνωρίζοντας τις θετικές επιπτώσεις στα μελλοντικά επιτεύγματα των παιδιών.

Ενδεικτικό είναι το γεγονός της λειτουργίας από το 1990 του Προγράμματος «**Έγκαιρης Παρέμβασης και Εκπαίδευσης**», που λειτουργεί σε συστηματική βάση και καλύπτει τις ανάγκες των οικογενειών αυτής της ηλικίας. Διαχρονικά το πρόγραμμα αυτό στελεκώνεται από εξειδικευμένο προσωπικό σε θέματα έγκαιρης παρέμβασης και εκπαίδευσης και προσφέρει υπηρεσίες στα κωφά βρέφη/νήπια και στις οικογένειές τους σε Παγκύπρια βάση.

Το 2004 εφαρμόστηκε στο νησί μας για πρώτη φορά καθολικό πρόγραμμα ανίχνευσης και πρώιμης διάγνωσης της απώλειας ακοής. Έκτοτε, το Καθολικό Ανιχνευτικό Πρόγραμμα εφαρμόζεται στην Κύπρο σε όλα τα νεογνά μεταξύ της 3ης και της 21ης μέρας μετά τη γέννησή τους και προσφέρεται δωρεάν στο Μακάρειο Νοσοκομείο και στο Ακουολογικό Κέντρο του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, όπως και στο Κέντρο Προληπτικής Παιδιατρικής. Αποτέλεσμα της εφαρμογής του ανιχνευτικού προγράμματος είναι η έγκαιρη διάγνωση της κώφωσης και χορήγηση ακουστικών βοηθημάτων για αποκατάσταση της ακοής από 3 μέχρι 6 μηνών.

Η καινοτομία αυτή επέβαλε στις υπηρεσίες μας την ανάγκη για εκσυγχρονισμό, ώστε την έγκαιρη διάγνωση να διαδέχεται άμεση παρέμβαση και στήριξη της οικογένειας. Στόχος μας είναι η ενδυνάμωση των γονιών και η άμεση εκπαίδευση του παιδιού για αναπτυξιακό συγχρονισμό και φοίτηση στα γενικά σχολεία. Το 2018, με απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου και μετά από πρωτοβουλία της Σχολής Κωφών, εγκρίθηκε η λειτουργία Πολυθεματικής Ομάδας Αντιμετώπισης Παιδιών με Απώλεια Ακοής (0-3 χρόνων), η οποία υπάγεται στο Γενικό Νοσοκομείο και τη συντονίζει ο Διευθυντής της ΩΡΛ Κλινικής του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας. Τον Μάιο του 2022, το πρότυπο Κέντρο Κοχλιακών και Άλλων Εμφυτευμάτων, στο οποίο υπάγεται η Πολυθεματική ομάδα, πιστοποιήθηκε για την Εφαρμογή Συστημάτων Διαχείρισης Ποιότητας ISO.

Την Πολυθεματική ομάδα απαρτίζουν ειδικοί επιστήμονες από τρία Υπουργεία: το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Εργασίας και το ΥΠΑΝ. Το Υπουργείο Υγείας συμμετέχει με έναν Ωτορινολαρυγγολόγο, με τις Ακουολόγους του Γενικού Νοσοκομείου και Ψυχολόγους από τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας του Γενικού Νοσοκομείου. Το Υπουργείο Εργασίας παρέχει υπηρεσίες με λειτουργό από το Γραφείο Ευημερίας και το ΥΠΑΝ, μέσω της Σχολής Κωφών παρέχει εξειδικευμένο Ειδικό Εκπαιδευτικό Κωφών και Λογοθερα-

πευτή. Η Πολυθεματική ομάδα λειτουργεί στη βάση πρωτοκόλλου, το οποίο έχει ετοιμαστεί με τη συνεργασία όλων των ειδικών των Υπουργείων που συμμετέχουν και έχει εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Βασικό ρόλο στη λειτουργία της Πολυθεματικής Ομάδας διαδραματίζει το Πρόγραμμα στήριξης της οικογένειας και άμεσης εκπαίδευσης των παιδιών. Οι λειτουργοί της Σχολής Κωφών παρακολουθούν τα παιδιά από τις πρώτες μέρες της διάγνωσης, αρχικά στο σπίτι και μετά στον σχολικό χώρο στον οποίο φοιτά το νήπιο και παρέχουν συμβουλευτική στους γονείς, την ευρύτερη οικογένεια καθώς και στο προσωπικό των Νηπιαγωγείων. Συμμετέχουν, επίσης, στη διοργάνωση των πολυθεματικών συναντήσεων της Πολυθεματικής ομάδας και καταρτίζουν σε συνεργασία με τα άλλα μέλη της ομάδας ατομικό πρόγραμμα εκπαίδευσης του παιδιού και στήριξης της οικογένειας.

Πιο συγκεκριμένα, με βάση το εγκεκριμένο από το Υπουργικό Συμβούλιο πρωτόκολλο:

Η/Ο εκπαιδευτικός Κωφών με εξειδίκευση στα θέματα έγκαιρης παρέμβασης:

- Αναλαμβάνει την οικογένεια αμέσως μετά τη διάγνωση.
- Επισκέπτεται την οικογένεια και αναλαμβάνει συμβουλευτικό και εκπαιδευτικό έργο (καθοδηγεί και στηρίζει τις οικογένειες).
- Αξιολογεί τη γενική και γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού.
- Καταρτίζει το Ατομικό Οικογενειακό Πρόγραμμα Υπηρεσιών του παιδιού μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της Πολυθεματικής Ομάδας.
- Διοργανώνει ομαδικές επιμορφώσεις και εργαστήρια για τους γονείς.
- Συνεργάζεται με όλα τα μέλη της Πολυθεματικής Ομάδας.
- Ενημερώνει γραπτώς τον συντονιστή της ομάδας για την πρώτη επίσκεψη στην οικογένεια και ακολούθως σε συχνά χρονικά διαστήματα.
- Επικοινωνεί και ενημερώνει τον/την Ακουολόγο για τις παρατηρήσεις του/της, όσον αφορά στην ανταπόκριση του παιδιού με τα ακουστικά βαρηκοΐας.
- Προετοιμάζει το παιδί για την ακουολογική εξέταση στο ελεύθερο πεδίο και συμμετέχει όπου χρειάζεται.
- Συμμετέχει στην αξιολόγηση της υποψηφιότητας για κοχλιακό ή άλλου είδους (π.χ. οστεοεμφυτεύσιμο) εμφύτευμα.
- Στηρίζει τους γονείς, κατά την περίοδο που το παιδί θα τοποθετηθεί σε σχολικό πλαίσιο, δίνει γραπτές πληροφορίες για τις συνθήκες που θα πρέπει να υπάρχουν στον χώρο που θα φοιτά το παιδί, ενημερώνει το προσωπικό για την απώλεια ακοής του παιδιού, για τη χρήση του ακουστικού, για προσεγγίσεις που μπορούν να στηρίξουν την ένταξη του παιδιού στην ομάδα και συμμετέχει στην αξιολόγησή του.

Ο/Η Λογοθεραπευτής/Λογοθεραπεύτρια

- Συμμετέχει στην Πολυθεματική Ομάδα, η οποία κατάρτιζει το Ατομικό Οικογενειακό Πρόγραμμα Υπηρεσιών του παιδιού.
- Αξιολογεί το επίπεδο ανάπτυξης ακροαστικών δεξιοτήτων, δεξιοτήτων αντίληψης και κατανόησης προφορικού λόγου και αξιολογεί την ανάπτυξη προφορικού λόγου του παιδιού κάθε 6 μήνες.
- Παρεμβαίνει ο/η ίδιος/ίδια για θεραπεία ή παραπέμπει στον/στην αντίστοιχο/αντίστοιχη Λογοθεραπευτή/Λογοθεραπεύτρια της περιφέρειας.
- Συμμετέχει σε επιμορφωτικά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς και Λογοθεραπευτές/Λογοθεραπεύτριες, όταν του/της ζητηθεί.
- Έρχεται σε επαφή με τους/τις ιδιώτες Λογοθεραπευτές/Λογοθεραπεύτριες που παρακολουθούν τα παιδιά για στήριξη και απόσπαση πληροφοριών στη φάση της αξιολόγησης.
- Παρέχει συμβουλευτική στήριξη στην οικογένεια, όταν κριθεί χρήσιμο.
- Συμμετέχει στην αξιολόγηση της υποψηφιότητας για κοχλιακό ή άλλου είδους (π.χ. οστεοεμφυτεύσιμο) εμφύτευμα.

Όραμά μας

Κάθε παιδί με διάγνωση ή υποψία απώλειας ακοής να αξιολογείται, πολυθεματικά και να τυγχάνει άμεσης στήριξης, ώστε να αναπτύσσει τυπικά για την ηλικία του, τις γλωσσικές, γνωστικές και κοινωνικές δεξιότητές του, να αναπτύσσει αυτοεκτίμηση και αυτοεικόνα και να πετυχαίνει στο μέγιστο των δυνατοτήτων του!

4.5.A3. ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

Έλενα Τρύφωνος

Εκπαιδευτική Ψυχολόγος Σχολής Κωφών - Γεώργιος Μάρκου

Είναι πολύ σημαντικό, αμέσως μετά τη διάγνωση της απώλειας ακοής και κάθε άλλης αναπηρίας, οι γονείς να τύχουν ψυχολογικής στήριξης. Η στάση των γονιών απέναντι στην ιδιαιτερότητα των παιδιών τους και πώς οι ίδιοι βιώνουν και επεξεργάζονται τα συναισθήματά τους, είναι βασική προϋπόθεση για την όλη εξέλιξη των παιδιών, μαθησιακή και συναισθηματική.

Ο/η Ψυχολόγος μπορεί να βοηθήσει τους γονείς να περάσουν ομαλά τα στάδια της θλίψης και της αμφιπαλάντευσης, ώστε να φτάσουν στο στάδιο της παραδοχής. Θα πρέπει να ενδυναμώνει τους γονείς με την παροχή συνεχούς συμβουλευτικής, για να μπορούν ν' αντιμετωπίσουν τα διάφορα προβλήματα της καθημερινότητας, αλλά και να στηρίζουν σωστά και εποικοδομητικά το παιδί τους. Αν οι γονείς δεν στηριχτούν και δεν αποδεχτούν την απώλεια ακοής του παιδιού τους, δεν θα καταστούν οι ίδιοι ικανοί να στηρίξουν το παιδί τους, ώστε να μη δημιουργηθούν γνωστικά κενά, συναισθηματικά αλλά και υπαρξιακά προβλήματα στο παιδί τους.

Από την άλλη, το ίδιο το παιδί μεγαλώνοντας θα πρέπει να τύχει στήριξης, ώστε να αποδεχτεί τη διαφορετικότητά του, να μην αισθάνεται κατωτέρωτητα και ανασφάλεια, να μην απομονώνεται και να απογοητεύεται, να αποκτήσει αυτοεκτίμηση, να καλλιεργήσει στάσεις και δεξιότητες ζωής που να του επιτρέψουν να ενταχθεί αργότερα ομαλά στην κοινωνία των ενηλίκων. Η καλλιέργεια ψυχικής ανθεκτικότητας θα λειτουργήσει ως ασπίδα προστασίας στις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει στο μέλλον.

Η παρουσία του/της Ψυχολόγου στη Σχολή Κωφών βοηθά σε πολύ μεγάλο βαθμό τόσο στη στήριξη των γονιών, όσο και των εκπαιδευτικών και των παιδιών. Μέσα από ατομικές ή ομαδικές συναντήσεις, συνεντεύξεις και βιωματικά εργαστήρια, παρέχει ουσιαστικές υπηρεσίες, οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες για την αντιμετώπιση μεγάλου φάσματος δυσκολιών, όπως μαθησιακών, συναισθηματικών, συμπεριφοράς με στόχο την ομαλή ψυχο-κοινωνική ανάπτυξη των κωφών παιδιών.

Παράλληλα, ο/η Ψυχολόγος της Σχολής παρέχει θεραπευτική παρέμβαση στην περίπτωση όπου ο/η μαθητής/μαθήτρια βρίσκεται σε τέτοια συναισθηματική κατάσταση και αυτή κρίνεται αναγκαία.

Μετά από αξιολόγηση της κάθε περίπτωσης παιδιού στον γλωσσικό, στον κινητικό, στον νοητικό, στον μαθησιακό και στον ψυχοσυναισθηματικό τομέα, ο/η Ψυχολόγος εντοπίζει τις πραγματικές ανάγκες και ιδιαιτερότητές του. Μετέπειτα, με τις κατάλληλες παρεμβάσεις και εισηγήσεις προς τους/τις εκπαιδευτικούς, γονείς ή συμμαθητές του ή άλλους ειδικούς, βοηθά στην ενίσχυση των μαθησιακών ικανοτήτων και στην καλλιέργεια των ψυχοκοινωνικών δεξιοτήτων του/της κάθε μαθητή/μαθήτριας, με στόχο την ομαλή ένταξή του/της και σε άλλα κοινωνικά συστήματα εκτός σχολείου.

4.5.A4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

Διαπιστώνοντας τις αυξημένες ανάγκες των κωφών παιδιών, των κωφών ενηλίκων και των οικογενειών τους για ψυχολογική και κοινωνική στήριξη, το Ταμείο Ευημερίας της Σχολής Κωφών Παίδων, προσέλαβε Κοινωνικό/Κοινωνική Λειτουργό, ο/η οποίος/οποία εξυπηρετεί τις ανάγκες αυτές και επιδιώκει να επιλύει προβλήματα, σχετικά με την ειδικότητά του/της.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά στον ρόλο των Κοινωνικών Λειτουργών για τους κωφούς, αυτοί/αυτές παρέχουν υπηρεσίες στα κωφά παιδιά και στις οικογένειές τους, καθώς και σε ενήλικες κ/Κωφούς και στις οικογένειές τους. Μαζί με άλλους επαγγελματίες, αξιολογούν τις ανάγκες, παρέχουν στήριξη και διάφορες υπηρεσίες, ώστε να μπορούν να ζουν ανεξάρτητοι.

Όσον αφορά στον ρόλο του/της Κοινωνικού/Κοινωνικής Λειτουργού της Σχολής Κωφών, αυτός/αυτή παρέχει:

1. Ενημέρωση των γονέων των κωφών παιδιών τόσο της Σχολής Κωφών, όσο και Παγκύπρια, ως προς τα δικαιώματά τους σε διάφορες Υπηρεσίες των Υπουργείων Παιδείας, Υγείας, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπουργείο Οικονομικών. Παροχή βοήθειας στη συμπλήρωση διαφόρων αιτήσεων (π.χ. συμπλήρωση αιτήσεων για τα ειδικά κριτήρια στο Πανεπιστήμιο).
2. Ενημέρωση για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης και παροχή βοήθειας σε ενήλικες κωφούς κατά την εξεύρεση εργασίας. Ενημέρωσή τους για διάφορα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης (π.χ. επιδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση), για ψήφιση νομοθεσιών που σχετίζονται με την εργοδότηση (π.χ. ποσόστωση, κ.λπ.).
3. Συνεργασία με εργοδότες για τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος και εφοδιασμό με σύγχρονα τεχνικά μέσα, ώστε να είναι σε θέση να εργοδοτηθούν ή να συνεχίσουν να εργοδοτούνται.
4. Ενημέρωση ενηλίκων κ/Κωφών για τα ωφελήματα που προκύπτουν για τους Κωφούς από τους διάφορους Νόμους, Κανονισμούς, Διοικητικές Αποφάσεις και όποιες διευκολύνσεις μπορούν να έχουν. Πρόσθετα, παρέχονται βοήθεια και στήριξη για να μπορέσουν να κάνουν χρήση των δικαιωμάτων και των ωφελημάτων αυτών.
5. Διευκόλυνση και παροχή συμβουλών σε ενήλικες κ/Κωφούς σχετικά με τα ακούοντα παιδιά τους. Για παράδειγμα, διευθέτηση απογευματινών μαθημάτων, ενημέρωση για θέματα που σχετίζονται με τη φοίτησή τους στα σχολεία.
6. Παροχή υπηρεσιών στο πρόγραμμα Έγκαιρης Παρέμβασης και Εκπαίδευσης στη Σχολή Κωφών, με τη στήριξη γονέων και ενημέρωσή τους για τα δικαιώματά τους, μετά από παραπομπή από τις Λειτουργούς του Προγράμματος Έγκαιρης Παρέμβασης και Εκπαίδευσης της Σχολής.
7. Επαφή με άλλους/άλλες Κοινωνικούς/Κοινωνικές Λειτουργούς, που εργοδοτούνται σε Σχολές Κωφών παγκόσμια ή σε σωματεία Κωφών, ανταλλαγή επισκέψεων και συμμετοχή σε κοινά επιδοτούμενα προγράμματα.
8. Ενίσχυση των σχολείων των κωφών παιδιών στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση για παρέμβαση, όπου χρειάζεται στον χώρο του σχολείου ή του σπιτιού για επίλυση προβλημάτων.

4.5.B. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

4.5.B1. ΤΟ ΒΡΕΦΟΠΑΙΔΟΚΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

Παυλίνα Τσιάμουρου

Διευθύνουσα Βρεφοπαιδοκομικού Τμήματος Σχολής Κωφών

Ένα από τα σπουδαιότερα Τμήματα στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου είναι και το Βρεφοπαιδοκομικό Τμήμα, που άρχισε τη λειτουργία του τον Μάρτιο του 2010. Τόσο η ανάγκη για έγκαιρη παρέμβαση, όσο και η ανάγκη για δημιουργία ενός Βρεφοπαιδοκομικού Τμήματος για παιδιά με απώλεια ακοής, ήταν επιτακτικές την περίοδο δημιουργίας του.

Το Βρεφοπαιδοκομικό Τμήμα του ΣΚΕ Αγίου Δομετίου στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου είναι το πρώτο Παγκύπρια που λειτουργεί για να εξυπηρετεί παιδιά με απώλεια ακοής από 0 μηνών μέχρι 4 χρόνων και 7 μηνών.

Αποτελείται από δύο υπο-τμήματα: το Βρεφικό Τμήμα, το οποίο είναι για παιδιά ηλικίας 0 μέχρι 2 χρόνων, και το Παιδοκομικό Τμήμα για παιδιά ηλικίας 2 μέχρι 4 χρόνων και 7 μηνών.

Λειτουργήσε τον Μάρτιο του 2010 μετά από αίτημα του Παγκύπριου Συνδέσμου Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής και της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου. Το αίτημα είχε ως βάση τη σημαντικότητα της εκπαίδευσης των παιδιών με απώλεια ακοής αμέσως μετά τη διάγνωση (έγκαιρη παρέμβαση). Η υλοποίησή του δεν θα γινόταν εφικτή χωρίς την προσπάθεια και παρέμβαση των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας.

Το ΣΚΕ (Συμβούλιο Κοινοτικού Εθελοντισμού) Αγίου Δομετίου ανταποκρίθηκε θετικά στην προσπάθεια της Σχολής Κωφών και του Γραφείου Ευημερίας, αλλά και στο αίτημα που τέθηκε από γονείς παιδιών με απώλεια ακοής για δημιουργία εξειδικευμένου Βρεφοπαιδοκομικού Τμήματος στη Σχολή Κωφών. Την ευθύνη λειτουργίας του Τμήματος έχει το ΣΚΕ Αγίου Δομετίου, ενώ τη συμβουλευτική και εκπαιδευτική εποπτεία του έχει η Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου.

Είναι το πρώτο Παγκύπρια Βρεφopαιδοκομικό Τμήμα στο οποίο λειτουργεί πρωτοποριακό πρόγραμμα συνεκπαίδευσης, για παιδιά με απώλεια ακοής και ακούοντα παιδιά.

Τα παιδιά έχουν την ευκαιρία από τη βρεφική ηλικία να αναπτύξουν δεξιότητες αποδοχής, συνεργασίας, συνεκπαίδευσης και συνύπαρξης ανεξάρτητα από τις ιδιαιτερότητες της κάθε ομάδας. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Τμήμα λειτουργεί με αντίστροφη ένταξη (ακούοντα παιδιά εγγράφονται, για να φοιτήσουν με παιδιά με απώλεια ακοής), κάτι που βοηθά τόσο στην ολόπλευρη ανάπτυξη και αλληλοαποδοχή από μικρή ηλικία, όσο και στην εξάλειψη οποιασδήποτε προκατάληψης.

Στα παιδιά με απώλεια ακοής παρέχεται επιπρόσθετο εξατομικευμένο μάθημα ανάπτυξης γλώσσας, ενώ, παράλληλα, λαμβάνουν μαθήματα Λογοθεραπείας, Εργοθεραπείας και Μουσικοθεραπείας από εξειδικευμένους/εξειδικευμένες εκπαιδευτικούς.

4.5.B2. ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Χριστίνα Γιασεμή, Ιωάννα Ιακώβου

Ειδικές Εκπαιδευτικοί Κωφών

Τζόυς Ξενοφώντος

Πρώην Εκπαιδευτικός Κωφών

Η εκπαίδευση των παιδιών προσχολικής ηλικίας έχει μεγάλη σημασία, γιατί θέτει γερά θεμέλια για απόκτηση δεξιοτήτων και γνώσεων, που είναι απαραίτητες για τη μετέπειτα πορεία τους στο Δημοτικό σχολείο, αλλά και σε άλλες ανώτερες βαθμίδες εκπαίδευσης. Βασική αρχή του ΥΠΑΝ αποτελεί η διασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής όλων των παιδιών στην εκπαίδευση, όπως προβλέπεται και από τον Νόμο Περί Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. Έτσι και τα παιδιά με απώλεια ακοής, ηλικίας τριών χρόνων και άνω, έχουν το δικαίωμα φοίτησης σε δημόσιο Νηπιαγωγείο και παροχής στήριξης από ειδικό Εκπαιδευτικό Κωφών και Λογοπαθολόγο.

Στις κτηριακές εγκαταστάσεις της Σχολής Κωφών στεγάζεται και το Α΄ Δημόσιο Νηπιαγωγείο Μακεδονίτισσας. Δίνεται έτσι η ευκαιρία στα παιδιά προσχολικής ηλικίας της Σχολής Κωφών να έχουν εύκολη πρόσβαση για ένταξη στις τάξεις του Νηπιαγωγείου και να ακολουθούν ένα ευέλικτο πρόγραμμα. Όλοι οι εμπλεκόμενοι θέτουν κοινούς στόχους για να προωθήσουν την όσο το δυνατόν καλύτερη εξέλιξη των κωφών παιδιών. Χρησιμοποιούνται εναλλακτικοί τρόποι διδασκαλίας, όπως διαφοροποίηση στη διδασκαλία μεγάλης ομάδας, διδασκαλία σε μικρή ομάδα, συνδιδασκαλία και ατομικά μαθήματα.

Η διαφοροποίηση στη διδασκαλία δίνει τη δυνατότητα σε όλα τα παιδιά να επωφελούνται και να αποκτούν γνώσεις από την ύλη που διδάσκεται. Η διδασκαλία σε μικρή ομάδα κωφών παιδιών παρέχει την ευκαιρία στα παιδιά να βιώσουν την επιτυχία και να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα επιτρέψουν την επιτυχή συμμετοχή τους στη μεγάλη ομάδα. Με αυτό τον τρόπο τα παιδιά βοηθούνται να αναπτύξουν την αυτοπεποίθησή τους.

Το πρόγραμμα εκπαίδευσης που προσφέρεται είναι πολυδιάστατο, με σκοπό να καλύψει όλες τις ανάγκες των κωφών παιδιών. Συγκεκριμένα, συμπεριλαμβάνει:

- Ενημέρωση των γενικών εκπαιδευτικών στα θέματα ακουστικής απώλειας, χρήσης και εφαρμογής τεχνικών μέσων, όπως ακουστικά, κοχλιακά εμφυτεύματα και συστήματα FM.
- Σύσταση και υλοποίηση του Ατομικού Προγράμματος Εκπαίδευσης (ΑΠΕ) που γίνεται για το κάθε παιδί στο πλαίσιο σύστασης Πολυθεματικής Ομάδας και το οποίο αποτελείται από:

- Τους στόχους που τίθενται από κοινού με όλους τους εμπλεκόμενους και οι οποίοι μετά από στενή παρακολούθηση και αξιολόγηση του παιδιού αποσκοπούν στην περαιτέρω εξέλιξη του παιδιού. Με βάση τους στόχους αυτούς διαμορφώνεται το ημερήσιο πρόγραμμα του παιδιού.
- Την τελική έκθεση, που περιγράφει την όλη πρόοδο του παιδιού σε όλη τη σχολική χρονιά και με βάση αυτή την πρόοδο γίνεται εισήγηση για το πρόγραμμα του παιδιού για την επόμενη σχολική χρονιά, όταν πρόκειται να φύγει από τη Σχολή Κωφών. Γίνονται επισκέψεις στο άλλο σχολείο και ενημέρωση για την πιο ομαλή μετάβαση του παιδιού από το ένα σχολείο στο άλλο.

4.5.B3. ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οριάννα Μουρίδη - Πετρίδη, Αθηνά Νεοφύτου

Ειδικές Εκπαιδευτικοί Κωφών

Στις τάξεις της Δημοτικής Εκπαίδευσης διδάσκεται η ύλη του Αναλυτικού Προγράμματος του Δημοτικού Σχολείου, προσαρμοσμένη, όμως, στις ανάγκες και τα επίπεδα γνώσης των μαθητών/μαθητριών. Χρησιμοποιείται επίσης το αναλυτικό πρόγραμμα ανάπτυξης γλώσσας της Σχολής Κωφών, το οποίο επικεντρώνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών/μαθητριών με απώλεια ακοής.

Μέσα από τη διαθεματική προσέγγιση της ύλης δίνεται πολύ μεγάλη έμφαση στη γλωσσική ανάπτυξη των μαθητών/μαθητριών, τόσο της δεκτικής όσο και της εκφραστικής γλώσσας.

Οι μέθοδοι διδασκαλίας είναι η προφορική (στηριζόμενη στη χειλεανάγνωση και στην ανάπτυξη των υπολειμμάτων ακοής των παιδιών), η Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα, καθώς και ο συνδυασμός των δύο πιο πάνω. Η χρήση της ΚΝΓ σε μερικές περιπτώσεις παιδιών ενισχύει την προφορική μέθοδο και βοηθά στην πιο αποτελεσματική επικοινωνία και εκπαίδευση του κωφού παιδιού, σε τμήματα που τα παιδιά επικοινωνούν περισσότερο με την ΚΝΓ.

Κατά τη διδασκαλία των μαθημάτων χρησιμοποιείται η τεχνολογία (ηλεκτρονικός υπολογιστής, βιντεο-προβολέας, διαδραστικός πίνακας) και άλλα οπτικά υλικά (π.χ. εικόνες, φωτογραφίες, χάρτες), τα οποία βοηθούν τους/τις μαθητές/μαθήτριες να κατανοήσουν περισσότερο τα διάφορα θέματα. Η χρήση των εποπτικών μέσων είναι αναγκαία για την αποτελεσματική απόκτηση γνώσης, αφού τα παιδιά με απώλεια ακοής βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στην εικονική αναπαράσταση.

Ανάλογα με τις εξατομικευμένες ανάγκες των μαθητών/μαθητριών, γίνεται μερική ένταξη τους σε τμήματα του γειτονικού Δημοτικού Σχολείου της Μακεδονίτισσας. Η συνεργασία με το γειτονικό σχολείο δεν περιορίζεται μόνο σε ένταξη των μαθητών/μαθητριών στα διάφορα μαθήματα, αλλά και στις εκδηλώσεις και δραστηριότητες των δύο σχολείων.

Όσα παιδιά του Δημοτικού της Σχολής Κωφών ανταποκρίνονται στις ανάγκες και απαιτήσεις του Αναλυτικού Προγράμματος της Δημοτικής Εκπαίδευσης, θα γίνονται κάτοχοι Απολυτηρίου Δημοτικού και μπορούν να εγγραφούν στο Γυμνάσιο της Σχολής Κωφών ή σε οποιοδήποτε άλλο Γυμνάσιο για να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους.

4.5.B4. ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

Χρύσω Στυλιανού

Πρώην Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Ελένη Φιλίππου

Συντονίστρια Προγράμματος Ένταξης Παιδιών με Απώλεια Ακοής στη Μέση Εκπαίδευση

Το 2005 επήλθε η αναγνώριση των απολυτηρίων της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου, ως ισότιμων με αυτά των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ως εκ τούτου, στα Τμήματα Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης, διδάσκουν εκπαιδευτικοί οι οποίοι/οποίες προέρχονται από τις αντίστοιχες βαθμίδες. Σημειώνεται ότι η τοποθέτησή τους ακολουθεί τους εκάστοτε Κανόνες τοποθέτησης των εκπαιδευτικών, στις πιο πάνω βαθμίδες.

Στο πλαίσιο των πιο πάνω, οι εκπαιδευτικοί που καλούνται να διδάξουν μαθητές/μαθήτριες με απώλεια ακοής, στην αρχή της ακαδημαϊκής χρονιάς, συμμετέχουν σε μονοήμερο σεμινάριο επιμόρφωσης σε θέματα απώλειας ακοής, το οποίο διοργανώνεται από το Γραφείο Ειδικής Αγωγής του ΥΠΑΝ, σε συνεργασία με τη Σχολή Κωφών.

Στη Μέση Εκπαίδευση της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου ακολουθούνται τα Αναλυτικά Προγράμματα, όπως αυτά ορίζονται από το ΥΠΑΝ. Στο Λύκειο μαθητές/ μαθήτριές μας, μέχρι τώρα, αποφοίτησαν από τις εξής Κατευθύνσεις: Θετικών Επιστημών, Εμπορίου και Υπηρεσιών, Καλών Τεχνών και Θετικών Επιστημών. Στην Τεχνική Εκπαίδευση προσφέρονται, μέχρι τώρα, οι εξής ειδικότητες: Μάγειροι – Τραπεζοκόμοι (Κλάδος Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Επαγγελματών) και Γραφικές Τέχνες (Κλάδος Εφαρμοσμένων Τεχνών). Στο πλαίσιο της ειδικότητας Μάγειροι – Τραπεζοκόμοι, γίνεται μερική ένταξη των μαθητών/μαθητριών μας στη Γ' Τεχνική Σχολή ΤΕΣΕΚ Μακάριος Γ' για το μάθημα Τεχνολογία και Εργαστήρια Εσπιατορικής Τέχνης.

Παράλληλα, στο πρόγραμμα ενσωματώνονται θέματα της Κουλτούρας των Κωφών (π.χ. Θέατρο), αλλά και μαθήματα Επαγγελματικής Κατάρτισης, όπως Γραφικές Τέχνες, Φωτογραφία, Μαγειρικές Τέχνες, Bar-Barista, Γεωπονία κ.ά. Στόχος είναι η ετοιμασία των μαθητών/μαθητριών μας, ώστε να ενταχθούν σε επαγγελματικά περιβάλλοντα με το πέρας της φοίτησής τους στη Σχολή μας. Στο πλαίσιο αυτό η Σχολή ανέπτυξε συνεργασίες με Φορείς, όπως το Κέντρο Κυπριακής Χειροτεχνίας, όπου μαθήτριές μας εκπαιδεύονται από τεχνίτες στους χώρους του Κέντρου.

Πέραν των πιο πάνω, στη Σχολή Κωφών - Γεώργιος Μάρκου, υπάρχει Μονάδα και τμήμα Προεπαγγελματικής Εκπαίδευσης, όπου φοιτούν παιδιά, που για διάφορους λόγους δεν μπορούν να ακολουθήσουν το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Μέσης Εκπαίδευσης.

Σε όλα τα εκπαιδευτικά πλαίσια, χρησιμοποιούνται, σε καθημερινή, σχεδόν, βάση, τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα, όπως ο διαδραστικός πί-

νακας και ο ηλεκτρονικός υπολογιστής με ενσωματωμένες εκπαιδευτικές εφαρμογές. Αυτό εξυπηρετεί σε μεγάλο βαθμό τις εκπαιδευτικές ανάγκες των κωφών παιδιών, εφόσον για την αποτελεσματική απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων προϋποτίθεται η έκθεση σε ποικίλο οπτικό υλικό. Έτσι, παρουσιάσεις, φιλμάκια, εικόνες και δραστηριότητες που προβάλλονται στον υπολογιστή διευκολύνουν την πρόσβαση σε πληροφορίες. Επιπλέον, μαθήματα, όπως η Φυσική, η Χημεία, η Βιολογία και ο Σχεδιασμός και η Τεχνολογία διδάσκονται σε ειδικά διαμορφωμένα εργαστήρια, προκειμένου οι μαθητές/μαθήτριες να απολαμβάνουν όλες τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες για μόρφωση.

Τέλος, σε ειδικά εξειδικευμένα εργαστήρια διδάσκονται και τα μαθήματα της Τεχνικής Εκπαίδευσης, όπως αυτό των Μαγειρικών και των Γραφικών Τεχνών.

Σχετικά με τη γλώσσα διδασκαλίας, χρησιμοποιούνται η Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα (στην παρουσία Διερμηνέα ΚΝΓ), καθώς και η ομιλούμενη ανάλογα με τον βαθμό απώλειας ακοής του/της μαθητή/μαθήτριας και τη μέθοδο επικοινωνίας, που χρησιμοποιεί.

Τα παιδιά με απώλεια ακοής, τα οποία φοιτούν στα γενικά σχολεία, τυχάνουν ειδικών διευκολύνσεων βάσει Νόμου. Συγκεκριμένα, απαλλάσσονται από μη εξεταζόμενα, και στις αντίστοιχες ώρες τους προσφέρεται στήριξη στα εξεταζόμενα μαθήματα. Στο απολυτήριο δεν αναγράφεται βαθμός στα μαθήματα απαλλαγής. Παρομοίως, στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου οι μαθητές/μαθήτριες απαλλάσσονται από μαθήματα κοινού κορμού, μη εξεταζόμενα, αλλά στις αντίστοιχες ώρες τους – μετά από έγκριση του ΥΠΑΝ – διδάσκονται μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης, τα οποία προσφέρονται στα Λύκεια και στις Τεχνικές Σχολές, όπως Γραφικές Τέχνες, Μαγειρική, όπως προαναφέρθηκε.

4.5.B5. ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

Ελένη Προκοπίου Ρουβήμ

Λογοθεραπεύτρια του Προγράμματος Έγκαιρης Παρέμβασης και Εκπαίδευσης της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Μαρία Θεοδότου

Λογοθεραπεύτρια

Η Λογοθεραπεία είναι η επιστήμη που ασχολείται με την πρόληψη, την αξιολόγηση, τη διάγνωση και τη θεραπεία διαταραχών ομιλίας, γλώσσας, κοινωνικής επικοινωνίας, γνωστικής επικοινωνίας και κατάποσης σε παιδιά και ενήλικες (American Speech and Hearing Association 2023).

Επιπρόσθετα, η Λογοθεραπεία ασχολείται με την ακουστική αποκατάσταση για άτομα που είναι κωφά ή βαρήκοα. Οι Λογοθεραπευτές/Λογοθεραπεύτριες, επίσης, παρέχουν συστήματα επαυξημένης και εναλλακτικής επικοινωνίας (AAC) για άτομα με σοβαρές διαταραχές έκφρασης ή/και γλωσσικής κατανόησης, όπως διαταραχή του φάσματος του αυτισμού ή προοδευτικές νευρολογικές διαταραχές. Παράλληλα, συνεργάζονται με άτομα που δεν έχουν διαταραχές ομιλίας, γλώσσας ή κατάποσης, αλλά θέλουν να μάθουν πώς να επικοινωνούν πιο αποτελεσματικά (π.χ. να εργαστούν στην τροποποίηση προφοράς ή σε άλλες μορφές βελτίωσης της επικοινωνίας). Σημαντικός, επίσης, είναι ο ρόλος τους στην παροχή κατάρτισης και εκπαίδευσης σε οικογένειες/φροντιστές και άλλους επαγγελματίες, καθώς και η συνεργασία τους με ειδικότητες από πολλούς άλλους κλάδους.

Η διάγνωση και η παρέμβαση σε θέματα κοινωνικής επικοινωνίας, ομιλίας και γλώσσας πρέπει να γίνονται έγκαιρα και αποτελούν τους σημαντικότερους παράγοντες για τη γλωσσική ανάπτυξη στα παιδιά με απώλεια ακοής. Οι Yoshinaga-Itano, Coulter και Thomson (2001) υποστηρίζουν τα πιο πάνω, αναφέροντας ότι τα νήπια που έχουν διαγνωστεί μεταξύ των έξι μηνών από τη μέρα γέννησής τους παρουσιάζουν καλύτερες δεκτικές και εκφραστικές ικανότητες, πλουσιότερο εκφραστικό λεξιλόγιο και πιο ανεπτυγμένο φωνητικό ρεπερτόριο σε αντίθεση με τα νήπια που έχουν διαγνωστεί μετά την ηλικία των έξι μηνών. Με το Εθνικό Πρόγραμμα Ανίχνευσης Βαρηκοΐας Νεογνών στην Κύπρο και με το πρόγραμμα της Έγκαιρης Παρέμβασης της Σχολής Κωφών, του οποίου λειτουργοί συμμετέχουν στην Πολυθεματική Ομάδα Αντιμετώπισης Παιδιών με Απώλεια Ακοής (0-3 χρόνων) του Γενικού Νοσοκομείου, η διάγνωση της ακουστικής απώλειας γίνεται από πολύ νωρίς και έτσι τα ακουστικά βοηθήματα τοποθετούνται άμεσα. Επιπρόσθετα, η έγκαιρη παρέμβαση των Λογοπαθολόγων, Εκπαιδευτικών Κωφών και Ακουολόγων που γίνεται σε στενή και συστηματική συνεργασία με τους γονείς βοηθά σημαντικά στην αντίληψη, κατανόηση και γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών με απώλεια ακοής.

Μακεδοντισσας

βρηκατε

Κωφών

Εκπαιδευτικό
Υλικό της
Σχολής Κωφών.

Παρακαλώ να
επιστρέψετε το υλικό
στη σειρήνη του δάσκαλου.

Η μέθοδος διδασκαλίας της γλώσσας που επικράτησε στη Σχολή Κωφών με την ίδρυσή της ήταν η προφορική, αφού ο ιδρυτής της, Γεώργιος Μάρκου, και άλλοι/άλλες δάσκαλοι/δασκάλες αργότερα μετεκπαιδεύτηκαν σε Πανεπιστήμια της Βρετανίας, που ήταν η κατεξοχήν χώρα της προφορικής μεθόδου. Με τη συστηματική χρήση ακουστικών συσκευών αμέσως μετά τη διάγνωση και την αξιοποίηση των υπολειμμάτων ακοής των παιδιών, τη χρήση τεχνικών για την καλύτερη διάκριση αλλά και παραγωγή του ήχου και την εξάσκησή τους στη χειλεανάγνωση, τα παιδιά ανέπτυξαν γλώσσα και ομιλία στον μέγιστο δυνατό βαθμό των δυνατοτήτων τους, φτάνοντας πολλές φορές τα επίπεδα των ακουόντων παιδιών. Για την παραγωγή του λόγου, τη διόρθωση των αρθρωτικών λαθών και γενικά την καταληπτότητα της ομιλίας στη διδασκαλία χρησιμοποιούσαν το Αναλυτικό Πρόγραμμα Ομιλίας που τους δημιουργήθηκε από τον Λογοθεραπευτή και τους ειδικούς δασκάλους της Σχολής Κωφών. Το 1985 διορίστηκε στη Σχολή Κωφών ο πρώτος Λογοθεραπευτής, κ. Ανδρέας Ιακωβίδης, ο οποίος ήταν και ο μοναδικός στα σχολεία της Κύπρου.

Το μάθημα της Λογοθεραπείας άρχισε πλέον να γίνεται συστηματικά σε ειδική αίθουσα Λογοθεραπείας. Παράλληλα, χρησιμοποιούσαν νέα τεχνολογικά μέσα για την τότε εποχή, όπως οι ακουστικές συσκευές speech trainer, Visi-Speech και το λογισμικό speech viewer. Στη συνέχεια, με την ίδρυση των Ειδικών Μονάδων Βαρηκών στις άλλες επαρχίες έγινε η πρόσληψη άλλων τριών Λογοθεραπευτών/Λογοθεραπευτριών. Από τότε το μάθημα της Λογοθεραπείας είχε ενταχθεί συστηματικά και στα προγράμματα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Σήμερα, πέρα από 200 Λογοθεραπευτές/Λογοθεραπεύτριες εργοδοτούνται στη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία. Τώρα στη Σχολή Κωφών υπηρετούν δύο Λογοθεραπεύτριες για τα παιδιά της πρώιμης Παρέμβασης, της προσχολικής και σχολικής ηλικίας. Η Λογοθεραπεύτρια της Έγκαιρης Παρέμβασης έχει εξειδικευτεί στο πρόγραμμα της Ακουοεκπαίδευσης (Auditory Verbal Therapy) του Alexander Graham Bell Academy με υποτροφία από την οικογένεια Πική το 2013 και είναι η μοναδική μέχρι σήμερα στο Πανελλήνιο. Η ακουοεκπαίδευση είναι ένα εξαιρετικά εξειδικευμένο πρόγραμμα της έγκαιρης παρέμβασης, με επίκεντρο την εκπαίδευση του παιδιού αλλά, συγχρόνως, και της οικογένειας, το οποίο εξοπλίζει τους γονείς και τους φροντιστές με τα εργαλεία για την υποστήριξη της ανάπτυξης της ακοής, της κατανόησης, της ομιλίας και της γλώσσας του κωφού παιδιού τους. Παράλληλα, για να αναπτύξουν τους προαναφερόμενους τομείς με επιτυχία τα παιδιά με απώλεια ακοής, χρειάζονται έγκαιρα την καλύτερη τεχνολογία, όπως ακουστικά βαρηκοΐας ή κοχλιακά εμφυτεύματα.

Ο/Η Λογοθεραπευτής/Λογοθεραπεύτρια της Σχολής Κωφών ασχολούνται ιδιαίτερα με την αξιολόγηση και ανάπτυξη της ακοής, κατανόησης, λόγου και ομιλίας και με προβλήματα κατάποσης. Παράλληλα, συμμετέχουν σε Πολυθεματικές συναντήσεις και σε τακτικές ομάδες συντονισμού στο σχολείο με τους Ειδικούς που ασχολούνται με το συγκεκριμένο παιδί. Ο/Η Λογοθεραπευτής/Λογοθεραπεύτρια της Έγκαιρης Παρέμβασης συμμετέχει επίσης στις μηνιαίες συναντήσεις της Πολυθεματικής Ομάδας του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας μαζί με άλλους ειδικούς.

Σήμερα, τα περισσότερα παιδιά της Σχολής Κωφών με σοβαρή απώλεια ακοής λαμβάνουν ΚΕ. Η χρήση ΚΕ μαζί με την έγκαιρη διάγνωση έχει αλλάξει σημαντικά τον τρόπο εκπαίδευσης των παιδιών για την ανάπτυξη λόγου και ομιλίας. Η ανάπτυξη της γλώσσας των περισσότερων παιδιών του προγράμματος της Έγκαιρης Παρέμβασης αναμένεται να ακολουθεί τη φυσιολογική πορεία ανάπτυξης των ακουόντων παιδιών, αλλά με πιο αργούς ρυθμούς και με περισσότερες επαναλήψεις.

Πλέον στη Σχολή Κωφών οι γονείς εμπλέκονται άμεσα και συστηματικά στην εκπαίδευση των παιδιών τους και τα εκθέτουν σε καθημερινά ερεθίσματα και εμπειρίες στο περιβάλλον τους για την ενίσχυση της ακοής και κατανόησης.

Οι Leffel και Suskind (2013) και ο Suskind (2015) στηρίζουν ότι βασικός συντελεστής πρόβλεψης για την ανάπτυξη των γλωσσικών, κοινωνικών, συναισθηματικών, γραμματικών και ακαδημαϊκών ικανοτήτων του παιδιού είναι η ικανότητα των γονιών να παρέχουν ένα περιβάλλον πλούσιο σε ουσιαστικά και σύνθετη προφορική εμπειρία. Οι γονείς των παιδιών της Έγκαιρης Παρέμβασης συμμετέχουν σε εβδομαδιαίες συνεδρίες Λογοθεραπείας στη Σχολή Κωφών ή στην οικία τους, ενώ τα παιδιά της Προδημοτικής και Δημοτικής βαθμίδας λαμβάνουν θεραπεία εξολοκλήρου στη Σχολή Κωφών. Οι γενικοί στόχοι της Λογοθεραπείας είναι:

1. Η ενημέρωση και η εκπαίδευση των γονιών σε θέματα που αφορούν στην απώλεια ακοής.
2. Να μάθουν οι γονείς πώς πρέπει να μιλούν στο παιδί για να προωθήσουν την ανάπτυξη της ακοής και της επεξεργασίας των ακουστικών ερεθισμάτων από τον εγκέφαλο.
3. Η ανίχνευση και διάκριση των ήχων του Ling σε διάφορες αυξανόμενες αποστάσεις για επιβεβαίωση της σωστής λειτουργίας των ΚΕ ή/ και των ακουστικών του παιδιού.
4. Η ανάπτυξη του προφορικού λόγου των παιδιών από πλευράς λεξιλογίου, μορφολογίας, σύνταξης, γραμματικής και πραγματολογίας.
5. Η διόρθωση των φωνολογικών και αρθρωτικών διεργασιών.
6. Ο εμπλουτισμός της φωνολογικής ενημερότητας.
7. Η ανάπτυξη της ακουστικής μνήμης και κατανόησης μέσα από ρουτίνες της καθημερινότητας του κάθε παιδιού, επίσης και μέσα από βιβλία.

Στη Σχολή Κωφών λειτουργεί, επίσης, Βρεφοπαιδοκομικό Τμήμα με κωφά και ακούοντα παιδιά ηλικίας, ηλικίας 0-3 ετών. Στα κωφά βρέφη παρέχεται συστηματικά Λογοθεραπεία από Λογοθεραπευτή/Λογοθεραπεύτρια, η οποία εργοδοτείται με το καθεστώς της αγοράς υπηρεσιών.

Αναφορές

2023/06/28. Speech Language Pathology. American Speech-Language-Hearing Association. www.asha.org/students/speech-language-pathologist
Leffel, B.S., & Suskind, D. (2013) Parent-directed approaches to enrich the early language environments of children living in poverty. *Seminars in Speech & (Andsell & Pavlicevic) Language*, 34(4), 267-277.

Suskind, D. (2015). *Thirty million words: Building a child's brain*. New York, NY: Dutton.

Yoshinaga-Itano C, Coulter D, Thomson V. Developmental outcomes of children with hearing loss born in Colorado hospitals with and without universal newborn hearing screening programs. 12/2001. National Library of Medicine. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>

4.5.B6. ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΚΟΗΣ: ΤΙ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΑ ΚΟΧΛΙΑΚΑ ΕΜΦΥΤΕΥΜΑΤΑ;

Δρ Μαρία Γεννάρη

Εκπαιδευτικός Μουσικής (ΒΔ-Δημοτική Εκπαίδευση), PhD (Music Education and Deafness)

Ο μύθος-προκατάληψη ότι «οι κ/Κωφοί δεν ακούνε» άρα δεν μπορούν και ίσως να είναι ανώφελο να ακούνε μουσική ή να ασχολούνται με τη μουσική, τροφοδότησε για δεκαετίες τον αποκλεισμό των κ/Κωφών από την μουσική μάθηση αλλά και την απόλαυση της μουσικής. «Θα ήθελα να ακούσω», εκμυστηρεύεται στα παιδιά του ένας ενήλικας κωφός. Και όταν τα παιδιά του τον ρωτούν τι θα ήθελε να ακούσει πρώτα, περιμένοντας πως ίσως θα πει τις φωνές των εγγονών του, αυτός απαντά συγκινημένος: «Θα ήθελα να ακούσω, για να ακούσω το μπουζούκι!»¹.

Μελετώντας την πρόσληψη, την απόλαυση της μουσικής αλλά και τη μουσική εκπαίδευση σε σχέση με την απώλεια ακοής, πρέπει να έχουμε υπόψη ότι η κώφωση δεν είναι μια μονολιθική, μονοδιάστατη κατάσταση αλλά ένα ποικίλο φάσμα στο οποίο υπάρχουν άτομα με διαφορετικά είδη απώλειας, διαφορετικές ταυτότητες και άτομα που χρησιμοποιούν διαφορετικά είδη τεχνολογίας πρόσβασης στον ήχο (Γεννάρη, 2021).

Οι ραγδαίες εξελίξεις στον τομέα των ΚΕ έχουν φέρει μεγάλες ανατροπές στην παραδοσιακή θεώρηση της κώφωσης και έχουν βελτιώσει την ποιότητα ζωής παιδιών και ενηλίκων με κώφωση (Loy et al., 2010). Καθώς τα παιδιά λαμβάνουν τα εμφυτεύματα σε ηλικία μόλις λίγων μηνών, τα αποτελέσματα στην ανάπτυξη του λόγου και της ομιλίας είναι θεαματικά (Hammes et al., 2002· Miyamoto et al., 2008). Έτσι, το ενδιαφέρον της έρευνας σχετικά με την τεχνολογία και τη χρήση των ΚΕ στράφηκε και προς τους τρόπους βελτίωσης των εμφυτευμάτων, ώστε να επιτυγχάνεται η βέλτιστη αντίληψη και απόλαυση της μουσικής. Μετά από τριάντα, περίπου, χρόνια έρευνας φαίνεται ότι οι ενήλικες χρήστες ΚΕ εξακολουθούν να μην έχουν αρκετά καλή πρόσληψη της μουσικής μέσα από τις συσκευές τους, παρόλο που πρόκειται για έναν πληθυσμό με μεγάλη ποικιλότητα και πολλές διαφορές (Drennan et. al., 2015· Gfeller et. al., 2019a). Αυτό συμβαίνει γιατί η μουσική είναι εξαιρετικά περίπλοκο να μεταδοθεί μέσα από το ΚΕ (τονικό ύψος, διαφορετικές χροιές μουσικών οργάνων, χροιές που ακούγονται ταυτόχρονα, διαφορετική ακουστική χώρων κ.λπ.) (Limb & Roy, 2014). Έρευνες δείχνουν ότι για ενήλικες λήπτες ΚΕ η αντίληψη και η αισθητική απόλαυση της μουσικής βελτιώνεται μέσα από συμμετοχή τους σε μουσικά προγράμματα και εστιασμένη ακρόαση (Looi et al., 2012).

Σε αντίθεση με τους ενήλικες, από τα δεδομένα που έχουμε μέχρι τώρα από έρευνες με μικρά παιδιά με ΚΕ, φαίνεται ότι τα παιδιά συμμετέχουν σε όλες τις μουσικές δραστηριότητες, χορεύουν με συνοδεία μουσικής, αναγνωρίζουν ηχογραφημένη μουσική, έχουν προτιμήσεις σε είδη και στυλ μουσικής, παίζουν μουσικά όργανα, τραγουδούν και το μουσικό τους παιχνίδι παρουσιάζει τις τυπικές εξελικτικές μορφές οργάνωσης αυτού των ακουόντων παιδιών (Gfeller, 1998· Chen-Haftek & Schraer-Joiner, 2011· Schraer-Joiner & Chen-Hafteck, 2009· Yennari, 2008, 2011). Η πρόοδος

¹Πραγματική μαρτυρία από τις συνομιλίες μου στη Σχολή Κωφών με ανθρώπους που ζουν με κ/Κωφά άτομα.

αυτή είναι αργή, αλλά ακολουθεί τα εξελικτικά μοτίβα των ακουόντων παιδιών (Yennari, 2011). Στα φαινόμενα αυτά συντείνει η άμεση παρέμβαση και λήψη του ΚΕ σε πολύ μικρή ηλικία σε συνδυασμό με την έντονη συναπτική πλαστικότητα στις ηλικίες αυτές.

Από εμπειρικά δεδομένα του προγράμματος μουσικής της Σχολής Κωφών αλλά και προγράμματα στο εξωτερικό, φαίνεται ότι ακόμα και η τραγουδιστική φωνή των κωφών παιδιών που χρησιμοποιούν ΚΕ μπορεί να αναπτυχθεί σε σημείο που να μπορεί ένα παιδί με ΚΕ να χρησιμοποιεί το σωστό τονικό ύψος στο τραγούδι (Rocca, 2012· Yennari et al., 2020). Φυσικά, στις πλείστες περιπτώσεις, το κούρδισμα στο σωστό τονικό ύψος στο τραγούδι αλλά και σε ορισμένα μουσικά όργανα, εξακολουθεί να είναι μια προβληματική περιοχή για όλους τους χρήστες ΚΕ, σε αντίθεση με την αντίληψη του ρυθμού, η οποία δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες (Jiam & Limb, 2019).

Άλλοι παράγοντες που εμπλέκονται στη μουσική μάθηση είναι τα υπολείμματα ακοής των παιδιών και η επίδραση των μη-ακουστικών συστημάτων στην εμπειρική πλαστικότητα. Γνωρίζουμε ότι στη μουσική εκτός από το σύστημα της ακοής, εμπλέκονται και άλλα συστήματα (οπτικό, απτικό, κιναισθητικό) καθώς και πολλές διαφορετικές γνωστικές λειτουργίες. Από έρευνες με ενήλικες κωφούς χρήστες ΚΕ οι οποίοι διαπρέπουν στη μουσική, μαθαίνουμε ότι παρά τις δυσκολίες που αυτοί αντιμετωπίζουν με τη μειωμένη ποιότητα του ακουστικού σήματος, ταυτόχρονα αναπτύσσουν στρατηγικές για επίλυση των μουσικών προβλημάτων και στηρίζονται περισσότερο στις προσωπικές τους δυνατότητες για να ξεπεράσουν τα εμπόδια. Φαίνεται ότι ξοδεύουν πολλές ώρες σε ακρόαση και εξάσκηση και το κάνουν με επιμονή, οδηγούμενοι από εσωτερικά κίνητρα. Για τα κωφά αυτά άτομα η μουσική είναι μέρος της ταυτότητάς τους (Gfeller et al., 2019b). Τα δεδομένα αυτά θα μπορούσαν να καθοδηγούν και τη μουσική εκπαίδευση των παιδιών με απώλεια ακοής.

Είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι η ενασχόληση με τη μουσική έχει εξωμουσικά οφέλη τόσο σε επίπεδα ανάπτυξης του εγκεφάλου (Pascual-Leone, 2001) όσο και στο επίπεδο της επικοινωνίας και των κοινωνικών δεξιοτήτων (Ansdell and Pavlicevic, 2005). Παρ' όλα αυτά, στον χώρο της ειδικής εκπαίδευσης, συχνά η εκπαίδευση στη μουσική θυσιάζεται στον βωμό της επίτευξης εξωμουσικών στόχων, στην εκπαίδευση, δηλαδή, μέσα από τη μουσική. Για παράδειγμα, στην περίπτωση της κώφωσης χρησιμοποιούσαν τη μουσική παλαιότερα για τη «διόρθωση» του ρυθμού της

ομιλίας των κ/Κωφών παιδιών. Πλέον, όμως, και σύμφωνα με τις αρχές του δημοκρατικού σχολείου, απαιτούνται για τα παιδιά με απώλεια ακοής πλήρη προγράμματα μουσικής εκπαίδευσης, μεθοδολογικά διαφοροποιημένα, αλλά που να καλύπτουν όλους τους στόχους του Αναλυτικού Προγράμματος Μουσικής, που παρακολουθούν τα ακούοντα παιδιά.

Το πρόγραμμα Μουσικής Προπαίδειας για παιδιά με απώλεια ακοής λειτουργεί στη Σχολή Κωφών από το 2008. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν παιδιά νηπιακής και προσχολικής ηλικίας, τα οποία φοιτούν στη Σχολή Κωφών και στον Βρεφονηπιακό Σταθμό του ΣΚΕ Αγίου Δομετίου-Σχολής Κωφών. Τα παιδιά του Δημοτικού σχολείου που χρησιμοποιούν κοχλιακά εμφυτεύματα ή ακουστικά βαρηκοΐας ακολουθούν διαφοροποιημένο το πρόγραμμα της Μουσικής του ΥΠΑΝ για το Δημοτικό Σχολείο, με μουσικοπαιδαγωγό με ειδικότητα στη μουσική και την κώφωση. Σε όλα τα ομαδικά μαθήματα λαμβάνονται υπόψη στη διαφοροποίηση το είδος και ο βαθμός της ακουστικής απώλειας, οι συσκευές που χρησιμοποιούν τα παιδιά, τα μουσικά τους ενδιαφέροντα εντός και εκτός σχολείου, αλλά και η σχέση που έχει η μουσική με την ταυτότητα που αυτά αναπτύσσουν και οι αλλαγές που μπορεί να επέλθουν στην πορεία, καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν.

Τα παιδιά που υπάγονται στη Μέση Εκπαίδευση διδάσκονται μουσική από εκπαιδευτικό μουσικής Μέσης Εκπαίδευσης. Τα παιδιά συμμετέχουν ταυτόχρονα σε ατομικά προγράμματα μουσικοθεραπείας με εξατομικευμένους στόχους, με δύο Μουσικοθεραπευτές/Μουσικοθεραπεύτριες.

Σκοπός της μουσικής εκπαίδευσης στη Σχολή, είναι να παρέχει ίσες ευκαιρίες για μουσική μάθηση στα παιδιά με απώλεια ακοής, με αυτές που απολαμβάνουν τα συνομήλικά τους ακούοντα παιδιά. Απώτερος σκοπός είναι η διάβιου σχέση με τη μουσική και η απόλαυση της μουσικής δημιουργίας.

Στόχοι του προγράμματος είναι:

1. Να αναπτύξει δεξιότητες ακρόασης και ακουστικής μνήμης, ώστε τα παιδιά να κτίσουν εξελικτικά ένα «λεξιλόγιο μουσικών ήχων».
2. Να αναπτύξει δεξιότητες εκτέλεσης και χρήσης οργάνων τάξης (κρουστών, πνευστών, εγχόρδων και ηλεκτροφόρων), καθώς και ανάγνωσης και χρήσης μη-συμβατικής και συμβατικής μουσικής σημειογραφίας.
3. Να αναπτύξει τις φωνητικές δεξιότητες των παιδιών και να καλλιεργήσει τη διαφοροποιημένη χρήση του τονικού ύψους και την τραγουδιστική φωνή στο επίπεδο που κάθε παιδί μπορεί να φτάσει.
4. Να καλλιεργήσει δεξιότητες δημιουργικής μουσικής σκέψης μέσα από τον αυτοσχεδιασμό και τη σύνθεση.

5. Να καλλιεργήσει μέσα από μουσικές διεργασίες, κοινωνικές και άλλες δεξιότητες (π.χ. εστιασμός της κοινής προσοχής, κιναισθητικός συντονισμός, δόσιμο της σειράς, ενσυναίσθηση, επικοινωνία) και να προωθήσει τη μουσικότητα μέσα από την ατομική και τη συλλογική κίνηση.
6. Να καλλιεργήσει την αγάπη για συμμετοχή σε μουσικές δραστηριότητες με άλλα παιδιά και σε περιβάλλοντα εκτός του σχολείου.
7. Να καλλιεργήσει στάσεις και συμπεριφορές που αφορούν στην πρόσληψη της μουσικής από τη θέση του παιδιού ως ακροατή, εκτελεστή και συνθέτη.

Σε γενικές γραμμές, τα δεδομένα των ερευνών, τα οποία εστιάζουν μόνο στην ακρίβεια με την οποία τα ΚΕ αποδίδουν τον μουσικό ήχο, μπορεί να είναι κάποιες φορές παραπλανητικά ή να μην παρουσιάζουν τα πραγματικά δεδομένα της μουσικής ζωής των παιδιών με απώλεια ακοής. Στη μουσική ζωή των κ/Κωφών παιδιών ρόλο παίζουν και οι μουσικές εμπειρίες μέσα από το σχολείο αλλά και την οικογένεια (Rocca, 2012; Jorgensen & Walker, 2019).

Πιστεύουμε ότι η πολιτεία μέσω της οργανωμένης εκπαίδευσης πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα σε όλα τα παιδιά με απώλεια ακοής για μουσική παιδεία και μουσικές εμπειρίες μέσα και έξω από το σχολείο, όπως προνοούν οι διακηρύξεις του δημοκρατικού και ανθρώπινου σχολείου. Κανένα παιδί, δηλαδή, δεν πρέπει να αποκλείεται από καμία μορφή δραστηριότητας, εμπειρίας και μάθησης.

Αναφορές

Ansdell, G. and Pavlicevic, M. (2005). *Musical Companionship, Musical Community: Music therapy and the process and values of musical communication*. In Miell, MacDonald and Hargreaves (Eds), *Musical Communication*. Oxford University Press.

Chen-Hafteck, L. and Schraer-Joiner, L. (2011). The engagement in musical activities of young children with varying hearing abilities. *Music Education Research*, 13(1), 93-106.

Drennan, W. R., Oleson, J. J., Gfeller, K., Crosson, J., Driscoll, V. D. Won, A; J. et al (2015). Clinical Evaluation of Music Perception, Appraisal and Experience in Cochlear Implant Users. *International Journal of Audiology*, 54, 114-123, doi: 10.3109/14992027.2014.948219.

Gfeller, K., S. Witt, Spencer, L.J., Stordahl, J. and Tomblin, B. (1998). Musical involvement and enjoyment of children who use cochlear implants. *The Volta Review*, 100(4), 213-233.

Gfeller, K., Driscoll, V. and Schwalje, A. (2019a). Adult Cochlear Implant Recipients' Perspectives on Experiences with Music in Everyday Life: A Multifaceted and Dynamic Phenomenon. *Frontiers in Neuroscience Vol 19*, <https://doi.org/10.3389/fnins.2019.012289>

Gfeller, K. Mallalieu, R. M., Mansouri, A., McCormick, G., O'Connell, R. B., Spinowitz, J. and Turner, B. G. (2019b). Practices and Attitudes that Enhance Music Engagement of Adult Cochlear Implant Users, *Frontiers in Neuroscience, Vol. 13* (1368), doi: 10.3389/fnins.2019.01368.

Hammes, D.M., Novak, M., Rotz, L., Willis, M. and Edmondson, D. (2002). Early identification and cochlear implantation: Critical factors for spoken language development. *Annals of Otolaryngology, Rhinology and Laryngology*, 189 (Suppl.), 74-78.

- Jiam, N. T. and Limb, C. J. (2019). Rhythm processing in cochlear implant-mediated music perception. *Special Issue: Speech Rhythm in Ontogenetic, Phylogenetic and Glossogenetic Development, Vol. 1453(1)*, 22-28.
- Jorgensen, E. J. and Walker, E. A. (2019). Music Participation Among School-Aged Children Who Are Hard of Hearing. *American Journal of Audiology*, 228(4): 908–926, doi: 10.1044/2019_AJA-19-0058.
- Limb, C. J. and Roy, A. T. (2014). Technological, biological and acoustical constraints to music perception in cochlear implant users. *Hearing Research*, 308, 13-26. doi: 10.116/j.heares.2013.04.009.
- Loy, B., Warner-Czyz, A.D., Tong, L., Tobey, E.A., and Roland, P.S. (2010). The children speak: an examination of the quality of life of pediatric cochlear implant users. *Otolaryngology, Head & Neck Surgery*, 142(2): 247-253. 75.
- Miyamoto, R. T., Hay-McCutcheon, M. J., Iler Kirk, K., Houston, D. M. and Bergeson D. T. (2008). Language skills of profoundly deaf children who received cochlear implants under 12-months of age: A preliminary study. *Acta Otolaryngologica*, 128(4), 373-377.
- Pascual-Leone A. (2001). The brain that plays music and is changed by it. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 930 (June): 315-329.
- Rocca, C. (2012). A different Musical Perspective: Improving Outcomes in Music through Habilitation, Education and Training for Children with Cochlear Implants. *Seminars in Hearing*, 33, 425-433. doi: 10.1055/s-0032-1329229.
- Schraer-Joiner, L. and Chen-Hafteck, L. (2009). The responses of preschoolers with cochlear implants to musical activities: a multiple case study. *Early Child Development and Care*, 179(6), 785-798.
- Steel, M. M., Polonenko, M. J., Giannantonio, S., Hopyan, T., Papsin, B. C., and Gordon, K. (2020). Music perception testing reveals advantages and continued challenges for children using bilateral cochlear implants. *Frontiers in Psychology*, 10: 3015. doi: 10.3389/fpsyg.2019.03015.
- Yennari, M. (2008). *Musical activity in deaf children under four years of age who are using cochlear implants*. Unpublished PhD Thesis: University of Birmingham.
- Yennari, M. (2010). Beginnings of song in young deaf children using cochlear implants: the song they move, the song they feel, the song they share. *Music Education Research*, 12(3), 281-297.
- Yennari, M., Schraer-Joiner, L. and Toole, G. (2020). Singing and the child who is Deaf: Focusing on the individual. In F. A. Russo, B. Ilari, & A. J. Cohen (Eds.), *The Routledge companion to interdisciplinary studies in singing. Volume I: Development* (pp. 227-239). Routledge. doi.org/10.4324/9781315163734.
- Γεννάρη, Μ. (2021). Ο Μπετόβεν, ο Γάλλος ασθενής, το όνειρο του ήχου και άλλες ιστορίες για τη μουσική και την κώφωση. *Riffs Music Magazine*, τευχ. 2 (Ιούλιος 2021), 102-116.

4.5.B7. ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΤΗΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

Χριστιάνα Κουτσουπίδου

Μουσικοθεραπεύτρια

Η Μουσικοθεραπεία είναι ο επιστημονικός κλάδος που ασχολείται με τη θεραπευτική χρήση της μουσικής και των μουσικών στοιχείων (ήχος, ρυθμός, μελωδία, αρμονία, χροιά, ένταση). Οι συνεδρίες διεξάγονται από έναν/μία καταρτισμένο/καταρτισμένη Μουσικοθεραπευτή/Μουσικοθεραπεύτρια για την επίτευξη θεραπευτικών στόχων που σχετίζονται με τον ψυχικό, σωματικό, συναισθηματικό, διανοητικό, κοινωνικό, γνωστικό τομέα και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Η Μουσικοθεραπεία δεν στοχεύει στο καλλιτεχνικό αποτέλεσμα, στην ψυχαγωγία ή στη μουσική εκπαίδευση (Σύνδεσμος Μουσικοθεραπείας Κύπρου).

Στο πρόγραμμα Μουσικοθεραπείας της Σχολής Κωφών συμμετέχουν μαθητές/μαθήτριες της Δημοτικής Βαθμίδας μετά από αξιολόγηση, σε ατομικό και ομαδικό πλαίσιο.

Δίνεται έμφαση στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, της αυτοέκφρασης, των κοινωνικών δεξιοτήτων, και στη βελτίωση της ακουστικής διάκρισης, της επικοινωνίας και της σωματαίσθησης. Οι μουσικές παρεμβάσεις που εφαρμόζονται εμπερικλείουν τη δομημένη ακρόαση μουσικής, φωνητικές ασκήσεις και τραγούδι, την κίνηση του σώματος, τη χρήση ποικιλίας μουσικών οργάνων, τη δημιουργία μουσικής ή τη σύνθεση τραγουδιού, σε δομημένη δράση ή με αυτοσχεδιασμό. Μέσω της πολυαισθητηριακής παρουσίας των μουσικών ερεθισμάτων (του ήχου, των δονήσεων, της κιναισθησης, της αφής και της όρασης όταν χρησιμοποιούνται τα όργανα), οι μαθητές/μαθήτριες αλληλεπιδρούν και εκφράζονται δημιουργικά σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον.

4.5.B8. ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

Λουίζα Λοΐζου

Εργοθεραπεύτρια

«Εργοθεραπεία είναι η επιστήμη που βοηθά τους ανθρώπους να εκπληρώνουν τις καθημερινές δραστηριότητες, που είναι σημαντικές γι' αυτούς, ανεξάρτητα από την πάθηση, αναπηρία ή μειονεξία που πιθανόν να αντιμετωπίζουν». (American, Occupational, Therapy Association, 1994).

Ο/η Εργοθεραπευτής/Εργοθεραπεύτρια αξιολογεί και παρεμβαίνει με κύριο εργαλείο του/της τη δραστηριότητα στους τομείς της αυτοφροντίδας, εργασίας και ψυχαγωγίας/ελεύθερου χρόνου. Ενδεικτικά, πραγματοποιεί κατ' οίκον επισκέψεις όπου κριθεί απαραίτητο, προσαρμόζει το περιβάλλον, προτείνει κατάλληλο βοηθητικό εξοπλισμό που θα διευκολύνει στην καθημερινότητα του ατόμου, σχεδιάζει, κατασκευάζει και εφαρμόζει νάρθηκες και εκπαιδεύει το άτομο στη χρήση υποστηρικτικής τεχνολογίας.

Η Εργοθεραπεία δεν είναι και δεν λειτουργεί ως μάθημα. Οι Εργοθεραπευτές/Εργοθεραπεύτριες χρησιμοποιούν πολλά παιχνίδια, όπως μπάλες, πλαστελίνα, ενσφηνώματα, lego, υλικά για κατασκευές και ζωγραφική, παζλ, κούνιες, σχοινάκια κ.ά. Το παιδί μέσα από το παιχνίδι μαθαίνει να ενδυναμώνει τις πτυχές του εαυτού του και βελτιώνει τις δεξιότητές του. Έτσι κι αλλιώς το παιχνίδι είναι το φυσικό μέσο που βοηθά τα παιδιά να μάθουν.

Η διαδικασία αποκατάστασης ενός κωφού ή βαρήκοου παιδιού, αποτελεί μια μακροχρόνια διαδικασία. Απαιτείται η στενή συνεργασία μιας διεπιστημονικής ομάδας, αποτελούμενης από την οικογένεια του παιδιού, ιατρικές και παραϊατρικές ή ειδικές υπηρεσίες για την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών και πολύπλευρη αντιμετώπιση όλων των αναγκών του παιδιού. Η ενεργή συμμετοχή τόσο του ίδιου παιδιού, όσο και του οικογενειακού του περιβάλλοντος στη διαδικασία της αποκατάστασης είναι απαραίτητη, για την εξασφάλιση των επιθυμητών αποτελεσμάτων.

**Ο ρόλος του/της Εργοθεραπευτή/Εργοθεραπεύτριας στη Σχολή Κωφών και η σημαντικότητα της Εργοθεραπευτικής παρέμβασης:
Ο ρόλος του/της Εργοθεραπευτή/Εργοθεραπεύτριας ως μέλος μιας διεπιστημονικής ομάδας είναι καίριος στην αποκατάσταση ενός παιδιού.**

- Χρησιμοποιεί διάφορες αξιολογήσεις για να εντοπίσει τις ικανότητες αλλά και τις δυσκολίες του ατόμου στην εκτέλεση των καθημερινών του έργων και δραστηριοτήτων. Αξιολογεί, επιπλέον, και το σχολικό περιβάλλον για προσβασιμότητα.
- Στη συνέχεια, θέτει στόχους και σχεδιάζει μια εξατομικευμένη παρέμβαση σε συνεργασία με την υπόλοιπη διεπιστημονική ομάδα και την οικογένεια του παιδιού.

- Επιλέγει, αναλύει, διαβαθμίζει και προσαρμόζει θεραπευτικά μέσα, μεθόδους και τεχνικές παρέμβασης.
- Προτείνει ειδικά βοηθήματα (όπως βοηθήματα γραφής, αναλόγια, καρτέκλες, κ.ά.), όπου κρίνει αναγκαίο, ώστε να διευκολύνει τη συμμετοχή του παιδιού στις δραστηριότητες του σχολικού πλαισίου.
- Αξιολογεί και τροποποιεί το περιβάλλον της αίθουσας διδασκαλίας ή της αυλής, ώστε να διευκολύνει τη μέγιστη δυνατή συμμετοχή του παιδιού σε έργα και δραστηριότητες.
- Μέσα από δραστηριότητες προωθεί τη γενίκευση των δεξιοτήτων που κατέκτησε το παιδί στο σχολείο και σε άλλα περιβάλλοντα.
- Επαναξιολογεί την έκβαση της θεραπείας και θέτει καινούριους στόχους ή τροποποιεί τους ήδη υπάρχοντες.
- Παρέχει συμβουλευτική στους γονείς και στα άλλα μέλη της διεπιστημονικής ομάδας.

Ο/η Εργοθεραπευτής/Εργοθεραπεύτρια μέσα από τις κατάλληλα επιλεγμένες δραστηριότητες και μέσα από την Αισθητηριακή Ολοκλήρωση καλλιεργεί στο παιδί την αντίληψη και τη διαχείριση των αισθητηριακών ερεθισμάτων (Αιθουσαίο, Ιδιοδεκτικό, Οπτικό, Ακουστικό, Απτικό, Οσφρητικό, Ενδοδεκτικότητα). Επιπλέον, βελτιώνει τις κινητικές του δεξιότητες (ισορροπία, αδρή και λεπτή κινητικότητα, οπτικοκινητικό και αμφίπλευρο συντονισμό, κ.ά.), τις γνωστικό-αντιληπτικές δεξιότητες (συγκέντρωση – διάρκεια προσοχής, ταύτιση, μνήμη, προσανατολισμό, κ.ά.), τις ψυχοκοινωνικές δεξιότητες (δυναμική αλληλεπίδραση, επίλυση προβλημάτων, κοινωνικές δεξιότητες, ανάληψη ρόλων, κ.ά.) και τις δραστηριότητες καθημερινής διαβίωσης (στίσιση, πόση, ντύσιμο, γδύσιμο, πλύσιμο προσώπου και σώματος, εκπαίδευση στην τουαλέτα, διαχείριση χρημάτων, κ.ά.).

Οι εργοθεραπευτικές συναντήσεις μπορεί να γίνουν σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο στην αίθουσα Εργοθεραπείας, στην τάξη του παιδιού, στην αυλή του σχολείου ή σε άλλα εξωτερικά πλαίσια, όπως η υπεραγορά, η παιδική χαρά, ένα πολυκατάστημα ή μια καφετέρια.

4.5.B9. ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ

Χριστίνα Γιασεμλή

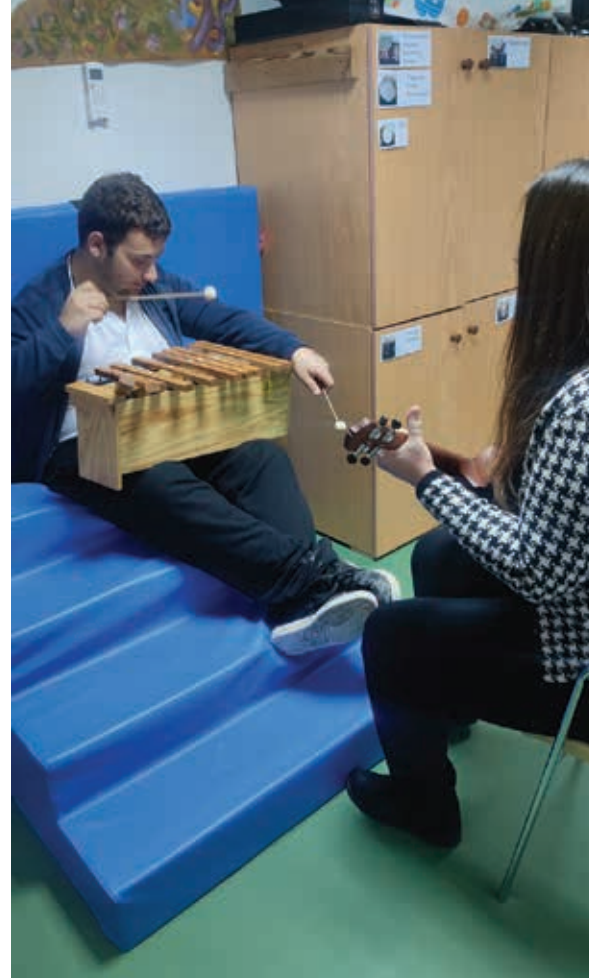
Ειδική Εκπαιδευτικός Κωφών, Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Από το 2000-2014 λειτούργησε στη Σχολή Κωφών το Προαιρετικό Ολοήμερο Σχολείο. Το 2014 διακόπηκε η λειτουργία του για να επαναρχίσει τη χρονιά 2022-2023.

Η επαναλειτουργία του κρίθηκε σημαντική στη βάση των εκπαιδευτικών αναγκών των παιδιών. Τα παιδιά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εκτέλεση της κατ' οίκον εργασίας τους, ενώ η μάθησή τους επιτυγχάνεται με έναν εξειδικευμένο τρόπο διδασκαλίας. Επομένως, η παράταση του σχολικού χρόνου είναι προς όφελος των παιδιών και της πολύπλευρης ανάπτυξής τους.

Όλα αυτά τα χρόνια, ο θεσμός του Προαιρετικού Ολοήμερου Σχολείου έχει αγκαλιαστεί ιδιαίτερα τόσο από τους/τις μαθητές/μαθήτριες της Σχολής Κωφών, όσο και από τους γονείς τους. Είναι ένας θεσμός που έχει ενισχύσει αρκετά την πρωινή φοίτηση των μαθητών/μαθητριών, γιατί τους έχει δώσει τη δυνατότητα να εκτελούν την κατ' οίκον εργασία τους με την επίβλεψη ειδικών εκπαιδευτικών και διαφορετικών ειδικοτήτων (π.χ. Φιλολόγων). Παράλληλα, έχουν δοθεί ευκαιρίες στα παιδιά για ενασχόληση με άλλα μαθήματα ή δραστηριότητες πέραν εκείνων που υπάρχουν στο πρωινό ωρολόγιο πρόγραμμα.

Έτσι, οι μαθητές/μαθήτριες της Σχολής έχουν την ευκαιρία να ασχοληθούν με τους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, την Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα, τη Γυμναστική, τις αθλοπαιδιές, την έκφραση του σώματος, τη Φωτογραφία, το Θέατρο, τη Μουσική, τον χορό και την κίνηση. Αποτελέσματα της δουλειάς που γίνεται στο Ολοήμερο Σχολείο παρουσιάζονται συχνά στις διάφορες εκδηλώσεις της Σχολής.

4.5.B10. ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Ερμιόνη Δημητρίου

Πρώην Βοηθός Διευθύντρια

Έλενα Χατζηπέτρου

Ειδική Εκπαιδευτικός Κωφών

Στη Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου φοιτούν παιδιά από την προσχολική ηλικία μέχρι και το Λύκειο.

Η Μαθητική Κοινότητα της Σχολής εκλέγει Πρόεδρο και Μαθητικό Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει για τη διεξαγωγή διαφόρων εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων. Το Μαθητικό Συμβούλιο συμβάλλει σημαντικά στην εφαρμογή των κανονισμών και ελέγχει την τήρησή τους, όπως αυτοί υιοθετήθηκαν από τους/τις ίδιους/ίδιες τους/τις μαθητές/μαθήτριες. Οι κανονισμοί αφορούν αφενός στην ευπρεπή συμπεριφορά των μαθητών/μαθητριών και αφετέρου σε θέματα σχετικά με τη μαθητική στολή.

Καταλυτικές είναι, επίσης, οι παρεμβάσεις του για επίλυση προβλημάτων μέσω εισηγήσεων που υποβάλλει προς τη Διεύθυνση της Σχολής.

Πέραν των πιο πάνω, το Μαθητικό Συμβούλιο έχει να επιδείξει την πιο κάτω δράση:

α) ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

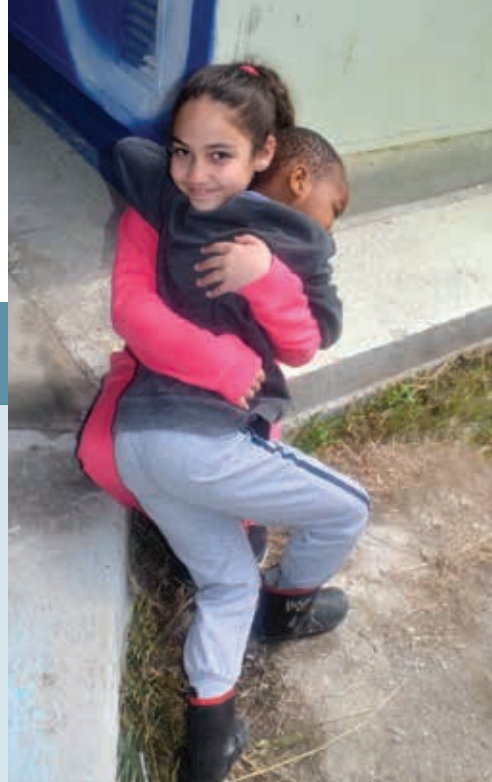
- Οι μαθητές/μαθήτριές μας ενημερώθηκαν για τον εθελοντισμό, συμμετείχαν στο Πρόγραμμα «Νέοι και Εθελοντισμός» και επισκέφθηκαν χώρους όπου ασκούνται εθελοντικές δράσεις.
- Έφτιαξαν αφίσες/κολλάζ στα Ελληνικά και στα Αγγλικά με μια σειρά από τρόπους που μπορούμε όλοι μας να προσφέρουμε εθελοντική βοήθεια στους συνανθρώπους μας.
- Συμμετείχαν στην Παγκύπρια Εκστρατεία «Let 's do it, Cyprus».
- Επισκέφτηκαν τον Ερυθρό Σταυρό και δώρισαν ρούχα, τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης για άπορες οικογένειες, πρόσφυγες και σεισμόπληκτους. Ξεναγήθηκαν στον χώρο και βοήθησαν στην ετοιμασία πακέτων αγάπης.
- Μάζεψαν ρούχα, τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης για τους/τις άπορους/άπορες μαθητές/μαθήτριες του σχολείου μας.

Ετοιμασία πακέτων αγάπης, στα γραφεία του Ερυθρού Σταυρού.

Επίσκεψη στο καταφύγιο ζώων στη Λευκωσία.
Μάρτιος 2018.

Επίσκεψη στο Κέντρο Φιλοξενίας προσφύγων στην
Κοφίνου. Απρίλιος 2017.

Συσκευάζοντας τις δημιουργίες τους.

- Δημιούργησαν λαχανόκηπο σε συνεργασία με τον Δήμο Έγκωμης. Τα προϊόντα προσφέρθηκαν στο γηροκομείο «Μέλαθρον Ευγηρίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄».
- Έφτιαξαν και πρόσφεραν μπισκότα στο γηροκομείο «Μέλαθρον Ευγηρίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄».
- Επισκέφτηκαν το Κέντρο Φιλοξενίας προσφύγων στην Κοφίνου. Πρόσφεραν ρουχισμό, τρόφιμα, είδη πρώτης ανάγκης και παιχνίδια. Έπαιξαν και γνώρισαν παιδιά από διάφορες χώρες.
- Έπλεξαν σκουφάκια και εσάρπες για προσφυγόπουλα, που διαμένουν στον Καταυλισμό «Πουρνάρα» στην Κοκκινότριμιθιά.
- Επισκέφτηκαν καταφύγια ζώων. Πρόσφεραν τροφή, χαλάκια και κουβέρτες.
- Έφτιαξαν μάρσιππους για τα μικρά καγκουρό που πλήγηκαν κατά τις καταστροφικές φωτιές στην Αυστραλία.
- Προσέφεραν σε διάφορους ετήσιους εράνους (π.χ. Ραδιομαραθώνιος, Κάνε μια Ευχή, Ερυθρός Σταυρός).
- Συμμετείχαν στην πρωτοβουλία «Φτιάξε μια καρδιάΑΛΜΑ» της ομάδας κεραμιστών «νερό και χρώμα» για ενίσχυση του Κέντρου Ανάπτυξης Δεξιοτήτων του Παιδιού «ΤΟ ΑΛΜΑ», του ιδρύματος «Θεοτόκος», με σκοπό την έγκαιρη παιδική παρέμβαση και την πρόληψη δυσκολιών της ανάπτυξης των παιδιών.

Η συμμετοχή μας στην πρωτοβουλία «Φτιάξε μια καρδιάΑΛΜΑ».

Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα στην ΚΝΓ στο Μέλαθρον Ευγηρίας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου. Δεκέμβριος 2016.

Οι δημιουργίες μας για τη δράση "Απλώνω Ευτυχία". Μάιος 2022.

Οι μαθητές/μαθήτριές μας δημιουργούν για τα Χριστουγεννιάτικα Παζαράκια της Σχολής μας.

- Σχεδίασαν παιδικές φανέλες και συμμετείχαν στη δράση που διοργάνωσαν τα σχολεία της Λευκωσίας με θέμα «Απλώνω Ευτυχία». Η δράση έγινε για ενίσχυση των παιδιών του Συνδέσμου «Ένα Όνειρο Μια Ευχή». Επιπλέον, στο πλαίσιο της δράσης αυτής τα παιδιά διοργάνωσαν ένα μίνι-παζαράκι με πώληση σπιτίσιας λεμονάδας και κέικ και οι εισπράξεις δόθηκαν για την ενίσχυση του Συνδέσμου «Ένα Όνειρο Μια Ευχή».
- Συμμετείχαν στο καλλιτεχνικό πρόγραμμα «Δώσε χρώμα, ΦΟΙΝΙ 2021», το οποίο, μεταξύ άλλων, περιλάμβανε ζωγραφική σε παραδοσιακούς ανακυκλώσιμους τενεκέδες. Οι διακοσμημένοι τενεκέδες αξιοποιήθηκαν για φύτεμα ορεινών χρωματιστών λουλουδιών.
- Έφτιαξαν χριστουγεννιάτικα γλυκά και χριστουγεννιάτικες κατασκευές, τα οποία πωλήθηκαν στα Χριστουγεννιάτικα Παζαράκια που διοργανώνει ο Όμιλος Φίλων Κωφών σε συνεργασία με τη Σχολή Κωφών - Γεώργιος Μάρκου. Μέρος των εσόδων δόθηκε για φιλανθρωπικό σκοπό.
- Παρουσίασαν τραγούδια στην Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα στο γειτονικό Μέλαθρο Ευγηρίας, στο Προεδρικό Μέγαρο, στο Υπουργείο Παιδείας, στο Υπουργείο Υγείας, στη Βουλή των Αντιπροσώπων, στο Μακάρειο Νοσοκομείο, στην τελετή έναρξης των Παγκύπριων Ειδικών Ολυμπιακών Αγώνων (Μάιος 2017), στο Αρχηγείο της Αστυνομίας, στον Διεθνή Αερολιμένα Λάρνακας, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, σε σχολεία, στις εκδηλώσεις της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου και του Ομίλου Φίλων Κωφών, στην πλατεία Φανερωμένης στη Λευκωσία, στον όμιλο C. A. Paraellinas Group, στην εταιρεία KPMG Cyprus, στην εταιρεία Laiko Cosmos Trading, στην εταιρεία Nilsen, όπως και σε άλλες εταιρείες, φορείς και οργανισμούς, που στηρίζουν το έργο της Σχολής ως ελάχιστη ανταπόδοση για τη βοήθεια που παρέχουν.

Τραγουδώντας Χριστουγεννιάτικα Τραγούδια στην ΚΝΓ στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Δεκέμβριος 2018.

Μαθήτριάς μας τραγουδούν τα Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα, στα γραφεία της εταιρείας KPMG. Δεκέμβριος 2022.

- Συμμετείχαν σε χριστουγεννιάτικη εκδήλωση της Cyta, για ενίσχυση του Ανιχνευτικού Προγράμματος Ακοής Νεογνών.
- Απέδωσαν Χριστουγεννιάτικα Τραγούδια στην Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα με τη συνοδεία της Κρατικής Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου, για τη Χριστουγεννιάτικη Κάρτα της Cyta.
- Κατασκεύασαν πασχαλινές δημιουργίες και τα έσοδα από την πώλησή τους διατέθηκαν για την ενίσχυση του ταμείου της Σχολής μας.
- Έχουν ενισχύσει το πρόγραμμα της Τηγανοκίνησης, όπου τα έσοδα χρησιμοποιούνται για περιβαλλοντικούς σκοπούς εντός της Σχολής μας.
- Μεριμνούν συστηματικά για τον εξωραϊσμό του σχολικού χώρου, φυτεύοντας λουλούδια, καθαρίζοντας και φροντίζοντας τον κήπο και την αυλή του.
- Ετοίμασαν μικρές αφίσες με ανακυκλώσιμα υλικά, ώστε να μεταδώσουν το μήνυμα της μείωσης της Επαναχρησιμοποίησης Ανακύκλωσης.
- Έφτιαξαν ανθώνες με ανακυκλώσιμα υλικά και ξύλινες παλέτες.
- Ζωγράφισαν σε παραδοσιακούς ανακυκλώσιμους τενεκέδες, φύτεψαν σε αυτούς πολύχρωμα λουλούδια και τους τοποθέτησαν στους χώρους του σχολείου.
- Έφτιαξαν ζωγραφίες στους τοίχους του σχολείου.
- Σχεδίασαν και ζωγράρισαν επιδαπέδια παιχνίδια στην αυλή του σχολείου.
- Δημιούργησαν ψηφιδωτά, τα οποία τοποθετήθηκαν σε διάφορους χώρους του σχολείου.

Μαθήτριάς μας τραγουδούν στην ΚΝΓ στο πλαίσιο της εκδήλωσης του Κέντρου Γλωσσών του Πανεπιστημίου Κύπρου για την Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών. Σεπτέμβριος 2022.

Με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου.

Παίζοντας με τα παιχνίδια, που οι ίδιοι έφτιαξαν.

β) ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές/μαθήτριες της Σχολής έλαβαν μέρος σε προγράμματα, διαγωνισμούς ή άλλες δραστηριότητες που οργανώθηκαν από το ΥΠΑΝ ή άλλους φορείς.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Τα τελευταία δέκα χρόνια η Σχολή μας συμμετείχε σε δεκάδες εικαστικούς διαγωνισμούς. Από το 2013 μέχρι και το 2023 κέρδισε, συνολικά, 25 βραβεία.

17 Δεκεμβρίου 2013 Ο Χαράλαμπος Κάρμιος, μαθητής της Α΄ Λυκείου, έλαβε το 3^ο Παγκύπριο βραβείο στον Διαγωνισμό Σκίτσου και Γελοιογραφίας, που προκήρυξαν ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού και ο Σύνδεσμος Κυπρίων Γελοιογράφων σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας για τους μαθητές Λυκείου. Το θέμα του διαγωνισμού ήταν «Τίμιο Παιχνίδι».

2013 - 2014 Στο πλαίσιο του 3^{ου} Παγκύπριου Διαγωνισμού Εικαστικών Τεχνών Μέσης Εκπαίδευσης με θέμα «Σύγχρονη συνάντηση με την παράδοση», οι μαθητές/μαθήτριές μας συμμετείχαν με τη δημιουργία ομαδικών έργων με μικτές τεχνικές, βίντεο και με ανάγλυφο, το οποίο απέσπασε και σχετικό έπαινο από την Κριτική Επιτροπή.

2013 - 2014 Οι μαθητές/μαθήτριές μας συμμετείχαν στον Παγκύπριο Διαγωνισμό του Παγκύπριου Συνδέσμου για την Ελκώδη Κολίτιδα και τη Νόσο Crohn, όπου και απέσπασαν το Πρώτο Βραβείο στην κατηγορία της Φωτογραφίας, το Τρίτο Βραβείο στην κατηγορία Αφίσας και Έπαινο στην κατηγορία της Ομαδικής Φωτογραφίας.

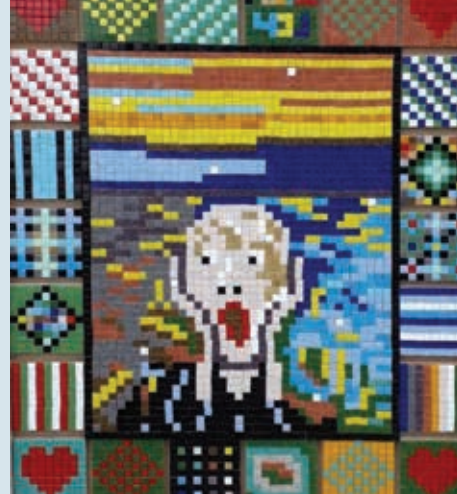
2013 - 2014 Στο πλαίσιο του Μαθητικού Διαγωνισμού Αντιναρκωτικής Αφίσας του ιδρύματος ΑΣΠΙΣ, οι μαθητές/μαθήτριες της Γ΄ Λυκείου απέσπασαν το Πρώτο Βραβείο, ενώ οι μαθητές/μαθήτριες της Α΄ Λυκείου απέσπασαν δύο Επαίνους στην ίδια κατηγορία.

Η Αφίσα που απέσπασε το Τρίτο Βραβείο στον Παγκύπριο Διαγωνισμό του Παγκύπριου Συνδέσμου για την Ελκώδη Κολίτιδα και τη Νόσο Crohn.

Το έργο που εξασφάλισε τον Έπαινο στον Εικαστικό Διαγωνισμό με θέμα «Συμφιλίωση Προσωπικής και Επαγγελματικής Ζωής».

Το έργο που κέρδισε το Τρίτο Βραβείο.

Βράβευση των μαθητών και μαθητριών μας στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.

- 13 Μαρτίου 2015** Οι μαθητές μας, Αγαμέμνονας Λοΐζου και Χαράλαμπος Κάρμιος, κατέκτησαν τη δεύτερη θέση στον εικαστικό διαγωνισμό της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου.
- 17 Μαρτίου 2015** Ο μαθητής του Δημοτικού Γρηγόρης Σαμαρτζίδης, συμμετείχε στον Διαγωνισμό Ζωγραφικής με θέμα «Όλα τα επαγγέλματα είναι για όλες και όλους», όπου και βραβεύτηκε με Έπαινο.
- Οκτώβριος 2015** Οι μαθητές και οι μαθήτριες βραβεύτηκαν με Έπαινο στον 5ο Παγκύπριο Διαγωνισμό Εικαστικών Τεχνών Μέσης Εκπαίδευσης με τίτλο «Κρίση-Πρόκληση», για τη δημιουργία της «Γκουέρνικα».
- 23 Οκτωβρίου 2015** Συμμετοχή στη δράση-συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Προτύπων, στον Διαγωνισμό για Παραδείγματα Καλών Πρακτικών για την Ασφάλεια και Υγεία, στο πλαίσιο του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας - Αγωγής Υγείας, όπου και κέρδισαν το Πρώτο Βραβείο.
- Ιούνιος 2015** Η Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου συμμετείχε σε Παγκύπριο Διαγωνισμό Μαθητικής Εφημερίδας, που έγινε σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, την εφημερίδα Φιλελεύθερος και το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο και βραβεύτηκε με Έπαινο.
- Μάρτιος 2017** Το βίντεο της Σχολής μας, με το οποίο συμμετείχε στον Παγκύπριο Διαγωνισμό Εικαστικών Τεχνών Μέσης Εκπαίδευσης, με θέμα «Ενώνοντας Ηπείρους, γεφυρώνοντας Πολιτισμούς» κατέκτησε την Πρώτη θέση (μαζί με το Παγκύπριο Γυμνάσιο), στην κατηγορία Video Art – Λυκείων.
- 26 Απριλίου 2018** Μαθητές και μαθήτριές μας βραβεύτηκαν από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, αφού κατέκτησαν το Δεύτερο Βραβείο (Β' Κατηγορία) με θέμα «Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά με απώλεια ακοής, όσον αφορά την ακαδημαϊκή και κοινωνική ένταξή τους στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου».
- 2019** Η Σχολή μας συμμετείχε με τραγούδι στον διαγωνισμό του Yiannis Foundation Cyprus και «Hands Up», που διοργανώθηκε για όλα τα ειδικά δημόσια σχολεία της Κύπρου, όπου βραβεύτηκε με το Τρίτο Βραβείο.

14 Μαρτίου 2019

Η μαθήτριά μας Αναστασία Τεοφίλοφ βραβεύτηκε με Έπαινο για το σχέδιό της με τίτλο «Δουλεύουμε μαζί σε έναν κόσμο χωρίς διακρίσεις», στο πλαίσιο του Εικαστικού Διαγωνισμού με θέμα «Συμφιλίωση Προσωπικής και Επαγγελματικής Ζωής», που διοργάνωσαν από κοινού το Υπουργείο Παιδείας και το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

26 Μαΐου 2019

Οι μαθητές και μαθήτριάς μας κέρδισαν το Τρίτο Βραβείο για το ομαδικό έργο ζωγραφικής στον «8ο Παγκύπριο Διαγωνισμό Εικαστικών Τεχνών Μέσης Εκπαίδευσης», με τίτλο «Ένας θυμωμένος άνθρωπος», στην Κατηγορία «Πρόσωπα».

13 Μαρτίου 2020

Μαθήτριάς της Σχολής μας κέρδισαν το Τρίτο Βραβείο για την ομαδική συμμετοχή τους στην Κατηγορία Animation/Comics του «9ου Παγκύπριου Διαγωνισμού Εικαστικών Μέσης Εκπαίδευσης», με τίτλο «Παράλληλοι Κόσμοι».

2020

Η ομάδα μαθητών και μαθητριάς της Σχολής μας συμμετείχε στον διαγωνισμό νεανικής επιχειρηματικότητας Junior Achievement Cyprus, με το πρότζεκτ «Sign Pocket app» και τιμήθηκε με το Social Responsibility Award.

28 Μαΐου 2021

Η Σχολή Κωφών κατέκτησε την Τρίτη θέση στον τελικό του διαγωνισμού «Company of the year 2021», για το Junior Achievement Cyprus.

Μάιος 2022

Ο μαθητής της Σχολής μας, Γρηγόρης Σαμαρτσίδης, συμμετείχε με τα χρώματα της Ελληνικής Ομάδας Αντισφαίρισης στους 24ους Ολυμπιακούς Αγώνες Κωφών, που διεξάχθηκαν στη Βραζιλία. Πραγματοποίησε μια σπουδαία εμφάνιση πετυχαίνοντας την πέμπτη θέση.

Το έργο
«Παράλληλοι Κόσμοι».

Η ομάδα που κέρδισε το Τρίτο Βραβείο στο Διαγωνισμό του Junior Achievement Cyprus.

Ταξίδι στην Αθήνα.

Νοέμβριος 2022

Συμμετοχή στο πρόγραμμα Erasmus+, KA1, 2021-1-CY01-KA122-SCH-000014182, με τίτλο «How children with hearing loss can be included successfully in our society». Μαθητές και μαθήτριες του Σχολείου μας επισκέφθηκαν το Ειδικό Γυμνάσιο και Λύκειο Κωφών-Βαρηκών Αργυρούπολης στην Αθήνα, με τη συνοδεία του προσωπικού του σχολείου μας. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης οι μαθητές και μαθήτριές μας παρακολούθησαν μαθήματα με παιδιά του σχολείου της Αργυρούπολης και δημιούργησαν μαζί ένα πρότζεκτ. Επίσης, τα παιδιά μας είχαν την ευκαιρία να επισκεφτούν διάφορα μουσεία, όπως το Εθνικό Αρχαιολογικό και το Κυκλαδικό μουσείο, σημαντικά αρχαιολογικά μνημεία και αξιοθέατα, όπως τον Παρθενώνα και το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών.

Μάρτιος 2023

Η Σχολή μας κέρδισε το Βραβείο Τεκμηρίωσης, στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Μαθητικών Ταινιών Μικρού Μήκους «Σινεμά, διάβασες;». Η συμμετοχή μας είχε τίτλο: «Ηχηρή η φωνή της σιωπής μου, ένα πορτρέτο της Κύπριας Κωφής ποιήτριας Θέκλας Νεοκλέους».

Απρίλιος 2023

Ο μαθητής της Σχολής μας Γρηγόρης Σαμαρτσίδης συμμετείχε στο τουρνουά Deaf Tennis Open στη Σλοβενία. Κατάφερε να φτάσει στην πέμπτη θέση του τουρνουά.

Μάιος 2023

Η μαθήτρια Αναστασία Τεοφίλοφ απέσπασε Έπαινο στον Διαγωνισμό Αφίσας 2022-2023 με θέμα «Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία».

Μάιος 2023

Το ντοκιμαντέρ μικρού μήκους «Ηχηρή η φωνή της σιωπής μου, ένα πορτρέτο της Κύπριας Κωφής ποιήτριας Θέκλας Νεοκλέους», δημιουργία μαθητριών της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου, κέρδισε το βραβείο καλύτερης ταινίας με κοινωνικό θέμα στο Διεθνές Φεστιβάλ «Golden Femi Fest 2023».

Ιούνιος 2023

Τιμητική διάκριση, αφού η Σχολή μας επιλέχθηκε μέσα στα 8 βραβευθέντα σχολεία (σε σύνολο 60 συμμετοχών από όλη την Κύπρο) στον Διαγωνισμό Αειφόρων Περιβαλλοντικών δράσεων Πράσινης Ασπίδας.

Στιγμιότυπα από τα γυρίσματα του ντοκιμαντέρ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Η Σχολή μας τα τελευταία δέκα χρόνια συμμετείχε σε πολλά προγράμματα, δράσεις και δραστηριότητες. Πιο κάτω, ενδεικτικά, αναφέρουμε κάποια από αυτά:

2010	Συμμετέχουμε για πρώτη φορά στην παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου. Από τότε μέχρι και σήμερα, η Σχολή μας συμμετείχε κάθε χρόνο στην παρέλαση.
29 Νοεμβρίου 2013	Οι μαθητές και οι μαθήτριες της Μέσης Εκπαίδευσης συμμετείχαν στην «Καλλιτεχνική Δράση Εφήμερης Ζωγραφικής με Κιμωλίες μέσα στην Πόλη» εκφράζοντας με δημιουργικό τρόπο έργα ζωγραφικής στην οδό Λήδρας, με μοναδικό υλικό την κιμωλία. Τη δράση οργάνωσαν καθηγητές/καθηγήτριες Τέχνης Μέσης Εκπαίδευσης σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας.
Οκτώβριος 2014	Οι μαθητές/μαθήτριές μας της Μέσης Εκπαίδευσης έλαβαν μέρος στην καλλιτεχνική δράση του Υπουργείου Παιδείας «Γλυπτική στην Άμμο».
Απρίλιος 2016	Η Σχολή μας συμμετείχε στην Παγκόσμια Ημέρα Τέχνης, με έργο που φιλοτέχνησαν οι μαθητές/μαθήτριες.
14 Ιουνίου 2019	Ο Δήμος Έγκωμης σε συνεργασία με τη Σχολή Κωφών και την παιδική χορωδία «Μουσικοί Ορίζοντες - Ανθή Παπαφιλίππου», και με τη συμμετοχή ταλαντούχων μουσικών και ερμηνευτών, διοργάνωσαν την πρώτη Παγκύπρια Συναυλία με ταυτόχρονη διερμηνεία στην Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα, στο Αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.
08 Απριλίου 2022	Η Σχολή μας συμμετείχε στην 4η Εθνική Σύνοδο Νέων, που έγινε στο Συνεδριακό Κέντρο Φιλοξενία.
20 Οκτωβρίου 2022	Η μαθήτριά μας Γαβριέλλα Τιμοθέου συμμετείχε στη «Διαβούλευση για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη θέσπιση της Ευρωπαϊκής Εγγύησης για τα παιδιά 2022-23».
Ιούνιος 2023	Συμμετοχή μαθητριών μας στο All Inclusive Charity Fashion Show & Concert στο Αμφιθέατρο Ιδαλίου. Η εκδήλωση διοργανώθηκε από το Λύκειο Ιδαλίου - Σχολείου Πρεσβευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο πλαίσιο του προγράμματος European Parliament Ambassador School.

Στιγμιότυπα από τις πρόβες για την εκδήλωση στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πιο κάτω αναφέρονται ενδεικτικά, Εκπαιδευτικά Προγράμματα στα οποία είχαν συμμετοχή οι μαθητές και οι μαθήτριάς μας:

- Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής Υγείας.
- Διεθνές Πρόγραμμα Leaf - Μαθαίνω τα δάση.
- Robotics for Deaf.
- Ακαδημία Φαγητού για παιδιά στη Lidl Food Academy.
- Δεξιότητες για δράση - Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση (Lions Ques).
- Κύπρος, Ελλάδα, Ομογένεια: Εκπαιδευτικές Γέφυρες με θέμα «Το Λευκαρίτικο Κέντημα - Πηγή Έμπνευσης».

γ) Συνεργασία με άλλα σχολεία και συμμετοχή σε συνέδρια

Στο πλαίσιο συνεργασίας με άλλα σχολεία όλων των βαθμίδων, οι μαθητές και μαθήτριάς μας συμμετείχαν σε οργανωμένες εκδηλώσεις ή δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, συμμετείχαν:

- σε μαθητικά συνέδρια.
- σε καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.
- σε βιωματικά εργαστήρια.
- σε επετειακούς εορτασμούς.
- σε αθλητικές ημερίδες.

Αγώνας φούτσαλ στο πλαίσιο της επίσκεψης μαθητών και μαθητριών του Γυμνασίου και Λυκείου Αγίου Στυλιανού. Απρίλιος 2016.

Δημιουργία τοιχογραφίας στο πλαίσιο της επίσκεψης ομάδας μαθητών/μαθητριών του Παγκύπριου Γυμνασίου στο σχολείο μας. Δεκέμβριος 2016.

Στιγμιότυπο από την επίσκεψη της Σχολής Κωφών Akiratis (Panevezys, Λιθουανία). Απρίλιος 2019.

Συμμετοχή μαθητών και μαθητριών μας σε εκδήλωση του Λυκείου Αγίου Γεωργίου. Φεβρουάριος 2018.

δ) Ενεργοποίηση για τους Εορτασμούς των 70χρονων της Σχολής Κωφών

Στο πλαίσιο των εορτασμών των 70χρονων της Σχολής, προγραμματίζονται, μεταξύ άλλων, οι πιο κάτω δράσεις και εκδηλώσεις:

1. Επίσημη εορταστική εκδήλωση.
2. Επετειακή έκδοση.
3. Παραγωγή και προβολή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παλιών και καινούργιων διαφωτιστικών σποτ με θέμα την κώφωση.
4. Σύνθεση Ύμνου της Σχολής.
5. 2η Ανοικτή Μέρα Γνωριμίας με την Κώφωση.
6. Προβολή ταινιών για την κώφωση.
7. Έκθεση με έργα κ/Κωφών καλλιτεχνών.

4.5.Γ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΤΟΣ ΣΧΟΛΗΣ

4.5.Γ1. Συμμετοχή σε Κατασκηνώσεις

Χρύσω Στυλιανού

Πρώην Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Ερμιόνη Δημητρίου

Πρώην Βοηθός Διευθύντρια

Ελένη Φιλίππου

Συντονίστρια Προγράμματος Παιδιών με Απώλεια Ακοής στη Μέση Εκπαίδευση

Η σημασία και η χρησιμότητα του θεσμού των κατασκηνώσεων για τα παιδιά είναι σίγουρα πολύ μεγάλη και γενικά αποδεκτή. Οι πρωτόγνωρες εμπειρίες και οι πλούσιες ευκαιρίες για κοινωνικοποίηση, αλληλογνωριμία και αποδοχή της διαφορετικότητας βοηθούν, τελικά, όλα τα παιδιά να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους και να βελτιώσουν την αυτοεκτίμησή τους.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, όπως επίσης και το γεγονός ότι τα κωφά παιδιά που φοιτούν σε διάφορα γενικά σχολεία σε όλη την Κύπρο δεν έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν άλλα κωφά παιδιά με τα οποία να γίνουν φίλοι, πράγμα που θα τους βοηθήσει να αποδεχτούν πιο εύκολα την απώλειά τους, η Σχολή Κωφών προσπάθησε να βρει τις κατάλληλες διεξόδους προς αυτή την κατεύθυνση.

Μετά από κάποιο προβληματισμό και σε συνεργασία με το ΥΠΑΝ, τον Όμιλο Φίλων των Κωφών και την Αρχιεπισκοπή, κατάφερε να εξασφαλίσει για τα παιδιά με απώλεια ακοής από το 2010 τις πιο κάτω ευκαιρίες για συμμετοχή σε κατασκηνωτικά προγράμματα:

1. κατασκήνωση του Υπουργείου Παιδείας στον Πρόδρομο (παιδιά 10-13 χρονών).
2. αποστολή του Υπουργείου Παιδείας σε κατασκήνωση στην Ελλάδα (παιδιά 10-13 χρονών) και το 2014 στην Ουκρανία.
3. κατασκήνωση για νέες και νέους κωφούς/κωφές στο ξενοδοχείο Άγιος Γεώργιος στην Πάφο μετά από φιλοξενία του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Κύπρου, Χρυσοστόμου Β΄.

1. Κατασκηνώσεις Υπουργείου Παιδείας στον Πρόδρομο και στην Ελλάδα

Από το 2010 μέχρι και το 2023 (εκτός της διετίας 2020-2021, που λόγω της πανδημίας του Covid-19 αναβλήθηκαν τα κατασκηνωτικά προγράμματα), παιδιά με απώλεια ακοής των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού και των πρώτων του Γυμνασίου συμμετέχουν στις πιο πάνω κατασκηνώσεις. Με αυτό τον τρόπο, τους δίνεται η ευκαιρία να γνωριστούν και να αλληλεπιδράσουν τόσο μεταξύ τους όσο και με τα ακούοντα παιδιά.

Οι μαθητές/μαθήτριές μας στην Κατασκήνωση στον Πρόδρομο το 2017 και το 2018.

Το γεγονός ότι ζουν για λίγο μακριά από το οικογενειακό τους περιβάλλον, σε μια μικρή οργανωμένη κοινωνία, τους βοηθά στην αυτογνωσία, στη βελτίωση της αυτοεκτίμησης μέσα από το ξεπέρασμα των προσωπικών τους αδυναμιών, στην ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας, στην αυτοσυμπλήρωση και γενικά στην κοινωνικοποίηση.

Η επιτυχία και η αποτελεσματικότητα αυτής της προσπάθειας φάνηκε από την πρώτη χρονιά εφαρμογής της, τον Ιούλιο του 2010, όταν 15 παιδιά με απώλεια ακοής με συνοδούς-εκπαιδευτικούς συμμετείχαν στη θερινή Κατασκήνωση Προδρόμου μαζί με άλλα 75 ακούοντα παιδιά και αρκετούς εκπαιδευτικούς Δημοτικής εκπαίδευσης. Τα παιδιά προσαρμόστηκαν εύκολα. Αλληλοστηρίχτηκαν και αλληλοδιδάχτηκαν.

Κατά τη διάρκεια των κατασκηνώσεων, μέσω δραστηριοτήτων και παιχνιδιών, τα κωφά παιδιά μάθαιναν στα ακούοντα τη νοηματική γλώσσα και ταυτόχρονα, βρήκαν έναν δικό τους τρόπο για επικοινωνία. Όπως είπε χαρακτηριστικά η συνοδός των μαθητών/μαθητριών, για μια από αυτές τις κατασκηνώσεις: «ήταν η πρώτη φορά που είδα μια ομάδα παιδιών με απώλεια ακοής να εντάσσεται τόσο ομαλά και τόσο γρήγορα σε ένα σύνολο. Πέρασαμε υπέροχα».

Εξαιτίας των πιο πάνω θετικότερων αποτελεσμάτων, η συμμετοχή των μαθητών/μαθητριών με απώλεια ακοής στις πιο πάνω κατασκηνώσεις, συνεχίστηκε όλες τις επόμενες χρονιές, μέχρι και σήμερα.

2. Τριήμερο βιωματικό εργαστήριο στο Ξενοδοχείο Άγιος Γεώργιος στην Πάφο

Από το 2013 μέχρι και το 2019 (έπειτα, διακόπηκε εξαιτίας της πανδημίας Covid-19) η Σχολή Κωφών πραγματοποιούσε τριήμερο βιωματικό εργαστήριο στο Ξενοδοχείο Άγιος Γεώργιος στην Πάφο. Λάμβαναν μέρος 20-25 κωφοί/βαρήκοοι/ες νέοι/νέες που φοιτούσαν ή είχαν αποφοιτήσει από τα γενικά σχολεία. Οι κωφοί/κωφές νέοι/νέες, πέρα από τις ευκαιρίες κοινωνικοποίησης και αλληλογνωριμίας, συμμετείχαν σε βιωματικά εργαστήρια και παρακολουθούσαν διαλέξεις με θέματα που τους/τις ενδιαφέρουν (π.χ. θεατρικό εργαστήρι, ενδυνάμωση εαυτού, σεξουαλική αγωγή, απώλεια ακοής και τεχνικά μέσα κ.ά.).

Το τριήμερο βιωματικό εργαστήρι χορηγείτο εξ ολοκλήρου από τον Μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Κύπρου, Χρυσόστομο Β΄, ο οποίος επισκεπτόταν κάθε χρόνο το βιωματικό εργαστήριο και στήριζε τους/τις νέους/νέες κωφούς/κωφές.

Λειτουργήσε τον Μάρτιο του 2010 μετά από αίτημα του Παγκύπριου Συνδέσμου Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής και της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου. Το αίτημα είχε ως βάση τη σημαντικότητα της εκπαίδευσης των παιδιών με απώλεια ακοής αμέσως μετά τη διάγνωση (έγκαιρη παρέμβαση). Η υλοποίησή του δεν θα γινόταν εφικτή χωρίς την προσπάθεια και παρέμβαση των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας.

Οι μαθητές/μαθήτριές μας στην Ουκρανία το 2014.

Βιωματικό Εργαστήρι «Γνωριμία μεταξύ μας», κατά τη διάρκεια της παραμονής στην Πάφο. Ιούνιος 2017.

Ξενάγηση την πόλη της Πάφου, στο πλαίσιο του βιωματικού εργαστηρίου στην Πάφο. Ιούνιος 2017.

4.5.Γ2 Η ένταξη των παιδιών με απώλεια ακοής στην Κύπρο – Βιώματα και εμπειρίες παιδιών που φοίτησαν στα γενικά σχολεία

Ελένη Ματαίου

Επιθεωρήτρια Ειδικής Εκπαίδευσης

Δρ Κίκα Χατζηκακού

Διευθύντρια Σχολής Κωφών - Γεώργιος Μάρκου

Ελένη Φιλίππου

Συντονίστρια του Προγράμματος Ένταξης Παιδιών με Απώλεια Ακοής στη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση

1. Ιστορικό της ένταξης

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενα κεφάλαια, από το 1953 τα παιδιά με απώλεια ακοής φοιτούσαν αποκλειστικά στη Σχολή Κωφών. Ωστόσο, τα παιδιά που είχαν χρήσιμα υπολείμματα ακοής, μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980, δεν ενθαρρύνονταν να φοιτήσουν στη Σχολή Κωφών στη Λευκωσία. Αντίθετα, αυτά τα παιδιά φοιτούσαν με πρωτοβουλία των γονέων τους στα γενικά σχολεία, χωρίς κάποιο εξατομικευμένο πρόγραμμα και χωρίς καμία ακαδημαϊκή ή ψυχολογική στήριξη. Η μόνη βοήθεια που δέχονταν ήταν, ουσιαστικά, αυτή που τους παρείχε η οικογένειά τους, κυρίως το απόγευμα. Επίσης, περιστασιακά, όταν τα παιδιά παραπέμπονταν, υπήρχε παρακολούθηση από Εκπαιδευτικό Ψυχολόγο.

Ωστόσο, τα νέα φιλοσοφικά εκπαιδευτικά ρεύματα περί ενσωμάτωσης και ένταξης των παιδιών με απώλεια ακοής, που κυριάρχησαν στις τελευταίες δεκαετίες στο εξωτερικό, επηρέασαν την εκπαιδευτική πολιτική και της Κύπρου. Με την ίδρυση του Παγκύπριου Συνδέσμου Γονέων Κωφών Παιδιών (ΠΣΓΚΠ) το 1987, οι οργανωμένοι γονείς ζήτησαν δυναμικά να ενταχθούν τα παιδιά τους στο γενικό σχολείο, μια και για αυτούς η Σχολή Κωφών ήταν ένας χώρος απομόνωσης, που πρόσφερε χαμηλού επιπέδου εκπαίδευση.

Έτσι, στα τέλη της δεκαετίας του 1980, άρχισε η ένταξη των παιδιών με απώλεια ακοής στα Δημοτικά Σχολεία. Αρχικά, ανάμεσα στο 1987-1990 το Υπουργείο Παιδείας με την εμπλοκή του ΠΣΓΚΠ ίδρυσε τις Μονάδες Βαρηκόων σε όλες τις πόλεις της Κύπρου (Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο) μέσα στους χώρους των Δημοτικών Σχολείων. Έπειτα από δύο-τρία χρόνια, η ένταξη και στα Γυμνάσια ήταν ένα γεγονός. Στυλοβάτες της προσπάθειας στα Δημοτικά ήταν οι ειδικοί/ειδικές δάσκαλοι/δασκάλες της Σχολής Κωφών, που άλλοι/άλλες οικειοθελώς και άλλοι/άλλες κατόπιν πίεσης άρχισαν να μετακινούνται από τη Σχολή. Το 1989 ξεκίνησε η ένταξη των παιδιών με απώλεια ακοής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με τη στήριξη συντονιστών καθηγητών/καθηγητριών Μέσης Εκπαίδευσης και με την κοινή προσπάθεια του Γενικού Επιθεωρητή Μέσης Εκπαίδευσης και της Ανώτερης Εκπαιδευτικής Ψυχολόγου. Το 1993 με πρωτοστάτη τον ΠΣΓΚΠ ψηφίστηκε ο «Νόμος που προνοεί για την Ένταξη και Ενσωμάτωση Κωφών Παιδιών στο Εκπαιδευτικό Σύστημα (Προδημοτική, Στοιχειώδη και Μέση Εκπαίδευση)».

Ο Νόμος αυτός εφαρμόστηκε με πολλές δυσκολίες και ελλείψεις, αφού ουδέποτε ψηφίστηκαν σχετικοί Κανονισμοί. Το 1990 εξαιτίας της δραματικής μείωσης του αριθμού των μαθητών/μαθητριών της Σχολής Κωφών καταργήθηκε το οικοτροφείο, που λειτουργούσε από την πρώτη μέρα της ίδρυσης της Σχολής. Έκτοτε η Σχολή λειτουργεί ως ημερήσια.

Το 1999 ψηφίστηκε στην Κύπρο ο «περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος [113(1)99]», ο οποίος τονίζει ανάμεσα στα άλλα ότι «ευθύνη της πολιτείας είναι η αποφυγή δημιουργίας περιοριστικού περιβάλλοντος κατά την άσκηση των (...) δικαιωμάτων των παιδιών αυτών και η ένταξή τους στον ενιαίο κορμό της εκπαίδευσης» (Ν. 113(1)/99:338). Τον Ιούλιο του 2001 εφαρμόστηκαν οι Κανονισμοί του Νόμου αυτού.

2. Τρόπος λειτουργίας της ένταξης

Από τον Σεπτέμβριο του 2001, το ΥΠΑΝ εφαρμόζει τον πιο πάνω Νόμο και ως εκ τούτου η πλειονότητα των παιδιών με απώλεια ακοής (90-95%) φοιτά στα γενικά σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ο τρόπος λειτουργίας του προγράμματος ένταξης παιδιών με απώλεια ακοής στη Δημοτική, Μέση Γενική Εκπαίδευση και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση στην Κύπρο περιγράφεται πιο κάτω.

Ειδικότερα, για κάθε παιδί για το οποίο αποστέλλεται παραπομπή για πιθανή απώλεια ακοής σε μια από τις τέσσερις Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΕΕΑΕ) της Κύπρου (Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας/Αμμοχώστου και Πάφου), συγκροτείται από τις ΕΕΕΑΕ πρωτοβάθμια Πολυθεματική Ομάδα από εκπαιδευτικούς και άλλους ειδικούς, όπως Ειδικούς Εκπαιδευτικούς Κωφών, Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους, Λογοθεραπευτές/Λογοθεραπεύτριες και Ακουσολόγους για την αξιολόγησή του.

Η ΕΕΕΑΕ πριν από την αξιολόγηση επιδίδει στον γονέα του παιδιού, του οποίου οι ανάγκες πρόκειται να αξιολογηθούν, γραπτή ειδοποίηση, με την οποία γνωστοποιούνται τα δικαιώματά του. Ο γονέας δικαιούται να παρίσταται κατά την αξιολόγηση και να συμμετέχει μόνος του ή με ειδικό επί του συγκεκριμένου θέματος, να προβαίνει σε παραστάσεις και να προσκομίζει στοιχεία και εισηγήσεις σχετικά με την αξιολόγηση (Ν. 113 (I)/99, 10 (1,2)). Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, η ΕΕΕΑΕ κοινοποιεί στον γονέα αιτιολογημένη απόφασή της, κατά πόσο ενδείκνυται η παροχή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης προς το παιδί του (σε γενικό ή ειδικό σχολείο). Ο γονέας του παιδιού μετά την παραλαβή της τελικής έκθεσης αξιολόγησης δικαιούται να υποβάλει ένσταση προς την Κεντρική Επιτροπή, κατά της σχετικής απόφασης της ΕΕΕΑΕ (Κ.Δ.Π 186/2001, 17 (1)).

Σε περίπτωση που αποφασιστεί η παροχή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης του παιδιού στην τάξη ενός γενικού σχολείου, οι Συνδεδειγμένοι Λειτουργοί σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτικούς, τους/τις Εκπαιδευτικούς Κωφών, καθώς και τους γονείς καταρτίζουν σε ειδικό έντυπο το εξατομικευμένο πρόγραμμα αγωγής και εκπαίδευσης του κάθε παιδιού, στη βάση των αξιολογημένων αναγκών του (Κ.Δ.Π 23 (β)). Στο εξατομικευμένο πρόγραμμα γίνεται αναφορά στα αναγκαία μέσα, διευκολύνσεις, εξοπλισμό και σύγχρονη τεχνολογία και στις απαλλαγές του παιδιού από τα διάφορα μαθήματα. Το εξατομικευμένο πρόγραμμα υποβάλλεται στην Επαρχιακή Επιτροπή Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και αφού εγκριθεί, τίθεται σε εφαρμογή.

Οι ώρες στήριξης ενσωματώνονται στο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου και ο έλεγχος για την τήρηση των ωρών στήριξης γίνεται από τον Διευθυντή/Διευθύντρια του σχολείου, καθώς και από τους/τις οικείους/οικείες Επιθεωρητές/Επιθεωρήτριες. Οι Συνδεδειγμένοι Λειτουργοί εποπτεύουν,

επίσης, την τήρηση των ωρών στήριξης και αναφέρουν οποιαδήποτε παρατυπία στον/στη Διευθυντή/Διευθύντρια του σχολείου ή στους αρμόδιους Λειτουργούς του Υπουργείου Παιδείας. Η στήριξη των παιδιών γίνεται ατομικά ή ανά δύο, σύμφωνα πάντα με τις ανάγκες και το επίπεδο των παιδιών. Σε μερικές περιπτώσεις λειτουργούν και ειδικές Μονάδες για ομάδα παιδιών με απώλεια ακοής στα γενικά σχολεία (Κ.Δ.Π, Μέρος VI).

Για σκοπούς ελέγχου της προόδου των παιδιών, οι Συνδεδειγμένοι Λειτουργοί υποβάλλουν προς τις ΕΕΕΑΕ, τουλάχιστον ανά εξαμηνία, σύντομες εκθέσεις υπό τύπο επαναξιολόγησης για κάθε παιδί με απώλεια ακοής, όπου περιλαμβάνονται οι απόψεις των γονέων, της διεύθυνσης, του διδακτικού προσωπικού, καθώς και κάθε εμπλεκόμενου (Κ.Δ.Π, 23 (ζ)).

Η Διεύθυνση των σχολείων ενημερώνεται εγκαίρως από τις ΕΕΕΑΕ γραπτώς για τη φοίτηση παιδιών με απώλεια ακοής στο σχολείο τους. Η έγκαιρη ενημέρωση αποβλέπει στη μέριμνα της Διεύθυνσης για την υλοποίηση κάποιων υλικοτεχνικών προεργασιών, όπως τοποθέτηση χαλιού ή πλαστικού δαπέδου και κουρτινών στην αίθουσα διδασκαλίας του παιδιού, η οποία θα πρέπει να βρίσκεται μακριά από πηγές θορύβου.

Επίσης, ο Νόμος προνοεί για τη διαμόρφωση της Ειδικής Αίθουσας, όπου γίνεται το ατομικό μάθημα και πρέπει να είναι κατάλληλα εξοπλισμένη. Επομένως, ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του γενικού σχολείου οφείλει να υποβάλει στον/στη Διευθυντή/Διευθύντρια του οικείου Τμήματος του Υπουργείου, με κοινοποίηση στην Επαρχιακή Επιτροπή, γραπτή αναφορά σχετικά με το «εκπαιδευτικό ή άλλο επιστημονικό ή βοηθητικό προσωπικό, διευκολύνσεις, εξοπλισμό ή κτηριακές διαρρυθμίσεις που χρειάζονται για αποτελεσματική παροχή της προσδιορισθείσας ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης των παιδιών με ειδικές ανάγκες που φοιτούν στο σχολείο του/της» (Κ.Δ.Π., 23(ε)).

Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις αρχίζει η φοίτηση του παιδιού με απώλεια ακοής στο γενικό σχολείο. Επειδή κρίνεται πολύ σημαντική η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που εμπλέκονται σε θέματα ακουστικής απώλειας για την επιτυχία της ένταξης, σύμφωνα με τον Νόμο (18(2β)) «ο Υπουργός μεριμνά για τη διασφάλιση της ενημέρωσης πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς, αλλά και οποτεδήποτε αυτό κριθεί σκόπιμο, με σεμινάρια, διαλέξεις ή με κάθε άλλο τρόπο των εκπαιδευτικών που εμπλέκονται, αμέσως ή εμμέσως, στην εκπαίδευση για τα οποία προσδιορίστηκε ειδική αγωγή και εκπαίδευση». Για τον σκοπό αυτό οργανώνονται σεμινάρια για τους/τις εκπαιδευτικούς που έχουν παιδιά με απώλεια ακοής μέσα στην τάξη τους. Παράλληλα, σύμφωνα με τον Νόμο (18(2β)), ο Υπουργός έχει την ευθύνη για τη «διασφάλιση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των άλλων μαθητών/μαθητριών μέσω του/της Διευθυντή/Διευθύντριας του σχολείου».

Σύμφωνα με τον Νόμο (18 (4α)), τα παιδιά, για τα οποία έχει προσδιοριστεί ειδική αγωγή και εκπαίδευση, υποβάλλονται «σε εξετάσεις και διαγωνίσματα του ίδιου επιπέδου και απαιτήσεων όπως και για τους/τις υπόλοιπους/υπόλοιπες μαθητές/μαθήτριες, που προνοούνται από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, προσαρμοσμένα στις επιστημονικά αξιολογημένες ειδικές τους ανάγκες». Στους Κανονισμούς του Νόμου αυτού γίνεται αναφορά στις διευκολύνσεις κατά τα διαγωνίσματα και τις εξετάσεις. Οι κυριότερες διευκολύνσεις που αφορούν στα παιδιά με απώλεια ακοής είναι: απλοποίηση της γλωσσικής διατύπωσης του εξεταστικού δοκιμίου, νοουμένου ότι αυτό δεν προδιαγράφει την απάντηση, νοηματική υποβολή ή χειλεανάγνωση των ερωτήσεων για τους/τις υποψήφιους/υποψήφιες με απώλεια ακοής από ειδικούς εκπαιδευτικούς παιδιών με απώλεια ακοής και παράταση χρόνου (Κ.Δ.Π., Μέρος VII).

Επίσης, στον Νόμο γίνεται αναφορά στη δωρεάν μεταφορά του παιδιού με απώλεια ακοής από και προς το σχολείο (αν δεν είναι δυνατή η φοίτησή

του στο σχολείο της περιοχής), στον αριθμό των παιδιών της τάξης που μπορεί να μειώνεται ανάλογα με τον βαθμό σοβαρότητας του προβλήματος του παιδιού που εντάσσεται σε αυτή, στον βαθμό απαλλαγής των εκπαιδευτικών που έχουν την ευθύνη της τάξης, στην οποία φοιτά το παιδί με απώλεια ακοής για την παροχή της προσδιορισθείσας ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, την ευχερέστερη προετοιμασία τους και τη συνεργασία με τους γονείς του παιδιού και με κάθε άλλο που εμπλέκεται.

Όσον αφορά στις μεθόδους επικοινωνίας, τα παιδιά με απώλεια ακοής που φοιτούν στα γενικά σχολεία ακολουθούν την προφορική μέθοδο, με τη δυνατότητα πρόσληψης διερμηνείας της ΚΝΓ, όπου χρειαστεί.

Όσον αφορά στη Δημοτική και Προδημοτική εκπαίδευση, φοιτούν ανά έτος, γύρω στα 100 παιδιά με απώλεια ακοής. Τα παιδιά αυτά φοιτούν στο σχολείο της γειτονιάς τους ή σε Ειδικές Μονάδες Βαρήκων παιδιών και στηρίζονται από Εκπαιδευτικό Κωφών και από Λογοθεραπευτή/Λογοθεραπεύτρια. Με απόφαση της ΕΕΕΑΕ, μερικά παιδιά στηρίζονται από Εκπαιδευτικό Κωφών και τον/τη δάσκαλο/δασκάλα της τάξης τους και από Λογοθεραπευτή/Λογοθεραπεύτρια. Οι ώρες στήριξης για κάθε μαθητή/μαθήτρια δίνονται ανάλογα με τις ανάγκες του/της, αλλά δεν υπερβαίνουν τις δέκα περιόδους. Τα παιδιά στηρίζονται κυρίως στα Ελληνικά και στα Μαθηματικά και στις πιο μεγάλες τάξεις του Δημοτικού μπορεί να στηρίζονται στην Ιστορία και στη Γεωγραφία. Σε μερικά παιδιά, που δεν παρουσιάζουν σοβαρή απώλεια ακοής, δίνεται στήριξη μόνο από τον/τη δάσκαλο/δασκάλα της τάξης και σε μερικές περιπτώσεις γίνεται μόνο η κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή στην τάξη και το παιδί φοιτά χωρίς καμία στήριξη.

Το πρόγραμμα του παιδιού συντονίζεται από τη Συνδυετική Λειτουργό του σχολείου (που δεν είναι πάντα ειδική για παιδιά με απώλεια ακοής), τον/την Εκπαιδευτικό Κωφών, τη δασκάλα της τάξης, σε συνεργασία με τους γονείς του παιδιού.

“ Το πρόγραμμα ένταξης παιδιών με απώλεια ακοής στη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση λειτουργεί Παγκύπρια σε περίπου 70 σχολεία, με μέσο όρο ανά έτος 110 μαθητές/μαθήτριες με απώλεια ακοής, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που αναφέρθηκαν πιο πάνω. Το πρόγραμμα συντονίζεται από δύο καταρτισμένες εκπαιδευτικούς της Μέσης Εκπαίδευσης. Τη Συντονίστρια Προγράμματος Ένταξης Παιδιών με Απώλεια Ακοής στη Μέση Εκπαίδευση, της οποίας η έδρα είναι η Σχολή Κωφών και τη Συνδυετική Λειτουργό Ακοής, της οποίας η έδρα είναι το ΥΠΑΝ.

Τα παιδιά με απώλεια ακοής στηρίζονται, κυρίως, στα εξεταζόμενα μαθήματα και την αγγλική γλώσσα και οι απαλλαγές τους είναι συνήθως από τα Γαλλικά, τα/την Αρχαία/Αρχαιογνωσία ή/και άλλα μαθήματα Κοινού Κορμού.

Η στήριξη προσφέρεται από τους/τις καθηγητές/καθηγήτριες της τάξης, που τυγχάνουν κατάλληλης επιμόρφωσης, αφού δεν υπάρχουν ειδικοί/ειδικές καθηγητές/καθηγήτριες στη Μέση και Τεχνική Εκπαίδευση για τα παιδιά με απώλεια ακοής. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση πραγματοποιούνται, επίσης, επί τόπου σεμινάρια στα σχολεία για όλο το προσωπικό, καθώς και δειγματικές διδασκαλίες εντός του σχολείου (όποτε ζητηθεί από τους/τις εκπαιδευτικούς του σχολείου).

Βιώματα και εμπειρίες παιδιών που φοίτησαν στα γενικά σχολεία

Χρυσάνθη Σταύρου-Δημητρίου

Βοηθός Διευθύντρια, Λειτουργός του Προγράμματος Έγκαιρης Παρέμβασης και Εκπαίδευσης της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Δρ Κίκα Χατζηκακού

Διευθύντρια Σχολής Κωφών - Γεώργιος Μάρκου

Στη συνέχεια παραθέτουμε αποσπάσματα συνεντεύξεων των τελειοφοίτων, που αφορούν στην ένταξή τους στα γενικά σχολεία της Κύπρου.

Δυσκολίες

«Το μοναδικό μου πρόβλημα ήταν τα ακουστικά. Πολλές φορές τα παιδιά με κορόιδευαν ή με ρωτούσαν γιατί φορά ακουστικά. Αυτό με ενοχλούσε πολύ. (...) Τελειώνοντας το Δημοτικό, μου ζήτησαν να υποδυθώ τον κύριο ρόλο στη Χριστουγεννιάτικη γιορτή του σχολείου. Ήταν για μένα μεγάλη πρόκληση. Από τη μια ήταν μια ευκαιρία να αποδείξω σε όλους τις δυνατότητές μου. Από την άλλη φοβόμουν το ενδεχόμενο της αποτυχίας. Το να βγω μπροστά στο κοινό και να μιλήσω, με φόβιζε. Στο τέλος τόλμησα και δοκίμασα! Το αποτέλεσμα: ΘΡΙΑΜΒΟΣ! Στην αίθουσα παραστάσεων όλοι παρακολουθούσαν την παράσταση με μεγάλη προσοχή! Στο τέλος, όλοι ήταν πολύ συγκινημένοι και με χειροκρότησαν με ενθουσιασμό».

Έλενα Λαζάρου

«Όταν, την ώρα του μαθήματος, ένας δάσκαλος διάβαζε ένα κείμενο, το βιβλίο που κρατούσε, πολλές φορές το έβαζε μπροστά στα χείλη του, ενώ προσπαθούσαμε να διαβάσουμε τα χείλη του. Ακόμα δεν καταλαβαίναμε ποιο κείμενο ανέφερε και σε ποιο σημείο διάβαζε. Για μένα όλο αυτό ήταν χάσιμο χρόνου. Θα ήταν τόσο απλό, αν ο δάσκαλος έγραφε τον τίτλο του κειμένου στον πίνακα. Για να μπορούμε, βήμα προς βήμα, να παίρνουμε σημειώσεις και λεπτομέρειες από τα χείλη του δασκάλου. Κάποιες φορές, ο δάσκαλος μάς ανακοίνωνε στην τάξη πως το επόμενο μάθημα θα μας κάνει διαγώνισμα. Εγώ, όμως, το μάθαινα τελευταία, όταν γίνεται διαγώνισμα μέσα στην τάξη. Όχι μόνο επειδή δεν διάβασα τα χείλη του δασκάλου, αλλά δεν με προειδοποίησε κανείς έγκαιρα. Για μένα, ήταν ένα τεράστιο πρόβλημα αυτό».

Θέκλα Νεοκλέους

Εισηγήσεις - Μέλλον

«Θα ήθελα να στείλω μήνυμα αισιοδοξίας σε όλα τα παιδιά με απώλεια ακοής. Το πρόβλημά μας δεν είναι και τόσο σοβαρό. Υπάρχουν πολύ μεγαλύτερα προβλήματα στη ζωή. Η ζωή θέλει πάντα αγώνα και όχι αγωνία. Χρειάζεται πολλή πίστη στον Θεό, πολλή προσευχή και πολύς αγώνας (...). Πρέπει να πιστέψουμε ότι στο χέρι μας είναι να κάνουμε τους άλλους να μας αντιμετωπίζουν σαν φυσιολογικά άτομα. Θα το καταφέρουμε μόνο αν νιώσουμε εμείς έτσι».

Έλενα Λαζάρου

«Αυτό που έχω να τονίσω στους εκπαιδευτικούς είναι ότι πρέπει να κάνουν με αγάπη το μάθημα της στήριξης, με υπομονή και να βοηθούν τα παιδιά όσο μπορούν, ώστε να τους δίνουν ώθηση για να μπορούν στη συνέχεια να προχωρούν μόνα τους».

Πολυξένη Κωνσταντίνου

«Δεν είναι ποτέ κακό να είσαι διαφορετικός. Είναι πάντοτε καλό να διαφέρεις. Μονάχα τότε νιώθεις ότι είσαι ξεχωριστός. Εξάλλου, ο κάθε άνθρωπος από μόνος του είναι διαφορετικός, βαρήκοος ή μη».

Μαρία Τουτουντζή

Στήριξη-βοήθεια

«Το πρόγραμμα ένταξης των παιδιών με απώλεια ακοής στα μαθήματα στήριξης έχει πολλά θετικά. Το πιο σημαντικό είναι ότι στα μαθήματα ο εκπαιδευτικός δίνει προσοχή στο συγκεκριμένο παιδί με το οποίο ασχολείται. Άλλο σημαντικό είναι ότι παρέχεται επιπρόσθετη ώρα στις εξετάσεις του σχολείου. Αν τώρα μπορώ να σας μεταφέρω τα συναισθήματά μου όταν πήγαινα στα μαθήματα στήριξης, θα σας μιλήσω ειλικρινά. Δεν ένιωθα ούτε ντροπή, ούτε περίεργα. Αντιθέτως, ένιωθα πάρα πολύ καλά, ένιωθα ότι κέρδιζα πολλά από αυτά τα μαθήματα και την αντιμετώπιση των δασκάλων μου».

Πολυξένη Κωνσταντίνου

Στήριξη-βοήθεια

«Με το Πρόγραμμα Στήριξης του Υπουργείου Παιδείας βοηθήθηκα πάρα πολύ. Πρώτο, είχα πάντα κάποιον δίπλα μου για συμπαράσταση. Δεύτερο, βοηθήθηκα να αποδεχτώ τη διαφορετικότητά μου, να εκτιμήσω τον εαυτό μου, να ανακαλύψω τις δυνατότητές μου. Τρίτο, προόδευσα στα μαθήματά μου, και τέταρτο, ιδιαίτερα σημαντικό για μένα, με αποδέχτηκαν οι συμμαθητές μου! Αντιλήφθηκαν ότι μπορεί να υπάρχει μια διαφορετικότητα σε εμένα, αλλά στην πραγματικότητα είμαστε όλοι το ίδιο».

Ιωακείμ Κουρρή

Ζώντας με την απώλεια ακοής

«Η επαφή με το κοινωνικό σύνολο γίνεται με την ακοή. Ο κωφός στερείται την επικοινωνιακή σχέση, δεν ακούει σκέψεις, δεν παίρνει ούτε δίνει ιδέες, δεν συμμετέχει στη δημιουργία, στη χαρά και στη λύπη του διπλανού. Όταν ο άνθρωπος δεν είναι σε θέση να ακούσει, τότε γίνεται απλός θεατής της ανθρώπινης κοινότητας. Είναι δηλαδή σαν να βρίσκεται μέσα σε μια βιτρίνα και να βλέπει τους ανθρώπους, τις κινήσεις τους, τη συνομιλία τους χωρίς να μπορεί να τους ακούσει».

Θέκλα Νεοκλέους

Νοέμβριος 2016.

Ιανουάριος 2019.

Στιγμιότυπα από τις Επίσημες Τελετές Βράβευσης των ατόμων με απώλεια ακοής, που διακρίνονται κάθε χρόνο στους τομείς της Εκπαίδευσης, του Αθλητισμού και των Τεχνών, οι οποίες έχουν καθιερωθεί από το Ταμείο Ευημερίας Σχολής Κωφών Παίδων.

Ιανουάριος 2023.

4.5.Γ3 Η ΦΟΙΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΚΟΗΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Δρ Κίκα Χατζηκακού

Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Τα κωφά και βαρήκοα παιδιά της Κύπρου έχουν αποδεδειγμένα πολύ καλά ακαδημαϊκά επιτεύγματα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με αποτέλεσμα να συνεχίζουν τις σπουδές τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ειδικότερα, κατά τη σχολική χρονιά 2021-2022, 13 παιδιά εξασφάλισαν θέση σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κύπρου και της Ελλάδας (αφού παρακάθισαν στις ίδιες εξετάσεις με τους/τις ακούοντες/ακούουσες μαθητές/μαθήτριες). Σήμερα αρκετοί/αρκετές φοιτητές/φοιτήτριες με απώλεια ακοής φοιτούν σε Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κύπρου και της Ελλάδας, πράγμα που δεν συνέβαινε τα παλαιότερα χρόνια.

Ο περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος του 1999 περιλαμβάνει πρόνοιες για τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρία, που φοιτούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ειδικότερα, στο μέρος VII των Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 186/2001) και κάτω από τον τίτλο «Ειδική Εκπαίδευση στα Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα» περιγράφονται, ανάμεσα στα άλλα, οι διευκολύνσεις που πρέπει να λαμβάνουν οι φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρία. Ανάμεσα στις διευκολύνσεις, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες:

- απλοποίηση της γλωσσικής διατύπωσης του εξεταστικού δοκιμίου, νοουμένου ότι αυτό δεν προδιαγράφει την απάντηση (Κ.Δ.Π. 186/2001, 64). (η)
- πρόσθετος χρόνος εξέτασης (Κ.Δ.Π.186/2001,62).
- πρόσθετος χρόνος για την παρουσίαση των εργασιών τους (Κ.Δ.Π.186/2001, 58 (2)).
- νοχομόνωση των αιθουσών διδασκαλίας με πλαστικό δάπεδο (με σφουγγαράκι) ή χαλί και κουρτίνες (Κ.Δ.Π. 186/2001, 80).
- εξατομικευμένο αναλυτικό πρόγραμμα (Κ.Δ.Π.186/2001, 55).

Γίνεται εμφανές μέσα από την ανάγνωση του Νόμου και του Κανονισμού ότι αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των Ανώτερων και Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων η παροχή των διευκολύνσεων αυτών.

Η Σχολή Κωφών, παρά το γεγονός ότι νομικά δεν έχει καμία εξουσία να παρεμβαίνει στην παρεχόμενη εκπαίδευση των φοιτητών/φοιτητριών με απώλεια ακοής στα Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, έχει αναπτύξει μια καλή συνεργασία με αυτά και στο πλαίσιο μιας άτυπης σχέσης (και όπου έχει ζητηθεί) προσφέρει συμβουλές στα Ιδρύματα για θέματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση των φοιτητών/φοιτητριών με απώλεια ακοής.

Ειδικότερα:

- 1.** Λειτουργοί της Σχολής Κωφών πραγματοποιούν συναντήσεις, όταν ζητηθεί, στην αρχή της ακαδημαϊκής χρονιάς με τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες και τον/την αρμόδιο/αρμόδια λειτουργό της Υπηρεσίας Σπουδών και Φοιτητικής Μέριμνας για τον καθορισμό των διευκολύνσεων και των φροντιστηριακών μαθημάτων που θα χρειαστούν κατά τη φοίτησή τους στο Πανεπιστήμιο. Επαναξιολόγηση των αναγκών τους γίνεται από την αρμόδια Υπηρεσία Σπουδών και Φοιτητικής Μέριμνας ανά εξάμηνο.
- 2.** Λειτουργοί της Σχολής Κωφών, όπου τους ζητηθεί, πραγματοποιούν σεμινάριο επιμόρφωσης για τους/τις διδάσκοντες/διδάσκουσες (στα κρατικά και ιδιωτικά Πανεπιστήμια), ώστε να προσαρμόζουν τη διδασκαλία τους για τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες με απώλεια ακοής.
- 3.** Αποστέλλεται ηλεκτρονικά υλικό για επιμόρφωση των καθηγητών/καθηγητριών.
- 4.** Παρέχονται εισηγήσεις για επίλυση πρακτικών προβλημάτων. Για παράδειγμα, εισηγήσεις για πραγματοποίηση των ατομικών μαθημάτων για φοιτητές/φοιτήτριες με απώλεια ακοής σε καθορισμένες ώρες γραφείου των καθηγητών/καθηγητριών, όταν δεν υπάρχουν κονδύλια για επιπρόσθετες ώρες, κ.λπ. Προσφέρονται, ακόμα, συμβουλές για αντικατάσταση μαθημάτων, από τα οποία απαλλάσσονται φοιτητές/φοιτήτριες με απώλεια ακοής ή για εναλλακτικούς τρόπους εξέτασης για θεωρητικά μαθήματα, π.χ. Ιστορία της Τέχνης, κ.λπ.
- 5.** Παρέχονται πληροφορίες για την ακουστική απώλεια και ανάγκες των νεοεισερχόμενων φοιτητών/φοιτητριών, όπου ζητηθεί, πάντα με τη συναίνεση των φοιτητών/φοιτητριών.
- 6.** Παρέχονται πληροφορίες για τους αναγνωρισμένους διερμηνείς της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας και για τις διαδικασίες πρόσληψής τους, σε περίπτωση που τους ζητηθεί από τα Πανεπιστήμια.

Όσον αφορά στα ιδιωτικά πανεπιστήμια, ενώ η παροχή διευκολύνσεων που δεν απαιτούν κόστος (π.χ. επιπρόσθετος χρόνος στην εξέταση, κ.λπ.) είναι εφικτή, η Διεύθυνση της Σχολής Κωφών αναγνωρίζει την αδυναμία τους για παροχή διευκολύνσεων, που εμπεριέχουν μεγάλο κόστος (π.χ. εργοδότηση διερμηνέα ή ατόμου για παροχή ατομικού μαθήματος ή εργοδότηση στενογράφου για καταγραφή των σημειώσεων). Η εκπαίδευση των ατόμων με απώλεια ακοής προϋποθέτει πολύ εξειδικευμένες γνώσεις σε όλα τα επίπεδα. Ενδείκνυται, επομένως, να θεσμοθετηθεί ο ρόλος εμπλοκής της Σχολής Κωφών στην Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση, ώστε επίσημα και όχι ανεπίσημα, όπως συμβαίνει σήμερα, να εμπλέκεται η Σχολή Κωφών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Όταν γίνει αυτό, θα μπορεί η Σχολή Κωφών μέσω λειτουργού της με πλήρη απασχόληση που θα εκτελεί συντονιστικά και συμβουλευτικά καθήκοντα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, να παρέχει τις εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρίες του/της στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

4.5.Γ4 ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΟΕΚΤΑΣΗ

Ελένη Προκοπίου Ρουβήμ

Λογοθεραπεύτρια του Προγράμματος Έγκαιρης Παρέμβασης και Εκπαίδευσης της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Ελένη Φιλίππου

Συντονίστρια Προγράμματος Ένταξης Παιδιών με Απώλεια Ακοής στη Μέση Εκπαίδευση

Ο όρος «Διά βίου μάθηση» είναι μια σημαντική φιλοσοφία που υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος πρέπει να επιμορφώνεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής του, με στόχο τη βελτίωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των εφοδίων σε προσωπικό, κοινωνικό και επαγγελματικό επίπεδο. Στη σύγχρονη και διαρκώς αναπτυσσόμενη κοινωνία, η αύξηση των γνώσεων γίνεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς. Συνεπώς, η επιμόρφωση και η συμπληρωματική εκπαίδευση αποτελούν μια διαρκή προτεραιότητα για τον σύγχρονο εργαζόμενο.

Η φιλοσοφία της «Διά Βίου Μάθησης» αφορά άμεσα και όλους/όλες τους/τις ειδικούς οι οποίοι/οποίες ασχολούνται με παιδιά με απώλεια ακοής, τους γονείς τους, αλλά και τα ίδια τα κωφά άτομα.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, η Σχολή Κωφών δίνει έμφαση σε τρεις επιμορφωτικές κατευθύνσεις:

1. Εκπαιδευτικοί και άλλοι/άλλες ειδικοί που ασχολούνται με την εκπαίδευση και αποκατάσταση των κωφών

Η Σχολή Κωφών, θέλοντας να εκσυγχρονίζεται σε θέματα εκπαίδευσης των παιδιών με απώλεια ακοής, έδωσε την ευκαιρία στους/στις εκπαιδευτικούς της, αλλά και σε άλλους/άλλες ειδικούς να επιμορφώνονται στα θέματα αυτά και ιδιαίτερα στα ΚΕ, στέλνοντάς τους να παρακολουθήσουν συμπόσια, σεμινάρια και συνέδρια τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό.

Μερικά από τα συνέδρια που παρακολούθησαν, ήταν τα πιο κάτω:

- Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις για παιδιά με απώλεια ακοής - Ετήσιο Παγκύπριο Σεμινάριο Εκπαίδευσης Ειδικών Εκπαιδευτικών Κωφών, Λογοθεραπευτών και εκπαιδευτικών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης.
- Ημερίδα: Ακουσολογία: Θεωρητικές και Πρακτικές Εφαρμογές, Λευκωσία, 30 Μαΐου 2014.
- 22nd International Congress on the Education of the Deaf, Αθήνα, 6-9 Ιουλίου 2015. Προσωπικό της Σχολής Κωφών παρακολούθησε, αλλά και συμμετείχε με παρουσιάσεις σχετικές με την εκπαίδευση των Κωφών.
- Listening and Spoken Language Symposium, Λονδίνο, Οκτώβριος 2018.
- Listening and Spoken Language Symposium, Virtual, Ιούνιος 2021.

- Υποστήριξη Επαγγελματικής Μάθησης – Η ανάπτυξη της συνεργασίας σχολείου – οικογένειας με στόχο τη βελτίωση της υπευθυνότητας των μαθητών/μαθητριών, Σχολή Κωφών, 2021-2022.
- Identifying Barriers to Learning. A Special Education Need Masterclass, Παλέρμιο, 8-12 Αυγούστου 2022.
- How children with hearing loss can be included successfully in our society – Πρόγραμμα Erasmus+ KA1 Job Shadowing, Αργυρούπολη, 7-11 Νοεμβρίου 2022.
- Inclusive Education, Πράγα, 17-21 Απριλίου 2023.
- Κοινωνικές Δεξιότητες – Θέματα Επικοινωνίας, Σχολή Κωφών, 2022-2023.

Παρουσίαση στο πλαίσιο του Διήμερου Σεμιναρίου για Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών, που εμπλέκονται στο Πρόγραμμα Ένταξης Παιδιών με Απώλεια Ακοής στη Μέση και Τεχνική Εκπαίδευση. Σεπτέμβριος 2016.

2. Γονείς παιδιών με απώλεια ακοής

- Βασικά στάδια ανάπτυξης του παιδιού, Λεμεσός, 24 Φεβρουαρίου 2016.
- Στάδια αποδοχής της απώλειας ακοής, Λεμεσός, 16 Μαρτίου 2016.
- Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, Λεμεσός, 6 Απριλίου 2016.
- Συζήτηση με όλους τους Ειδικούς σε θέματα που ζητούν οι γονείς, Λεμεσός, Μάιος 2016.
- Υποστηρικτικές υπηρεσίες για γονείς και παιδιά με απώλεια ακοής. Η ένταξη των παιδιών με απώλεια ακοής στα γενικά σχολεία, Λευκωσία, 28 Νοεμβρίου 2017.
- «Ανάπτυξη της Θεωρίας του Νου στα κωφά παιδιά. Υποστηρικτικές δεξιότητες για κοινωνικοσυναισθηματική υγεία» και «Η χρήση των συστημάτων F.M. σε παιδιά με απώλεια ακοής μικρής ηλικίας», Λευκωσία, 4 Μαΐου 2018.
- Πολυθεματική προσέγγιση στήριξης της οικογένειας παιδιού με απώλεια ακοής, Λευκωσία, 8 Μαρτίου 2019.
- Σχέσεις γονιών – παιδιών, Λευκωσία, 21 Φεβρουαρίου 2020.
- 1ο Παγκύπριο Συναπάντημα: Αποκατάσταση ακοής! Ιατρικό και Τεχνολογικό Θαύμα! Βιωματικό Εργαστήριο για γονείς παιδιών πρώιμης ηλικίας, Πάφος, 1-3 Οκτωβρίου 2021.
- Υποστήριξη Επαγγελματικής Μάθησης – Η ανάπτυξη της συνεργασίας σχολείου – οικογένειας με στόχο τη βελτίωση της υπευθυνότητας των μαθητών/μαθητριών, Σχολή Κωφών, 2021-2022.
- «Παιδιά με απώλεια ακοής και ναρκωτικά: Γονείς στην Πρόληψη» και «Τι δικαιούνται τα παιδιά με απώλεια ακοής από τις κρατικές και ημικρατικές υπηρεσίες του κράτους», Λάρνακα, 25 Ιουνίου 2022.

1-3/10/2021
Corallia Beach Hotel

1^ο Παγκύπριο Συναπάντημα

**Αποκατάσταση ακοής!
Ιατρικό και Τεχνολογικό
θαύμα!**

**Βιωματικό εργαστήριο για γονείς
παιδιών πρώιμης ηλικίας**

Χορηγοί:

Διοργανωτής: Ταμείο Ευημερίας Σχολής Κωφών Παιδιών

3. Ενήλικες Κωφοί

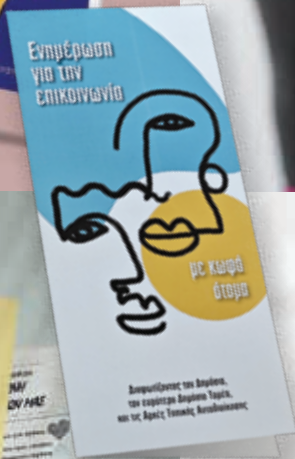
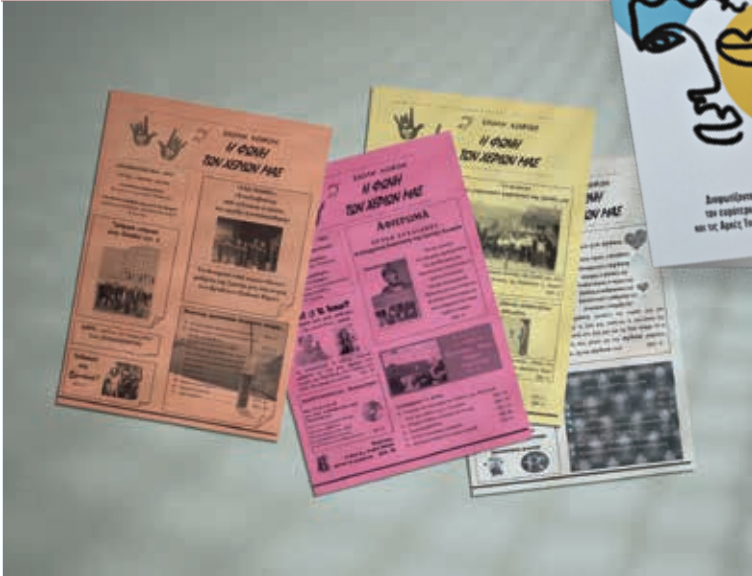
- Οργάνωση σεμιναρίου «Πρώτων Βοηθειών – Επειγόντων περιστατικών», Λευκωσία, Φεβρουάριος 2022.
- Συνεργασία με το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Κύπρου, όπου στα πλαίσια του Προγράμματος “Αισθήσεις”, εκθέματα τόσο του Αρχαιολογικού, όσο και του Νομισματικού Μουσείου παρουσιάζονται και στην Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα, ενώ προγραμματίστηκαν ξεναγήσεις και εργαστήρια για άτομα με απώλεια ακοής.
- Συνεργασία με τη Λεβέντειο Πινακοθήκη με τη δημιουργία ειδικών ξεναγήσεων και περιγραφών των εκθεμάτων της υπό μορφή σύντομων βίντεο στην Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα.
- Συνεργασία με το Λεβέντειο Μουσείο, για παρουσίαση της ιστορίας κάποιων από τα εκθέματά του, μέσω βίντεο, στην Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα.

5

ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

6

Η ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Ελένη Ματαίου

Επιθεωρήτρια Ειδικής Εκπαίδευσης

Η επικοινωνία κάθε ατόμου με τη χρήση της φυσικής του γλώσσας αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Μέσα από τη γλώσσα κάθε άτομο μπορεί να έχει ισότιμη πρόσβαση στη δημόσια ζωή, στην εκπαίδευση, στην απασχόληση και γενικότερα στην κοινωνική ενσωμάτωση χωρίς διακρίσεις και περιορισμούς.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων τον Απρίλιο του 2006 ψήφισε τον περί της Αναγνώρισης της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας Νόμο (Ν. 66(Ι)/2006). Με βάση τον πιο πάνω Νόμο, το Υπουργείο Παιδείας σε συνεργασία με τη Σχολή Κωφών και την Ομοσπονδία Κωφών Κύπρου (ΟΚΚ) προχώρησε το 2007 στην καταγραφή της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας (ΚΝΓ). Η συγκρότηση της «Επιστημονικής Επιτροπής για Καταγραφή της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας», η οποία επέβλεπε την καταγραφή της ΚΝΓ, αποτελείται από εκπροσώπους του ΥΠΑΝ, της Ομοσπονδίας Κωφών, της Σχολής Κωφών και του Πανεπιστημίου Κύπρου. Παράλληλα, έγινε αγορά υπηρεσιών ενός εμπειρογνώμονα, ως επιστημονικού υπεύθυνου για την καταγραφή της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας. Το έργο ολοκληρώθηκε με επιτυχία τον Απρίλιο του 2011, με την παραγωγή τριών προϊόντων:

1. Γραμματική Παραδοσιακού Τύπου (βιβλίο και ψηφιακός δίσκος).
2. Επικοινωνιακή Γραμματική (βιβλίο και ψηφιακός δίσκος).
3. Εννοιολογικό Λεξικό (βιβλίο και ψηφιακός δίσκος).

Τα τρία πιο πάνω προϊόντα της καταγραφής της ΚΝΓ, η Παραδοσιακή Γραμματική, η Επικοινωνιακή Γραμματική και το Εννοιολογικό Λεξικό, στα οποία ο καθένας έχει πρόσβαση, μέσα από την ιστοσελίδα του ΥΠΑΝ, συμβάλλουν στην πληρέστερη κατανόηση του λεξιλογίου, της δομής και της λειτουργίας της ΚΝΓ. Το συγκεκριμένο υλικό αξιοποιείται από τους/τις εκπαιδευτικούς και άλλους ειδικούς, καθώς και από τους/τις μαθητές/μαθήτριες και τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες για την αξιόπιστη προώθηση της παιδείας και του πολιτισμού σε όλους τους Κωφούς πολίτες της χώρας μας.

Η προώθηση μέτρων για την αναγνώριση της ΚΝΓ, ξεκίνησε το 2012, μετά από σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (αρ. 74.476 ημερ. 27/12/2012). Το 2014 ορίστηκε «Επιστημονική Επιτροπή για την Υλοποίηση των Μέτρων για Αναγνώριση της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας», η οποία αποτελείται από εκπροσώπους του ΥΠΑΝ, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, του Πανεπιστημίου Κύπρου, της Σχολής Κωφών, εκπροσώπους από την ΟΚΚ και με Επιστημονική Υπεύθυνη την Ομότιμη Καθηγήτρια Αγωγής Κωφών του Πανεπιστημίου Πατρών Δρα Βενέττα Λαμπροπούλου. Έργο αυτής της Επιστημονικής Επιτροπής είναι η υλοποίηση των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων μέτρων, για την αναγνώριση της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας.

Η υλοποίηση των βραχυπρόθεσμων μέτρων, όπως η κατάρτιση των υφιστάμενων εκπαιδευτικών της ΚΝΓ, καθώς και των αναγνωρισμένων από την ΟΚΚ διερμνέων της ΚΝΓ, ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2022.

Με την ολοκλήρωση των βραχυπρόθεσμων μέτρων, η Επιστημονική Επιτροπή έχει ξεκινήσει την υλοποίηση των μακροπρόθεσμων μέτρων.

Ειδικότερα, στα μακροπρόθεσμα μέτρα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Δημιουργία Σχολών Εκμάθησης της ΚΝΓ.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα των Σχολών και
- Διαδικασία πιστοποίησης της γνώσης της ΚΝΓ, για να μπορεί το ΥΠΑΝ να εκδίδει Πιστοποιητικό Γνώσης της ΚΝΓ, όπως απαιτείται στο άρθρο 5 του περί Αναγνώρισης της ΚΝΓ Νόμου του 2006 (Ν. 66(Ι)/2006).

7

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΚΟΗΣ

Χρύσω Στυλιανού

Πρώην Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Δρ Κίκα Χατζηκακού

Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Οι αναφορές σε άτομα με αναπηρία, γενικά, και σε κωφά, πιο ειδικά, είναι πολύ περιορισμένες όσον αφορά την περίοδο μέχρι τα κλασικά και ρωμαϊκά χρόνια. Η αντιμετώπιση στην αρχαία Σπάρτη ήταν πολύ σκληρή απέναντι στα άτομα με αναπηρία, αφού σύμφωνα με τον Πλούταρχο, όλα τα νεογέννητα περνούσαν από εξέταση μετά τη γέννησή τους και τα ανάπηρα τα εγκατέλειπαν στον Καιάδα του Ταΰγету.

Η κατάσταση στην αρχαία Αθήνα ήταν διαφορετική, αφού υπάρχουν αναφορές ότι όλοι οι ανάπηροι της εποχής εκείνης στην αθηναϊκή κοινωνία έπαιρναν κάποιο επίδομα από την πολιτεία (Λαζανάς, 1984). Ο Αριστοτέλης ασχολήθηκε με την κώφωση και στο έργο του «Προβλήματα» θεωρεί την ακοή πιο σημαντική από τις άλλες αισθήσεις, γιατί, όπως αναφέρει, η ακοή βοηθάει αποφασιστικά στη νοητική ανάπτυξη του ανθρώπου. Από τους πλατωνικούς διαλόγους συμπεραίνουμε ότι τόσο η νοηματική γλώσσα όσο και οι κωφοί ήταν αποδεκτοί στην αθηναϊκή κοινωνία, αφού, για παράδειγμα, γίνεται για πρώτη φορά αναφορά στον «Κρατύλο» στη νοηματική γλώσσα.

Αριστοτέλης (384 π.Χ. - 322 π.Χ.)

Η πρώτη νομική αναφορά για τα κωφά άτομα παρουσιάζεται στον Ιουστινιάνειο κώδικα, όπου γίνεται διάκριση των ειδών της «κωφαλαλίας». Ο ερχομός του Χριστιανισμού βελτίωσε την αντιμετώπιση των αναπήρων, αλλά πάντα μέσα από οίκτο. Καθ' όλη τη διάρκεια του Μεσαίωνα, τα ανάπηρα άτομα γενικά απολαμβάνουν φιλανθρωπία, όχι όμως παιδεία.

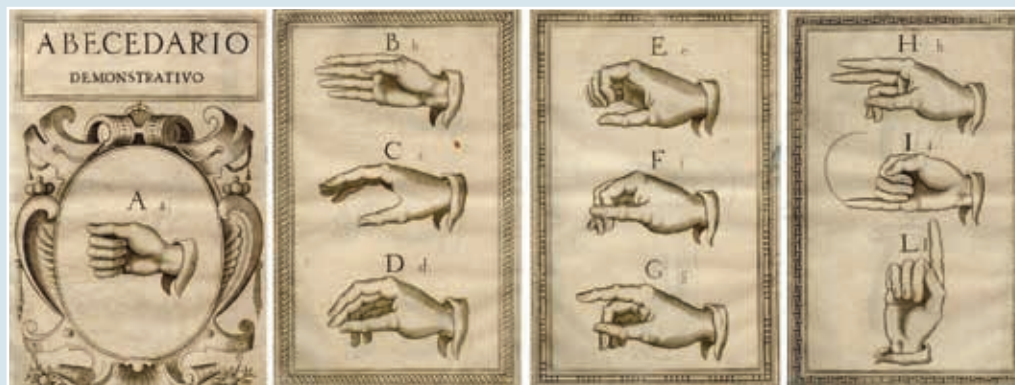
Κατά την περίοδο της Αναγέννησης (16ος αιώνας) που ακολούθησε τους χρόνους του Μεσαίωνα και σηματοδότησε την έναρξη μιας εποχής μεγάλης πνευματικής ανάπτυξης, άρχισε δειλά-δειλά να διαπιστώνεται ότι οι κωφοί ήταν επιδεκτικοί εκπαίδευσης και ότι θα μπορούσαν να πάρουν μια θέση στην κοινωνία. Οι απόψεις του Ιταλού γιατρού και φιλοσόφου Girolamo Cardano, ότι δηλαδή οι άλαλοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν την ανάγνωση για να ακούσουν και τη γραφή για να μιλήσουν, φαίνεται ότι συνέβαλαν στην αλλαγή αυτή (Bender, 1970).

Ισπανία

Η πρώτη σημαντική ώθηση δόθηκε στην Ισπανία με πρωτεργάτη τον Pedro de Leon (1504 - 1584), ο οποίος θεωρείται και ο πρώτος δάσκαλος κωφών. Τον ακολούθησε ο Ramirez (1579 -1652), ο οποίος εισήγαγε στην εκπαίδευση των κωφών την προφορική εξάσκηση και ο Bonet (1570 -1629), ο οποίος εισήγαγε το δακτυλικό αλφάβητο και κατέδειξε τη σημασία που έχει η πρώιμη παρέμβαση.

Pedro de Leon (1504 - 1584)

Μεγάλη Βρετανία

Οι μέθοδοι των Ισπανών υιοθετήθηκαν και είχαν επίδραση και στην υπόλοιπη Ευρώπη. Τη σκυτάλη πήρε η Μ. Βρετανία. Με κίνητρο την αλματώδη πρόοδο του Ισπανού κωφού Velasco, το πρώτο βήμα έγινε από τον Άγγλο φιλόσοφο John Bulwer, ο οποίος το 1648 δημοσίευσε το βιβλίο του «Philosophus», όπου παρουσιάζει τις αρχές διδασκαλίας της γλώσσας και ομιλίας των κωφών. Ο ίδιος δεν ασχολήθηκε με την πρακτική εφαρμογή των ιδεών

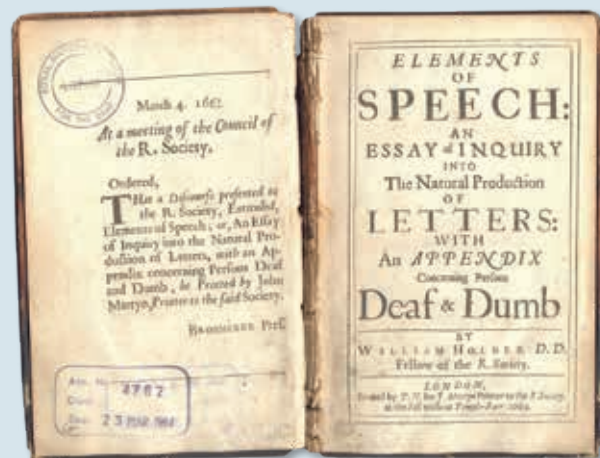
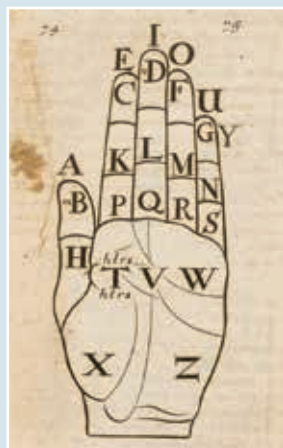

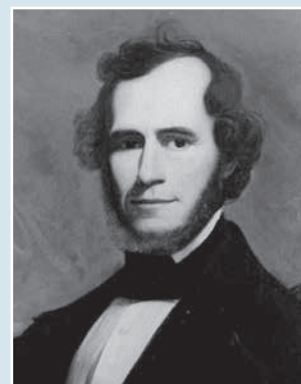
George Dalgarno

του και έτσι ως πρώτοι δάσκαλοι των κωφών στη Μεγάλη Βρετανία θεωρούνται οι William Holder (1616 -1698) και John Wallis (1618 -1703), οι οποίοι διεκδικούσαν τον τίτλο υποτιμώντας τις προσπάθειες ο ένας του άλλου.

Ακολούθησε ο George Dalgarno, ο οποίος θεωρείται από μερικούς ως ο πατέρας της εκπαίδευσης των κωφών στη Μ. Βρετανία. Υιοθέτησε τη φυσική εκμάθηση της γλώσσας κατά τον ίδιο τρόπο που μαθαίνει ένα άτομο που ακούει τη μητρική του γλώσσα. Προς το τέλος του 18ου αιώνα εμφανίζονται στη Μ. Βρετανία τα πρώτα ιδιωτικά και δημόσια σχολεία. Οι επιτυχίες του Tomas Braidwood (Εδιμβούργο και αργότερα Λονδίνο) ήταν πολύ μεγάλες και η φήμη του εξαπλώθηκε όχι μόνο στη Μεγάλη Βρετανία αλλά και στο εξωτερικό, ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, όπου η εκπαίδευση των κωφών ήταν ανύπαρκτη.

William Holder

Tomas Braidwood (1715–1806)

Γαλλία

Όπως και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, υπήρχαν και στη Γαλλία αντιδικίες αναφορικά με τον πρωταγωνιστικό ρόλο στην εκπαίδευση των κωφών. Διεκδικούσαν τον τίτλο του πρωτεργάτη ο Jacob Péréire (1715 -1790) και ο Abbe de l' Erée (1712 -1789). Ο Péréire αναγνωρίστηκε ως ο πρώτος δάσκαλος των κωφών και τιμήθηκε για τις επιτυχίες του από τη Γαλλική Ακαδημία Επιστημών. Δυστυχώς, η εργασία του πέθανε μαζί του γιατί την κράτησε σε άκρα μυστικότητα, σε αντίθεση με τον Abbe de l' Erée, ο οποίος γνωστοποίησε τις μεθόδους του και εφάρμοσε την εκπαίδευση των κωφών σε όλες τις κοινωνικές τάξεις. Αυτός είναι ο ιδρυτής του πρώτου scho-

λείου κωφών του κόσμου, στο Παρίσι το 1775 και ο πρωτεργάτης της νοηματικής γλώσσας. Δεν έδωσε μεγάλη σημασία στην άρθρωση και τη χειλεανάνγωση και γι' αυτό δέχθηκε μεγάλη κριτική, ιδιαίτερα από τον Péréire και τον Γερμανό Heinicke. Το έργο του de l' Epée συνέχισε με μεγάλη επιτυχία ο Sicard (1742-1822).

Jacob Péréire (1715 -1790)

Abbe de l' Epée (1712 -1789)

Abbe de l' Epée, ο πατέρας των κωφών

Sicard (1742-1822)

Γερμανία

Samuel Heinicke (1727 - 1790)

Στη Γερμανία, η πρώτη κίνηση γίνεται από τον Samuel Heinicke, ο οποίος ιδρύει το πρώτο σχολείο κωφών το 1778, στη Λειψία. Ο Heinicke ακολουθεί αυστηρά προφορική μέθοδο (German Method), σε αντίθεση με τη νοηματική (French Method) του de l' Epree. Αυτή η διαφωνία οδήγησε τους δύο σε μεγάλη αντιπαλότητα.

Το 1821, παρουσιάζεται στη Γερμανία για πρώτη φορά μια μορφή ένταξης. Ο John Baptist Graser εφαρμόζει πειραματική φοίτηση κωφών σε σχολεία ακουόντων. Το όλο πείραμα εγκαταλείφθηκε σύντομα λόγω των πολλών προβλημάτων που αντιμετωπίστηκαν από την αρχή. Ακολούθησε ο Frederick Martitz Hill (1805 -1874), μαθητής του Pestalozzi, ο οποίος υιοθέτησε τη «Mother Method» ως μέθοδο διδασκαλίας. Πίστευε ότι τα κωφά παιδιά μαθαίνουν μέσα από δραστηριότητες της καθημερινής ζωής. Σε αντίθεση με τους προκατόχους του, δεν κράτησε μουσικές τις γνώσεις και μεθόδους του. Δεχόταν πάρα πολλούς επισκέπτες και τα βιβλία του μεταφράστηκαν σε πάρα πολλές γλώσσες, συμβάλλοντας έτσι περισσότερο από τον καθένα στην εξάπλωση της προφορικής μεθόδου.

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Thomas Hopkins Gallaudet
(1787 – 1851)

Το 1815, φθάνει από τις ΗΠΑ ο Thomas Hopkins Gallaudet για να παρακολουθήσει από κοντά τη μέθοδο εκπαίδευσης των κωφών στη Μεγάλη Βρετανία (προφορική μέθοδος), αλλά δεν γίνεται δεκτός από τον John Braidwood, ο οποίος κρατούσε σε άκρα μυστικότητα τις μεθόδους διδασκαλίας του. Έτσι, ο Gallaudet αναγκάζεται να πάει στη Γαλλία, όπου κυριαρχούσε η φιλοσοφία του Pèrèire, του de l' Érée και του Sicard, που βασικά στηριζόταν στη νοηματική μέθοδο με την παράλληλη χρήση του προφορικού λόγου (γαλλική μέθοδος). Ο Gallaudet επιστρέφει στις ΗΠΑ και το 1817 ιδρύει το πρώτο σχολείο κωφών, το «American Asylum for the Deaf» στο Hartford, υιοθετώντας τη νοηματική μέθοδο ως βάση για την εκπαίδευση των κωφών. Η νοηματική μέθοδος καθιερώθηκε σε όλα τα σχολεία που ιδρύθηκαν αργότερα στις ΗΠΑ, μέχρι που ο Mann το 1843 επισκέφθηκε σχολεία της Ευρώπης και ενθουσιάστηκε με την προφορική μέθοδο.

Το 1867, ιδρύεται το πρώτο προφορικό σχολείο στις ΗΠΑ, το «Clark School for the Deaf» στο Northampton. Το 1872, ο Alexander Graham Bell, που καταγόταν από τη Σκωτία, ιδρύει στη Βοστώνη ένα μικρό σχολείο για επιμόρφωση δασκάλων κωφών. Υποστηρίζει την προφορική μέθοδο αντί της νοηματικής και το καθημερινό σχολείο φρόιτησης αντί του οικοτροφείου, που βοηθά τα κωφά παιδιά να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες.

Μέσα από τις δύο μεγάλες αντιθέσεις όσον αφορά τη μέθοδο διδασκαλίας των κωφών, προφορική ή νοηματική (oral or manual method) και μέσα από τις διάφορες ιδέες που εφαρμόζονταν, προέκυψε ένας συμβιβασμός, καθαρά «αμερικάνικος». Το κάθε σχολείο επέλεγε τα θετικά στοιχεία και εφάρμοζε τη δική του συνδυασμένη μέθοδο. Δίδασκαν χειλεανάνγωση, άρθρωση, δακτυλικό σχηματισμό της λέξης, νοήματα και ανάγνωση ανάλογα με την περίπτωση και την ηλικία, όπως αυτοί έκριναν.

American Asylum for the Deaf

Συνέδριο του Μιλάνου

Προς το τέλος του 19ου αιώνα, οι αντιθέσεις μεταξύ των υποστηρικτών της νοηματικής και της προφορικής μεθόδου έγιναν πιο έντονες και ξέφυγαν από τα σύνορα της κάθε χώρας. Το πρόβλημα εξελισσόταν σε διεθνές. Αποτέλεσμα ήταν το πρώτο Διεθνές Συνέδριο για δασκάλους κωφών, που έγινε στις 6 Σεπτεμβρίου το 1880 στο Μιλάνο της Ιταλίας.

Τελικά, το Συνέδριο υιοθέτησε την προφορική μέθοδο και κάλεσε τις κυβερνήσεις να εξασφαλίσουν τη μόρφωση των κωφών. Η προφορική μέθοδος εφαρμόστηκε πλέον σε όλες τις χώρες της Ευρώπης. Η Αμερική ήταν η μόνη χώρα που είχε διαφωνήσει με την προφορική μέθοδο και εξακολουθούσε να εφαρμόζει τη νοηματική, παρόλο που η προφορική μέθοδος κέρδιζε συνεχώς έδαφος.

20ός αιώνας

Irene Ewing (1883-1959)

Alexander Ewing (1897-1980)

Οι εξελίξεις, όσον αφορά την εκπαίδευση των κωφών, είναι ραγδαίες κατά τον 20ό αιώνα. Σημειώνεται μεγάλη πρόοδος στην έγκαιρη διάγνωση, τη μέτρηση της ακοής και τη χρήση των ακουστικών. Ενισχύεται η έγκαιρη παρέμβαση και τα κωφά παιδιά εισέρχονται από νωρίς στο σχολείο.

Σημαντικός σταθμός θεωρείται η παρουσία στη Μεγάλη Βρετανία του ζεύγους Ewing, που ιδρύει τμήμα Ακουολογίας και Εκπαίδευσης για κωφούς στο Πανεπιστήμιο του Manchester. Η σημαντικότερη συμβολή των Ewing ήταν σε θέματα έγκαιρης διάγνωσης, χρήσης ακουστικών, προγραμμάτων καθοδήγησης των γονιών και προγραμμάτων ένταξης των κωφών στα γενικά σχολεία. Σημαντική ήταν, επίσης, και η μέθοδος LRS που ανέπτυξαν το 1956.

Μέχρι τις αρχές του 1960, τα περισσότερα κωφά παιδιά φοιτούν σε Σχολές Κωφών. Ανεξάρτητα από τη μέθοδο που ακολουθούν, μικρός αριθμός κωφών παιδιών αναπτύσσει ομιλία σε ικανοποιητικό βαθμό και η ικανότητα ανάγνωσής τους φτάνει στις καλύτερες περιπτώσεις το επίπεδο της τρίτης Δημοτικού.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, αναπτύσσεται στις ΗΠΑ ένας συνδυασμός της νοηματικής, προφορικής και δακτυλικού αλφαβήτου, γνωστός ως η μέθοδος της «Ολικής Επικοινωνίας». Ταυτόχρονα με τη νέα αυτή προσέγγιση διδασκαλίας των κωφών αρχίζει να εγκαταλείπεται η λειτουργία των Σχολών Κωφών και ενθαρρύνεται η φοίτηση των κωφών σε συνηθισμένα σχολεία. Για τον σκοπό αυτό θεσπίζονται ειδικές νομοθεσίες που κατοχυρώνουν το δικαίωμα των κωφών και γενικά των αναπήρων για εκπαίδευση και επαγγελματική αποκατάσταση. Περί τα τέλη της δεκαετίας του 1980 αναγνωρίζεται επίσημα η δίγλωσση εκπαίδευση και πολλές χώρες της Ευρώπης, όπως η Σουηδία, η Δανία, η Γαλλία καθώς και οι ΗΠΑ, υιοθετούν τη νέα προσέγγιση, η οποία αποτελεί μεγάλη πρόκληση στο παραδοσιακό εκπαιδευτικό σύστημα.

Αξιοσημείωτη είναι η πρόοδος και στον τομέα της ιατρικής όσον αφορά το πρόβλημα ακοής. Από το 1985 αρχίζει η τοποθέτηση κοχλιακών εμφυτευμάτων σε άτομα με σοβαρή ακουστική απώλεια. Με τα κοχλιακά εμ-

φυτεύματα τοποθετείται αριθμός καλωδίων στο εσωτερικό αφτί, τα οποία μεταβιβάζουν τα ηχητικά κύματα στον εγκέφαλο, όπου αποκωδικοποιούνται.

Σημαντικές προσπάθειες έγιναν και στην προσφορά επαγγελματικής κατάρτισης των κωφών, καθώς, επίσης, και στην παροχή διευκολύνσεων κατά τη διάρκεια των σπουδών τους (διερμηνείς, σημειώσεις, ειδικά εποπτικά μέσα κ.ά.).

Σημερινή εικόνα

Στις μέρες μας, σύμφωνα με τις Λαμπροπούλου, Οκαλίδου και Χατζηκακού (2015), οι πιο κάτω παράγοντες έχουν επηρεάσει δραματικά τις ακουστικές δυνατότητες, το πλαίσιο φοίτησης και τις μεθόδους επικοινωνίας ανάμεσα στα κωφά/βαρήκοα παιδιά στις αναπτυγμένες χώρες:

- ανίχνευση της βαρηκοΐας σε νεογνά μέσω στοχευμένων ή καθολικών προγραμμάτων.
- η εφαρμογή σε πολλές χώρες προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης και εκπαίδευσης για τα βρέφη και τις οικογένειές τους.
- η εξέλιξη της τεχνολογίας, κυρίως η εφαρμογή αμφίπλευρων κοχλιακών εμφυτευμάτων ή ψηφιακών ακουστικών βαρηκοΐας από τη βρεφική ηλικία.

Ειδικότερα, οι πιο πάνω παράγοντες οδήγησαν στην ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων και ομιλίας σε πολλά παιδιά. Αυξήθηκε δραματικά ο αριθμός των παιδιών που φοιτούν σε γενικά σχολεία και μειώθηκε ο αριθμός των παιδιών που φοιτούν σε σχολεία-οικοτροφεία ή σε ημερήσια ειδικά σχολεία κωφών.

Τα πιο πάνω δεδομένα δημιουργούν καινούργιες προκλήσεις στον χώρο της εκπαίδευσης των κωφών. Τίθεται, πλέον, επιτακτική η ανάγκη για δημιουργία και υλοποίηση εξατομικευμένων προγραμμάτων διδασκαλίας, που να καλύπτουν τις ανάγκες κάθε παιδιού ξεχωριστά στη βάση των συνεχώς αξιολογημένων αναγκών του. Ακόμα, αλλάζει δραματικά η σύνθεση του πληθυσμού των ειδικών σχολείων κωφών, με δεδομένη την επικράτηση της ενιαίας εκπαίδευσης. Παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία, πολλαπλές αναπηρίες, κ.λπ. αποτελούν την πλειοψηφία των παιδιών που φοιτούν στα σχολεία κωφών, δημιουργώντας καινούργιες προκλήσεις για τους/τις εκπαιδευτικούς και διευθύνσεις των ειδικών σχολείων κωφών. Οι γλωσσολογικές έρευνες που ανέδειξαν τα οφέλη έκθεσης των κωφών και ακούντων βρεφών στη νοηματική γλώσσα, ώστε να επιτευχθεί η έγκαιρη πρόσβαση στη γλώσσα, αλλά και η αναγνώριση των γλωσσικού και πολιτισμικού χαρακτήρα της Κοινότητας των Κωφών, συνιστούν το θεωρητικό υπόβαθρο δίγλωσσων προγραμμάτων κωφών, όπου εφαρμόζονται. Τέλος, είναι ξεκάθαρη η ανάγκη για έγκαιρη παρέμβαση και εκπαίδευση των κωφών παιδιών και έγκαιρη συμβουλευτική των οικογενειών τους (Λαμπροπούλου, Οκαλίδου και Χατζηκακού, 2015).

Συνοψίζοντας, σύμφωνα με τις Λαμπροπούλου, Οκαλίδου και Χατζηκακού (2015) «μελετώντας την ιστορία της εκπαίδευσης των κωφών από την αρχή έως τις μέρες μας, βλέπουμε ότι τα κυριότερα θέματα που απασχολούσαν τους εκπαιδευτικούς από τις πρώτες προσπάθειες εκπαίδευσης κωφών, τους απασχολούν ακόμα και σήμερα. Για παράδειγμα, οι μέθοδοι επικοινωνίας, το θέμα της εκπαίδευσης σε ειδικά σχολεία ή σε σχολεία ακούοντων, το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, η ανάπτυξη της ομιλούμενης γλώσσας, η διδασκαλία της ανάγνωσης και της γραφής, η συμβουλευτική γονέων και η έγκαιρη παρέμβαση είναι θέματα επίκαιρα (σελ. 22)».

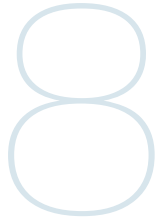

Αναφορές

Bender, R. (1970). *The conquest of deafness*. Cleveland: Case Western Reserve.

Λαμπροπούλου, Β., Οκαλίδου, Α., & Χατζηκακού, Κ. (Επ.) (2015). *Διδασκαλία κωφών και βαρηκόων: Αναπτυξιακή και ψυχολογική προσέγγιση*. Αθήνα: Πεδίο.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΕΡΓΑΤΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ, ΓΕΩΡΓΙΟ ΜΑΡΚΟΥ

Ο Γεώργιος Μάρκου γεννήθηκε στις 25 Δεκεμβρίου 1924 στην Αφάνεια της Μεσσαρίας. Το 1949 αποφοίτησε από την Αγγλική Σχολή και το 1949, με υποτροφία από τον Ροταριανό Όμιλο Λευκωσίας, μετέβη σε πανεπιστήμια της Βρετανίας για να εξειδικευτεί στην εκπαίδευση τυφλών και κωφών παιδιών. Το 1952, επέστρεψε στην Κύπρο και αφού εντόπισε τα κωφά παιδιά σχολικής ηλικίας, με τη συγκατάθεση της οικογένειάς τους τα έφερε στη Λευκωσία, για να φοιτήσουν στη νεοϊδρυθείσα Σχολή Κωφών, στην οποία υπηρέτησε ως Διευθυντής μέχρι το 1979.

Καθώς περνούσαν τα χρόνια και αναγνωριζόταν η σημασία της εκπαίδευσης των κωφών, ο Γεώργιος Μάρκου δήλωσε:

«Τον Μάρτιο του 1958 η Σχολή μεταφέρθηκε εις το κτήριο του πρώην Διδασκαλικού Κολλεγίου, εις Μόρφου (...). Κατά τα χρόνια αυτά, διαμορφώθηκε ο εκπαιδευτικός χαρακτήρας του Σχολείου, καθώς και το σχήμα των δικών μας αντιλήψεων. Περισσότερο, όμως, διαμορφώθηκε η σωστή αντίληψη ότι η κώφωση είναι πρωτίτως κοινωνικό πρόβλημα και το σχολείο δεν είναι απλώς ένα διδακτήριο, αλλά ο μοχλός, από τον οποίο ξεκινούν όλα τα σχέδια και οι υπηρεσίες για την ευημερία, την κοινωνική προσαρμογή και την αποκατάσταση των κωφών».

Ταυτόχρονα, τα ίδια τα παιδιά αναγνωρίζοντας την τεράστια συμβολή του για την ανάπτυξη της Κοινότητας στην Κύπρο, αρχίζουν να τον βαπτίζουν με διάφορα προσωνύμια, αποδεικνύοντας την ευγνωμοσύνη απέναντί του.

«Ως τώρα είχα συνηθίσει να ακούω τα νέα παιδιά που έρχονταν στη Σχολή Κωφών Παιδιών να με φωνάζουν “θείε”. Έδινε στα παιδιά ένα αίσθημα ασφάλειας. Πρώτη φορά τις προάλλες, όμως, άκουσα να με φωνάζουν “παπού”! Τα παιδιά αυτά έχουν τα δικά τους, αλάθητα κριτήρια και αισθητήρια. Η αλήθεια είναι ότι η Σχολή Κωφών και εγώ μεγαλώσαμε μαζί».

Όσον αφορά στις μεθόδους διδασκαλίας, που αρχικά εφαρμόστηκαν στη Σχολή, ο Μάρκου αναφέρει:

«Μου αρέσει να παρουσιάζω τη Γλώσσα σαν ένα λεωφορείο. Μέσα στο όχημα αυτό μεταφέρονται και διατηρούνται, από γενεά εις γενεά, η σοφία, οι σκέψεις και οι παλμοί του ανθρώπινου γένους. Η ακοή είναι το εισιτήριο που μας επιτρέπει να ταξιδεύουμε με το λεωφορείο. Το κωφό παιδί δεν έχει αυτό το εισιτήριο. Αρχίσαμε, λοιπόν, να κατασκευάζουμε το εισιτήριό μας, λέξη με λέξη, συλλαβή με συλλαβή. Τα παιδιά στη Σχολή άρχισαν να κατασκευάζουν το εισιτήριό τους, για να μπουν στο λεωφορείο μας (...). Το μάτι έπρεπε να συνηθίσει να κάνει τη δουλειά του αφτιού. Με τη χειλεανάγνωση, τα παιδιά άρχισαν να ξεχωρίζουν τη φυσιογνωμία των λέξεων και να μετατρέπουν τις άναρθρες κραυγές σε έναρθρο λόγο».

Πέραν όμως της εκπαίδευσης των Κωφών, ο Μάρκου είχε μεριμνήσει και για την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων της Σχολής.

«Το 1961 αποφοίτησαν οι πρώτοι μαθητές της Σχολής Κωφών. Τα παιδιά μας μεγάλωσαν. Έπρεπε τώρα να εγκαταλείψουν το σχολείο και την ασφάλεια που τους πρόσφερε. Χτυπήσαμε πολλές πόρτες... (...) Γιατί να ζητιανεύουμε για δουλειά; Ας δημιουργήσουμε οι ίδιοι τις ευκαιρίες μας! Μαζέψαμε τότε ένα κεφάλαιο, κάτι σελίνια και γράφηκαν σαν Συνεργατική Εταιρεία Κωφαλάλων ΛΤΔ. (...) Ιδρύθηκε το 1961 και είναι η αρχαιότερη στο είδος της σε ολόκληρο τον κόσμο».

Βέβαια, η τουρκική εισβολή και οι συνέπειές της δεν άφησαν ανεπηρέαστη τη Σχολή, η οποία βίωνε τη δική της προσφυγοποίηση.

«Ακόμη δεν μπορώ να καταλάβω πώς ξεκινήσαμε το σχολικό έτος, τον Σεπτέμβρη του 1974, χωρίς να χαθεί ούτε μία σχολική μέρα. Είχαμε στήσει τα τσαντήρια μας στην αυλή της Σχολής Τυφλών και καλέσαμε τα παιδιά να έρθουν για μαθήματα. Περιμέναμε να έρθει ένας μικρός αριθμός, όμως, ήρθαν όλοι, πρόσφυγες και μη πρόσφυγες, έτσι που η Σχολή Τυφλών δεν μας χωρούσε. Τότε ενοικιάσαμε ένα αγρόκτημα στην Ανθούπολη και μεταφέραμε εκεί τον καταυλισμό μας...».

Προσπερνώντας τις δυσκολίες που είχαν και αφού η Σχολή έπρεπε να ανασυνταχθεί και να συνεχίσει το εκπαιδευτικό της έργο, στεγάζεται, εν τέλει, στη Μακεδονίτσα.

«Η σημερινή Σχολή Κωφών Παιδών στη Μακεδονίτσα, αποτελεί ένα θαυμάσιο μνημείο ανθρωπισμού, φιλαλληλίας και αλληλεγγύης προς τους Κωφούς της Κύπρου. (...) Οι εργασίες για την ανέγερση της Σχολής άρχισαν το 1976 και συνεχίστηκαν μέχρι το 1981, οπότε συμπληρώθηκαν οι βασικές εγκαταστάσεις».

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη των παιδιών για μεταξύ τους επικοινωνία, μέσω της Νοηματικής Γλώσσας παραδέχεται ότι:

«Ήταν εντυπωσιακή η ευχέρεια με την οποία τα παιδιά άρχισαν να επικοινωνούν μεταξύ τους. Οι πιο πολλοί δεν είχαν δει άλλα [κωφά] παιδιά, και όμως, σε λίγες μέρες δημιούργησαν μια γλώσσα με εκφραστικές χειρονομίες, στην οποία εκφράζονταν και αφηγούνταν τις ιστορίες τους και πολλές φορές ξεσπούσαν σε τρανταχτά γέλια. Όταν τσακώνονταν, βρίζονταν με τα ονόματα διαφόρων ζώων! Όσο πιο μεγάλο το ζώο, τόσο πιο μεγάλη η βρισιά!».

Ο Γεώργιος Μάρκου απεβίωσε στις 22 Μαρτίου του 2020, και αφού καθιερώθηκε στη συνείδηση και τη μνήμη της Κοινότητας ως ο «πατέρας των κωφών της Κύπρου».

Η Σχολή Κωφών και η Κοινότητα Κωφών της Κύπρου για να τιμήσει τη μνήμη του, διοργάνωσε την «Εβδομάδα Διαφώτισης στη μνήμη Γεώργιου Μάρκου», στις 15-19 Μαρτίου 2022. Οι δράσεις αφορούσαν στην Έκθεση Φωτογραφίας ΕΦΦΑΘΑ, στο Φιλολογικό Μνημόσυνο και στην εκδήλωση «Ελάτε να διασκεδάσουμε μαθαίνοντας για την Κώφωση».

Ώρα μαθήματος στον Λόφο των Λιονταριών.

Ο Γεώργιος Μάρκου συνοδεύει τον πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Σπύρο Κυπριανού, ο οποίος προσέρχεται στη Σχολή Κωφών για τα εγκαίνια των κτηριακών εγκαταστάσεων. 1η Νοεμβρίου 1978.

Ο Γεώργιος Μάρκου στην Τελετή Βράβευσης Ατόμων με Απώλεια Ακοής. Μακεδονίτσα, Νοέμβριος 2010.

Γνωριμία με την Κώφωση και αναβίωση του χορευτικού συγκροτήματος της Σχολής Κωφών.

Στιγμιότυπο από την Έκθεση Φωτογραφίας ΕΦΦΑΘΑ.

9

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΛΕΛΛΟ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ, ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΤΕΣΚΠ ΓΙΑ 48 ΧΡΟΝΙΑ*

Ο **Λέλλος Δημητριάδης** υπήρξε Πρόεδρος του Ταμείου Ευημερίας Σχολής Κωφών Παίδων για 48 χρόνια, με μια τεράστια δράση με ευεργετικά αποτελέσματα για την κοινότητα των Κωφών της Κύπρου.

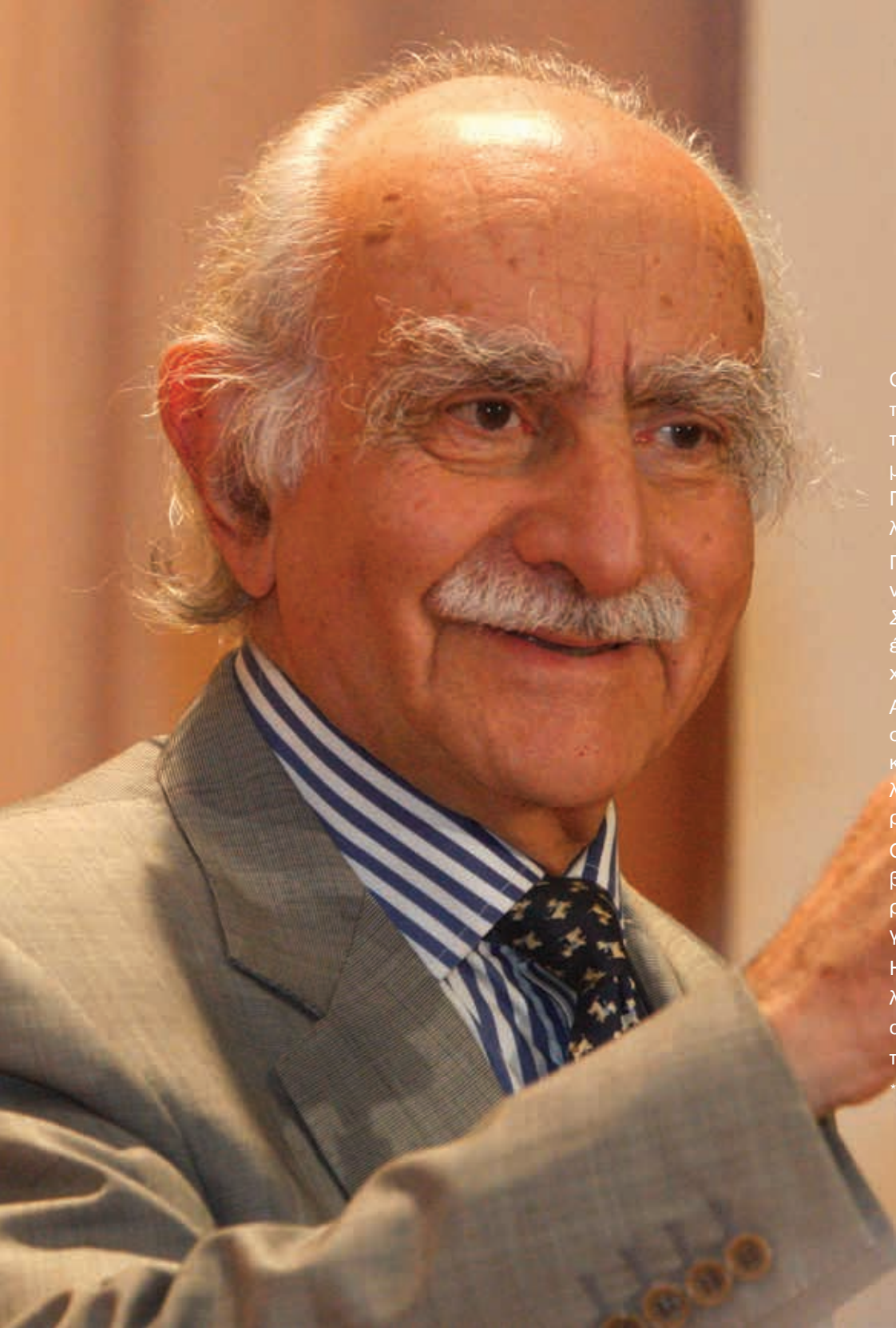
Παρών στις Χριστουγεννιάτικες Γιορτές της Σχολής ντυμένος Άγιος Βασίλης να μοιράζει δώρα στα παιδιά, παρών στις Τελετές Βράβευσης των Ατόμων με Απώλεια Ακοής να επαινεί τους/τις άριστους/άριστες μαθητές/μαθήτριες, παρών, όμως, και στους αγώνες της Σχολής μέσα στα χρόνια, τόσο στη δημιουργία της, όσο και στην ορθοπόδησή της μετά την προσφυγιά.

Πέραν της δράσης του ως Δήμαρχος της Λευκωσίας, ο Λέλλος έχει να επιδείξει εξαιρετικό έργο ως Πρόεδρος, αρχικά, του Διοικητικού Συμβουλίου της Σχολής Κωφών και έπειτα ως Πρόεδρος του Ταμείου Ευημερίας της Σχολής Κωφών, για 48 χρόνια, από το 1971 μέχρι και το 2019.

Όντας στήριγμα και στενός συνεργάτης του Πρωτεργάτη της Σχολής Κωφών, Γεώργιου Μάρκου, μερίμνησε για τη στέγαση των Κωφών μαθητών/μαθητριών της Σχολής, όταν αυτοί/αυτές έχασαν το σχολείο τους, κατά την τουρκική εισβολή του 1974. Οπότε και φρόντισε ώστε οι μαθητές/μαθήτριες, στην αρχή να συνεχίσουν τη φοίτησή τους σε αντίσκηνα, μετέπειτα σε λυόμενα, ώστε τελικά να αποκτήσουν υπερασύγχρονες εγκαταστάσεις για την εκπαίδευσή τους. Παράλληλα, κτίστηκε το Οικοτροφείο της Σχολής, ενώ η ανησυχία για την εργοδότηση των Κωφών οδήγησε στη δημιουργία της Συνεργατικής Εταιρείας Κωφών, ενώ η επιθυμία για δημιουργία χώρου συνεύρεσής τους, επέφερε το κτίσιμο δύο ακόμη κτηρίων.

Και όλα αυτά επιτεύχθηκαν με τη συλλογή χρημάτων, αποκλειστικά από δωρεές, τις οποίες εξασφάλιζε ο ίδιος, μαζί με τον Γεώργιο Μάρκου.

Έκτοτε, συχνός επισκέπτης της Σχολής, οργάνωνε και συμμετείχε σε μεγάλες εκδηλώσεις και γιορτές. Η εικόνα του ως Άγιος Βασίλης, να δίνει δώρα στα παιδιά, έχει μείνει στις μνήμες, μέχρι σήμερα των κωφών, τότε, παιδιών.

Ο Λέλλος υπήρξε ένας τίμιος, αγνός και αξιοπρεπής συμπαραστάτης της Κοινότητας. Ακολουθούσε τα οράματα των εκάστοτε Διευθυντών της Σχολής και έδινε το άπαν των δυνάμεών του, αυτά να γίνουν πραγματικότητα. Εξάλλου, η κατοχύρωση του Προγράμματος της Έγκαιρης Παρέμβασης και η επιχορήγηση εξειδίκευσης των εκπαιδευτικών οφείλεται και σε αυτόν.

Παρακαταθήκη του η κατάρτιση προσωπικού, με χορηγίες από κληρονομιά που διαχειριζόταν ο ίδιος, «για να συνεχίσουν το έργο του ΤΕΣΚΠ». Οι υποτροφίες αφορούσαν στην εξειδίκευση δασκάλας για την έγκαιρη παρέμβαση, εκπαιδευτικού για τη Μέση Εκπαίδευση, μίας Ψυχολόγου και μίας Λογοθεραπεύτριας.

Απλός και προσίτος άνθρωπος, φιλοξενούσε τις συνεδρίες του ΤΕΣΚΠ στο σπίτι του, ανοίγοντάς το για τα άτομα της Κοινότητας. Δημοκρατικός στις διαδικασίες, σεβόταν τις απόψεις όλων προσπαθώντας να βρει λύσεις στα προβλήματα, μικρά και μεγάλα, που κατά καιρούς ταλαιπωρούσαν τόσο την ίδια τη Σχολή, όσο και την Κοινότητα.

Ο Λέλλος Δημητριάδης απεβίωσε στις 9 Απριλίου 2022. Η απώλειά του βαριά για τη Σχολή μας, όμως τα έργα του, οι συμβουλές του και η στήριξή του είναι παρόντα κάθε φορά που ονειρευόμαστε ή αγωνιζόμαστε για το μέλλον της Σχολής Κωφών.

Η Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου για να τιμήσει τη μνήμη του Λέλλου Δημητριάδη, διοργάνωσε στις 3 Μαΐου 2023 Έκθεση Φωτογραφίας, παρουσιάζοντας στιγμές του Λέλλου Δημητριάδη στην Κοινότητα των Κωφών της Κύπρου.

*Πληροφορίες από την Ομιλία της πρώην Διευθύντριας της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου Χρύσως Στυλιανού στην Εκδήλωση και στα εγκαίνια Έκθεσης Φωτογραφίας στη μνήμη του Λέλλου Δημητριάδη (03 Μαΐου 2023).

Ντυμένος Άγιος Βασίλης, σε Χριστουγεννιάτικη Γιορτή της Σχολής Κωφών.
Δεκέμβριος 1989. Εδώ, με τον ιδρυτή της Σχολής Κωφών, Γεώργιο Μάρκου.

Στιγμιότυπο από το καλλιτεχνικό μέρος της Εκθέσης Φωτογραφίας.

Υποδεχόμενος τους επισήμους, στα εγκαίνια των διδακτηρίων της Σχολής Κωφών, στη Μακεδονίτσα (11 Νοεμβρίου 1987).

10

ΒΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ

Χρύσω Στυλιανού

Πρώην Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Δρ Κίκα Χατζηκακού

Διευθύντρια Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

1. ΑΝ ΔΕΝ ΗΤΑΝ Η ΣΧΟΛΗ ΚΩΦΩΝ

«Όταν έγινα έξι χρονών, πήγα στο Δημοτικό σχολείο στο χωριό μου και ήμουν πολύ χαρούμενη και ευτυχισμένη. Γρήγορα όμως λυπήθηκα, γιατί τα άλλα παιδιά μιλούσαν και έμαθαν πολλά πράγματα, αλλά εγώ δεν άκουγα και δεν καταλάβαινα. Η δασκάλα μου με έβαλε τιμωρία και κάθισα πάνω στον ξύλινο πάγκο που ήταν κοντά στον τοίχο και παρακολουθούσα τα άλλα παιδιά που έκαναν μάθημα. Εγώ κατάλαβα ότι αυτή η δασκάλα δεν ήθελε να με βοηθήσει, επειδή ήμουν «κωφάλαλη». Η δασκάλα μου θύμωνε και μιλούσε γρήγορα, αλλά εγώ δεν καταλάβαινα και έκλαψα. Η δασκάλα μου δεν μου έδωσε ούτε τετράδιο ούτε βιβλίο. Ύστερα από δύο χρόνια πήγα στη Σχολή Κωφών».

Μαρούλα Παύλου

«Όταν ήμουν έξι - επτά χρονών, πήγα στο γενικό Δημοτικό σχολείο. Στο σχολείο, από ό,τι θυμόμουν, ο δάσκαλος με είχε βάλει να καθίσω στο τελευταίο θρανίο χωρίς να βρίσκεται δίπλα μου κάποιος μαθητής και έτσι δεν καταλάβαινα τι έλεγε ο δάσκαλός μου, επειδή ήμουν κωφός».

Βαρνάβας Παπανικολάου

2. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

«Από πολύ νωρίς, στα πρώτα βήματα της ζωής μου πριν προλάβω να γνωρίσω τον κόσμο μου, να τον ζήσω και να τον καταλάβω, μπήκα στον κόσμο της σιωπής. Είχα πρόβλημα ακοής. Αυτό σήμαινε ότι στη μετέπειτα ζωή μου, οι συνθήκες για μένα θα ήταν διαφορετικές από των άλλων παιδιών της ηλικίας μου. Στα έξι μου χρόνια όταν στάλθηκα στο Δημοτικό Σχολείο Παλουριώτισσας, οι συνθήκες για μένα ήταν δύσκολες λόγω της ακοής μου. Γι' αυτό στα οκτώ μου χρόνια, το 1963, πήγα οικότροφος στη Σχολή Κωφών στη Μόρφου. Οι πρώτες στιγμές ήταν δύσκολες. Μικρό παιδί μακριά από τους γονείς του. Θυμάμαι έντονα τα πρώτα εκείνα βήματα σ' έναν νέο κόσμο για μένα που θα με βοηθούσε να ξεφύγω από τη σιωπή και να γνωρίσω τον κόσμο μου (...). Θυμάμαι ακόμα τους Τουρκοκύπριους συμμαθητές μου. Ήταν γύρω στους δέκα. Τίποτα διαφορετικό από τους άλλους συμμαθητές μου δεν ένιωθα γι' αυτούς. Τα συναισθήματά μου ήταν τα ίδια για όλους. Μας ένωνε μια κοινή μοίρα. Η μοίρα της σιωπής. Γι' αυτήν στερηθήκαμε τόσο γρήγορα τη ζεστή αγκαλιά των γονιών μας. Γι' αυτή τη σιωπή θα παλεύαμε μαζί. Αντάμα σε κοινό αγώνα».

Άντρος Κωνσταντίνου

«Ο Γ. Μάρκου, ο Άγιος Πατέρας μου, με βοήθησε πολύ... που πήγα στο σχολείο, δεν θα τον ξεχάσω ποτέ».

Νίτσα Φωκά

«Θυμάμαι πολύ έντονα τον Γ. Μάρκου που ήταν πάντα ευγενικός άνθρωπος και προσπαθούσε πολύ να μάθει τα παιδιά πώς να μιλούν καθαρά και να συμπεριφέρονται ευγενικά. Ήταν πολύ δραστήριος, είχε πολλές σκοτούρες στο μυαλό του και πάντα προβληματιζόταν τι θα γίνουν τα κωφά παιδιά της Σχολής όταν μεγαλώσουν (...). Θυμάμαι έντονα τον Γ. Μάρκου που παρακολουθούσε τακτικά τους Κωφούς να ασχολούνται με το ποδόσφαιρο και το βόλεϊ-μπολ και κατά βάθος ήθελε να αποδείξει στον κόσμο ότι δεν είναι «καθυστερημένα άτομα», όπως πολλοί πίστευαν, αλλά άτομα που δεν διαφέρουν από τους υπόλοιπους. Φρόντιζε να περνούμε καλά, αλλά δεν δίσταζε να μας τιμωρεί για να μας παραδειγματίζει, όπως π.χ. όταν πατούσαμε πάνω στο γρασίδι. Επίσης, μας έβαζε να διαβάζουμε μέρα-νύχτα, για να μάθουμε να μιλούμε καθαρά και σωστά και να γράφουμε σωστές προτάσεις. Θυμάμαι που διάβαζα πολλά και διάφορα μυθιστορήματα, όπως π.χ. τον Μπεν Χουρ, τους Άθλιους, κ.λπ.».

Παναγιώτα Ν. Πρίφτη

«Θέλω να συγχαρώ τον Γ. Μάρκου που όλοι τον αισθάνονται σαν πατέρα τους, γιατί έχει ιδρύσει το πρώτο σχολείο Κωφών στην Κύπρο και όλοι έζησαν κοντά του στη Σχολή. Παρακολουθούσε τα προβλήματα των Κωφών στον κοινωνικό και αθλητικό τομέα. Πάνω από όλα, μας έδωσε μόρφωση και οι κωφοί αισθάνονται όλοι ότι είναι όμοιοι με τους ακούοντες και παντρεύονταν χωρίς προβλήματα».

Τάσος Αναστασίου

3. ΠΩΣ ΜΑΘΑΙΝΑΜΕ

«Θυμάμαι που έκανα μάθημα. Στην τάξη μου ήμασταν οκτώ παιδιά. Κατάλαβα ότι ο δάσκαλός μου ήθελε να με βοηθήσει. Όλα τα παιδιά δεν άκουαν και δεν μιλούσαν. Ο δάσκαλος μάς μιλούσε σιγά και μας έδειξε πολλά πράγματα και φωτογραφίες. Εμείς βλέπαμε. Ξαφνικά εγώ κατάλαβα. Τώρα ο δάσκαλος είπε «μολύβι», τώρα είπε «ψάρι», τώρα είπε «Μαρούλα»... Εγώ χάρηκα πολύ που κατάλαβα τις λέξεις. Ύστερα, ο δάσκαλος και η δασκάλα μάς έμαθαν να μιλούμε. Μια μέρα όλα τα παιδιά μιλήσαμε και είπαμε «πατάτα», «θάλασσα», «παπούτσια». Όλοι χαρήκαμε πάρα πολύ. Θυμάμαι που πήγαμε εκδρομή και τραγουδούσαμε τις λέξεις που ξέραμε. Εγώ είπα μέσα μου «Πρέπει να μάθω να μιλώ και να διαβάζω». Πριν κοιμηθώ έλεγα πολλές φορές το μάθημά μου. Έτσι σιγά-σιγά έμαθα πολλές λέξεις και προτάσεις. Χάρηκα πολύ που έγραψα γράμμα στον μπαμπά μου. Ο μπαμπάς μου και η μαμά μου ήρθαν να με δουν και κλάψαμε όλοι».

Μαρούλα Ξ. Παύλου

«Ο Γεώργιος Μάρκου και η Πέρσα Παντελίδου μου έκαναν μαθήματα, πώς να μιλώ με το στόμα μου σ..σ..σ., τ..τ..τ., α..α..α., ο..ο..ο.»

Νίτσα Φωκά

«Τα πρώτα μαθήματα που κάναμε στη Σχολή ήταν να μάθουμε να μιλούμε και να διαβάζουμε το στόμα αυτών που μας μιλούν. Ύστερα σιγά-σιγά μπήκαμε στη γραφή και το διάβασμα (...). Έμαθα να γράφω, να μιλώ και από τον κόσμο της σιωπής να μπαίνω σε καινούργιο, πιο κατανοητό κόσμο».

Άντρος Κωνσταντίνου

«(...) Μέσα στην τάξη όλα τα παιδιά κρατούσαμε ένα φουσκωμένο μπαλόνι. Βγάζαμε φωνή και νιώθαμε τις δονήσεις. Διαβάζαμε τα χείλη της δασκάλας και μιμούμασταν προστά στον καθρέφτη».

Λοΐζος Παναγή

4. Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ

«Ο Γ. Μάρκου ήρθε στο χωριό μου το 1953, όταν ήμουν οκτώ χρονών. Εξέτασε τα αυτιά μου και εγώ δεν μιλούσα καθόλου. Ύστερα από έναν μήνα, μου ζήτησε να αγοράσω ρούχα και να ετοιμαστώ. Μετά με το λεωφορείο πήγα στη Λευκωσία στη Σχολή Κωφών μαζί με τον μπαμπά μου. Πρώτη φορά έβλεπα κωφά παιδιά στη ζωή μου, έκαναν νοήματα και εγώ δεν καταλάβαινα. Όταν έφυγε ο μπαμπάς μου, έκλαιγα, αλλά μετά συνήθισα, έκανα φίλους και μου άρεσε πολύ. Μέσα στην τάξη υπήρχαν οκτώ μαθητές και η δασκάλα μας ήταν η Σταυρούλα Σταυρίδου. Στο σχολείο ήταν ο Γ. Μάρκου, ο Διευθυντής και ένας Τουρκοκύπριος δάσκαλος».

Λοΐζος Παναγής

«Στη Σχολή Κωφών Λευκωσίας πήγα το 1955 σε ηλικία πέντε χρονών. Εκεί ήταν Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι κωφοί. Στη Σχολή με πήρε η μητέρα μου την πρώτη φορά. Ο αδελφός μου, ο Σπύρος, που είναι και αυτός κωφός, ήταν ήδη εκεί. Λίγα λεπτά αργότερα ήρθε ο Γ. Μάρκου, ο τότε διευθυντής της Σχολής Κωφών, και με ρώτησε αν θέλω να μάθω γράμματα. Του απάντησα “ναι” με νόημα της κεφαλής μου, αφού ούτε η μητέρα μου, αλλά ούτε και κανένας με δίδαξε πώς να μιλώ. Σιγά-σιγά έμαθα να μιλώ και να συνεννοούμαι, ενώ η μητέρα μου, όταν το αντιλήφθηκε, με κράτησε κάμποση ώρα στην αγκαλιά της. Στη Σχολή δεν υπήρχαν πολλά άτομα απ’ ό,τι θυμούμαι. Είχαμε τέσσερις δασκάλους, ένας από τους οποίους ήταν Τουρκοκύπριος».

Παναγιώτα Ν. Πρίφτη

«Όταν φθάσαμε, αντίκρισα ένα μεγάλο σχολείο με πολλά μικρά και μεγάλα παιδιά. Δεν ήξερα γιατί ήμουν εκεί. Είδα μερικά παιδιά να «μιλούν με τα χέρια» και εγώ έμεινα με ανοικτό το στόμα, γιατί καταλάβαινε ο ένας τον άλλο. Νόμιζα ότι ήμουν το μόνο κωφό παιδί στον κόσμο. Αλλά τώρα καταλάβαινα ότι έχει και άλλους κωφούς σαν κι εμένα. Ανακουφίστηκα! Μπήκα στην τάξη μας και μαθαίναμε να μιλάμε. Αλλά στην αυλή συνεχίζαμε να μιλάμε με τα χέρια».

Βαρνάβας Παπανικολάου

«Το 1956 μεταφερθήκαμε στη Σχολή Κωφών στη Μόρφου, που βρισκόταν κοντά στην Κυβερνητική Έπαυλη. Το κτήριο της Σχολής στη Μόρφου, που κτίστηκε περίπου στα τέλη της δεκαετίας του 1930, ήταν κτισμένο από πελεκητή πέτρα και ήταν αποικιακού ρυθμού. Αποτελείτο από ισόγειο και έναν όροφο και οι περισσότεροι τοίχοι ήταν καλυμμένοι με αναρριχητικά φυτά. Γύρω από τη Σχολή υπήρχε απέραντος κήπος και πίσω υπήρχαν γήπεδα ποδοσφαίρου και βόλει-μπολ».

Παναγιώτα Ν. Πρίφτη

«Τις Κυριακές κάποτε πήγαινα στο σπίτι μου. Προτιμούσα όμως να μένω στη Σχολή με τους συμμαθητές μου. Ένιωθα πολύ καλά και ευχάριστα μαζί τους. Είχε και ο δικός μας κόσμος, ο κόσμος της σιωπής, τις ομορφιές του».

Άντρος Κωνσταντίνου

«Ο Γ. Μάρκου ήρθε στο χωριό μου, όταν ήμουν έξι χρονών και οι γονείς μου αποφάσισαν να πάω στη Σχολή Κωφών. Εκεί έμεινα δέκα χρόνια. Περάσαμε πολύ ωραία αυτά τα χρόνια, κάναμε μαθήματα, γυμναστική, πηγαίναμε εκδρομή και σινεμά».

Νίτσα Φωκά

«Μερικές φορές τα Σάββατα οι δάσκαλοι έπρεπε να στέλνουν μερικά παιδιά στα κοντινά χωριά. Τα παιδιά δεν ήθελαν να φύγουν, γιατί ήξεραν ότι όταν θα πήγαιναν στα χωριά τους, θα ένοιωθαν μοναξιά. Όλοι φώναζαν και προσπαθούσαν να πείσουν τον Διευθυντή να μην τα στείλει».

Βαρνάβας Παπανικολάου

«Τα καλοκαίρια πηγαίναμε σε κατασκήνωση στην Κερύνεια, που βρισκόταν πάνω σε έναν λόφο, λίγο πιο πάνω από τη θάλασσα. Σηκωνόμασταν κάθε πρωί στις έξι, κάναμε γυμναστική και μετά κατευθείαν στη θάλασσα για μπάνιο. Τρώγαμε και μετά κάναμε μάθημα κάτω από τα δέντρα. Τα αγόρια πήγαιναν με τα πόδια μαζί με τους δασκάλους τους στα βουνά του Πενταδακτύλου και κοιμούνταν στο φρούριο του Αγίου Ιλαρίωνα. Εμείς, από κάτω, βλέπαμε μόνο το φως από το φρούριο. Περνούσαμε είκοσι μέρες στην κατασκήνωση. Όταν επιστρέψαμε στα σπίτια μας, ήμασταν όλοι κατάμαυροι από τον ήλιο».

Παναγιώτα Πρίφτη

Εγώ σε ηλικία οκτώ χρονών πήγα το 1962 στη Σχολή Κωφών στη Μόρφου. Κάθε βδομάδα από Δευτέρα μέχρι Παρασκευή κάναμε μαθήματα, λειτουργούσαν οικοτροφεία και εργαστήρια. Το Σάββατο παίζαμε παιχνίδια και κάθε Κυριακή πηγαίναμε στην εκκλησία και μετά συνήθως στο σινεμά. Τα Χριστούγεννα μας έδιναν δώρα, γι' αυτό ήμασταν πολύ χαρούμενοι. Μας αφήναν το Πάσχα και τα Χριστούγεννα για δύο εβδομάδες να πάμε στα χωριά μας».

Χριστάκης Χαρμανής

«Εγώ και η Ειρήνη μέναμε στο οικοτροφείο, στο ίδιο δωμάτιο για πολλά χρόνια. Τα Σαββατοκύριακα πηγαίναμε σπίτι μας, ενώ κάποτε η Ειρήνη ερχόταν και έμενε μαζί μου στη Λευκωσία. Το καλοκαίρι, το Πάσχα και τα Χριστούγεννα μέναμε με τους γονείς μας. Τη Δευτέρα και την Παρασκευή χρησιμοποιούσαμε το λεωφορείο, για να πάμε στη Σχολή. Τη Δευτέρα που επιστρέψαμε στο σχολείο ήμουν πολύ στενοχωρημένη, σε αντίθεση με την Ειρήνη που ήταν χαρούμενη. Μέχρι το βράδυ έκλαιγα και ήθελα τη μητέρα μου, αλλά την επομένη ήμουν μια χαρά. Την Παρασκευή πετάγαμε από τη χαρά μας, διότι θα πηγαίναμε σπίτι στους γονείς μας. Κάθε πρωί τρώγαμε πρόγευμα, ενώ πριν κάναμε την προσευχή μας, όπως και κάθε μεσημέρι και βράδυ. Τα φαγητά της Σχολής ήταν νοστιμότατα και πάντα ζεστά. Κάθε χρόνο τα Χριστούγεννα κάναμε γιορτή με θέατρο, τραγούδια και ο κόσμος χειροκροτούσε με ενθουσιασμό. Ήταν παρόντες φυσικά και οι γονείς μας, οι οποίοι ήταν πολύ περήφανοι για μας. Στο τέλος της γιορτής μάς έδινε δώρα ο τότε δήμαρχος, Λέλλος Δημητριάδης, ντυμένος Άγιος Βασίλης. Κάποτε κάναμε στο σχολείο καρναβαλίστικες εκδηλώσεις, ενώ συχνά πηγαίναμε και σε άλλες εκδηλώσεις της Αποκριάς και του Καρναβαλιού ντυμένοι μασκαράδες».

Βασούλα Πρίφτη-Μικέλλη / Ειρήνη Τρύφωνα-Λοΐζου

5. Η ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ

«Εγώ φοίτησα στη Σχολή στον Γερόλακκο από το 1972 μέχρι το 1974. Ξαφνικά έγινε η τουρκική εισβολή στην Κύπρο, στις 20 Ιουλίου του 1974, και δεν ξαναπήγαμε εκεί. Τον Σεπτέμβριο του 1974 η Σχολή Κωφών για λίγους μήνες στεγαζόταν στη Σχολή Τυφλών. Στη συνέχεια πήγαμε στην Ανθούπολη σ' έναν πρόχειρο καταυλισμό με αντίσκηνα μέχρι να ολοκληρωθεί το κτίσιμο της Σχολής. Μέναμε από το 1975 ως το 1976 και είχαμε πολλά προβλήματα. Μετά το 1976 πήγαμε στη Σχολή Κωφών στη Μακεδονίτισσα».

Γιαννάκης Ιωάννου

6. ΑΣΤΕΙΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

«Τέλος, θα αναφέρω ένα γεγονός που έγινε όταν ήμουν στη Σχολή Κωφών στη Μόρφου. Κάποιος χάρισε έναν σκύλο στη Σχολή και τον ονομάσαμε «Αργό», επειδή περπατούσε αργά και ήταν φύλακας των Κωφών. Όλη μέρα έπαιζε με τους Κωφούς και εμείς τον αγαπούσαμε. Μια μέρα, όμως, πολλοί αδελφοί σκύλοι επιτέθηκαν στον Αργό και τον δάγκωσαν τόσο πολύ, που ψόφησε το απόγευμα της ίδιας μέρας. Όλοι εμείς λυπηθήκαμε πάρα πολύ και ανοίξαμε στη συνέχεια έναν μικρό λάκκο και θάψαμε τον Αργό κλαίγοντας. Ο συμμαθητής μας, Κυριάκος Νικηφόρου, από τα Λύμπια έγραψε πάνω στον κορμό του δέντρου δίπλα από τον τάφο «Ο Αργός ψόφησε στις 9.2.67, 13 ετών». Στη συνέχεια, αποφασίσαμε να βρούμε τους σκύλους που τον δάγκωσαν, για να τους τιμωρήσουμε, κουβαλώντας μαζί μας ξύλινα ραβδιά, δεν καταφέραμε όμως να τους βρούμε».

Παναγιώτα Πρίφτη

«Ήμουν μαθητής στη Σχολή Κωφών στον Γερόλακκο το 1972. Πηγαينوερχόμουν με το αυτοκίνητο του πατέρα μου κάθε μέρα από τη Λευκωσία (περίπου 10') στο ωραίο, μεγάλο σχολείο μας. Μια μέρα ήρθε στο σχολείο μας ένα μεγάλο λεωφορείο, ένας μεγάλος οδοντιατρικός θάλαμος για να εξετάσουν τα παιδιά στη Σχολή Κωφών. Εγώ μόλις το είδα, φοβήθηκα πάρα πολύ γιατί μου έλεγαν οι συμμαθητές μου ότι θα βγάλουν τα δόντια μου. Εγώ τους πίστεψα και σκέφτηκα μια καλή ιδέα. Αποφάσισα να φύγω χωρίς να ειδοποιήσω τη δασκάλα μου, την κ. Ανδρούλα, ούτε τους συμμαθητές μου. Πήρα τον δρόμο για το σπίτι μου. Περπάτησα με τα πόδια τον δρόμο Γερόλακκος - Λευκωσία (...). Στο σπίτι μου, θυμάμαι, έκλαιγα πολύ, δεν ήθελα να βγάλω όλα τα δόντια μου. Ξαφνικά τηλεφώνησε ο Διευθυντής της Σχολής Κωφών, ο Γ. Μάρκου, στη μητέρα μου. Εγώ έτρεξα να κρυφτώ. Σε λίγο ήρθε ο Διευθυντής της Σχολής Κωφών μαζί με την κ. Ανδρούλα. Με καθήσυχασαν και με πήραν πίσω στη Σχολή Κωφών».

Γιαννάκης Ιωάννου

Το χορευτικό συγκρότημα ενήλικων Κωφών παρουσιάζει παραδοσιακούς ελληνικούς χορούς (δεκαετία του '80).

Εθνική Ομάδα Ποδοσφαίρου Κωφών (1977-1978).

Ώρα μαθήματος. Ανθούπολη, 1974-1976.

Εκπαίδευση στο μάθημα Κοπτικής-Ραπτικής (στις λυόμενες εγκαταστάσεις στη Μακεδονίτσα).

Ο Γεώργιος Μάρκου εκπαιδεύει τα κωφά παιδιά στη Σχολή Κωφών στον Γερόλακκο (1970-1974).

Δραστηριότητες στην προσφυγική Σχολή Κωφών στην Ανθούπολη.

11.1. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ

Ανδρέας Κανάρης

Πρώην Γραμματέας Διοικητικού Συμβουλίου Σχολής Κωφών

Με την ίδρυση της Σχολής Κωφών το 1953 την ευθύνη για τη λειτουργία της ανέλαβε η Διοικούσα Επιτροπή με Πρόεδρο τον εκάστοτε Πρόεδρο του Ροταριανού Ομίλου Λευκωσίας. Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο διορίστηκε το 1956 με τριετή θητεία, η οποία ισχύει από τότε για όλα τα Διοικητικά Συμβούλια. Το αξιοσημείωτο είναι ότι, πέραν από τον Πρόεδρο, ο αριθμός των μελών στα Διοικητικά Συμβούλια που ακολούθησαν δεν ήταν σταθερός, αφού ποικίλλουν από 4 έως 8 άτομα.

Οι πρώτοι κανονισμοί για την ομαλή λειτουργία της Σχολής Κωφών εγκρίθηκαν το 1971. Με τους κανονισμούς αυτούς θεσμοθετείται και η λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου. Σύμφωνα με αυτούς, το Συμβούλιο της Σχολής αποτελείται από έναν Πρόεδρο και τουλάχιστον έξι μέλη, τα οποία διορίζονται από τον/την Υπουργό Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, η δε θητεία του δεν υπερβαίνει τα τρία έτη. Χρέη Γραμματέως, ο οποίος θα τηρεί και τα πρακτικά των συνεδριάσεων, εκτελεί λειτουργός από τη Δημόσια Υπηρεσία, που ορίζεται επίσης από τον/την Υπουργό. Οι συνεδρίες γίνονται ανά διμηνία. Πέρα από τα διαδικαστικά της σύγκλησης των συνεδριάσεων, καθορίζονται και οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου, που είναι οι ακόλουθες:

Υποβολή του προϋπολογισμού της Σχολής προς τον/την Υπουργό, βάσει εισηγήσεων του/της Διευθυντή/Διευθύντριας, καθώς και η χρησιμοποίηση του σχολικού κτηρίου εκτός των ωρών εργασίας. Γενική αρμοδιότητα για εποπτεία της λειτουργίας της Σχολής και μέριμνα για την εξασφάλιση των προϋποθέσεων για βελτίωση των συνθηκών φοίτησης, ευημερίας και αποκατάστασης των κωφών παιδιών, με την παροχή ιατρικής φροντίδας, καθώς και εξεύρεση πόρων για επίτευξη των πιο πάνω σκοπών. Το Συμβούλιο μπορεί να υποβάλλει προς τον/την Υπουργό εισηγήσεις για επίλυση των προβλημάτων που μπορεί να αντιμετωπίζει η Σχολή.

Οι κανονισμοί αυτοί ισχύουν μέχρι την ψήφιση του «**περί Ειδικής Εκπαιδύσεως Νόμου του 1979 (47/1979)**», ο οποίος αναφέρει μεταξύ άλλων:

1. Παρ' εκάστη σχολή ειδικής εκπαίδευσης, δημοσία ή ιδιωτική, διορίζεται υπό του Υπουργικού Συμβουλίου πενταμελές Διοικητικών Συμβούλιον συγκεείμενον εξ ενός Προέδρου και ετέρων τεσσάρων μελών.
2. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τοπικοί παράγοντες έχοντες εγνωσμένον ενδιαφέρον διά την ειδικήν εκπαίδευσιν, εξ ων ο εις να είναι κατά προτίμησιν γονεύς παιδίου έχοντος ανάγκην ειδικής εκπαίδευσεως.
3. Η θητεία του Προέδρου και των ετέρων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τριετής.
4. Ο Διευθυντής της σχολής δύναται όπως παρίσταται εις τας συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, πλην των περιπτώσεων καθ' ας το Διοικητικόν Συμβούλιον ήθελεν ηθολογημένως αποφασίσει άλλως, λαμβάνει μέρος εις τας διεξαγομένης συζητήσεις και εκφράζει την γνώμην αυτού, αλλ' άνευ δικαιώματος ψήφου.
5. Το Διοικητικόν Συμβούλιον ασκεί εποπτείαν επί της λειτουργίας της σχολής, μεριμνά διά την εξασφάλισιν των προϋποθέσεων προς βελτίωσιν των συνθηκών φοιτήσεως, ευημερίας και αποκαταστάσεως των μαθητών και ασκεί πάσαν άλλην εξουσίαν και εκτελεί παν έτερον καθήκον το οποίον ανατίθεται εις αυτό δυνάμει των διατάξεων του παρόντος ή οιουδήποτε ετέρου Νόμου ή οιουδήποτε επί τη βάσει τούτων εκδοθέντων Κανονισμών.

Μετά την ψήφιση του Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμου του 1999 και μέχρι τις 30 Ιουνίου 2004, το Δ.Σ. της Σχολής ήταν ταυτόχρονα και το Δ.Σ. του Ταμείου Ευημερίας. Μετά την ημερομηνία αυτή τα δύο σώματα διαχωρίστηκαν και το καθένα είχε τους δικούς του διακριτούς ρόλους.

Από τότε, το Δ.Σ. της Σχολής συνέρχεται σε τακτικές συνεδρίες κάθε δύο μήνες και επιλαμβάνεται θεμάτων των αρμοδιοτήτων του, δηλαδή της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης ενήλικων κωφών, καθώς και τις υπηρεσίες και τα μέσα που είναι αναγκαία γι' αυτούς. Συνεργάζεται αρμονικά και εποικοδομητικά τόσο με τη Σχολή Κωφών όσο και με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής και με την Ομοσπονδία Κωφών Κύπρου.

Η συνεργασία του Συμβουλίου με τη Διεύθυνση της Σχολής απέδωσε πολλά. Μεταξύ αυτών είναι η αναγνώριση των απολυτηρίων της Σχολής Κωφών ως ισοτίμων με τα απολυτήρια της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (2005), το Καθολικό Πρόγραμμα Ανίχνευσης Νεογνών

(2005), την ψήφιση του «Περί Αναγνώρισης της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας Νόμου» (2006 και τροποποίησή του το 2008), την εφαρμογή του «Περί Προσλήψεως Ατόμων με Αναπηρίες στον ευρύτερο δημόσιο τομέα Νόμο» (2009) και την αναβίωση του Ομίλου Φίλων των Κωφών (2010).

Παράλληλα με τα πιο πάνω, το Συμβούλιο συνεργάζεται στενά με τη Διεύθυνση, στην προσπάθεια για αναδόμηση της Σχολής και τη μετεξέλιξή της σε κέντρο εκπαίδευσης και εκπαιδευτικής στήριξης ατόμων με προβλήματα ακοής.

Για την επίτευξη αυτού του μεγαλεπήβολου στόχου, το Συμβούλιο συναντήθηκε με τον Υπουργό Παιδείας και κατάφερε ώστε το 2009 να κληθούν από το Υπουργείο του εμπειρογνώμονες από χώρες τις Ευρώπης, να μελετήσουν το θέμα και να κάνουν τις εισηγήσεις τους. Το Συμβούλιο συναντήθηκε με τους εμπειρογνώμονες και εξέθεσε τις απόψεις του για το θέμα της αναδόμησης της Σχολής.

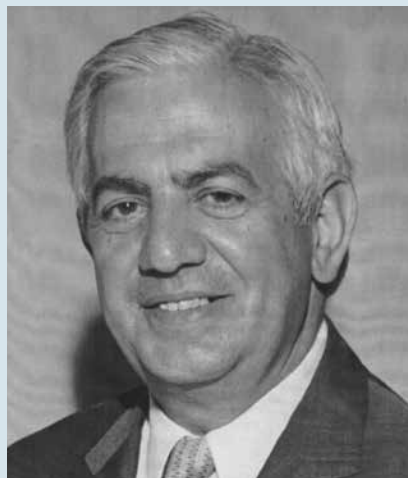
Το Συμβούλιο συνεργάστηκε με τη Σχολή και μέσα από συγκροτημένες ενέργειες πέτυχαν τη δημιουργία Βρεφοπαιδοκομικού Σταθμού στη Σχολή Κωφών.

Το καθιερωμένο κόψιμο της βασιλόπιτας, στην παρουσία της τέως Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της Σχολής Κωφών, κ. Άντρης Αναστασιάδη.

F. Bates (1956-1959)

Ζήνων Σεβέρης (1959-1971)

Λέλλος Δημητριάδης (1971-2004)

Έλση Χριστόφια (2005-2011)

Άντηρ Αναστασιάδη (2014-2017)

11.2. ΤΑΜΕΙΟ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Χρύσω Στυλιανού

Πρώην Διευθύντρια Σχολής Κωφών Γεώργιος – Μάρκου

Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο της Σχολής Κωφών με πρόεδρο τον Λέλλο Δημητριάδη ίδρυσε το 1972 την Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης Δι' Εγγυήσεως με την επωνυμία «Ταμείο Ευημερίας Σχολής Κωφών Παίδων» (ΤΕΣΚΠ).

Ο κύριος σκοπός για τον οποίο ιδρύθηκε το ΤΕΣΚΠ ήταν «να προαγάγει, να συνδράμει ή ενθαρρύνει την ευημερία, την εκπαίδευση, την εργοδότηση και αποκατάσταση των κωφών».

Στην αρχή της ίδρυσής της, η Εταιρεία δέχτηκε πολλές εισφορές από το εσωτερικό και το εξωτερικό, ώστε κατάφερε να είναι ιδιοκτήτρια τριών ακινήτων: του πρώην Οικοτροφείου της Σχολής, του Οικήματος, στο οποίο στεγάζονται τα Σωματεία των Κωφών Λευκωσίας στη Μακεδονίτσα και του οικήματος στο οποίο στεγάζεται το Σωματείο Κωφών στη Λεμεσό.

Τα έσοδα που έχει σήμερα προέρχονται κυρίως από ενοικίαση μέρους των κτηρίων του, ενώ οι χορηγίες, δυστυχώς, έχουν περιοριστεί στο ελάχιστο.

Οι τομείς δραστηριότητας του Ταμείου εξυπηρετούν τους στόχους ίδρυσής του:

- Στηρίζει κάθε πτυχή της κοινωνικής ευημερίας και επαγγελματικής αποκατάστασης και της εκπαίδευσης των ενήλικων κωφών.
- Είναι αρωγός στις ανάγκες και στα προγράμματα των Σωματείων Κωφών, της Συνεργατικής Εταιρείας Κωφών, του Παγκύπριου Συνδέσμου Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής και του Βρεφοπαιδοκομικού Τμήματος της Σχολής Κωφών.
- Συμπληρώνει τον προϋπολογισμό λειτουργίας της Σχολής Κωφών εκεί όπου δεν μπορεί να τον καλύψει ο κρατικός προϋπολογισμός.
- Οργανώνει εκδηλώσεις, δραστηριότητες για ενθάρρυνση/επιβράβευση των προσπαθειών των κωφών μαθητών/μαθητριών και φοιτητών/φοιτητριών (Τελετή Βράβευσης Ατόμων με Απώλεια Ακοής που διακρίθηκαν στην Εκπαίδευση, στις Τέχνες και τον Αθλητισμό) ή εκδήλωση ψυχαγωγίας, όπως κόψιμο Βασιλόπιπτας και χριστουγεννιάτικα δώρα στα παιδιά της Σχολής Κωφών.
- Παρέχει την «Υποτροφία Γεώργιου Μάρκου», ιδρυτή της Σχολής Κωφών, για κωφούς/κωφές φοιτητές/φοιτήτριες.
- Εξασφαλίζει άλλες υποτροφίες για περαιτέρω εξειδίκευση εκπαιδευτικών για τις ανάγκες των κωφών παιδιών.

Ομαδική φωτογραφία των μελών του ΤΕΣΚΠ με τους/τις βραβευθέντες/βραβευθείσες άριστους/άριστες μαθητές/μαθήτριες με απώλεια ακοής. Νοέμβριος 2014.

Στιγμιότυπο από θεατρικό δρώμενο που παρουσιάστηκε σε Τελετή Βράβευσης. Ιανουάριος 2023.

11.3. ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΤΩΝ ΚΩΦΩΝ

Χρυσάνθη Δημητρίου – Σταύρου

Βοηθός Διευθύντρια, Λειτουργός του Προγράμματος Έγκαιρης Παρέμβασης και Εκπαίδευσης της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου

Ο **Όμιλος Φίλων των Κωφών** (ΟΦΚ) είναι ένας μη κυβερνητικός, μη κερδοσκοπικός, φιλανθρωπικός οργανισμός, ο οποίος έχει ως κύριο στόχο την προσφορά κάθε δυνατής βοήθειας προς τους κωφούς. Τον Ιούνιο του 2023 διοργανώθηκε ψυχαγωγική εκδρομή στη Θεσσαλονίκη, όπου συμμετείχαν μαθητές/μαθήτριες της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου, τα έξοδα της οποίας ανέλαβε αποκλειστικά ο ΟΦΚ.

Ο ΟΦΚ ιδρύθηκε το 1980 στη Λευκωσία με Επαρχιακά Τμήματα στη Λάρνακα και στη Λεμεσό. Μεγαλόυργησε για μία δεκαετία προσφέροντας βοήθεια στους κωφούς της Κύπρου. Συμμετείχε σε εκδηλώσεις και δραστηριότητες της Σχολής Κωφών και ενίσχυε με διάφορους τρόπους το έργο της. Μέλη του Ομίλου προσέφεραν εθελοντική εργασία, όπως διδασκαλία αγγλικής γλώσσας, θεάτρου – παντομίμας, προσκοπισμό – οδηγισμό κ.ά.

“ Γύρω στο 1990 σημειώθηκαν κοσμογονικές αλλαγές στην εκπαίδευση των Κωφών. Τα κωφά παιδιά εκπαιδεύονται πια στα σχολεία της γειτονιάς τους και η Σχολή Κωφών μετέφερε το περισσότερο έργο της εκτός των εγκαταστάσεών της. Ο ΟΦΚ αδρανοποιήθηκε για μία εικοσαετία. Τον Μάιο του 2010, με πρωτοβουλία της Σχολής Κωφών και αρκετών εθελοντών, απέκτησε πάλι σάρκα και οστά. ”

Ο γενικός σκοπός του Ομίλου είναι η προαγωγή της εκπαίδευσης και της ευημερίας των κωφών γενικά, περιλαμβανομένης και της κοινωνικής προσαρμογής και επαγγελματικής αποκατάστασής τους. Μερικοί από τους στόχους του είναι:

- Η μέριμνα γενικά σε κάθε πτυχή της κοινωνικής ευημερίας, της επαγγελματικής αποκατάστασης και της εκπαίδευσης των κωφών.
- Η μέριμνα για ενήλικες και γέροντες κωφούς.
- Η προαγωγή μέτρων για εξάλειψη της προκατάληψης και συμπαράσταση της κοινωνίας προς τους κωφούς.
- Η ενθάρρυνση ατόμων και ομάδων ή οργανώσεων για συνεργασία ή προσφορά εθελοντικής υπηρεσίας ή άλλου είδους βοήθειας προς τους κωφούς γενικά.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Το έργο του ΟΦΚ ήταν και συνεχίζει να είναι πολύπλευρο:

Εθελοντική εργασία στο Βρεφοπαιδοκομικό Τμήμα της Σχολής Κωφών

Άτομα με εξειδίκευση στη Μουσική και τη Χοροθεραπεία προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους στα κωφά και ακούοντα παιδιά του Τμήματος.

Εθελοντική εργασία σε ακούοντα παιδιά κωφών γονέων

Μια ομάδα ακούοντων παιδιών, τα οποία προέρχονται από κωφούς γονείς και χρήζουν ιδιαίτερης στήριξης, δέχεται πολλή αγάπη και φροντίδα από εθελόντριες του ΟΦΚ. Νεαρές φοιτήτριες, με υπομονή και μεγάλη θέληση, επισκέπτονται αυτές τις οικογένειες και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ποικιλοτρόπως. Οι ίδιες αναλαμβάνουν να διαβάσουν με προφορικό λόγο παραμύθια, που η μητέρα τους αδυνατεί να τους διαβάσει με φωνή, καθώς αυτή τους διαβάζει στη δική της μητρική γλώσσα, τη Νοηματική. Άλλες φορές, τα βοηθούν με την κατ' οίκον εργασία τους, τα συνοδεύουν μαζί με τη μητέρα στον γιατρό, όπου με υπομονή επεξηγούν στη μητέρα αυτά που εισηγείται ο γιατρός.

Επιμορφωτικά, ενημερωτικά σεμινάρια προς τα κωφά άτομα

Μεγάλη επιτυχία είχαν τα σεμινάρια που διοργάνωσε ο ΟΦΚ προς τα κωφά άτομα με θέμα:

1. «Ψηφιακή τηλεόραση».
2. «Καρκίνος του μαστού», με παρουσιάστρια την κ. Στέλλα Κυριακίδου.
3. «Μαθήματα αυτοάμυνας» με τον Διπλωματούχο Εκπαιδευτή του Krav Maga, κ. Ιωάννη Πετράκη και τους/τις μαθητές/μαθήτριες του, οι οποίοι/οποίες εργάζονται στην Κ.Ρ.Μ.Γ.
4. «Μαθήματα Πρώτων Βοηθειών».

Άλλα σεμινάρια

1. Ημερίδα με θέμα: «Βαρκοΐα στην Τρίτη Ηλικία: ένα σύγχρονο κοινωνικό και ιατρικό πρόβλημα». Η Ημερίδα πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με την Ωτορινολαρυγγολογική Εταιρεία και τον Σύλλογο Εγγεγραμμένων Λογοπαθολόγων Κύπρου.
2. Επιστημονικό σεμινάριο με θέμα: «Σύγχρονες μέθοδοι και προσεγγίσεις στην αποκατάσταση και εκπαίδευση των παιδιών με απώλεια ακοής». Το σεμινάριο διοργανώθηκε σε συνεργασία με την Ωτορινολαρυγγολογική Κλινική του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας και τη Σχολή Κωφών.

Καθιέρωση Βραβείου για κωφό/κωφή απόφοιτο

Ο ΟΦΚ καθιέρωσε ένα βραβείο σε κωφό/κωφή ή βαρήκοο/βαρήκοη απόφοιτο με την υψηλότερη βαθμολογία πρόσβασης σε Ανώτερο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα.

Χριστουγεννιάτικο Παζαράκι

Αποκορύφωμα των εκδηλώσεων του ΟΦΚ είναι το Χριστουγεννιάτικο Παζαράκι που πραγματοποιείται σε συνεργασία με τη Σχολή Κωφών. Το Παζαράκι στοχεύει όχι μόνο στην οικονομική ενίσχυση του Ομίλου, αλλά και στην ευαισθητοποίηση του απλού ανθρώπου για τις δυνατότητες και τα επιτεύγματα των ατόμων με απώλεια ακοής. Μέσα απ' αυτή την εκδήλωση δραστηριοποιούνται και τα ίδια τα άτομα με απώλεια ακοής, δίνοντας μαθήματα εθελοντισμού και αλληλεγγύης.

Κατασκήνωση για κωφούς/κωφές και βαρήκοους/ες νέους/νέες

Με την ευγενή χορηγία και την εμπλοκή του Μακαριστού Αρχιεπισκόπου Κύπρου, Χρυσοστόμου Β΄, πραγματοποιείται Καλοκαιρινή Κατασκήνωση σε ξενοδοχείο, για κωφούς/κωφές και βαρήκοους/βαρήκοες μαθητές/μαθήτριες που φοιτούν σε πλαίσια ένταξης στη Μέση Εκπαίδευση και στα Πανεπιστήμια. Κατά την παραμονή των παιδιών στο ξενοδοχείο διοργανώνεται από τη Σχολή Κωφών σεμινάριο. Στόχος του σεμιναρίου είναι η αλληλογνωριμία των παιδιών και η συναισθηματική ενδυνάμωσή τους. Τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να ζήσουν τρεις μέρες μαζί, να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, να συζητήσουν τις προκλήσεις της καθημερινότητάς τους, αλλά και να αποκτήσουν δεξιότητες χειρισμού των συναισθημάτων που βιώνουν λόγω της απώλειας ακοής.

Απασχόληση κωφών/βαρήκων ατόμων

Συναντήσεις με Μέλη και Προέδρους ΚΕΒΕ και ΟΕΒ, προκειμένου να ενημερώσουν τα μέλη τους για κίνητρα εργοδότησης κωφών/βαρήκων ατόμων, αλλά και για τις επικοινωνιακές ανάγκες τους.

Χριστουγεννιάτικο Παζαράκι στο Mall of Engomi. Δεκέμβριος 2022.

Το Χριστουγεννιάτικο Παζαράκι που συνδιοργανώνει η Σχολή Κωφών – Γεώργιος Μάρκου και ο Όμιλος Φίλων Κωφών, έχει καθιερωθεί και η διοργάνωσή του γίνεται ετήσια.

11.4. ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΚΟΗΣ

Πάτερ Κυριάκος Κυριάκου

Πρόεδρος Παγκύπριου Συνδέσμου Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής

Ο **Παγκύπριος Σύνδεσμος Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής ιδρύθηκε το 1987** με την επωνυμία «Παγκύπριος Σύνδεσμος Γονέων Κωφών». Έχει ως μέλη του γονείς, συγγενείς εξ αίματος και κηδεμόνες παιδιών με απώλεια ακοής, οι οποίοι εργάζονται εθελοντικά για την επίτευξη των στόχων και των σκοπών του Συνδέσμου.

Σκοπός του Συνδέσμου είναι να προσφέρει στα παιδιά με απώλεια ακοής ίσες ευκαιρίες ένταξης στη μόρφωση, στην εργασία και στην κοινωνία. Επιπλέον, προσπαθεί να οργανώνει δραστηριότητες που σχετίζονται με την έρευνα, την ανάπτυξη δραστηριοτήτων σχετικά με την απώλεια ακοής, την εκπαίδευση και την επαγγελματική αποκατάσταση των παιδιών, την ευημερία και την κοινωνικοποίησή τους.

Με διάφορες κατά καιρούς εκδηλώσεις διαφωτίζει το κοινό και συντονίζει δραστηριότητες για τα προβλήματά τους. Επιπρόσθετα, διατυπώνει και υποβάλλει αιτήματα που σχετίζονται με τα παιδιά με απώλεια ακοής προς τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες (Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Παιδείας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ.λπ.) και τις αρμόδιες Επιτροπές της Βουλής των Αντιπροσώπων, για θέματα κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής που τα αφορούν.

Παράλληλα, προσπαθεί με καλή διάθεση να αναπτύξει σχέσεις καλής συνεργασίας και στήριξης όλων των φορέων και προσώπων, που δραστηριοποιούνται στα θέματα που αφορούν τα παιδιά με απώλεια ακοής, όπως το Ακουολογικό Τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου, τη Σχολή Κωφών κ.ά. Άξια αναφοράς είναι η στήριξη που παρέχεται από τον Σύνδεσμο σε όλους τους γονείς και τα παιδιά με απώλεια ακοής, από τη στιγμή της διάγνωσης της απώλειας. Αυτή συνίσταται σε προσωπική συμπαράσταση και λεπτομερή επεξήγηση για όλα τα αναφερόμενα ζητήματα, καθοδήγηση και ενημέρωση για τις προσφερόμενες υπηρεσίες, τα δικαιώματα και ωφελήματα των παιδιών.

Στα 35 χρόνια της ύπαρξής του ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής -παρά τις αντιξοότητες που συνάντησε- δραστηριοποιήθηκε έντονα προκειμένου να προωθήσει τους σκοπούς του.

“

Μία από τις πρώτες, πολύ σημαντική κατάκτηση του Συνδέσμου, μετά από έντονες και αγωνιώδεις προσπάθειες ήταν η ένταξη των παιδιών με απώλεια ακοής στα δημόσια σχολεία της περιοχής τους, όπου ως σήμερα συνεχίζουν να φοιτούν, με τη βοήθεια ενός εξατομικευμένου προγράμματος, το οποίο προσαρμόζεται στις ανάγκες του κάθε παιδιού.

”

Το 1990 σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας κλήθηκε στην Κύπρο ο Καθηγητής στην εκπαίδευση δασκάλων Κωφών στο Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ Δρ Α. Μαρκίδης, για αξιολόγηση της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα παιδιά με απώλεια ακοής. Πολλές από τις προτάσεις της έκθεσής του έχουν υλοποιηθεί.

Το 1998 σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, ο Σύνδεσμος οργάνωσε την κάθοδο στην Κύπρο ομάδας Ωτορινολαρυγγολόγων, Ακουσολόγων, Λογοπαθολόγων και τεχνικών από το Νοσοκομείο Παίδων «Αγία Σοφία» των Αθηνών για την αξιολόγηση της ακοής, έλεγχο της γλωσσικής ικανότητας και έλεγχο των ακουστικών συσκευών σε πέραν των 160 παιδιών από όλη την Κύπρο. Τα συμπεράσματα των ειδικών καταγράφηκαν και στάλθηκαν σε όλους τους γονείς.

Καθοριστικός και πρωταγωνιστικός υπήρξε ο ρόλος του Συνδέσμου στην τελική διαμόρφωση και ψήφιση του Νόμου «Περί αγωγής και εκπαίδευσης των παιδιών με ειδικές ανάγκες» του 1999. Σημειώνεται πως με διάφορα υπομνήματά του προς το Υπουργείο Παιδείας και βουλευτές έχει εκφράσει τις θέσεις και απόψεις του για βελτίωση της εν ισχύ νομοθεσίας.

Επιτεύχθηκε η θεσμοθέτηση της παροχής ακουστικών βαρνηκότητας σε παιδιά με απώλεια ακοής και η αύξηση της σχετικής χορηγίας.

Τα κοχλιακά εμφυτεύματα άρχισαν να εμφυτεύονται σε παιδιά από την Κύπρο κατά τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Με σκληρούς αγώνες των Μελών του Συνδέσμου, θεσμοθετήθηκε αρχικά η εμφύτευση όλων των παιδιών με κώφωση στο εξωτερικό με οικονομική κάλυψη από το Υπουργείο Υγείας. Σήμερα, οι εμφυτεύσεις γίνονται με επιτυχία, στο Ακουσολογικό Τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας. Υπολογίζεται ότι στην Κύπρο πέραν των 80 παιδιών φέρουν κοχλιακά εμφυτεύματα. Με τα κοχλιακά εμφυτεύματα, στα παιδιά που δεν μπορούν να βοηθηθούν με ακουστικά βαρνηκότητας, παρέχεται η δυνατότητα ανάπτυξης ακοής και ομιλίας, με όλα τα θετικά συνεπακόλουθα.

Ο Σύνδεσμος εργάστηκε μεθοδικά για την κατάρτιση και ψήφιση του Νόμου «Περί Πρόσληψης Ατόμων με Αναπηρίες στη Δημόσια Υπηρεσία και στον Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα» του 2009.

Έγιναν και γίνονται επαφές με τις υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Κύπρου και των άλλων Πανεπιστημίων και Κολλεγίων για εξασφάλιση των δικαιωμάτων και παροχή των αναγκαίων υπηρεσιών σε φοιτητές/φοιτήτριες με απώλεια ακοής.

Το 2010 διευθετήθηκε η κάθοδος στην Κύπρο της Καθηγήτριας Λογοπαθολογίας και Αγωγής του Λόγου, Δρος Αρετής Οκκαλίδου με συνεργάτες της, για την ακουστική και γλωσσική αξιολόγηση όλων των παιδιών με ακουστικά βαρνηκότητας και κοχλιακά εμφυτεύματα. Τα αποτελέσματα και οι προτάσεις της δόθηκαν ξεχωριστά σε όλους τους γονείς που συμμετείχαν.

Το 2009 διοργανώθηκε από τον Σύνδεσμο ειδικό εργαστήριο συζήτησης και στήριξης για νέους γονείς παιδιών με απώλεια ακοής, το οποίο συντόνισε ο ψυχολόγος κ. Χαράλαμπος Τζιόγκουρος.

Τον Απρίλιο του 2010 με Ευρωπαϊκές χορηγίες ο Σύνδεσμος διοργάνωσε «Ημερίδα για την Εκπαίδευση των παιδιών με Απώλεια Ακοής». Σ' αυτήν μίλησαν αξιόλογοι ειδικοί από την Κύπρο και το εξωτερικό. Την ημερίδα παρακολούθησαν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον πολύ μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών και μελών του Συνδέσμου.

Μετά από έντονες προσπάθειες και συνεχείς συναντήσεις με συναρμόδιους φορείς για δύο χρόνια, και με την ολόθυμη στήριξη του Ακουολογικού Τμήματος του Γενικού Νοσοκομείου, επιτεύχθηκε το 2012 η αντικατάσταση των πεπαλαιωμένων επεξεργαστών κοχλιακών εμφυτευμάτων όλων των παιδιών, καθώς και δυνατότητα αμφοτερόπλευρης εμφύτευσής τους.

Το 2012 ετοιμάστηκε ειδικό υπόμνημα με θέμα τη μελετώμενη τροποποίηση των κανονισμών για την παροχή δημόσιου βοηθήματος σε άτομα με αναπηρίες. Το υπόμνημα παραδόθηκε σε αρχηγούς κομμάτων και βουλευτές μετά από συναντήσεις που έγιναν.

Ο Σύνδεσμος συμμετέχει σε όλες τις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές στις οποίες προσκαλείται να διατυπώσει τις απόψεις του. Επιπλέον, συμμετείχε ουσιαστικά στις συζητήσεις στο Υπουργείο Παιδείας για την τροποποίηση του νόμου για την Ειδική Εκπαίδευση.

- Με συντονισμένες ενέργειες προς μέλη του Κοινοβουλίου, επιτεύχθηκε η ψήφιση νόμου που θέτει φρένο στις συνεχείς επαναξιολογήσεις στα παιδιά με απώλεια ακοής από το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Αναπηρίας και συνέχιση της παροχής σε αυτά του δημοσίου βοηθήματος. Αυτό είναι απόλυτα αναγκαίο, για να καλύψει μέρος των δαπανών των γονέων για Λογοθεραπεία, Μουσικοθεραπεία, ανταλλακτικά και αναλώσιμα ακουστικών και κοχλιακών εμφυτευμάτων, όπως και επιπλέον στήριξη στις μαθησιακές ανάγκες των παιδιών.

Τέλος, μέσα στους διαχρονικούς στόχους του Συνδέσμου είναι τα εξής:

- Διατήρηση και βελτίωση του υπάρχοντος νομικού πλαισίου για την εκπαίδευση των παιδιών με απώλεια ακοής, με τη συνέχιση του συστήματος της ένταξης των παιδιών στα γενικά σχολεία και παράλληλη στήριξη, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο και όχι τη μονομερή τροποποίησή του, βάσει μοντέλων του εξωτερικού, ξένα προς την κυπριακή εκπαιδευτική και κοινωνική πραγματικότητα.
- Τοποθέτηση από το Υπουργείο Παιδείας Ειδικών Συνδετικών Λειτουργιών για παιδιά με απώλεια ακοής σε κάθε επαρχία.
- Στήριξη του έργου της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου και ανάπτυξη των παρεχόμενων υπηρεσιών από αυτή, ώστε να μετατραπεί σε ένα σύγχρονο κέντρο παροχής υπηρεσιών σε όλα τα παιδιά και ενήλικες κωφούς. Επιπλέον, ανάπτυξη σύγχρονων προγραμμάτων εκπαίδευσης και διδασκαλίας, επιμόρφωσης εκπαιδευτικών για θέματα απώλειας ακοής και συντονισμού των παρεχόμενων υπηρεσιών από τις διάφορες Κρατικές Υπηρεσίες.
- Δημιουργία κεντρικής τράπεζας ιατρικών πληροφοριών για τα παιδιά με απώλεια ακοής και οργανωμένη μεταεμφυτευτική στήριξη και παρακολούθησή τους από πλήρη εξειδικευμένη ομάδα στο Γενικό Νοσοκομείο.

- Βελτίωση και απάλειψη των αγκυλώσεων από τον Νόμο περί Πρόσληψης Ατόμων με Αναπηρίες στη Δημόσια Υπηρεσία και στον Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα (Ειδικές Διατάξεις) του 2009.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου συνεδριάζει τακτικά μία φορά τον μήνα και όποτε παραστεί ανάγκη πιο συχνά. Οι συνεδριάσεις φιλοξενοούνται ευγενώς σε χώρους της Σχολής Κωφών.

Παράλληλα, τα μέλη του Συμβουλίου έρχονται σε επικοινωνία μεταξύ τους για την αντιμετώπιση των θεμάτων ή προβλημάτων που συνεχώς ανακύπτουν σε μέλη του, με τη διευθέτηση συναντήσεων με αρμόδιους φορείς ή την αποστολή σχετικής αλληλογραφίας, για άμεση επίλυση των θεμάτων.

Η πρόσφατη πανδημία δυσκόλεψε εν μέρει τις συναντήσεις και τη δραστηριότητα του Συνδέσμου, ο οποίος ετοιμάζεται με το νέο Σχολικό έτος να προβεί σε Γενική Συνέλευση με σκοπό την αναθεώρηση και εκσυγχρονισμό του Καταστατικού του, αλλά και ανανέωση του ενδιαφέροντος των νέων γονέων για συμμετοχή σε αυτόν.

Στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την έκδοση του προηγούμενου Λευκώματος προ δεκαετίας, έφυγαν από τη ζωή ο ιδρυτής της Σχολής Γεώργιος Μάρκου, ο Πρόεδρος του Ταμείου Ευημερίας Σχολής Κωφών Λέλλος Δημητριάδης, αλλά και τα παλαιά και δραστήρια μέλη του Δ.Σ. του Συνδέσμου μας, Μάριος Τεμβριώτης, Στέλιος Λειψός και Αντώνης Αντωνίου. Τους μνημονεύουμε ως ελάχιστη οφειλή, στους αγώνες και τις ευεργεσίες που πρόσφεραν στα παιδιά μας.

Με την ευκαιρία των εβδομήντα χρόνων της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου, ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής συχαίρει και ευχαριστεί όλους/όλες τους/τις ως τώρα υπηρετήσαντες/υπηρετήσασες Διευθυντές/Διευθύντριες και δασκάλους και δασκάλες της Σχολής, για τις ανιδιοτελείς τους προσπάθειες για τη μόρφωση, επαγγελματική και κοινωνική αποκατάσταση τόσο των παιδιών της Σχολής, όσο και των παιδιών με απώλεια ακοής γενικότερα. Προσβλέπει δε, στη συνέχιση της αγαστής και καρποφόρας συνεργασίας με τη Διευθύντρια Δρα Κίκα Χατζηκακού και τα εξάαιρετα στελέχη του προσωπικού της Σχολής Κωφών, για την πρόοδο και ευημερία των παιδιών με απώλεια ακοής.

11.5. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ

Τάσος Κολά

Πρόεδρος Συνδέσμου Γονέων Σχολής Κωφών

Ο Σύνδεσμος Γονέων Ειδικού Σχολείου Σχολής Κωφών δημιουργήθηκε στις 9 Μαρτίου του 2021.

Σκοπός του Συνδέσμου είναι:

1. Υποστήριξη των προγραμμάτων του σχολείου.
2. Φροντίδα και απασχόληση των παιδιών της Σχολής κατά τις απογευματινές ώρες και αν υπάρχει δυνατότητα και για τις καλοκαιρινές διακοπές.
3. Εφαρμογή προγραμμάτων και δραστηριοτήτων με στόχο την ψυχαγωγία και την κοινωνικοποίηση των παιδιών.
4. Εργοδότηση Συνοδών στα λεωφορεία.
5. Οτιδήποτε άλλο χρειαστεί το σχολείο για την ευημερία και την εκπαίδευση των παιδιών, σε συνεργασία με τη διεύθυνση του σχολείου.

Ο Σύνδεσμος Γονέων Ειδικού Σχολείου Σχολής Κωφών είναι στη διάθεση όλων των γονέων και της διεύθυνσης της Σχολής για όποια βοήθεια χρειαστούν.

12

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΩΦΩΝ

Μάριος Ορθοδόξου

Διευθυντής Συνεργατικής Εταιρείας Κωφών

Η **Συνεργατική Εταιρεία Κωφών ιδρύθηκε το 1960** στη Μόρφου, με σκοπό την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων της Σχολής Κωφών και την ομαλή ένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο και στο εργατικό δυναμικό του τόπου. Γράφει χαρακτηριστικά ο τότε Διευθυντής της Σχολής και ιδρυτής της Συνεργατικής Εταιρείας Κωφάλλων, κ. Γ. Μάρκου:

«...Στο μεταξύ, χωρίς να είναι δικό τους φταίξιμο, τα παιδιά μεγάλωσαν. Έπρεπε να εγκαταλείψουν το σχολείο και την ασφάλεια που τους πρόσφερε. Χτυπήσαμε πολλές πόρτες για δουλειά... μα οι άνθρωποι ταμπουρώθηκαν πάλι πίσω από τις προκαταλήψεις τους... Τα κωφά παιδιά βρήκαν πως τα «εισιπήριά» τους ήταν πλαστά... Μια πόρτα είχε ανοίξει κι από τη χαραμάδα τα παιδιά διάκριναν έναν καινούργιο Κόσμο. Τώρα η πόρτα έκλεισε κατάμουτρα και τους πέταξε πίσω στην Κοιλιάδα της Απογνώσεως. Το σκοτάδι ήταν τώρα πιο πηχτό παρά πριν. Και αφού δεν μπορούσαν να διακρίνουν τίποτα, κοίταξαν μέσα στον εαυτό τους: γιατί να ζητιανεύουμε δουλειές; Ας δημιουργήσουμε οι ίδιοι τις ευκαιρίες μας... Μαζέψαμε, λοιπόν, 54 σελίνια για κεφάλαιο κι αρχίσαμε δουλειά...».

Τα πρώτα χρόνια ήταν πολύ δύσκολα. Οι πρώτοι απόφοιτοι έκαναν χριστουγεννιάτικες κάρτες, «σκάλιζαν κολόκια», έκαναν κεντήματα, ύφαιναν κουρτίνες, κατασκεύαζαν σκαμνάκια και μικρά έπιπλα. Με την πάροδο του χρόνου η Εταιρεία αναπτυσσόταν ραγδαία, η πρόοδος ήταν σε όλους τους τομείς εμφανής, με αποτέλεσμα να γίνει ο πυρήνας για την αποκατάσταση και ευημερία των κωφών, όπως αναφέρει ο κ. Βάσος Μερακλής, διάδοχος του κ. Γ. Μάρκου, και όλα τα κωφά άτομα, άνδρες και γυναίκες να απασχολούνται ικανοποιητικά.

Λόγω αύξησης των θέσεων εργασίας, η Εταιρεία προχώρησε με δικούς της πόρους στην ανέγερση νέου εργοστασίου στο χωριό Γερόλακκος. Το 1973 μεταστεγάστηκε στα σύγχρονα αυτά κτήρια. Η τουρκική εισβολή, όμως, και η κατάληψη του Γερολάκκου τούς βρήκε όλους πρόσφυγες στην ελεύθερη Κύπρο. Σε μια τραγική περίοδο όπου το δράμα του Κυπριακού λαού ήταν μεγάλο, το δράμα των Κωφών ήταν ακόμη μεγαλύτερο. Έπρεπε να μαζέψουν τα κομμάτια τους και να σταθούν στα πόδια τους σε μια πολύ δύσκολη περίοδο. Με μικρή βοήθεια από το εξωτερικό και με δανεισμό προχώρησαν στην ανέγερση νέου εργοστασίου στη Μακεδονίτισσα. Σιγά-σιγά τα μέλη επέστρεψαν και εντάχθηκαν ξανά στο εργατικό δυναμικό της εταιρείας. Πέραν των εξήντα ατόμων απασχολούνταν με πλήρεις απολαβές σε μια εποχή που υπήρχε τόσο μεγάλη ανάγκη για εργασία. Για μια δεκαπενταετία η Εταιρεία μεγαλούργησε. Σπίτια, εστιατόρια, ξενοδοχειακές μονάδες και άλλα, εξοπλίζονταν με έπιπλα της εταιρείας, ιδιαίτερα δε με σκαλιστά κυπριακά έπιπλα.

Με βοήθεια της Αμερικανικής Κυβέρνησης και μέσω της Υπάτης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, άρχισε το 1992 η ανέγερση του νέου εργοστασίου στη Βιομηχανική Ζώνη Κοκκινότριμιθιάς. Το πρόγραμμα ήταν δικοινοτικό και με την περάτωσή του προβλεπόταν η απασχόληση πέραν των εκατό ατόμων και από τις δύο κοινότητες, κωφά άτομα και άτομα με άλλες αναπηρίες. Το 1997 αποπερατώθηκε η ανέγερση του κτηρίου, η χρηματοδότηση, όμως, του τεχνικού εξοπλισμού δεν κατέστη δυνατή, με αποτέλεσμα η Εταιρεία να μην μπορέσει να μεταστεγασθεί στο νέο εργοστάσιο.

Η δυσάρεστη αυτή εξέλιξη οδήγησε στην αλλαγή του προγραμματισμού της εταιρείας. Μετά από σοβαρή μελέτη κρίθηκε ως πιο συμφέρουσα λύση η πώληση του νέου εργοστασίου με σκοπό την πληρωμή των υποχρεώσεων της εταιρείας.

Έτσι, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου η Κυπριακή Δημοκρατία αγόρασε το νέο εργοστάσιο για το ποσό των £970,000.

Σήμερα, δυστυχώς, η Εταιρεία ακολούθησε τους γενικούς ρυθμούς ύφεσης στη χώρα μας και οδηγήθηκε σε συρρίκνωση. Αγωνίζεται όμως με την ελπίδα ότι θα κρατηθεί σε λειτουργία.

Η Συνεργατική Εταιρεία Κωφών στο πέρασμα των χρόνων είχε αποκτήσει τεράστια φήμη. Εδώ εργαζόμενοί της με τον πρώην Πρόεδρο των ΗΓΙΑ στην Κύπρο, λίγο πριν αυτός φύγει από το νησί. Είχε παραγγείλει έπιπλα, ώστε να τα πάρει μαζί του στη χώρα του.

Ο Γεώργιος Μάρκου ξαναγεί τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, Σπύρο Κυπριανού και τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Α΄, στους χώρους της Συνεργατικής Εταιρείας Κωφών. Διακρίνεται στο πίσω μέρος ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Σχολής Κωφών, κ. Λέλλος Δημητριάδης. 1η Νοεμβρίου 1978.

13

ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΚΩΦΩΝ

13.1. ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΦΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΟΚΚ)

Η **Ομοσπονδία Κωφών Κύπρου** είναι δευτεροβάθμια οργάνωση των Κωφών της Κύπρου με έδρα τη Λευκωσία. **Ιδρύθηκε το 2004** και έχει ως μέλη σωματεία από όλη την Κύπρο.

A. Σκοποί της Ομοσπονδίας είναι:

1. Ο συντονισμός των ενεργειών όλων των σωματείων Κωφών της χώρας για την αποτελεσματικότερη μελέτη, προβολή και σωστή αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούν τους Κύπριους Κωφούς και βαρήκοους.
2. Η παροχή κάθε δυνατής υποστήριξης προς τα σωματεία – μέλη των Κωφών.
3. Η συμβολή στην πνευματική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη των φυσικών προσώπων μελών της Ομοσπονδίας.
4. Η συμβολή για την ανάπτυξη της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής αποκατάστασης των Κωφών και βαρήκων και η ουσιαστική συμμετοχή τους στα κέντρα έρευνας και λήψης αποφάσεων που αφορούν τους Κωφούς.

5. Η συμμετοχή στον κοινωνικό και συνδικαλιστικό χώρο και η συμβολή στην πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη του λαού γενικότερα. Συνεργασία με την τοπική Αυτοδιοίκηση, το εργατικό, φοιτητικό κίνημα και κίνημα νεολαίας, με οργανώσεις προστασίας του περιβάλλοντος και η συνεργασία με όλους τους ομοειδείς συλλόγους των αναπήρων και ειδικά των Κωφών. Στενή επαφή και συνεργασία με τη Σχολή Κωφών.
6. Η ανάπτυξη και η καλλιέργεια της αθλητικής ιδέας.
7. Η σωστή ενημέρωση της κυπριακής και παγκόσμιας κοινής γνώμης για τα προβλήματα των Κωφών και αναπήρων γενικότερα, προς άρση της τυχόν προκατάληψης που σχετίζεται με το ανάπηρο άτομο και την ευαισθητοποίηση πολιτών και φορέων για αλληλοαποδοχή.
8. Η ανάπτυξη και κατοχύρωση της νοηματικής γλώσσας.

B. Τα μέσα με τα οποία επιτυγχάνονται οι σκοποί:

1. Επαφές και διαβήματα προς τις αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες, π.χ.
 - Βουλή των Αντιπροσώπων.
 - Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας.
 - Υπουργείο Οικονομικών.
 - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
 - Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία.
 - Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
 - Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας.
 - Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου κ.ά.
2. Η συμμετοχή μας ως μέλος
 - Της Ευρωπαϊκής Ένωσης Κωφών (EUD).
 - Της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Κωφών (WFD).
 - Της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων (ΚΥΣΟΑ).
3. Συμμετοχή σε σχετικές συνεδρίες, σεμινάρια και άλλες εκδηλώσεις στην Κύπρο και στο εξωτερικό.
4. Πραγματοποίηση δικών μας εκδηλώσεων πολιτιστικού, κοινωνικού και ψυχαγωγικού περιεχομένου.

Γ. Συμβάλαμε ώστε:

1. Να ψηφιστεί ο Περί της Αναγνώρισης της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας Νόμος του 2006 (66(I)/2006).
2. Να ολοκληρωθεί η καταγραφή της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας από το Υπουργείο Παιδείας (2007-2010).
3. Να εγκριθεί ο Νόμος «Περί Πρόσληψης Ατόμων με Αναπηρίες στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα» (2009).

13.2. ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΦΩΝ

Η **Κυπριακή Αθλητική Ομοσπονδία Κωφών** ιδρύθηκε το **1997** και εδρεύει στη Λευκωσία. Αποτελείται από Σωματεία Κωφών, τα οποία δραστηριοποιούνται και στον αθλητικό τομέα.

Κυριότεροι σκοποί της είναι:

1. Η προαγωγή, ανάπτυξη και διάδοση του αθλητισμού, συναγωνισμού και ψυχαγωγίας μεταξύ των Κωφών.
2. Η οργάνωση, διοίκηση, κατεύθυνση, διάδοση και ανάπτυξη των γενικών αθλημάτων για τους κωφούς και βαρήκοους.
3. Η διεκδίκηση των δικαιωμάτων των Κωφών ατόμων από την οργανωμένη Πολιτεία και τους φορείς της που σχετίζονται με τις αθλητικές δραστηριότητες.
4. Η στενή συνεργασία και ανταλλαγή εμπειριών με σωματεία, οργανώσεις, αθλητικές ομοσπονδίες και εκπαιδευτικά ιδρύματα των Κωφών εντός και εκτός Κύπρου επί αθλητικών και κοινωνικών θεμάτων σχετιζόμενων με τους Κωφούς.
5. Η συμμετοχή στους Ετήσιους Διεθνείς Αγώνες Κωφών που διοργανώνονται από Διεθνείς Οργανισμούς Κωφών.

Η Κ.Α.Ο.Κ. είναι Μέλος:

1. στη CISS (Comité International des Sports des Sourds - Διεθνής Αθλητική Επιτροπή Κωφών).
2. στον EDSO (European Deaf Sports Organisation- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Αθλητισμού Κωφών).

13.3. ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΩΦΩΝ

Η **Παγκύπρια Οργάνωση Κωφών** ιδρύθηκε το **1990** και η έδρα της βρίσκεται στη Λευκωσία. Βασικοί σκοποί της, από τους οποίους προκύπτει και η διοργάνωση δραστηριοτήτων είναι:

ΣΚΟΠΟΙ/ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

- Η προώθηση της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας.

- Η Αναβάθμιση της Σχολής Κωφών.
- Η Βελτίωση της Νομοθεσίας σε σχέση με την επαγγελματική αποκατάσταση των Κωφών.
- Η Επιμόρφωση ενήλικων Κωφών (Η/Υ, Μαγειρική, Χορός, Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα).
- Οι πολιτιστικές δραστηριότητες (π.χ. συγκρότημα χορού).

13.4. ΟΜΙΛΟΣ ΚΩΦΩΝ ΛΕΜΕΣΟΥ

Ο Όμιλος Κωφών Λεμεσού ιδρύθηκε το 1995 και εδρεύει στη Λεμεσό.

Ο ΟΚΛ αγκαλιάζει όλα τα μέλη του με απώλεια ακοής. Βοηθά στην ανάπτυξη της κοινωνικής τους προσαρμογής και, γενικά, στο κάθε πρόβλημα που αντιμετωπίζουν στο οικογενειακό τους περιβάλλον ή στην εργασία τους. Παρά τον μικρό αριθμό των μελών του, δεν παύει να αποτελεί ένα ζωντανό κύτταρο στον ιστό της κοινωνίας της Λεμεσού και να αγωνίζεται δημιουργικά, εδώ και 28 χρόνια, συμμετέχοντας στη διοργάνωση κάθε είδους εκδηλώσεων: πολιτιστικών εκδηλώσεων, εκδρομών, μαθημάτων Νοηματικής Γλώσσας, αθλητικών εκδηλώσεων, κ.λπ.

Ο ΟΚΛ διαθέτει βιβλιοθήκη, πλήρως εξοπλισμένη, για την επιμόρφωση και ψυχαγωγία όλων των μελών του, καθώς και μεγάλο αριθμό από οπτικό υλικό με θέματα Κωφών και Νοηματικής Γλώσσας.

Πρωταρχικός στόχος του ΟΚΛ είναι η ενεργοποίηση των μελών του μέσα στην κοινωνία της Λεμεσού, ώστε να καταστούν όλα τα μέλη ενεργά και ισότιμα, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν άτομα με απώλεια ακοής, που να αντιμετωπίζουν προβλήματα ανεργίας.

Επίσης, διοργάνωσε με μεγάλη επιτυχία διάφορες κοινωνικές εκδηλώσεις, καθώς και κυβερνητικές δραστηριότητες με μια σειρά σεμιναρίων για προγράμματα απασχόλησης.

Σημαντικά είναι, επίσης, και τα μαθήματα Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας που διδάσκονται στο Σωματείο μας στο πλαίσιο των Επιμορφωτικών Μαθημάτων του ΥΠΑΝ. Το πρόγραμμα ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2000 και απευθύνεται σε άτομα ανεξαρτήτου ηλικίας και επαγγέλματος, τα οποία ενδιαφέρονται να μάθουν την Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα, ώστε να επικοινωνούν με τους Κωφούς.

13.5. ΟΜΙΛΟΣ ΚΩΦΩΝ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Ο **Όμιλος Κωφών Λάρνακας ιδρύθηκε το 2001** και έχει ως έδρα του την πόλη της Λάρνακας.

Θέτοντας ως στόχους την κοινωνική αποδοχή των Κωφών και την παροχή ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισής τους στην εκπαίδευση, την ενημέρωση, τον αθλητισμό και την επαγγελματική αποκατάστασή τους, οι δραστηριότητές του κινούνται γύρω από την προώθηση και τη διδασκαλία της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας, στον αθλητικό τομέα δημιουργώντας ομάδες μίνι ποδοσφαίρου και μπόουλινγκ, αλλά και με τη διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων και ψυχαγωγικών εκδρομών.

13.6. ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΚΩΦΩΝ ΠΑΦΟΥ

Το **Σωματείο Κωφών Πάφου ιδρύθηκε το 2010** και δραστηριοποιείται στην επαρχία της Πάφου.

Κύριος στόχος του είναι η ενδυνάμωση της Κοινότητας των Κωφών της Πάφου, αλλά και η παροχή, μέσω διαφόρων υπηρεσιών, βοήθειας και στήριξης προς αυτούς.

Ως εκ τούτου, με βάση τις ανάγκες που εκάστοτε προκύπτουν, το Σωματείο διοργανώνει ψυχαγωγικές, ενημερωτικές, εκπαιδευτικές και αθλητικές εκδηλώσεις, για να ενισχύσει και να προσφέρει όσον το δυνατόν περισσότερα στους Κωφούς της Πάφου.

13.7. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΩΦΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Το **Πολιτιστικό Κέντρο Κωφών Κύπρου ιδρύθηκε το 1992** και εδρεύει στη Λευκωσία.

Μεταξύ άλλων στόχο έχει την πρόοδο και την ευημερία των Κωφών, την πολιτιστική και πνευματική τους ανάπτυξη, την προσπάθεια επίλυσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Κοινότητα, αλλά και την παροχή ευκαιρίας σε όλους τους Κωφούς για συμμετοχή και ανάληψη ευθύνης στην κοινωνική, οικονομική και επαγγελματική ανάπτυξη.

Οπότε και οι δράσεις του Σωματείου κινούνται με βάση τους πιο πάνω στόχους, ενώ έντονη είναι και η παρουσία του στα αθλητικά δρώμενα, αφού αθλητές/αθλήτριές του συμμετέχουν τόσο σε τοπικά πρωταθλήματα, όσο και σε αγώνες στο εξωτερικό.

13.8. ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΩΦΩΝ

Η **Αθλητική Ένωση Κωφών ιδρύθηκε το 1966** και εδρεύει στη Λευκωσία. Είναι το πρώτο Σωματείο της Κοινότητας Κωφών στην Κύπρο.

Ιδρύθηκε με σκοπό την προαγωγή του αθλητισμού και την ανάπτυξη του αθλητικού πνεύματος μεταξύ των Κωφών, την ένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο, την ανάπτυξη επικοινωνίας και σχέσεων με Κωφούς άλλων χωρών, αλλά και την ανάπτυξη του αισθήματος της αλληλεγγύης.

Οι δράσεις της στηρίζονται, κυρίως, στον αθλητικό τομέα, αφού οι διάφορες ομάδες (ποδοσφαίρου, μπόουλινγκ, φούτσαλ κ.ά.) συμμετέχουν σε τουρνουά και άλλους ευρωπαϊκούς και διεθνείς αθλητικούς αγώνες με αρκετές διακρίσεις, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

14

ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Από το 1953 ως το 1956 την ευθύνη για τη Σχολή ανέλαβε Διοικούσα Επιτροπή, της οποίας πρόεδρος είναι ο Πρόεδρος του Ροταριανού Ομίλου Λευκωσίας.

Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) διορίστηκε το 1956.

Μετά την ψήφιση του Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμου του 1999 και μέχρι τις 30 Ιουνίου 2004, το Δ.Σ. της Σχολής ήταν ταυτόχρονα και το Δ.Σ. του Ταμείου Ευημερίας της Σχολής Κωφών. Μετά την ημερομηνία αυτή τα δύο σώματα διαχωρίστηκαν και το καθένα έχει τους δικούς του διακριτούς ρόλους.

1956 - 1959	A. F. Bates	Πρόεδρος	1959 - 1962	Ζήνων Δ. Σεβέρης	Πρόεδρος	1962 - 1965	Ζήνων Δ. Σεβέρης	Πρόεδρος
	Z. Δ. Σεβέρης	Μέλος		Έλλη Ι. Κληρίδου	Μέλος		Έλλη Ι. Κληρίδου	Μέλος
	Έλλη Ι. Κληρίδου	Μέλος		Jale Hussein	Μέλος		Jale Hussein	Μέλος
	Jale Hussein	Μέλος		N. Νικολάου	Μέλος		N. Νικολάου	Μέλος
	N. Νικολάου	Μέλος		M. N. Munir	Μέλος		M. N. Munir	Μέλος
	M. N. Munir	Μέλος						
C. W. Thacker	Μέλος							

1965 - 1968	Ζήνων Δ. Σεβέρης	Πρόεδρος	1968 - 1971	Ζήνων Δ. Σεβέρης	Πρόεδρος	1971 - 1974	Λέλλος Δημητριάδης	Πρόεδρος
	Θ. Τζιρκώτης	Μέλος		Θ. Τζιρκώτης	Μέλος		Σ. Τριανταφυλλίδης	Μέλος
	Μ. Μίππλετον	Μέλος		Χ. Δίκαιος	Μέλος		Γ. Συρίμης	Μέλος
	Ρ. Αγιομαμίτου	Μέλος		Μ. Μίππλετον	Μέλος		Ι. Λοϊζίδου	Μέλος
	Χ. Δίκαιος	Μέλος		Ρ. Αγιομαμίτου	Μέλος		Α. Πιετρώνυ	Μέλος
	Γ. Τομπάζος	Μέλος					Μ. Σπανός	Μέλος
Τ. Ευδόκας	Μέλος			Κ. Καπαρτής	Μέλος			

1974 - 1977	Λέλλος Δημητριάδης	Πρόεδρος	1977 - 1980	Λέλλος Δημητριάδης	Πρόεδρος	1980 - 1983	Λέλλος Δημητριάδης	Πρόεδρος
	Σ. Τριανταφυλλίδης	Μέλος		Σ. Τριανταφυλλίδης	Μέλος		Σ. Τριανταφυλλίδης	Μέλος
	Γ. Συρίμης	Μέλος		Ι. Λοϊζίδου	Μέλος		Ι. Λοϊζίδου	Μέλος
	Ι. Λοϊζίδου	Μέλος		Α. Πιετρώνυ	Μέλος		Α. Πιετρώνυ	Μέλος
	Α. Πιετρώνυ	Μέλος		Γ. Συρίμης	Μέλος		Γ. Συρίμης	Μέλος
		Β. Καλπιάν	Μέλος	Β. Καλπιάν	Μέλος			
		Α. Παπαγεωργίου	Μέλος	Α. Παπαγεωργίου	Μέλος			

1983 - 1986	Λέλλος Δημητριάδης	Πρόεδρος	1986 - 1989	Λέλλος Δημητριάδης	Πρόεδρος	1989 - 1992	Λέλλος Δημητριάδης	Πρόεδρος
	Ι. Λοϊζίδου	Μέλος		Β. Καλπιάν	Μέλος		Β. Καλπιάν	Μέλος
	Β. Καλπιάν	Μέλος		Γ. Συρίμης	Μέλος		Στ. Τρ. - Κυριακίδου	Μέλος
	Σ. Τριανταφυλλίδης	Μέλος		Α. Πιετρώνυ	Μέλος		Π. Τουμάζος	Μέλος
	Α. Παπαγεωργίου	Μέλος		Ι. Λοϊζίδου	Μέλος		Ι. Λοϊζίδου	Μέλος
	Α. Πιετρώνυ	Μέλος		Σ. Τριανταφυλλίδης	Μέλος		Α. Παπαγεωργίου	Μέλος
	Γ. Συρίμης	Μέλος		Α. Παπαγεωργίου	Μέλος		Τζ. Κωνσταντινίδου	Μέλος
				Άγγελος Κασσιανός	Μέλος			

1992 - 1995	Λέλλος Δημητριάδης	Πρόεδρος	1995 - 1998	Λέλλος Δημητριάδης	Πρόεδρος	1998 - 2001	Λέλλος Δημητριάδης	Πρόεδρος
	Π. Τουμάζος	Μέλος		Π. Τουμάζος	Μέλος		Μ. Τεμπριώτης	Μέλος
	Στ. Τρ. - Κυριακίδου	Μέλος		Στ. Τρ. - Κυριακίδου	Μέλος		Στ. Τρ. - Κυριακίδου	Μέλος
	Ι. Λοιζίδου	Μέλος		Ι. Λοιζίδου	Μέλος		Ι. Λοιζίδου	Μέλος
	Α. Παπαγεωργίου	Μέλος		Α. Παπαγεωργίου	Μέλος		Α. Παπαγεωργίου	Μέλος
	Τζ. Κωνσταντινίδου	Μέλος		Τζ. Κωνσταντινίδου	Μέλος		Τζ. Κωνσταντινίδου	Μέλος
	Π. Γαλανός	Μέλος		Π. Γαλανός	Μέλος		Χρ. Κωμοδίκης	Μέλος
Κλ. Στρογγυλού	Μέλος	Κλ. Στρογγυλού	Μέλος	Κλ. Στρογγυλού	Μέλος			
						Δ. Ελευθερίου	Μέλος	

10.07.2001 - 30.06.2004	Λέλλος Δημητριάδης	Πρόεδρος	03.02.2005 - 02.02.2008	Έλση Χριστόφια	Πρόεδρος	11.06.2008 - 10.06.2011	Έλση Χριστόφια	Πρόεδρος
	Π. Τουμάζος	Μέλος		Α. Πουμπουρή	Μέλος		Α. Πουμπουρή	Μέλος
	Α. Αντωνίου	Μέλος		Δ. Πίπη	Μέλος		Γ. Γιαννακίδης	Μέλος
	Χ. Κωμοδίκης	Μέλος		Α. Χαραλαμπίδης	Μέλος		Α. Χαραλαμπίδης	Μέλος
Μ. Τεμπριώτης	Μέλος	Μ. Τεμπριώτης	Μέλος	Μ. Τεμπριώτης	Μέλος			

10.08.2011 - 09.08.2014	Έλση Χριστόφια	Πρόεδρος	30.09.2014 - 29.09.2017	Άντηρ Αναστασιάδη	Πρόεδρος
	Α. Πουμπουρή	Μέλος		Γ. Χόπλαρος	Μέλος
	Τ. Αναστασίου	Μέλος		Σ. Νικολαΐδης	Μέλος
	Α. Κανάρης	Μέλος		Δ. Παπαχριστοδούλου	Μέλος
Μ. Τεμπριώτης	Μέλος	Μ. Σαββίδου	Μέλος		

15

ΛΕΥΚΩΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΩΦΩΝ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ (ενδεικτικά)

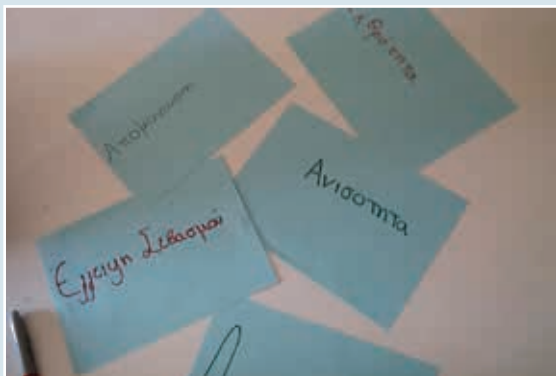

Η Γκούέρνικα των μαθητών και μαθητριών της Σχολής μας. Μάρτιος 2016.

Πανό, δημιουργία των μαθητών και μαθητριών της Σχολής, κατά την ολοκλήρωση του Προγράμματος – Στόχου της χρονιάς, κατά του ρατσισμού. Απρίλιος 2016.

Δράσεις των μαθητών και μαθητριών μας στο πλαίσιο του Προγράμματος για τον Ρατσισμό. Φεβρουάριος 2016.

Στημιότυπο από την εκδήλωση όπου Ελληνοκύπριοι/Ελληνοκύπριες και Τουρκοκύπριοι/Τουρκοκύπριες μαθητές/μαθήτριες της Σχολής Κωφών – Γεώργιος Μάρκου κατέθεσαν τις εμπειρίες τους ως μαθητές/μαθήτριες σε δικαιοσπικό πλαίσιο. Φεβρουάριος 2016.

Γνωρίζοντας τη διαφορετικότητα στους δρόμους της παλιάς Λευκωσίας. Μάρτιος 2016.

Εικονογραφημένες σκέψεις, μετά την παρακολούθηση της θεατρικής παράστασης «Ο Μεγάλος Περίπατος του Πέτρου». Νοέμβριος 2016.

Οι μικροί μας Αρχαιολόγοι. Νοέμβριος 2016.

Εκδήλωση στο πλαίσιο της συνεργασίας της Σχολής μας με τη CΥΤΑ. Φεβρουάριος 2016.

Δραστηριότητα στο πλαίσιο της Ημερίδας «Παραμύθι και Γραπτός Λόγος». Ιανουάριος 2017.

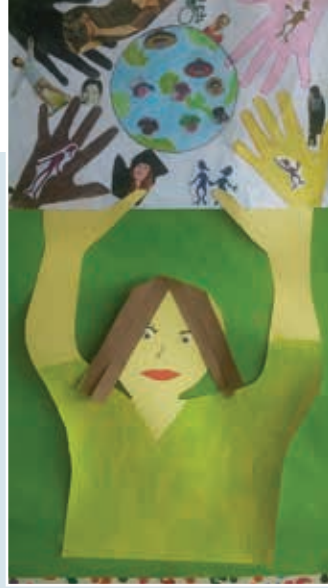
Το τραγούδι «Imagine» στην ΚΝΓ από τα παιδιά της Σχολής μας και από μαθητές και μαθήτριες του GCE School of Carrers. Δεκέμβριος 2016.

Χριστουγεννιάτικες δημιουργίες. Κάποιες από αυτές προορίζονται προς πώληση στο καθιερωμένο Χριστουγεννιάτικο Παζαράκι.

Μάθημα Οικιακής Οικονομίας και παρουσίαση υγιεινού προγεύματος. Απρίλιος 2016.

“Φτιάξε καρδιά μου το δικό σου παραμύθι...”. Έργο για το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα εναντίον του ρατσισμού. Απρίλιος 2016.

Στιγμιότυπο από την Τελική Γιορτή. Ιούνιος 2016.

Τοιχογραφία στο Παγκύπριο Γυμνάσιο, που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της συνεργασίας των δύο σχολείων. Φεβρουάριος 2017.

Μαθαίνουμε για την ανακύκλωση. Φεβρουάριος 2017.

Συμμετοχή της Σχολής μας στον Παγκύπριο Έρανο του Φιλανθρωπικού Οργανισμού «Κάνε ένα όνειρο, μια ευχή». Μάρτιος 2017.

Επίσκεψη στο Μουσείο Υφαντικής. Απρίλιος 2017.

Επιδαπέδιο φιδάκι για παιχνίδια στα διαλείμματα. Απρίλιος 2017.

Συμμετοχή στη δράση «Χαρτοκατασκευές» στην Πλατεία Φανερωμένης, στη Λευκωσία. Απρίλιος 2017.

Μαθήτριάς μας ερμηνεύουν το τραγούδι «Κάτω από τον ίδιο ουρανό», στην ΚΝΓ, κατά την Τελετή Έναρξης των Παγκύπριων Ειδικών Ολυμπιακών Αγώνων. Μάιος 2017.

Το Σταυρόσχημο Ειδώλιο, όπως το κατασκεύασαν οι μαθητές και μαθήτριες της Σχολής μας, κατά το μάθημα των Εικαστικών Τεχνών, για τη συμμετοχή μας στις δράσεις για το Πάθος 2017 (Πολιτιστική Πρωτεύουσα). Μάιος 2017.

Εκπαιδευτική-Ψυχαγωγική εκδρομή των μαθητών και μαθητριών Γυμνασίου και Λυκείου στη Θεσσαλονίκη. Ιούνιος 2017.

Επίσκεψη στη Λαϊκή Αγορά του ΟΧΙ, στο κέντρο της Λευκωσίας. Οκτώβριος 2017.

Συμμετοχή στη Διαδραστική Έκθεση «Ο Πλανήτης σε χρειάζεται». Οκτώβριος 2017.

Συμμετοχή στη Χριστουγεννιάτικη Καμπάνια της Cyta. Δεκέμβριος 2017.

Επίσκεψη στο Περιβαλλοντικό Πάρκο Αθαλάσσης, μετά από πρόσκληση του Γυμνασίου Έγκωμης. Δεκέμβριος 2017.

Στιγμιότυπο από τη Χριστουγεννιάτικη μας Γιορτή. Δεκέμβριος 2017.

Στιγμιότυπο από τη Χριστουγεννιάτικη μας Γιορτή. Δεκέμβριος 2017.

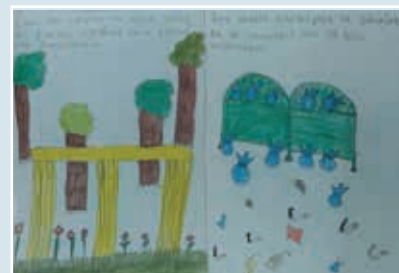
Συμμετοχή στο βιωματικό εργαστήριο «Επικοινωνία και Συνεργασία», στο Γυμνάσιο Αγίου Στυλιανού. Μάρτιος 2018.

Διασκεδάζοντας μασκαρεμένοι, την Τσικνοπέμπτη. Φεβρουάριος 2018.

Στιγμιότυπο από την Τελική Γιορτή. Ιούνιος 2018.

Δραστηριότητα: «Εικονογράφηση Τραγουδιών και Περιβάλλον». Φεβρουάριος 2018.

Επίσκεψη στο Μουσείο Σιδηροδρόμου, στην Ευρύχου. Μάρτιος 2018.

Τραγουδώντας τα Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα στο Προεδρικό Μέγαρο. Δεκέμβριος 2018.

Επίσκεψη στο Σχολείο μας αντιπροσωπείας της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίσοι». Μάρτιος 2019.

Επίσκεψη στην Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Τέχνης. Μάρτιος 2019.

Συμμετοχή στην εκδήλωση «Όλοι Διαφορετικοί, όλοι ίσοι», στο Γυμνάσιο Ανθούπολης. Φεβρουάριος 2019.

Επίσκεψη σε Υποκατάστημα Τράπεζας, στο πλαίσιο του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Ξοδεύοντας έξυπνα» του Junior Achievement. Μάρτιος 2019.

Στιγμιότυπο από τη δικονομική παράσταση «Η σιωπή του καθρέφτη», στην οποία συμμετείχαν Ελληνοκύπριοι/ες και Τουρκοκύπριοι/ες μαθητές/μαθήτριες με απώλεια ακοής. Ιούνιος 2019.

Δημιουργία των παιδιών, στο πλαίσιο του Προγράμματος Προεπαγγελματικής Κατάρτισης. Οκτώβριος 2019.

Συμμετοχή στην αθλητική Ημερίδα της ΚΟΠ με τίτλο «Παίζω δίκαια, τρέφομαι σωστά». Οκτώβριος 2019.

Συμμετοχή στο Βιωματικό Εργαστήριο Προσανατολισμού στο Πάρκο Αθαλάσσης. Νοέμβριος 2019.

Συμμετοχή στην Παγκύπρια Στάση Εργασίας «Είναι η ώρα». Μάρτιος 2020.

Επίσκεψη στο σχολείο μας του πρώην Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, κ. Πρόδρομου Προδρόμου. Σεπτέμβριος 2020.

Παρασκευή αρωματικών ψωμιών, στο πλαίσιο του μαθήματος της Αρτοποιίας. Οκτώβριος 2020.

Επίσκεψη στο σχολείο μας από την κα Ζίνα Βαρδάκη, μέντορα της ομάδας μαθητών και μαθητριών της Σχολής μας (Sign Rocket app) που συμμετείχε στον διαγωνισμό Junior Achievement Cyprus. Η ομάδα μας τιμήθηκε με το Social Responsibility Award. Οκτώβριος 2020.

Εκδήλωση στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία. Δεκέμβριος 2020.

Πρόγραμμα Τηγανοκίνησης. Ιανουάριος 2021.

Τιμώντας τις Εθνικές Επετείους της 25ης Μαρτίου 1821 και της 1ης Απριλίου 1955. Απρίλιος 2021.

Γνωριμία και Παρουσίαση για την Αστρονομία. Απρίλιος 2021.

Ενημέρωση για τις τραγικές συνέπειες των εξαρτήσεων, από μέλη της Υπηρεσίας Καταπολέμησης Ναρκωτικών. Μάιος 2021.

Δράσεις στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωπονίας. Δεκέμβριος 2021.

Φωτογράφιση με το «Φόρεμα της Αγάπης» που δημιουργήθηκε στο μάθημα της Ραπτικής. Μάιος 2022.

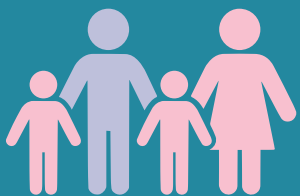
Συνάντηση με τον Αρχηγό Αστυνομίας κ. Στέλιο Παπαθεοδώρου, με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της ήδη υπάρχουσας συνεργασίας μεταξύ Αστυνομίας και Σχολής Κωφών. Δεκέμβριος 2021.

Τραγουδώντας τα Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα στο ΥΠΑΝ. Δεκέμβριος 2021.

Παρουσίαση για τα δικαιώματα του καταναλωτή. Μάιος 2022.

Το 90-95% των κωφών έχουν
**ακούοντα παιδιά και
ακούοντες γονείς**

Στιγμιότυπο από σειρά τριών βίντεο που προβλήθηκαν στο πλαίσιο της Εβδομάδας Διαφώτισης για την Κώφωση. Μάρτιος 2022.

Ζώντας την εμπειρία της Lidl Food Academy, φτιάχνοντας και δοκιμάζοντας υγιεινά καθημερινά σνακ. Μάιος 2022.

Βιωματικό εργαστήριο με θέμα «Ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής», στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έργου Securing the Best Interest of the Child in Educational School Administration. Μάιος 2022.

Επίσκεψη από τον κ. John Χριστοδούλου, ιδρυτή του Γιάνης Christodoulou Foundation, όπου μεταξύ άλλων το νέο κτίριο, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το ίδρυμά του, τοποθετήθηκε στην αυλή της Σχολής μας. Μάιος 2022.

Συμμετοχή στην Παγκύπρια εκστρατεία «Let's do it, Cyprus», στο πλαίσιο του Προγράμματος Νέοι και Εθελοντισμός. Οκτώβριος 2022.

Παρουσίαση στο πλαίσιο της Διεθνούς Ημέρας Νοηματικών Γλωσσών. Σεπτέμβριος 2022.

Εκδήλωση για την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού. Οκτώβριος 2022.

Συμμετοχή στο Γ' συνέδριο με θέμα: «Γιατί να ακολουθήσω τον αθλητισμό». Δεκέμβριος 2022.

Εργαστήριο γελοιογραφίας από τον κ. Σώτο Βοσκαρίδη, καταξιωμένο γελοιογράφο. Το εργαστήριο οργανώθηκε σε συνεργασία της Σχολής με το Παιδικό Μουσείο Κύπρου και την ΥΚΑΝ. Δεκέμβριος 2022.

Ερμηνεία στην ΚΝΓ Χριστουγεννιάτικων τραγουδιών στον Διεθνή Αερολιμένα Λάρνακας. Δεκέμβριος 2022.

Από την επίσκεψη των μαθητών/μαθητριών της Σχολής μας στη Βουλή των Αντιπροσώπων όπου ερμήνευσαν στην ΚΝΓ Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα και τραγούδια. Δεκέμβριος 2022.

Ομιλία από τον Αστυνομικό της Γειτονιάς στο Δημοτικό του Σχολείου μας, για την οδική ασφάλεια. Ιανουάριος 2023.

Δεντροφύτευση στο πλαίσιο των εορτασμών για την Εβδομάδα Δέντρου. Φεβρουάριος 2022.

Παρουσίαση για την πυρασφάλεια από λειτουργό της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας. Απρίλιος 2023.

Η συμμετοχή της Σχολής μας στον διαγωνισμό του Γιάννη Christodoulou Foundation Cyprus με τίτλο «Love Cyprus». Μάρτιος 2023.

Επίσκεψη στο κατάστημα Beauty Line του Ομίλου C.A. Paraellinas Group, όπου οι μαθητές και μαθήτρίες μας, ενημερώθηκαν για θέματα ατομικής υγιεινής, καθαριότητας προσώπου και σώματος. Μάιος 2023